ಶ್ರೀಮದ್ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾನ್ತ ರತ್ನಮಾಲಾ
ದ್ವಿತೀಯ ರತ್ನವು—ಎಂಟನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯು

ಶ್ರೀಮನ್ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಣೀತ

ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರದ

ಕೃತಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಸ್ತ್ರಯೋದಶಃ
ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಾಧಿಕಾರಶ್ಚತುರ್ದಶಃ
ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಃ ಪಂಚದಶಃ

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖಾ ರಿಟೈರ್ಡ್ ಸರ್ಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರು
ಸಿ. ಯಂ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ
ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಆಚಾರ್ಯ ಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ
ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ
ಗಿರಿಜಾ ವಿಲಾಸ ಪ್ರೆಸ್, ಅವಿನ್ಯೂ ರೋಡ್
೧೯೩೩

ಕ್ರಯ ೧೨ ಆಣೆಗಳು

೧. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಭರನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಕಾರಣಾನ್ತರದಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತಭರವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಬಹುದು. ಆಗ ನಿರ್ಭರತ್ವವು ಹೇಗೆ ? ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸಹಜ ಸೌಹಾರ್ದ್ದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದುದರಿಂದ ನಿರ್ಭರತ್ವವು ಕೂಡುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೨. "ನಾನ್ಯಃ ಪನ್ಥಾ ವಿದ್ಯತೇ ಅಯನಾಯ", (೧) " ಭಕ್ತ್ಯಾತ್ವನನ್ಯಯಾ ಶಕ್ಯ" (೨) ಎಂದು ಯೋಗವೇ ಪರಮ ಸಾಧನವೆಂದು ಹೇಳಿರುವಾಗ, ಈ ಲಘೂಪಾಯವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿಬಿಟ್ಟ ನಿರ್ಭರತ್ವವು ಹೇಗೆ ? ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವು, ಕಠ ಶ್ರುತಿ, ಪಾದ್ಮಪುರಾಣ ಗೀತಾ ಚರಮಶ್ಲೋಕಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಘೂಪಾಯವು ವಿಹಿತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ನಿರ್ಭರತ್ವಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲವೆಂದ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

೩, "ಜಾಯಮಾನೋವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರಿಭಿರೃಣವಾ ಜಾಯತೇ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃ ಋಣಗಳಿಗಾಗಿ ಈತನಿಗೆ ಯಾವಜ್ಜೀವನೂ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವಿರುವದರಿಂದ ನಿರ್ಭರತ್ವವು ಹೇಗೆ ? " ಅವಿದ್ಯಯಾ ಮೃತ್ಯುಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ವಿದ್ಯಯಾ ಮೃತ ಮಶ್ನುತೇ" ಅವಿದ್ಯಯಾ - ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ, ಮೃತ್ಯುಂ ತೀರ್ತ್ವಾ ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟಿ, ವಿದ್ಯಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಅಮೃತ ಮಶ್ನುತೇ - ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಈ ಕೃತಕೃತ್ಯನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇ ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದೇ ? ವಿಹಿತವಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಕೃತಕೃತ್ಯನೂ ನಡಿಸಲೇಬೇಕು ಎಂದರೆ, ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಗಳಾದ ಅನ್ಯದೇವತಾ ಸ್ಮರಣರೂಪ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಉಂಟಾಗಿ "ಯೋಽನ್ಯಾಂ ಸ್ವಾಂ ದೇವತಾ ಮತಿಯಜತೇ ಪ್ರಸ್ವಾಯೈ ದೇವತಾಯೈ ಚ್ಯವತೇ ನ ಪರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಪಾಪೀಯಾನ್ ಭವತಿ" ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರ ಅನ್ಯದೇವತಾ ಭಜನದಿಂದ ಪಾಪಿಯಾಗುತ್ತಾನೆಂದೂ ಅಂತವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಸುಖವಿಲ್ಲೆಂದೂ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ನಿರ್ಭರತ್ವವು ಹೇಗೆ ? ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವು, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ, ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣಾದಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳೆಲ್ಲಾ ವಿಧಿವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳಾದುದರಿಂದ ಅವಶ್ಯಾನುಷ್ಠೇಯಗಳೇ ; ತ್ಯಾಗ ಹೇಳುವದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲವು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಗಳು ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು. ತತ್ತಚ್ಛರೀರಕ ಪರಮಾತ್ಮಾವೇ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು ; ಅಥವಾ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿ ಶಬ್ದಗಳು ಕೂಡ ಪರಮಾತ್ಮ

[೧] ಪುರುಷಸೂಕ್ತ [೨] ಗೀ

ಈ ಸುಹೃತ್ತ್ವವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಹಜವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವರ ಸುಹೃತ್ತ್ವವು ಸಹಜವಾದುದಲ್ಲವು. ಒಂದು ವ್ಯಾಜವನ್ನು ನಿಮಿತ್ತೀಕರಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಸುಹೃತ್ತ್ವ ಉಂಟು. ಪಿತಾ ಪುತ್ರರಲ್ಲೂ, ಪತಿಪತ್ನಿಯರಲ್ಲೂ, ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರರಲ್ಲೂ ಇರುವ ಸುಹೃತ್ತ್ವವು ಒಂದು ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು ವ್ಯಾಜೀಕರಿಸಿ ಉಂಟಾದುದು. **ಉಪಕಾರ ಫಲಂ ಮೈತ್ರಂ** ಎಂದು ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಉಪಕಾರರೂಪವಾದುದು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರಿಸಿರುವ ಸುಹೃತ್ತ್ವವು ನಮ್ಮಿಂದ ಏನೊಂದನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಇರುವದರಿಂದ **ಸಹಜ** ವಾದುದು ಎಂದು **ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.**

ಹೀಗೆ ಈ ಮೂರು ಗುಣಗಳೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿರುವದರಿಂದಲೇ ಆತನು ಭರಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ **ಸ್ವೀಕೃತಭರೇ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಯಾವಾಗ ಭರಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ, ಆತನು ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪನಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಆ ರಕ್ಷಾಭರಕ್ಕೆ ಏನೊಂದೂ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಉಂಟಾಗಲಾರದಾದುದರಿಂದ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಅದನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಲಿ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವು ಈಷದಪಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು, **ಕರ್ತವ್ಯಂ ನ ಪುನರಿಹ ಯದ್ಕಿಂಚಿದಪಿನಃ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಭರಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದರೂ, ಕಾರಣಾನ್ತರದಿಂದ ಭರತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವನೆಂಬ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ **ನಿರ್ಭರೋ ನಿರ್ಭಯೋಽಸ್ಮಿ** ಎಂದು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಈ ಲಘೂಪಾಯದಿಂದ ರಕ್ಷ್ಯತ್ವವು ಸಿದ್ಧಿಸೀತೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಏನಾದರೂ ಪ್ರಮಾದದಿಂದುಂಟಾಗುವ ದೋಷದಿಂದ ಭರಸ್ವೀಕಾರವು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾದೀತೋ ಹೇಗೋ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಙ್ಕೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂಬ **ಭಾವವೂ** ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಉಪಪಾದನಮಾಡುವ ನಿಶ್ಶಙ್ಕತ್ವವೂ ನಿರ್ಭಯತ್ವವೂ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಆದರೆ ಭರನ್ಯಾಸಾನಂತರ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪನ್ನನು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಆಗಲಾದರೂ ಪುನಶ್ಶರಣಾಗತಿಯು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವಾಗ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ, ಈ ಎರಡನೇ ಶರಣಾಗತಿಯು ಆ ದೋಷನಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ವಿನಾ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲವು. ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ, **"ಸಕೃದೇವ ಹಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಃ ಕೃತೋಽಯಂ ತಾರಯೇನ್ನರಂ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಒಂದೇ ಸಲವೇ ಭರನ್ಯಾಸವೇ ವಿನಾ, **ಪುನಃ ಕರ್ತ**ವ್ಯಾಂಶವು ಏನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ

ನಾದ, ತಸ್ಮಿನ್ - ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯಾನುಭವದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಂ ನಿಯುಙ್ಕ್ತೇ - ತನ್ನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಾವವನ್ನಾಗಿಯೂ, ಕೃಪಣಮಪಿ - ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕೈಂಕರ್ಯ ದಾರಿದ್ರ್ಯವುಳ್ಳವನಾದರೂ ಕೂಡ, ಕೈಂಕರ್ಯಧನಿನಃ - ಅನಂತರ ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಕೃತಾರ್ಥೀಕುರ್ಮಃ - ಕೃತ ಕೃತ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವು.

ಹೀಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಾಗ್ಯವು ದೊರಕಿದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯಿಂದ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಧನಿನಃ ಎಂದು ಬಹುವಚನ ಪ್ರಯೋಗವು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ – ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಗುಣಗಳು ಆತನಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮತಃ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. (೧) ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿತ್ವವು ಇಲ್ಲದೆಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ ಆಗ "ತತ್ರಾಶಕ್ತ ಇತಿ ಪ್ರಥೇತ ಹಿ" (ಕ್ಷಮಾ ಷೋಡಶಿ) ಅಶಕ್ತ ನೆಂಬದಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪಖ್ಯಾತಿಯುಂಟಾದೀತಾದುದರಿಂದ, ಆತನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿರಬೇಕು.

೨. ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವು. ಯಾವನು ಅನುಗ್ರಹಪಾತ್ರನಾಗಿ "ದಂಡನೀಯ"ನು, ಯಾವನು ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ದಂಡನೀಯನು ಎಂದು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ತಿಳಿಯಲು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯು ಆವಶ್ಯಕವು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವನು, ಅನುಗ್ರಹಪಾತ್ರನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಆತನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯಿರಬೇಕು. ಆ ಸರ್ವಜ್ಞತೆ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಇತರರಿಂದ ನಿರೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಆ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಆತನು ಸಮುದ್ರತರಣ ಲಂಕಾಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದೆಯೇ [illegible]ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು. ಧರ್ಮರಾಜ ಅರ್ಜುನಾದಿಗಳಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳನ್ನು ವಧಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಅತ್ಯುತ್ಕಟಪಾಪಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ದುಷ್ಕೃತಿಗಳ ವಿನಾಶವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೩. ಸಹಜಸುಹೃತ್ತ್ವ --- ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯು. ಒಬ್ಬನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇನೋ ಇರಬಹುದು. ಕೃಪೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಕೃಪೆಯೂ ಆವಶ್ಯಕವು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಕೃಪೆಯಿರಬಹುದು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ಕೃಪೆಯು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗದು. ಆದುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಕೃಪೆಯೂ ಸಹ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಇದರಿಂದ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಈ ಸುಹೃತ್ವವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಹಜವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವರ **ಸುಹೃತ್ವವು** ಸಹಜವಾದುದಲ್ಲವು. ಒಂದು ವ್ಯಾಜವನ್ನು ನಿಮಿತ್ತೀಕರಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಸುಹೃತ್ವ ಉಂಟು. ಪಿತಾ ಪುತ್ರರಲ್ಲೂ, ಪತಿಪತ್ನಿಯರಲ್ಲೂ, ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರರಲ್ಲೂ ಇರುವ ಸುಹೃತ್ವವು ಒಂದು ನಿಮಿತ್ತನನ್ನು ವ್ಯಾಜೀಕರಿಸಿ ಉಂಟಾದುದು. **ಉಪಕಾರ ಫಲಂಮೈತ್ರಂ** ಎಂದು ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಉಪಕಾರರೂಪವಾದುದು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರಿಸಿರುವ ಸುಹೃತ್ವವು ನಮ್ಮಿಂದ ಏನೊಂದನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಇರುವದರಿಂದ **ಸಹಜ** ವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಈ ಮೂರು ಗುಣಗಳೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿರುವದರಿಂದಲೇ ಆತನು ಭರಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ **ಸ್ವೀಕೃತಭರೇ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಯಾವಾಗ ಭರಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ, ಆತನು ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪನಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಆ ರಕ್ಷಾಭರಕ್ಕೆ ಏನೊಂದೂ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಉಂಟಾಗಲಾರದಾದುದರಿಂದ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಅದನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಲಿ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವು ಈಷದಪಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು, **ಕರ್ತವ್ಯಂ ನ ಪುನರಿಹ ಯತ್ಕಿಂಚಿದಪಿನಃ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಭರಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದರೂ, ಕಾರಣಾನ್ತರದಿಂದ ಭರತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವನೆಂಬ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ **ನಿರ್ಭರೋ ನಿರ್ಭಯೋಽಸ್ಮಿ** ಎಂದು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಈ ಲಘೂಪಾಯದಿಂದ ರಕ್ಷಾಭ್ಯ...ತ್ವವು ಸಿದ್ಧಿಸೀತೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಏನಾದರೂ ಪ್ರಮಾದದಿಂದುಂಟಾಗುವ ದೋ...ಂದ ಭರಸ್ವೀಕಾರವು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾದೀತೋ ಹೇಗೋ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಙ್ಕಾಗಳಿ...ವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮುಂದೆ ...ಉಪಪಾದ... ಮಾಡುವ ನಿಶ್ಶಙ್ಕತ್ವವೂ ನಿರ್ಭಯತ್ವವೂ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಆದರೆ ಭರನ್ಯಾಸಾನಂತರ ಬುದ್ಧಿಪ...ರ್ವಕವಾಗಿ ...ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪನ್ನನು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಆಗಲಾದರೂ ಪುನಶ್ಶ...ರಣಾಗತಿಯು ಕರ್ತವ್ಯ... ...ನೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವಾಗ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವೇ ಇಲ್ಲವೆಂ...ದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲು ...ಗಿರಬಹುದು ...ನೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ, ಈ ಎರಡನೇ ಶರಣಾಗ...ತಿಯು ಆ ದೋಷನಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ವಿನಾ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಅ...ಲ್ಲವು. ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ, "**ಸಕೃದೇವ ಹಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಃಕೃತೋಽಯ... ತಾರಯೇನ್ನರಂ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಒಂದೇ ಸಲವೇ ಭರನ್ಯಾಸ...ೇ ವಿನಾ, ಪುನಃ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವು ಏನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ

ನಾದ, **ತಸ್ಮಿನ್** - ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯಾನುಭವದಲ್ಲಿ, **ಸ್ವಂ ನಿಯುಜ್ಞಂತಃ** - ತನ್ನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥಾವನನ್ನಾಗಿಯೂ, **ಕೃಪಣಮಪಿ** - ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕೈಂಕರ್ಯ ದಾರಿದ್ರ್ಯವುಳ್ಳವನಾದರೂ ಕೂಡ, **ಕೈಂಕರ್ಯಧನಿನಃ** - ಅನಂತರ ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ **ಕೃತಾರ್ಥೀಕುರ್ಮಃ** - ಕೃತಕೃತ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆವು.

ಹೀಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಾಗ್ಯವು ದೊರಕಿದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಿಂದ **ಕೈಙ್ಕರ್ಯಧನಿನಃ** ಎಂದು ಬಹುವಚನ ಪ್ರಯೋಗವು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ – ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಗುಣಗಳು ಆತನಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮತಃ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. (೧) **ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು.** ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿತ್ವವು ಇಲ್ಲದೆಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು **ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ** ರಕ್ಷಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ ಆಗ **"ತತ್ರಾಶಕ್ತ ಇತಿ ಪ್ರಥೇತ ಹಿ"** (ಕ್ಷಮಾ ಷೋಡಶಿ) ಅಶಕ್ತನೆಂಬದಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪಖ್ಯಾತಿಯುಂಟಾದೀತಾದುದರಿಂದ, ಆತನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿರಬೇಕು.

೨. **ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವು.** ಯಾವನು ಅನುಗ್ರಹಪಾತ್ರನಾಗಿ "ದಂಡನೀಯನು"ನು, ಯಾವನು ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ದಂಡನೀಯನು ಎಂದು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ತಿಳಿಯಲು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯು ಆವಶ್ಯಕವು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವನು, ಅನುಗ್ರಹಪಾತ್ರನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಆತನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯಿರಬೇಕು. ಆ ಸರ್ವಜ್ಞತೆ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಇತರರಿಂದ ನಿರೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು. ಆ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಆತನು ಸಮುದ್ರತರಣ ಲಂಕಾಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಲಂ[illegible]ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು. ಧರ್ಮರಾಜ ಅರ್ಜುನಾದಿಗಳಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳನ್ನು ವಧಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಆ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಅತ್ಯುತ್ಕಟಪಾಪಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ದುಷ್ಕ[illegible]ಗಳ ವಿನಾಶವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೩. **ಸಹಜ[illegible]ಹೃತ್ತ್ವ** — ನಿಹೇ[illegible]ತುಕ ಕೃಪೆಯು. ಒಬ್ಬನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದನ್ನು ಕೊಡ[illegible]ವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇನೋ ಇರಬಹುದು. ಕೃಪೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಫಲಕಾ[illegible]ಯಾಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಕೃಪೆಯೂ ಆವಶ್ಯಕವು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಕೃಪೆಯಿರಬಹುದು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ಕೃಪೆಯು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗದು. ಆದುದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಕೃಪೆಯೂ ಸಹ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಇದರಿಂದ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಸಙ್ಕಲ್ಪನಾನ - ತನ್ನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಯಾವುದೊಂದೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದವನಾದ, ಫಲ ಪ್ರದರ್ - ಈತನಿಗೆ ಪುರುಷಾರ್ಥಪ್ರದನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, "ಮಾಶುಚಃ" ಫಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶೋಕಿಸಬೇಡವೆಂದು ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ ಗೈಯಾಲುಮ್ - ಕೃಪಯಾ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು (೪) ತನಕ್ಕುಪಿರನ್ದ - ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಈ ಭರನ್ಯಾಸರೂಪದಶೈಯೈ - ಈ ಸಾಂಗ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನರೂಪ ಮಹದ್ದೆಶೆಯನ್ನು ಪಾರ್ ತು - ಅರಿತು ಅನುಸನ್ಧಾನಮಾಡಿ, ಹೀಗೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಿರ್ಭರನಾಯ್ -(ಯಿರುಕ್ಕುಮ್ - ಇರುವನು, ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದ ಪ್ರಪನ್ನನು ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಲು ಕಾರಣಗಳೇನೆಂದರೆ :—

೧. ಈ ಭರನ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾನೋ ಅದು ಸಿದ್ಧವಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈತನು ಇನ್ನೇನನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವು, ಇನ್ನು ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಬಹುದು. "ವಿರಮೇತ್ಸರ್ವಕರ್ಮಸು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆಮುಷ್ಮಿಕದ ಉಪಾಯಸಾಧನೆಗಾಗಿಯೂ" ಏನೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವು, ಐಹಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿರುವದರಿಂದ ಏನೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವು.

೨. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶಗಳು ಇಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೂ ಉಂಟಲ್ಲಾ ? ಅಂತಿಮಸ್ಮೃತಿ, ಬ್ರಹ್ಮನಾಡಿ ಪ್ರವೇಶ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ಸಕೃದನುಷ್ಠಿತವಾದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರೀತನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ತಾನೇ ನಿಂತು ನಡಿಸಿಕೊಡುವದರಿಂದಲ್ಲೂ ಈತನು ನಿರ್ಭರನು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭಕ್ತಿಯೋಗವೇ ಆಗಲಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೇಯಾಗಲಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಲಾರವು, ಕೊಡತಕ್ಕವನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇಯಾದುದರಿಂದ, ಯಾವಾಗ ಅಂತಹ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಪ್ರಪನ್ನನು ಸರ್ವಭರವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನೋ, ಆವಾಗ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಮಿಕ್ಕ ಯಾವ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವಿದ್ದರೂ ತಾನೇ ನಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಪನ್ನನು ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಭಾವವು.

೩. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಚರಮ ಶ್ಲೋಕದ ಅಮೋಘ ವಾಕ್ಯದಿಂದ "ಮಾಶುಚಃ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನಿತ್ತಿರುವದರಿಂದಲೂ ಪ್ರಪನ್ನನು ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಬಹುದು. "ಮಾಶುಚಃ" ಎಂಬುವದರಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ :—"ಭಕ್ತಿಯೋಗವು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದುದೇ, ಅಸಮರ್ಥನಾದ ನಾನು ಅಂತಹ ವಿಳಂಬಸಾಧ್ಯವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿ ? ಎಂದು ದೀನನಾಗಿ ಶೋಕಿಸಿದರೆ, ಸರ್ವೇ

ಪ್ರಪನ್ನಸ್ಯ ನಿರ್ಭರತ್ವ ನಿರ್ಭಯತ್ವ ನಿಸ್ಸಂಶಯತ್ವ ಹೃಷ್ಟ ಮನಸ್ಕತ್ವ ಕಥನಮ್

ಇವ್ವುಪಾಯ (ವಿಶೇಷ) ನಿಷ್ಠರ್ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನಂತರ ಕಾಲನ್ತುಡಙ್ಗಿ ತಾನಿದುಕ್ಕುಕ್ಕೊಳ್ಳಿನ ಫಲತ್ತೈಪ್ಪತ್ತ ತನಕ್ಕೊರು ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶತ್ತಿಲನ್ವಯಮಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲುಮ್, ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶಮ್ ಸಕೃದನುಷ್ಠಾನತ್ತಾಲೇ ಸಿದ್ಧಮಾಗೈಯಾಲುಮ್, ಸ್ವತಂತ್ರನಾಯ್ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನಾನ ಫಲಪ್ರದನ್ "ಮಾಶುಚಃ", ಎನ್ರರುಳಿಚ್ಚೆಯ್‌ಗೈಯಾಲುಮ್ ತನಕ್ಕುಪ್ಪಿರನ್ದಭರನ್ಯಾಸರೂಪ ದಶೈಯೈ ಪ್ಪಾರ್‌ತು ನಿರ್ಭರನಾಯ್,

---

ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಕಳಿತ್ತವನ್ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೇ ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಮುಕ್ತತುಲ್ಯನಾಯ್ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಐದನೇ ವಾಕ್ಯವು; ಹೀಗೆ ಐದು ವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯಾಪದವು "ಯಿರುಕ್ಕುಮ್" ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಭಾಗಗಳಿಂದ ನಿರ್ಭರತ್ವ, ನಿರ್ಭಯತ್ವ, ನಿಸ್ಸಂಶಯತ್ವ, ಹೃಷ್ಟಮನಸ್ಕತ್ವಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದವನ ನಿರ್ಭರತ್ವಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇವ್ವುಪಾಯ ವಿಶೇಷನಿಷ್ಠರ್ - ಈ ಸಾಂಗ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದ ಪ್ರಪನ್ನನು, (೧) ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನಂತರ ಕಾಲಂ ತುಡಙ್ಗಿ - ಪ್ರಪತ್ತಿಯಾದ ಕಾಲಮೊದಲುಗೊಂಡು, ತಾನಿದುಕ್ಕುಕ್ಕೊಳ್ಳಿನ - ತಾನು ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ, ಫಲತ್ತೈಪ್ಪತ್ತ - ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಗವದನುಭವ ಪ್ರಾಪ್ತಿರೂಪಫಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ತನಕ್ಕೊರು ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶತ್ತಿಲ್ - ತನಗೆ ಯಾವದೊಂದು ಕರ್ತವ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ, ಅನ್ವಯಮಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲುಮ್ - ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವದರಿಂದಲೂ, (೨) ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶಮ್ - ಬ್ರಹ್ಮನಾಡೀ ಪ್ರವೇಶ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶ ಉಂಟಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ ಅದೂ ಕೂಡ, ಸಕೃದನುಷ್ಠಾನತ್ತಾಲೇ - ಈ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ಭರನ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ, ಸಿದ್ಧಮಾಗೈಯಾಲುಮ್ - ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ತಾನೇ ನಿಂತು ನಡಿಸಿಕೊಡುವನಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಸಿದ್ಧಿಸುವದರಿಂದಲೂ, (೩) ಸ್ವತಂತ್ರನಾಯ್ - ಸರ್ವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವನಾದ, ಸತ್ಯ

ಸಙ್ಕಲ್ಪಸಾನ - ತನ್ನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಯಾವುದೊಂದೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದವನಾದ, **ಫಲ ಪ್ರದರ್** - ಈತನಿಗೆ ಪುರುಷಾರ್ಥಪ್ರದನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, "**ಮಾಶುಚಃ**" ಫಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶೋಕಿಸಬೇಡವೆಂದು **ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್‌ಗೈಯಾಲುಮ್** - ಕೃಪಯಾ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು (೪) **ತನಕ್ಕುಪಿರನ್ದ** - ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ **ಈ ಭರನ್ಯಾಸರೂಪದಶೈಯೈ** - ಈ ಸಾಂಗ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನರೂಪ ಮಹದ್ದಶೆಯನ್ನು **ಪಾರ್‌ತು** - ಅರಿತು ಅನುಸನ್ಧಾನಮಾಡಿ, ಹೀಗೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಕಾರಣಗಳಿಂದ **ನಿರ್ಭರನಾಯ್** -(**ಯಿರುಕ್ಕುಮ್** - ಇರುವನು, ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದ ಪ್ರಪನ್ನನು ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಲು ಕಾರಣಗಳೇನೆಂದರೆ :—

೧. ಈ ಭರನ್ಯಾಸದ ಮೂಲಕ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾನೋ ಅದು ಸಿದ್ಧವಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈತನು ಇನ್ನೇನನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವು, ಇನ್ನು ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಬಹುದು. "ವಿರಮೇತ್ಸರ್ವಕರ್ಮಸು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆಮುಷ್ಮಿಕದ ಉಪಾಯಸಾಧನೆಗಾಗಿಯೂ" ಏನೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವು, ಐಹಿಕ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ· ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿರುವದರಿಂದ ಏನೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವು.

೨. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶಗಳು ಇಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೂ ಉಂಟಲ್ಲಾ ? ಅಂತಿಮಸ್ಮೃತಿ, ಬ್ರಹ್ಮನಾಡಿ ಪ್ರವೇಶ ಮೊದಲಾದ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ಸಕೃದನುಷ್ಠಿತವಾದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರೀತನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ತಾನೇ ನಿಂತು ನಡಿಸಿಕೊಡುವದರಿಂದಲೂ ಈತನು ನಿರ್ಭರನು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭಕ್ತಿಯೋಗವೇ ಆಗಲಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೇಯಾಗಲಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಲಾರವು, ಕೊಡತಕ್ಕವನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇಯಾದುದರಿಂದ, ಯಾವಾಗ ಅಂತಹ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಪ್ರಪನ್ನನು ಸರ್ವಭಾರವನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನೋ, ಆವಾಗ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಮಿಕ್ಕ ಯಾವ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವಿದ್ದರೂ ತಾನೇ ನಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಪನ್ನನು ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಭಾವವು.

೩. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಚರಮ ಶ್ಲೋಕದ ಅಮೋಘ ವಾಕ್ಯದಿಂದ "**ಮಾಶುಚಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನಿತ್ತಿರುವದರಿಂದಲೂ ಪ್ರಪನ್ನನು ನಿರ್ಭರನಾಗಿರಬಹುದು. "**ಮಾಶುಚಃ**" ಎಂಬುವದರಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ : —"ಭಕ್ತಿಯೋಗವು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದುದೇ, ಅಸಮರ್ಥನಾದ ನಾನು ಅಂತಹ ವಿಳಂಬಸಾಧ್ಯವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿ ? ಎಂದು ದೀನನಾಗಿ ಶೋಕಿಸಿದರೆ, ಸರ್ವೇ

ಪ್ರಪನ್ನಸ್ಯ ನಿರ್ಭರತ್ವ ನಿರ್ಭಯತ್ವ ನಿಸ್ಸಂಶಯತ್ವ ಹೃಷ್ಟ ಮನಸ್ಕತ್ವ ಕಥನಮ್

ಇವ್ವುಪಾಯ (ವಿಶೇಷ) ನಿಷ್ಠ್ರ್ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನಂತರ ಕಾಲಮ್ತುಡಙ್ಗಿ ತಾನಿದುಕ್ಕುಕ್ಕೊಳ್ಳಿನ ಫಲತ್ತೈಪ್ಪತ್ತ ತನಕ್ಕೊರು ಕರ್ತ್ತವ್ಯಾಂಶತ್ತಿಲನ್ವಯಮಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲುಮ್, ಕರ್ತ್ತವ್ಯಾಂಶಮ್ ಸಕೃದನುಷ್ಠಾನತ್ತಾಲೇ ಸಿದ್ಧಮಾಗೈಯಾಲುಮ್, ಸ್ವತಂತ್ರನಾಯ್ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನಾನ ಫಲಪ್ರದನ್ "ಮಾಶುಚಃ", ಎನ್ರರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ಗೈಯಾಲುಮ್ ತನಕ್ಕು ಪ್ಪಿರನ್ದ ಭರನ್ಯಾಸರೂಪ ದಶೈಯೈ ಪ್ಪಾರ್ತು ನಿರ್ಭರನಾಯ್,

---

ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಕಳಿತ್ತವನ್ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೇ ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಮುಕ್ತತುಲ್ಯನಾಯ್ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಐದನೇ ವಾಕ್ಯವು; ಹೀಗೆ ಐದು ವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯಾಪದವು "ಯಿರುಕ್ಕುಮ್" ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಭಾಗಗಳಿಂದ ನಿರ್ಭರತ್ವ, ನಿರ್ಭಯತ್ವ, ನಿಸ್ಸಂಶಯತ್ವ, ಹೃಷ್ಟಮನಸ್ಕತ್ವಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದವನ ನಿರ್ಭರತ್ವಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇವ್ವುಪಾಯ ವಿಶೇಷನಿಷ್ಠ್ರ್ - ಈ ಸಾಂಗ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದ ಪ್ರಪನ್ನನು, (೧) **ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನಂತರ ಕಾಲಂ ತುಡಙ್ಗಿ** - ಪ್ರಪತ್ತಿಯಾದ ಕಾಲಮೊದಲುಗೊಂಡು, **ತಾನಿದುಕ್ಕುಕ್ಕೊಳ್ಳಿನ** - ತಾನು ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ, **ಫಲತ್ತೈಪ್ಪತ್ತ** - ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಗವದನುಭವ ಪ್ರಾಪ್ತಿರೂಪಫಲದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ತನಕ್ಕೊರು ಕರ್ತ್ತವ್ಯಾಂಶತ್ತಿಲ್** - ತನಗೆ ಯಾವದೊಂದು ಕರ್ತ್ತವ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ, **ಅನ್ವಯಮಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲುಮ್** - ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವದರಿಂದಲೂ, (೨) **ಕರ್ತ್ತವ್ಯಾಂಶಮ್** - ಬ್ರಹ್ಮನಾಡೀ ಪ್ರವೇಶ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ತ್ತವ್ಯಾಂಶ ಉಂಟಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ ಅದೂ ಕೂಡ, **ಸಕೃದನುಷ್ಠಾನತ್ತಾಲೇ** - ಈ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ಭರನ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ, **ಸಿದ್ಧಮಾಗೈಯಾಲುಮ್** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ತಾನೇ ನಿಂತು ನಡಿಸಿಕೊಡುವನಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಸಿದ್ಧಿಸುವದರಿಂದಲೂ, (೩) **ಸ್ವತಂತ್ರನಾಯ್** - ಸರ್ವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವನಾದ, ಸತ್ಯ

" ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂವ್ರಜ " ಎಙ್ಗರಪಡಿಯೇ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯತ್ವೇನ ಸ್ವೀಕೃತನಾನ ಸರ್ವೇಶ್ವರರ್ " ಅಹಂ ತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ" ಎನ್ರು ಫಲಪ್ರದಾನ ಸಙ್ಕಲ್ಪತ್ತೈಪ್ಪಣ್ಣುಗೈಯಾಲೆ ಇಪ್ಪಡಿ ವಿಶ್ವಸನೀಯನುಮಾಯ್ ಸಮರ್ಥನುಮಾಯ್, ಉಪಾಯಭೂತನುಮಾನ ಈಶ್ವರನೈಪ್ಪಾರ್ತ್ತು ಫಲಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ ನಿಸ್ಸಂಶಯನುಮಾಯ್, ನಿರ್ಭಯನುಮಾಯ್, ಕೆಡ್ಡೈಯುರ ವಿಟ್ಟ ಅನ್ಯಪುರುಷಾರ್ಥ

ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ನಾಶವಾಗದಿರುವವು, ಅವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮಾಡಿದ ಭರನ್ಯಾಸದಿಂದ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆಯೇ ? ಎಂಬ ಶಙ್ಕಾಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು. ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಪಾಪರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಆಕರನಾದವನಿಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಇಷ್ಟು ದಿನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಈಗ ಮಾತ್ರ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವನೇ ? ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಫಲ ವಿಳಂಬವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು, ಅಥವಾ ನರಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದರೂ ಆಗಬಹುದು, ಇತ್ಯಾದಿ ಭೀತಿಯೂ ಸಹ ಉಂಟಾಗಬಹುದು ; ಆದುದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಅಂತಹ ಶಂಕಾಭೀತಿಗಳಿಗೆ ಈಷದಪಿ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ" - "ದೇವತಾಂತರಗಳ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ನನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಶರಣಹೊಂದು ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲೇ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡು" **ಎಙ್ಗರಪಡಿಯೇ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆಯೇ, **ಸಿದ್ಧೋಪಾಯತ್ವೇನ ಸ್ವೀಕೃತನಾನ** - ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾಗಿ ವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, **ಸರ್ವೇಶ್ವರರ್** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ಅಹಂತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ** " "ಪ್ರಪನ್ನ ಜನರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಕಣಬದ್ಧನಾದ ನಾನು, ಅನನ್ಯಗತಿಕನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು, ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದಲು ವಿರೋಧಿಗಳಾದ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಸಂಚಿತಗಳಾದ ಅಕೃತ್ಯಕರಣ ಕೃತ್ಯಾಕರಣರೂಪ ಅನೇಕಾಪರಾಧಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸುವೆನು, **ಎನ್ರು** - ಎಂದು, **ಫಲಪ್ರದಾನ ಸಙ್ಕಲ್ಪತ್ತೈ** - ನಿರತಿಶಯ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಮೋಘ ಸಙ್ಕಲ್ಪವನ್ನು, **ಪಣ್ಣುಗೈಯಾಲೇ** - ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ, **ಇಪ್ಪಡಿ** - ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಈ ನಿರತಿಶಯ ಫಲಪ್ರದಾನದಲ್ಲಿ, **ವಿಶ್ವಸನೀಯನುಮಾಯ್** - ನಂಬಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿಯೂ, **ಸಮರ್ಥನುಮಾಯ್** - ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿಯೂ, **ಉಪಾಯಭೂತನೂ** ಆದ, **ಈಶ್ವರನೈ ಪಾರ್ತ್ತು** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಕಂಡು ಎಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಂತವನೆಂದು ತಿಳಿದು, **ಫಲಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂಶಯನಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಭಯನಾಗಿಯೂ, ಈ ಪ್ರಪ**

ನ್ನನು ಇರುಕ್ಕುಂ ಎಂದು ಮುಂದಿರುವ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದ್ದು.

ಇದರಿಂದ ಪ್ರಪನ್ನನು ಪ್ರಪತ್ತ್ಯುತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂಶಯನಾಗಿಯೂ ನಿರ್ಭಯನಾಗಿಯೂ ಇರಲು ಹೇತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಪೂರ್ಣ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ತನಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ "**ಶರಣಂವ್ರಜ**" ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಿಧಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಉಪಾಸನಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಉಪಾಯವಾಗಿ ನಿಂತು ಫಲ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು "**ಅಹಂತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷ ಯಿಷ್ಯಾಮಿ**" ಎಂಬದಾಗಿ ಫಲಪ್ರಧಾನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಮಾಡಿರುವದರಿಂದ **ಅಸಂಖ್ಯಾತ**ಗಳಾದ ಮಹಾಪಾತಕಗಳಿದ್ದರೂ ಅವು ಪ್ರಪನ್ನನನ್ನು ಬಾಧಿಸ ಲಾರವು. ಹೀಗೆ ತಾನೇ ಉಪಾಯನಾಗಿರುತ್ತೇನೆಂದು "**ಉಪಾಯನುವಾಯ್**" ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಙ್ಕಲ್ಪವನ್ನೇನೋ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಬ ಹುದು. ಸಙ್ಕಲ್ಪಕ್ಕೇನಾದರೂ ಪ್ರತಿಹತಿಬಂದರೆ ಅಂತಹ ಸಙ್ಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದಲೇಯಾಗಲೀ ತನ್ನಿಂದಲೇಯಾಗಲಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಅಶಕ್ತನ ಸಂಕಲ್ಪವು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗದೆ ಸಂಶಯಕ್ಕೂ ಭಯಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ವಾಗಬಹುದು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಙ್ಕಲ್ಪವು ಹಾಗಲ್ಲವು; ಆತನು ಮಹಾ ಸಮ ರ್ಥನು, ಆದುದರಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ನಡಿಸಿ ಕೊಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ "**ಸಮರ್ಥನುಮಾಯ್**" ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರ ತ್ತಾರೆ. ಫಲಪ್ರಧಾನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇನೋ ಇರಬಹುದು. ವಂಚಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ಯಾವದಾದರೂ ಆರೋಪಿತ ದೋಷಭಾವದಿಂದಲಾಗಲಿ ಫಲಪ್ರಧಾನ ಸಿದ್ಧಿಸದೇ ಇರಬಹುದು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಎಂದಿಗೂ ಹಾಗಲ್ಲವು. "**ನಹಿಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ವಿಶೇಷತಃ** ಎಂದೂ, "**ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ**" ಎಂದೂ "**ರಾಮೋದ್ವಿರ್ನಾಭಿಭಾಷತೇ**" ಎಂದೂ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ತದನುಸಾರವಾಗಿ ನಡಿಸಿರುವದರಿಂದ ಆತನ ಸಂಕಲ್ಪವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈಷದಪಿ ಸಂಶಯಕ್ಕಾಗಲಿ, ಭಯಕ್ಕಾಗಲಿ ಕಾರಣವಿರುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ "**ವಿಶ್ವಸನೀಯನುಮಾಯ್**" ಎಂದೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಉಪಾಯಭೂತನಾಗಿಯೂ, ಸಮರ್ಥನಾಗಿಯೂ ವಿಶ್ವಸನೀಯನಾಗಿಯೂ, ಇರುವದರಿಂದಲೇ ರಕ್ಷಣೆವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಕ್ಕಾ ಗಲಿ ನರಕಪಾತಭೀತಿಗಾಗಲಿ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಆದರೆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ನೋಹಿನ್ಯಾವತಾರ

**ಜ್ಗಳೈಯುಮ್, ಕಾವ್ಪುರವಿಟ್ಟ ಉಪಾಯಾಂತರಜ್ಗಳೈಯುಮ್, ಆಕಿಂಚ
ನನಯತ್ನಮಾಗ ಮಹಾ ನಿಧಿಯೈ ಪ್ಪೆರುಮಾಪ್ಪೋಲೆ ತಾನ್ ಪೆರಪ್ಪು
ಕಿರ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥತ್ತೈಯುಮ್, ಪಾರ್ತು, ಹೃಷ್ಟಮನಾನಾಯ್,**

ದಿಂದಲೂ ವಂಚಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ವಾಲಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಂಚಿಸಿರುವ ಮಾಯಾಚೇಷ್ಟಿತನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬಹುದೋ ? ಎಂದಾಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ. ತನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದೇ ಇರುವ ವಿಪರೀತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವಂಚನೆಯೇ ವಿನಾ ಆಶ್ರಿತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಂಚಕ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕಂಡಿಲ್ಲವು. ತನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ಪ್ರಪನ್ನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆತನು **"ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಭ್ರಾತಾ ನಿವಾಸ ಶ್ಶರಣಂ ಸುಹೃತ್"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಆತನು ತುಂಬಾ ವಿಶ್ವಸನೀಯನು, ತಾನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ ಫಲವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನು, ಅಶಕ್ತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಪಾಸನಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಉಪಾಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವು.

ಸದ್ಯಃ ಫಲವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವ ಐಹಿಕಸುಖಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಬಹುಕಾಲದಮೇಲೆ ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಸುಖಗಳನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹರ್ಷಮನಸ್ಸು ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದೀತೆಂಬ ಶಂಕಾನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ, ಆತನು ಹರ್ಷಮನಸ್ಕನೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಕಡೈಯುರವಿಟ್ಟ** - ವಾಸನಾ ಹೇಗೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟ, **ಅನ್ಯಪುರುಷಾರ್ಥಜ್ಗಳೈಯುಮ್** - ಮೋಕ್ಷೇತರ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಾದ ಅಲ್ಪಗಳಾದ ಅನಿತ್ಯಗಳಾದ ಐಶ್ವರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತೂ, **ಕಾಂಪರವಿಟ್ಟ** - **ಕಾವ್ಪು** ಎಂದರೆ ಸಾಧನಗಳು, **ಅರ** - ಏನೊಂದೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇರೋಣ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, **ವಿಟ್ಟ** - ಬಿಟ್ಟಂಥಾ, **ಉಪಾಯಾನ್ತರಜ್ಗಳೈಯುಮ್** - ಇತರ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತು **ಅಕಿಂಚನನ್** - ದರಿದ್ರನು, **ಅಯತ್ನಮಾಗ** - ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೇನೇ, **ಮಹಾನಿಧಿಯೈಪ್ಪೆರುಮಾಪ್ಪೋಲೆ** - ಗುಪ್ತವಾದ ಮಹತ್ತಾದ ಧನವನ್ನು ಹೊಂದುವಹಾಗೆ ಎಂದರೆ ಬಡವನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಭಾಗ್ಯವು ಬಂದಹಾಗೆ, **ತಾನ್ ಪೆರುಪ್ಪುಗಿರ** - ತಾನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ ಹೊಂದುವ, **ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥತ್ತೈಯುಮ್** - ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದ ನಿರತಿಶಯ ಮಹಾನಂದರೂಪ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನೂ, **ಪಾರ್ತು** - **ಅವು**ಗಳಿಗಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿವೇಕಿಸಿ ತಿಳಿದು,

ಹೃಷ್ಟಮನಾ ವಾಯ್ - ತುಂಬಾ ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾಗಿ, "**ಇರುಕ್ಕುಮ್**" ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದವನು ಇರುವನು.

ಇತರ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಧನಗಳೂ ಸಹ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪ ವಿರುದ್ಧವಾದವುಗಳು; ಏಕೆಂದರೆ, ಅವು ಅನಿತ್ಯವಾದವು ಗಳಾಗಿಯೂ ಅಲ್ಪಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮನಸಾ ಕೂಡ ಸ್ಮರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವು; ಈಗ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪರಮ ಪದದಲ್ಲಿ ಹೊಂದತಕ್ಕ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದರೋ ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದುದಾಗಿಯೂ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದುದಾ ಗಿಯೂ ನಿತ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಪರಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದಾಗಿಯೂ ಇರು ವದರಿಂದ ಅಂಥಾದ್ದು ತನಗೀಗ ಏನೊಂದೂ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಭರನ್ಯಾಸದಿಂದ ಲಭಿಸಹೋಗುತ್ತದೆ; ಅಂತಹ ಹೇಯವಾದ ದುಃಖಮಿಶ್ರವಾದ ಐಹಿಕಾದಿ ಸುಖಕ್ಕೂ, ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ನಿರತಿಶಯ ವಾದ ದುಃಖಗಂಧವಿಲ್ಲದ ಆನಂದಕ್ಕೂ ಅಜಗಜನ್ಯಾಯವೆಂದು ಯಾವಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿತೋ ಆಗ ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾಗಿರಲು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಇಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನನು ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂದೂ ಕೃತಾರ್ಥನೆಂದೂ ಹೇಳಿದ ಕೃತಾರ್ಥನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ, ಆತನೇನು ನಿತ್ಯ ನೈಮಿ ತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೇ? ಅವುಗಳಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಉಪಾಯರೂಪ ದಲ್ಲಾಗಲಿ ಫಲರೂಪದಲ್ಲಾಗಲಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೂ ಇಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ, ಅವು ಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಹುದೇ? ಆದರೆ ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ "**ಅಹರಹಸ್ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸೀತ**" "**ಸಂಧ್ಯಾಹೀನೋ ಶುಚಿರ್ನಿತ್ಯಂ ಅನರ್ಹಸ್ಸರ್ವಕರ್ಮಸು**" "**ಸಂಧ್ಯಾತಿ ಕ್ರಮಣಾದ್ವಿಪ್ರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾತ್ಪತತೇ ಯತಃ**" ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದಾಗುತ್ತದೆ. "**ಹಾಗೆಯೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲೂ, ನಿಯತಸ್ಯತು ಸನ್ಯಾಸಃ ಕರ್ಮಣೋ ನೋಪಪದ್ಯತೇ**" ಎಂದು ನಿಯಮಿತವಾದ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮ ಗಳ ತ್ಯಾಗವು ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ವನ್ನು ನಿಯತವಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೂ ನಡಿಸಲೇಬೇಕೆಂದಾಯಿತು. ಆದರೆ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನೀಂದ್ರಾದಿಗಳಾದ ಅನ್ಯದೇವತೆ ಗಳ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಲ್ಲವೇ? ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ಯೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ (ಉಪಲಕ್ಷಣಯಾಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯನಿಗೂ)

"**ಜಾಯಮಾನೋ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರಿಭಿ ಋಣವಾ ಜಾಯತೇ,**
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಋಷಿಭ್ಯಃ ಯಜ್ಞೇನ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಜಯಾ ಪಿತೃಭ್ಯಃ"

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಮೂರು ಋಣಗಳುಂಟೆಂದೂ, ಆದರಲ್ಲಿ ದೇವಋಣ

(೧) "ದೇವರ್ಷಿಭೂತಾತ್ಮನೃಣಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ನಕಿಂಕರೋ ನಾಯಮೃಣೀಚರಾಜನ್। ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಯಶ್ಶರಣಂ ಶರಣ್ಯಂ ನಾರಾಯಣಂ ಲೋಕಗುರುಂ ಪ್ರಪನ್ನಃ॥

ವನ್ನು ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಋಷಿಋಣವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ದಿಂದಲೂ, ಪಿತೃಋಣವನ್ನು ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಕಳೆಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯತೆ ಹೇಗೆ? ಇತ್ಯಾದಿ ಆಕ್ಷೇಪಗಳಿಗೆ ಈ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಖಂಡನಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವವರಾಗಿ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಋಣವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಹೇ ರಾಜನ್ - ಓ ನಿಮಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ, ಚಮಸಋಷಿಯು ನಿಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, **ಯಃ** - ಯಾವನು, ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಗುರುವಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು, **ಶರಣಂ** - ಉಪಾಯವನ್ನಾಗಿಯೂ, **ಶರಣ್ಯಂ** - ಉಪೇಯವನ್ನಾಗಿಯೂ, **ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ** - ಸರ್ವಪ್ರಕಾರದಿಂದಲೂ, **ಪ್ರಪನ್ನಃ** - ಹೊಂದುವನೋ, **ಅಯಂ** - ಅಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನನು, **ದೇವರ್ಷಿಭೂತಾತ್ಮ ನೃಣಾಂ, ದೇವರ್ಷಿಭೂತ** - ದೇವತೆ ಮತ್ತು ಋಷಿರೂಪರಾದ, **ಆತ್ಮ** - ಆತ್ಮರುಗಳೇನು ಮತ್ತು **ನೃಣಾಂ** - ಮನುಷ್ಯರೇನು ಇವರುಗಳಿಗೆ, ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿಯವರು ಹೀಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾರಪ್ರಕಾಶಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾರವಿವರಣೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃಗಳು, **ದೇವಭೂತಾತ್ಮನಾಂ** ಮತ್ತು **ಋಷಿಭೂತನೃಣಾಂ** ಎಂದು ಅನ್ವಯಿಸಿ, ದೇವರೂಪರಾದ ಆತ್ಮರೇನು ಋಷಿರೂಪರಾದ ಮನುಷ್ಯರೇನು ಇವರುಗಳಿಗೆ ಎಂದು

(೧) ಭಾಗವತ ೧೧ ೫. ೪೨. ಈಚೆಗೆ ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮತಂತ್ರ ಪರಕಾಲಗುರುಗಳು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಿದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವು, "**ದೇವರ್ಷಿ ಭೂತಾಪ್ತನೃಣಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ನ ಕಿಂಕರೋ ನಾಯಮೃಣೀ ಚ ರಾಜನ್, ಸರ್ವಾತ್ಮನಾಯಶ್ಶರಣಂ ಶರಣ್ಯಂಗತೋ ಮುಕುನ್ದಂ ಪರಿಹೃತ್ಯಕೃತ್ಯಂ**" ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಚಮಸರು ನಿಮಿಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಿಂದ ಪರಮ ಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನುಪದೇಶಿಸಿದರು. ಅದೂ ತುಂಬಾ ದುಸ್ತರವಾದುದಾಗಿ ವಿಷ್ಣುನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನವನ್ನು ಪಾಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ಅದೂ ತುಂಬಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳುಳ್ಳದಾದುದರಿಂದ, ತುಂಬಾ ಸುಕರವಾದ ಪ್ರಪದನಮಾರ್ಗವನ್ನು ಈ ಶ್ಲೋಕಮೂಲಕ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಪರಿಹೃತ್ಯಕೃತ್ಯಂ** ಎಂದರೆ ಆತನನ್ನು **ಹೊಂದುವ** ಎಲ್ಲಾ **ಮಾರ್ಗ**ಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಎನ್ನಿರ ಶ್ಲೋಕತ್ತಿನ್ಪಡಿಯೇ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಪಶುಪತಿ ಯೆನ್ನಾರ್ಪ್ಪೋಲೆ ಪೇರಿಟ್ಟುಕೊಣ್ಡಿರುಕ್ಕಿರ ಸಜಾತೀಯರಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರೈಪ್ಪತ್ತ ವೋರೋ

ಅರ್ಥಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡನೇ ಅರ್ಥವೇ ಸರಿಯಾದುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಋಷಿಗಳು ನರರಾದುದರಿಂದ ಈ ಎರಡನೇ ಅರ್ಥವೇ ಸಾಧುವು ;ಮತ್ತು **ಪಿತೄಣಾಂ** ಪಿತೃಗಳ, **ಕಿಂಕರಃ** –ಅಧೀನನು, **ನ** - ಅಲ್ಲವು; **ಋಣೀಚ** - ಋಣದಲ್ಲಿರುವವನೂ ಸಹ **ನ**- ಅಲ್ಲವು. ಎಂದರೆ ಭರನ್ಯಾಸಮಾಡಿದ ಪ್ರಪನ್ನನು ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಗಳಿಗೆಕಿಂಕರನೂ ಅಲ್ಲವು ಋಣಿಯೂ ಅಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪನ್ನನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವದರಿಂದ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುವದಿಲ್ಲವು. ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃಶರೀರಕ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರೀಣನಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಧಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಹೇಳುವದರಿಂದ ಅದರ ಯಾವ ಫಲದಲ್ಲೂ ಈತನಿಗೆ ಅನ್ವಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪಕನಾಗಿಯೂ ಪ್ರಾಪ್ಯನಾಗಿಯೂ ಹೀಗೆ ಸರ್ವಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಎಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ನವ ವಿಧವಾದ ಬಂಧುತ್ವದಿಂದಲೂ ಎಂದಾಗಲಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು.

ಎನ್ನಿರಶ್ಲೋಕತ್ತಿ‌ನ್ ಪಡಿಯೇ – ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಪ್ರಜಾಪತಿ - ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಪತಿಯಾದ ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನು, **ಪಶುಪತಿ** – ಪಶುವೆಂದರೆ ಬದ್ಧಚೇತನರು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ರುದ್ರನು **ಎನ್ನಾರ್ಪ್ಪೋಲೆ** - ಎಂದು ಹೇಳುವಹಾಗೆ, **ಪೇರಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುಕ್ಕಿರ** - ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ, **ಸಜಾತೀಯರಾನ** – ನಮ್ಮಹಾಗೆ ಬದ್ಧರಾದ **ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರೈಪ್ಪತ್ತ** - ಜೀವಾತ್ಮರವಿಷಯವಾಗಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃಪದವು **ಈ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠ**‌ ಎಂದು ಈ ಮಹಾವಾಕ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದವನು, **ಓರೋರವಸರಙ್ಗಳಿಲೆ** – ಒಂದೊಂದು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಈತನು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ನೈಮಿತ್ತಿಕಗಳಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವೂ ದರ್ಶಶ್ರಾದ್ಧಗಳೂ, ಉಪನಯನ ವಿವಾಹಾದಿಗಳೂ, ಇಂತಹ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ, **ಕೈಕ್ಕೂಲಿಪ್ಪೋಲೆ** – **ಲೋಕದಲ್ಲಿ** ಕೂಲಿ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಭೃತ್ಯನಾಗಿರುವವನ ಹಾಗೆ, **ಶಿಲ ಉಪಾಧಿಗಳಡಿಯಾಗ** - ಕೆಲವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜನ್ಮವೇ ಮೊದಲಾದ ಉಪಾಧಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ, **ಎಳುದಾಮರ್ಗೈಗಳಿಲೆ** - ಬರಿಯದೇ ಇರುವ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ, ಜನರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಾದರೋ ಬರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು, ವೇದಗಳಾದರೋ ಉಚ್ಚಾರಣಾನುಚ್ಚಾರಣರೂಪವಾಗಿ ಗುರುವಿನಿಂದ

ರವಸರಜ್ಞ ಳಿಲೆ ಕೈಕ್ಕೊಲಿಪ್ಪೋಲೆ ಶಿಲ ಉಪಾಧಿಗಳಡಿಯಾಗ ವೆಳುತಾ ಮರೈಗಳಿಲೇ ಯೇರಿಟ್ಟುಕ್ಕಿರಕ್ಕಿಡವಡಿಮೈತ್ತೀಟ್ಟುವರ್, ಮುದಲ್ ಮೊಳಾದೆ ಪೋಲಿಶೈಯಿಟ್ಟು ಪೋರುಗಿರ ತನಿಶುತೀಟ್ಟುವರ್ ಕ(ಕಿ)ಳಿತ್ತುವ

ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬಂದುದಾದುದರಿಂದ ಅಕೃತ್ರಿಮವಾದುದು, ಇಂತಹ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ, **ಏರಿಟ್ಟುಕ್ಕಿಡಕ್ಕಿರ** - ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ **ಅಡಿಮೈತ್ತೀಟ್ಟುವರ್** - ದಾಸ್ಯಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುವಪತ್ರವನ್ನೂ ಎಂದರೆ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ದಾಸ್ಯಮಾಡುವವನು ಎಂದು ತೋರಿಸುವಪತ್ರವನ್ನೂ **ಮುದಲ್** - ಮೂಲದ್ರವ್ಯವು, **ಮೊಳಾದೆ** - ಕಮ್ಮಿಯಾಗದಹಾಗೆ, **ಪೊಲಿಶೈಯಿಟ್ಟು ಪೋರುಕಿರ** – ಬಡ್ಡಿಗೆ ಹಾಕಿರುವ, **ತನಿಶುತ್ತೀಟ್ಟುವರ್** - ವೇದದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಋಣಪತ್ರವನ್ನೂ, ಎಂದರೆ ಮೂಲಧನವು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಮ್ಮಿಯಾಗದಹಾಗೆ ಸದಾ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಸಲ್ಲಿಸುವನೆಂದು ಋಣಪತ್ರ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ದಾಸ್ಯವು ಎಂದಿಗೂ ಕಮ್ಮಿಯಾಗದಹಾಗೆ, ಸದಾ ದಾಸ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಋಣಪತ್ರವನ್ನೂ ಸಹ, **ಕಳಿತ್ತವನ್** - ಈ ಪ್ರಪನ್ನನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನು. ಇಲ್ಲಿ **ಕಳಿತ್ತವನ್** ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಮುಂದಕ್ಕೆ **ಅಗ್ಗೈಯಾಲೆ** ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು. **ಕಿಳಿತ್ತವರ್** ಎಂದಿದ್ದರೆ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಹರಿದು ಬಿಸಾಡಿದವನೆಂಬ ಭಾವವು.

ಈ ವಾಕ್ಯ ಖಂಡಾಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ :—ಮೇಲಿನ ಭಾಗವತ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಗನ್ನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿದವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಋಷಿಗಳಿಗೂ, ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಕಿಂಕರನು ಅಲ್ಲವು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ "**ಜಾಯಮಾನೋ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರಿಭಿ ಋಣವಾ ಜಾಯತೇ** " ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಈ ಮೂರು ಋಣಗಳೂ ವುಂಟೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲಾ ? ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರರಿಗೆ, ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಪಶುಪತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿರುವದರಿಂದಲೇ ಅವರುಗಳು ನಮ್ಮಂಥ ಬದ್ಧರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪತಿಗಳಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಶೇಷಭೂತರೆಂಬುವದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ವೇದದಲ್ಲಿ "**ಯಥಾ ಪಶುರೇವಂ ಸದೇವಾನಾಂ ಜಾಯಮಾನೋ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ** " "ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಶುವು ಹೇಗೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅಧೀನವೋ, ಹಾಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕಿಂಕರರು" ಎಂಬ **ಅಡಿಮೈಶೀಟ್ಟು** ದಾಸಪತ್ರವಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು "**ಕುಸೀದ ಮೇಕೇ ನಿಹರಂತಿ**" ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ **ತನಿಶುತೀಟ್ಟು** ಬಡ್ಡೀಪತ್ರವೂ

ನಾಗ್ಯೈಯಾಲೇ ಪಂಚಮಹಾ ಯಜ್ಞಾದಿಗಳಾನ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಙ್ಗಳಿಲ್ ಅವರ್‌ಗಳ್ ಪೇರ್ ಶೊಲ್ಲಿಂಪೋದು (೧) "ಯೇ ಯಜನ್ತಿ ಪಿತೄನ್ ದೇವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಸಹುತಾಶನಾನ್ । ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾನಂ

ಇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ಬದ್ಧನಾದರೆ, ಕೃತಕೃತ್ಯನು ಹೇಗಾಗ್ಯವನು? ಎಂಬಾಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನು **ಕಳಿತ್ತವನ್** - ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನು ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಹೇಳಿ ಫಲಾಭಿಸಂಧಿರಹಿತನಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವದರಿಂದ, ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧವು ಈತನಿಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಆದರೂ ಈತನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕಾದ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳಾದ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೈಮಿತ್ತಿಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳನ್ನೂ ಆದಿತ್ಯಾಗ್ನಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಆರಾಧಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅನ್ಯದೇವತಾರಾಧನೆಯು ನಿಷಿದ್ಧವಾದುದಲ್ಲವೇ ? ಎಂದರೆ ಆದಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವಾಗ, ತತ್ತದ್ದೇವತಾಶರೀರಕನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವನೆಂದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಾದಿಗಳಾನ - ಪಂಚಮಹಾ ಯಜ್ಞಗಳೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಾದ, **ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಙ್ಗಳಿಲ್** - ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳು ನಿತ್ಯಗಳು, ಪಿತೃಶ್ರಾದ್ಧ, ದರ್ಶಶ್ರಾದ್ಧವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳು, ಇಂತಹ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ **ಅವರುಗಳ್ ಪೇರ್ ಶೊಲ್ಲಿಂ ಪೋದು** - ಆ ದೇವತೆಗಳ ಋಷಿಗಳ ಪಿತೃಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ, "**ಯೇ** - ಯಾರು, **ಪಿತೄನ್** - ಸೋಮಯಮ ಮೊದಲಾದ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ, **ದೇವಾನ್** - ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, **ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್** - ಋಷಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ, **ಸಹುತಾಶನಾನ್** - ಅಗ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಇರುವರನ್ನಾಗಿ ಎಂದರೆ, ಯಜ್ಞಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವವರಾಗಿ, **ಯಜನ್ತಿ** - ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೋ, **ತೇ** - ಅವರು, **ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾನಂ** - ಈ ಸರ್ವ ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ಚೇತನರಿಗೂ

---

(೧) ಭಾರ ಶಾನ್ತಿ ೩೫೫. ೨೪.

ವಿಷ್ಣುಮೇವ ಯಜಂತಿತೇ ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್ ಮಹರ್ಷಿಗಳರುದಿ ಯಿಟ್ಟ ಪಡಿಯೇ, ರಾಜಸೇವಕರ್ ರಾಜಾವುಕ್ಕುಚ್ಚಟ್ಟೈ ಮೇಲೆ ಮಾಲೈಯೈಯುಮ್ ಆಭರಣತ್ತೈಯು ಮಿಟ್ಟಾಲುಮ್ ಶಟ್ಟೈಯಿಲ್ ತುವಕ್ಕಱ ರಾಜಾವಿನ್ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಪ್ರಯೋಜನಮಾಗತ್ತೆಳಿನ್ದಿರುಕ್ಕುಮಾಪ್ಪೋಲೆ ಯಜ್ಞಾಗ್ರಹರಾಧ್ಯಾಯಾದಿಗಳಿಲುಮ್, ಶ್ರೀ ಹಸ್ತಿಗಿರಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯತ್ತಿಲುಮ್, “ಸಾಕ್ಷಾದಪ್ಯವಿರೋಧಂ ಜೈಮಿನಿಃ” ಎನ್ಗಿರ ಸೂತ್ರತ್ತಿಲುಮ್, ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ ದೇವರ್ಗಳ್ ಪಿತೃಕ್ಕಳ್ ಎನ್ಗಿರ ಶಟ್ಟೈಗಳೋಡು ತುವಕ್ಕರ ಅವ್ವೋ ಶಬ್ದಙ್ಗಳ್ ಅವಯವ ಶಕ್ತಿಪೌಷ್ಕಲ್ಯ

ಅಂತರಾತ್ಮಾವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ, ಹಾಗೆ ಅಂತರಾತ್ಮಾವಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ, **ಯಜನ್ತಿ** - ಆರಾಧಿಸುವರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಷ್ಣುವು ಆತ್ಮಾ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವು ಶರೀರಿಯಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆವನಿಗೆ ಶರೀರವಾಯಿತು. ಶರೀರಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದಾರಾಧನೆಯಿಂದ ಶರೀರಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗುವನೆಂಬ ಭಾವವು” **ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್** - ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ, **ಮಹರ್ಷಿಗಳ್** - ವ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು, **ಅರುದಿಯಿಟ್ಟಪಡಿಯೇ** - ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೇ, ಅವರು ಹೇಗೆ ಹಾಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಅಲ್ಲದೆ ಲೋಕದೃಷ್ಟಾಂತವೂ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; **ರಾಜಸೇವಕರು ರಾಜನಿಗೆ ಶಟ್ಟೈಮೇಲೆ** - ಅಂಗಿಯ ಮೇಲೆ, **ಮಾಲೈಯೈಯುಮ್ ಆಭರಣತ್ತೈಯುಮ್** - ಪುಷ್ಪಹಾರವನ್ನೂ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಸುವರ್ಣಾಭರಣವನ್ನೂ, **ಇಟ್ಟಾಲುಮ್** - ಹಾಕಿದರೂ, **ಶಟ್ಟೈಯಿಲ್ ತುವಕ್ಕತ್ತು** - ಆ ಅಂಗಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಅದು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆಯೇ ಭಾವಿಸಿ, **ರಾಜಾವಿನ್ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಪ್ರಯೋಜನಮಾಗ** - ರಾಜನ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ, **ತೆಳಿನ್ದಿರುಕ್ಕು ಮಾಪ್ಪೋಲೆ** - ಆ ರಾಜಸೇವಕರು ತಿಳಿದಿರುವ ಹಾಗೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಇರುವ **ನಿರ್ಕರ ನಿಲೈಯೈ ಕಣ್ಡು** - ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು, ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ **ಯಜ್ಞಾಗ್ರಹರಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲೂ, ಶ್ರೀ ಹಸ್ತಿಗಿರಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲೂ, ಸಾಕ್ಷಾದಪ್ಯವಿರೋಧಂ ಜೈಮಿನಿಃ”** ಎಂಬ ಶಾರೀರಕ ಮೀಮಾಂಸಾ ಸೂತ್ರದಲ್ಲೂ (೧. ೨. ೨೮) **ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, **ದೇವರ್ಗಳ್ ಪಿತೃಕ್ಕಳ್ ಎನ್ಗಿರ ಶಟ್ಟೈಗಳೋಡು** - ದೇವತೆಗಳು ಪಿತೃಗಳು ಎಂಬ ಕಂಚುಕಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವರೊಂದಿಗೆ ಎಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಶರೀರಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳು, ಇವರೊಂದಿಗೆ **ತುವಕ್ಕರ**-

ಙ್ಗಳಾಲೇ ಈಶ್ವರರ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೆ ನಾರಾಯಣಾದಿ ಶಬ್ದಙ್ಗಳ್ ಪೋಲೆ ನಿರ್ಕಿರ ನಿಲೈಯೈಯುಮ್ ಕಣ್ಡು,

---

ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಹಾಗೆ, **ಅವ್ವೋ ಶಬ್ದಙ್ಗಳ್** - ಆಯಾ ಪ್ರಜಾಪತಿ, ರುದ್ರೇಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿ ಶಬ್ದಗಳು, **ಅವಯವ ಶಕ್ತಿಪೌಷ್ಕಲ್ಯಙ್ಗಳಾಲೇ** - ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗುವ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ದ್ವಾರಾ, **ಈಶ್ವರನ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೆ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲೇ, **ನಾರಾಯಣಾದಿ ಶಬ್ದಙ್ಗಳ್ ಪೋಲೆ** - ನಾರಾಯಣ, ಆದಿ ಶಬ್ದದಿಂದ ವಾಸುದೇವ, ಭಗವಾನ್, ಕೇಶವ, ಮುಕುಂದ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳ ಹಾಗೆ, **ನಿರ್ಕಿರ ನಿಲೈಯೈ ಕಣ್ಡು** - ನಿಲ್ಲುವ ಎಂದರೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು, **ಯಿರುಕ್ಕುಮ್** ಎಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಭಾಗಿಸಬಹುದು.

"ಪಂಚವಾ ಏತೇ ಮಹಾಯಜ್ಞಾಃ ಸತತಿ ಪ್ರತಾಯನ್ತೇ
ಸತತಿ ಸನ್ತಿಷ್ಠನ್ತೇ ದೇವಯಜ್ಞಃ ಪಿತೃಯಜ್ಞೋ
ಭೂತಯಜ್ಞೋ ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞೋ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ಇತಿ"

ಎಂಬುವದರಿಂದ ದೇವಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ, ಭೂತಯಜ್ಞ, ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ, ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞವೆಂಬುವದಾಗಿ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಸಪತ್ನೀಕನಾದ ಗೃಹಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸತತಿ ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲೂ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಯದಗ್ನೌ ಜುಹೋತ್ಯಪಿ ಸಮಿಧಂ ತದ್ದೇವ ಯಜ್ಞಃ ಸಂತಿಷ್ಠತೇ।
ಯತ್ಪಿತೃಭ್ಯಸ್ಸ್ವಧಾ ಕರೋತ್ಯಪ್ಯ ಪಸ್ತತ್ಪಿತೃಯಜ್ಞಃ ಸಂತಿಷ್ಠತೇ।
ಯದ್ಭೂತೇಭ್ಯೋ ಬಲಿಗ್ಂ ಹರತಿ ತದ್ಭೂತಯಜ್ಞಃ ಸಂತಿಷ್ಠತೇ।
"ಯದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋಽನ್ನಂದದಾತಿ ತನ್ಮನುಷ್ಯ ಯಜ್ಞಃಸಂತಿಷ್ಠತೇ।
"ಯತ್ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮಧೀಯೀತೈಕಾಮಪ್ಯೃಚಂ ಯಜುಸಾಮವಾ
ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ಸ್ಸಂತಿಷ್ಠತೇ" (ತೈ ಆರಣ್ಯಕ ೨. ೧೦)

ಎಂದು ಈ ಐದು ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದಾದ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರಾತಸ್ಸಂಧ್ಯಾವಂದನವಾದ ನಂತರ ಜೆಳಿಗ್ಯೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆ ಸಪತ್ನೀಕನಾದ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಉಂಟು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೂ ಕೂಡ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮಿಕ್ಕ ನಾಲ್ಕು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ವೈಶ್ವದೇವದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. **ದೇವಯಜ್ಞೇನ, ಪಿತೃಯಜ್ಞೇನ, ಭೂತಯಜ್ಞೇನ, ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞೇನ ಯಕ್ಷ್ಯೇ** ಎಂದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿ ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಪತ್ನೀಕನಾದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಅಧಿಕಾರಿಯು; ಅಪತ್ನೀಕರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ಮೊದ

ಲಾದ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವು. ಹಾಗೆಯೇ ಔಪಾಸನಕ್ಕೂ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವು.

ಯೇ ಯಜನ್ತಿ ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಪದ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಆರಾಧ್ಯನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಾರಾಧ್ಯತೆಯು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಗೀತೆಯಲ್ಲೂ,

"ಅಹಂ ಹಿ ಸರ್ವ ಯಜ್ಞಾನಾಂ ಭೋಕ್ತಾ ಚ ಪ್ರಭುರೇವಚ"

ಸಮಸ್ತ ಯಜ್ಞಗಳಿಗೂ ಕರ್ತೃವಾಗಿ ಫಲಪ್ರದನೂ ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿಯೂ, ಭೋಕ್ತೃವಾಗಿಯೂ ಇರುವವನು ನಾನೇ ಎಂದೂ (ಗೀ. ೯. ೨೪)

"ಯೇಽಪ್ಯನ್ಯದೇವತಾಭಕ್ತಾಃ ಯಜನ್ತೇ ಶ್ರದ್ಧಯಾನ್ವಿತಾಃ ।
ತೇಽಪಿ ಮಾಮೇವ ಕೌನ್ತೇಯ ಯಜನ್ತ್ಯವಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ ॥"

"ಯಾರು ಇತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರೂ ನನಗೆ ಶರೀರವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಆತ್ಮಾವಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಅವರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳು ನನ್ನನ್ನೇ ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಯಜ್ಞಮಾಡುತ್ತಾರೆ." ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಶರೀರಾತ್ಮಭಾವದಿಂದಲೇ ಯಾವ ದೇವತೆಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಗೈಯ್ದರೂ ತಚ್ಛರೀರಕ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವನೆಂಬ ಭಾವವು.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಲೋಕ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದಲೂ ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ಒಂದು ಅಙ್ಗಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಆ ಅಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಹೂವಿನ ಹಾರವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಚಿನ್ನದ ಹಾರವನ್ನಾಗಲಿ, ಒಬ್ಬ ರಾಜ ಸೇವಕನು ಹಾಕಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಆ ಅಂಗಿಗೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗದೆ ರಾಜನಿಗೇನೇ ಅದು ಹೇಗೆ ಮುಖೋಲ್ಲಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶರೀರಭೂತರಾಗಿ ಕಂಚುಕಪ್ರಾಯರಾದ ಈ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಪ್ರೀತನಾಗುವನೆಂಬ ಭಾವವು. ರಾಜನ ಆತ್ಮಾವಿಗೆ ದೇಹವೇ ಒಂದು ಕಂಚುಕದ ಹಾಗೆ ಇರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯೊಂದು ಕಂಚುಕದ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಏಕೆ ಶ್ರೀ ಮದಾಚಾರ್ಯರವರು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿವರೆಂದರೆ, ದೇಹವು ಪ್ರಾಣವಿರುವವರೆಗೂ ಆತ್ಮಾವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶರೀರಭೂತರಾದ ಇವರುಗಳು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸತ್ತಾದಿಗಳೂ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂಗಿಯ ಹಾಗೆ ಅಚೇತನ

ಪ್ರಾಯರೆಂದು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **ರಾಜಶಟ್ಟಿ** ದೃಷ್ಟಾಂತವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಅನ್ಯದೇವತಾರಾಧನವೂ ಕೂಡ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸರ್ವೇಶ್ವರಾರಾಧನವೆಂಬ ಭಾವವು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಾರಾಧ್ಯನೆಂಬಂಶವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿವೆ ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಭಾರತದ ಯಜ್ಞಾಗ್ರಹರಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಿಗಿರಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲೂ ಇದು ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ:—ಯಜ್ಞಾಗ್ರಹರಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ **"ಕಥಂ ಸಭಗವಾನ್ ದೇವೋ ಯಜ್ಞೇಷ್ವಗ್ರಹರಃ ಪ್ರಭುಃ"** ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪುರುಷನೇ ಹೇಗೆ ಅಗ್ರಹರನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಕ್ರೀಡಾಲೋಲನಾದ ಭಗವಂತನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳು ಲೋಕಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಭಗವಂತನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದವರಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದುದ್ದೇಶವು ತಿಳಿಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ:—

ಏಷ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಲೋಕಗುರು ಸ್ಸರ್ವಲೋಕ ಪಿತಾಮಹಃ ।
ಯೂಯಂಚ ವಿಬುಧಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಮಾಂ ಯಜಧ್ವಂ ಸಮಾಹಿತಾಃ ।

ಓ ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನೇ, ಓ ಇತರ ದೇವತೆಗಳಿರಾ, ನೀವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು ವಿಧಿಸಲು; ಆಗ ಅವರು ವೈಷ್ಣವ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು, ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನು ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ ತನಗೂ ಇತರ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಹವಿರ್ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ಅವುಗಳನ್ನು ಯಜ್ಞಧರನಾದ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಅನುಮೋದಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ವರದಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನಿತ್ತನು. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯಜ್ಞದಲ್ಲೂ

"ಏವಮೇವ ಮಹಾಭಾಗಃ ಪದ್ಮನಾಭಸ್ಸನಾತನಃ ।
ಯಜ್ಞೇಷ್ವಗ್ರಹರಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಯಜ್ಞಧಾರೀಚ ನಿತ್ಯದಾ ॥"

ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ವಿಷ್ಣುವೇ ಆರಾಧ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಹಸ್ತಿಗಿರಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲೂ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಾರಾಧ್ಯತೆಯು ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನು,

"ಯಜ್ಞಂ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರಂ ವಿಷ್ಣುಂ ವರದಂ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಂ ।
ಅಗ್ನಿಮಧ್ಯೇ ಸ್ಥಿತಂ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಮೈ ನ್ಯವೇದಯತ್
ಯಜ್ಞಮೂರ್ತಿ ರನನ್ತಾತ್ಮಾ ವೈಕುಂಠಃ ಪ್ರಿಯತಾಮಿತಿ"

ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ, ಆತನನ್ನು ಅಗ್ನಿಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ

ಧ್ಯಾನಿಸಿದವನಾಗಿ, "ಶ್ರೀಮದಚ್ಯುತಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯಜ್ಞ ವನ್ನಾರಂಭಿಸಿ, ಹವಿರ್ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗ ಇತರ ದೇವತೆ ಗಳಿಗೂ ಕೊಟ್ಟ ಹವಿರ್ಭಾಗವೂ ಕೂಡ,

ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರ ಸ್ಸಾಕ್ಷಾದ್ಯಜ್ವರದೋ ಹವ್ಯಕವ್ಯ ಭುಕ್ ।
ಯಃ ಪಶುರ್ಯೇನ ಮನ್ತ್ರೇಣ ಯದ್ದೈವತ್ಯೋಭಿ ಧೀಯತೇ ।
ಸಪಶು ಸ್ತೇನ ಮನ್ತ್ರೇಣ ತದ್ದೈವತ್ಯೋಪಿ ಹೂಯತೇ
ತಥಾಪಿ ತ್ರಿದಶೈ ಸ್ಸ್ವಾಂಶೋ ಲಭ್ಯತೇ ನಚಕಶ್ಚನ ॥

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅವರುಗಳಿಗೆ ಲಬ್ಧವಾಗದೆ ಯಜ್ಞಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹವ್ಯ ಕವ್ಯ ಭುಕ್ಕಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಸರ್ವಭಾಗವನ್ನೂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ದನು. ಆಗ ಇತರ ದೇವತೆಗಳು ಚತುರ್ಮುಖನನ್ನು ಕುರಿತು,

"ಕಿಮಿದಂ ಕಲ್ಪಿತೋ ಸ್ಮಾಕಂ ತ್ವಯಾ ಲೋಕಪಿತಾಮಹ ।
ಯಜ್ಞಭಾಗೋ ನಚಾಸ್ಮಾಭಿರ್ಲಭ್ಯತೇ ತ್ವತ್ಸಮುಕ್ಷತಃ ॥"

ಇದೇನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಮಗೆ ಹವಿರ್ಭಾಗವು ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ನಮಗೆ ಅವು ಲಭ್ಯ ವಾಗುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ? ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಅದಕ್ಕೆ ಚತುರ್ಮುಖನು ಹೇಳುತ್ತಾನೇ ನೆಂದರೆ :—

ನಯಷ್ಟವ್ಯಾ ಮಯಾ ಯೂಯಂ ಕದಾಚಿದಪಿ ದೇವತಾಃ ।
ಅನ್ಯೇನಾಪಿ ಭವಾಂ ಭೋದಿಂ ತರ್ತುಕಾಮೇನ ಕೇನ ಚಿತ್ ।
ದತ್ತಂ ಯುಷ್ಮನ್ಮುಖಾದ್ಭುಙ್ತ್ತೇ ಹರಿಸ್ತು ಸ್ವರ್ಗಿಭಿರ್ಹವಿಃ ।
ಮುಮುಕ್ಷುಭಿ ಸ್ತ್ವದಾ ಭುಙ್ತ್ತೇ ಸ್ವಯಮೇವ ಜನಾರ್ದನಃ ॥

"ಓ ದೇವತೆಗಳಿರಾ ನಿಮ್ಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಯಜ್ಞಮಾಡ ಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಬೇಕೆಂಬಿಚ್ಛೆ ಯುಳ್ಳ ಇನ್ಯಾರಿಂದಲಾಗಲಿ ನಿಮಗಾಗಿ ಯಜ್ಞಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ; ಎಂದರೆ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುಪ್ರೀತಿಗಾಗಿಯೇ ಯಜ್ಞಾರಂಭವೂ ಹವಿಸ್ಸಿನ ಪ್ರದಾನವೇ ವಿನಾ ನಿಮಗಾಗಿ ಅಲ್ಲವು. ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಿಯಾದವನು ಯಜ್ಞಮಾಡಿದರೆ, ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿ ಗಳಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಹವಿರ್ಭಾಗಗಳನ್ನಾದರೋ ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ದನನು ನಿಮ್ಮಗಳ ಮೂಲಕವಲ್ಲದೆ ತಾನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಚತುರ್ಮುಖನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಇಂದ್ರಾಯಸ್ವಾಹಾ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನು ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ ಇಂದ್ರನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವನು ;

ಇಂದ್ರಾಯಸ್ವಾಹಾ ಎಂದು ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು ಹವಿಸ್ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ ತಚ್ಛರೀರಕ ಶ್ರೀ ಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ತಾನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವನು ಎಂಬುವದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಇದರಿಂದ ಈ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲೂ, ಇತರ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲೂ ಇತರ ದೇವತೆ ಪಿತೃ ಮೊದಲಾದವರುಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಆರಾಧನವೂ ತತ್ತಚ್ಛರೀರಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೇನೆ ಸರಿ. ಬುಭುಕ್ಷುವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವನು. ಮುಮುಕ್ಷುವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವೇ ಸ್ವಯಮೇವ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಇತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನಾರಾಧಿಸಿದ ದೋಷವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಆದರೆ **"ಸಾಕ್ಷಾದಪ್ಯವಿರೋಧಂ ಜೈಮಿನಿಃ"** ಎಂಬುವ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ :—

"ಅಹರಹ ಸ್ಸಂಧ್ಯಾ ಮುಪಾಸೀತ" ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಧಿ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮುಮುಕ್ಷುವೂ ಕೂಡ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದರೂ, ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನನುಷ್ಠಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗೆ ಅನುಷ್ಠಿಸುವದರಿಂದ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದವರುಗಳ ಭಜನೆಯು ಮೂಲಕ ಅನ್ಯದೇವತಾ ಭಜನರೂಪ ದೋಷವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ಬಂದರೆ ತತ್ತಚ್ಛರೀರಕ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದು ಸಮಾಧಾನವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದು ಬಾದರಾಯಣರಭಿಪ್ರಾಯವು. ಇದರ ಮೇಲೂ ಇನ್ನೊಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯು ಉಂಟಾಗಬಹುದು :—ಹೀಗೆ ಇತರ ದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು, ಅವರಿಗೆ ಆತ್ಮಾವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಭಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳುವದು ಹೇಗೆ ? ಈ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯು ಸರಿಯಾದದಲ್ಲವಾದರೂ ಇಂತಹ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೂ ಕೂಡ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಈ ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿ, ವೈಶ್ವಾನರ ಇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಮೂಲಕವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುವದು ಆ ಬಾದರಾಯಣರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಜೈಮಿನ್ಯಾಚಾರ್ಯರವರಭಿಪ್ರಾಯವು ಆದುದರಿಂದ ಸಂಧ್ಯಾಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮವಾಚಿ ಶಬ್ದಗಳಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಬೋಧಿಸಿದರೆ, ಮುಮುಕ್ಷುವು ಅನ್ಯದೇವತಾ ಭಜನಮಾಡಿದ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ವುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಚನ್ನಾಗಿ ಪ್ರೇರಿಸುವನು ಸೂರ್ಯನೆಂದೂ, ಅಗ್ರನಯತ್ವದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯೆಂದೂ, ವಿಶ್ವನಯತ್ವದಿಂದ ವೈಶ್ವಾನರನೆಂದೂ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪತಿಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಜಾಪತಿಯೆಂದೂ

ಅವತ್ತಿಸುಡ್ಕೈಯು ಉಚ್ಚಾರಣಾದಿಗಳಿಲ್ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪವಾಸಿಗಳಾನ ಶುದ್ಧ

ಹೀಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ **ಅವಯುವ ಶಕ್ತಿಪೌಷ್ಕಲ್ಯಙ್ಗಳಾಲೇ** ಈಶ್ವರನಲ್ಲೇ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕವುಗಳೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನರೂಪವಾಗಿ **ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದಂಗಳ್ ಪೋಲೆ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. **ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ** ತತ್ಪುರುಷ ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಅರ್ಥಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲೇ ಅನ್ವಯವೆಂಬುನವದಕ್ಕೆ ೨೫ನೆಯಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ.

ಹೀಗೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮರೀತ್ಯಾ ನಡಿಸುವ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಾದಿಗಳಾದ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಧಿ ವಾಕ್ಯಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅನ್ಯದೇವತಾ ಭಜನರೂಪ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಎರಡು ವಿಧ ನಿರ್ವಾಹಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

೧. ಆ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಾವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಾರಾಧ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೆಂಬುವದೊಂದು ನಿರ್ವಾಹವು.

೨. ಜೈಮಿನ್ಯಾಚಾರ್ಯರಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಮೂಲಕ ಆ ಶಬ್ದಗಳೂ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುವದರಿಂದ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲವೆಂಬುವದು ಎರಡನೇ ನಿರ್ವಾಹವೆಂಬುವದು ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ, ಇಂತಹ ಪ್ರಪತ್ತಿನಿಷ್ಠನು ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶಗಳಿದ್ದರೂ **ಕೃತಕೃತ್ಯನೂ ಕೃತಾರ್ಥನೂ** ಹೌದು ಎಂದು ಮುಂದೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಆಕ್ಷೇಪವೇನೆಂದರೆ :—ಹೀಗೆ ಈ ಎರಡು ವಿಧ ನಿರ್ವಾಹಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರೂ, ಅನ್ಯದೇವತಾ ವಿಷಯವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿರುವದರಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಮೂಲಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವಾಗಲೂ ಇತರ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಬಂಧವು ತೋರಿಬರುವದರಿಂದಲೂ ಪರಮೈಕಾಂತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲವೇ ? ಎಂದರೆ, ಈ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶ್ಯನು ಪರಮಾತ್ಮನಾದುದರಿಂದ, ಐಕಾಂತ್ಯ ಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅವತ್ತಿಸುಡ್ಕೈಯು – ದೇವಪಿತೃಗಳಾದ ಆ ವೈಶ್ವಾನರ ಅಗ್ನೀಂದ್ರಾದಿ ಶಬ್ದಗಳ, **ಉಚ್ಚಾರಣಾದಿಗಳಿಲ್** - ಉಚ್ಚಾರಣವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ **ಆದಿ** ಪದದಿಂದ ಅವರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ತರ್ಪಣ, ಹೋಮ ಮೊದಲಾದವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, **ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ** ವಾಸಿಗಳಾದ ಶುದ್ಧಯಾಜಿಗಳಹಾಗೆ ಎಂದರೆ

ಯಾಜಿಗಳುಕ್ಕುಪ್ಪೋಲೆ ತನ್ಪರನ್ನೈ ಕಾಂತಿತ್ವಮ್ ಕುಲೈಯಾದೆ ನಿರ್ಕ್ಕರ ಪಡಿಯ್ಯೈ ನಿರೂಪಿತ್ತು ತನ್ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ನಿಮಿತ್ತ ಗುಣಾದ್ಯಧಿಕಾರತ್ತುಕ್ಕು ಅನುರೂಪನಾಗ ಅಡಿಮೈಕೊಳ್ಳ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿತ್ತಿರುಕ್ಕಿರ ಶಾಸಿತಾವಾನ ಶೇಷಿಯಿನುಡೈಯ ಶಾಸ್ತ್ರವೇದ್ಯಾಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾಪರಿಪಾಲನರೂಪಕೈಙ್ಕರ್ಯ ಮುಖತ್ತಾಲೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿದಿತ ಪರಮಪುರುಷಾಭಿಪ್ರಾಯರಾನ ಮುಕ್ತರ್ಕೈಪ್ಪೋಲೆ ಕಿಂಚಿತ್ಕರನಾಯ್‌ಕೊಂಡು ಮುಕ್ತತುಲ್ಯನಾಯ್ ಉಪಾಯ ಪೂರ್ತಿಯಾಲೇ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆನ್ರುಂ, ಪುರುಷಾರ್ಥಪೂರ್ತಿಯಾಲೆ ಕೃತಾರ್ಥ

ಅವರುಗಳಿಗೆ ನಾರಾಯಣ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗುವ ನಾರ ಶಬ್ದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪರಮೈಕಾಂತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯತಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ **ಹೇಗೆ** ಭಂಗವಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆಯೇ, **ಐಕಾಂತಿತ್ವ ಕುಲೈಯಾದೆ** - ಐಕಾಂತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, **ನಿರ್ಕ್ಕರಪಡಿಯ್ಯೈ ನಿರೂಪಿತ್ತು** - ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಣಮಾಡಿ, **ತನ್ ವರ್ಣ** - ತನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾದಿ ವರ್ಣವೇನು, **ಆಶ್ರಮ** - ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿ ಆಶ್ರಮವೇನು, **ನಿಮಿತ್ತ** - ಪುತ್ರಜನನಾದಿ, **ಗುಣ**- ವೈಷ್ಣವತ್ವಾದಿಗುಣ, **ಆದಿ** - ಇವೇ ಮೊದಲಾದ **ಅಧಿಕಾರತ್ತುಕ್ಕು** - ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ, **ಅನುರೂಪನಾಗ** - ಯುಕ್ತವಾದ, **ಅಡಿಮೈಕೊಳ್ಳ** - ಕೈಙ್ಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಾಗಿ, **ಸಙ್ಕಲ್ಪಿತ್ತಿರುಕ್ಕಿರ** - ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ, **ಶಾಸಿತಾವಾನ**- ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ವಾಕ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವಂಥಾವನಾದ, **ಶೇಷಿಯಿನುಡೈಯ** - ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಶೇಷಿಯಾಗಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, **ಶಾಸ್ತ್ರವೇದ್ಯಾಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾಪರಿಪಾಲನರೂಪ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಮುಖತ್ತಾಲೇ** - ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಆಜ್ಞಾರೂಪವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ನಡಿಸಬೇಕಾದುದು ಮತ್ತು ಅನುಮತಿ ಕೊಡುವದರಿಂದ ಐಚ್ಛಿಕವಾದುದು, ಇವುಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವ ಕೈಙ್ಕರ್ಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ, **ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿದಿತ** - ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿಯೇ ತಿಳಿದ, **ಪರಮ ಪುರುಷಾಭಿಪ್ರಾಯರಾನ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನುಳ್ಳ, **ಮುಕ್ತರ್ಕೈಪ್ಪೋಲೆ** - ಮುಕ್ತರ ಹಾಗೆ, **ಕಿಂಚಿತ್ಕಾರನಾಯ್‌ಕೊಂಡು** - ಕೈಙ್ಕರ್ಯವನ್ನೆಸಗುವನಾಗಿ, **ಮುಕ್ತತುಲ್ಯನಾಯ್** - ಮುಕ್ತನಿಗೆ ಸಮಾನನಾಗಿ, **ಉಪಾಯಪೂರ್ತಿಯಾಲೇ** - ಇಲ್ಲಿ ಉಪಾಯವು ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನವಾದುದರಿಂದ, ಆ **ಉಪಾಯ ಪೂರ್ತಿಯಾಲೇ** - ಸಾಙ್ಗವಾಗಿ ಉಪಾಯವು ನೆರವೇರಿದುದರಿಂದ, **ಕೃತಕೃತ**ನೆಂಬುವದಾಗಿ, **ಪುರುಷಾರ್ಥ ಪೂರ್ತಿಯಾಲೆ** - ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಗವದನುಭವ

ನೆನ್ರುಂ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ್ಗಳಾಲುಮ್, ತನ್ನಿಷ್ಠರಾಲುಮ್ ಕೊಂಡಾಡುಂಪಡಿ ಇರುಕ್ಕುಮವನ್.

ಕೈಂಕರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಲಭಿಸುವದರಿಂದ **ಕೃತಾರ್ಥನೆನ್ರುಂ** – ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನುಳ್ಳವನೆಂದೂ, **ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ್ಗಳಾಲುಮ್** - ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲೂ, **ತನ್ನಿಷ್ಠರಾಲುಮ್** - ಆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಭಿಮಾನದಿಂದ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಂದಲೂ, **ಕೊಂಡಾಡುಂಪಡಿ** - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡುವನಾಗಿ, **ಯಿರುಕ್ಕುಮವನ್** - ಇರುವನು.

ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಸರ್ವ ಶಬ್ದಗಳು ತತ್ತಚ್ಛರೀರಕನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆಂದು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಅನ್ಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಪದಗಳೂ ಸಹ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಮೂಲಕ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆಂದು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಜೈಮಿನ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಾಗ ನಾರಾಯಣ ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇತರ ವಸ್ತುಗಳೂ ಬೋಧಿತವಾಗುವದರಿಂದ, ಐಕಾಂತ್ಯಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದರೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯನು ಪರಮಾತ್ಮನೇಯಾದುದರಿಂದ, ಐಕಾಂತ್ಯಹಾನಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನೆಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಆವಾಸಭೂತನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿದ್ದರೂ, ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೆಂದರೆ ಈ ಅಲ್ಪ ಮನುಷ್ಯನು ಉದ್ದೇಶ್ಯನಲ್ಲದೆ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೇ ಹೇಗೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಉದ್ದೇಶ್ಯವಾಗಿ ಐಕಾಂತ್ಯಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಚೇತನನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ನಿಮಿತ್ತ ಗುಣಾದ್ಯಧಿಕಾರತ್ತುಕ್ಕು ಅನುರೂಪವಾದ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನೇ ತನಗೆ ಪರಮ ಕೈಂಕರ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವೆನೆಂದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಗಳಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನನುಷ್ಠಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬುವದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿರುತ್ತಾನೆಂಬುವದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂದರೆ "ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ಮಯಾ ಸೃಷ್ಟಂ ಗುಣಕರ್ಮವಿಭಾಗಶಃ" (ಗೀ. ೪.೧೩.) ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸಙ್ಕಲ್ಪಕ್ಕು, "ನಿಯತಂ ಕುರು ಕರ್ಮತ್ವಂ" (ಗೀ ೩-೮)

"ಸ್ವೇಸ್ವೇ ಕರ್ಮಣ್ಯಭಿರತಃ ಸಂಸಿದ್ಧಿಂ ಲಭತೇ ನರಃ ।"

"ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ ತಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಂ ವಿಂದತಿ ಮಾನವಃ॥"

(ಗೀ. ೧೮. ೪೫. ೬)

ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳು ಅವಶ್ಯಾನುಷ್ಠೇಯಗಳೆಂಬುವದಕ್ಕೆ, ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಯಾಗಿಯೂ ಮುನಿವರರಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಾಶರರು :—

(೧) "ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಚಾರವತಾ ಪುರುಷೇಣ ಪರಃ ಪುಮಾನ್ ।
ವಿಷ್ಣುರಾರಾಧ್ಯತೇ ಪನ್ಥಾ ನಾನ್ಯಸ್ತತ್ತೋಷಕಾರಕಃ ॥"

ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಚಾರಗಳಿಂದ ವಿಷ್ಣುವು ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವನೆಂದೂ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮತ್ತು,

(೨) "ವರ್ಣಾಶ್ರಮೇಷು ಯೇ ಧರ್ಮಾ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಾ ನೃಪಸತ್ತಮ ।
ತೇಷು ತಿಷ್ಠನ್ನರೋ ವಿಷ್ಣುಮಾರಾಧಯತಿ ನಾನ್ಯಥಾ ॥"

"ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಯಾವ ಧರ್ಮಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ನರನು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವನು. ಅನ್ಯಥಾ ಅಲ್ಲವು" ಎಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುವದು ಎಲ್ಲಾ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತೀತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲೂ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಭಾಗವತ ಸಪ್ತಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ **ಸದಾಚಾರ ನಿರ್ಣಯರೂಪವಾದ ಏಕಾದಶಾಧ್ಯಾಯವನ್ನು** ಪರಾಂಬರಿಸಬಹುದು.

ವರ್ಣಾಶ್ರಮನಿಮಿತ್ತ ಎಂಬಲ್ಲಿ ನಿಮಿತ್ತವೆಂದರೆ ಪುತ್ರಜನನವೇ ಮೊದಲಾದವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪ ಧರ್ಮವು ವೈಶ್ವಾನರೇಷ್ಟಿಯು, ಕೃಷ್ಣಕೇಶ್ಯಗ್ನಿಯು, ಇಲ್ಲಿ ಗುಣವೆಂದರೆ ವೈಷ್ಣವತ್ವವೇ ಮೊದಲಾದವು, ಅದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪಧರ್ಮವಾವುವೆಂದರೆ :—ದೇವತಾಂತರವರ್ಜನವೇ ಮೊದಲಾದವು. ಇಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರಚೋದಿತವಾದ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನೇ ಪರಮಪುರುಷನು ತನಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವನಾದುದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವನೆಂಬುವದು ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವು. ಇಂತಹ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು ಎರಡು ವಿಧವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. (೧) ಆಜ್ಞಾಪರಿಪಾಲನರೂಪ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು :—ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿ, (೨) ಅನುಜ್ಞಾಪರಿಪಾಲನರೂಪ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು :—ಯಜ್ಞಾದಿಗಳು, ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟುವದು, ದೀಪಗಳ ಹಚ್ಚುವದು, ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಸಂಭ್ರಮವಾಗಿ ನಡಿಸುವದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಎರಡು ವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವ ಪ್ರಪನ್ನರು ಪರಮ ಪುರುಷನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ತಿಳಿದ ಮುಕ್ತರಹಾಗೆ ಇರುವವರು

(೧)(ವಿ. ಪು. ೩. ೮. ೯) (೨)(ವಿ. ಪು. ೩. ೮. ೧೯)

ಆದುದರಿಂದ ಇವರು "ಅನ್ಯತ ಇಹ ಭವತಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಈ ಕರ್ಮ ಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಸಮಾನರಾಗಿ ಇರುವವರು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದ ಕ್ಕಾಗಿಯೇ, "ಪರಮ ಪುರುಷಾಭಿಪ್ರಾಯ ರಾನ ಮುಕ್ತರೈಪ್ಪೋಲೆ" ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನರು ಕೃತಕೃತ್ಯರು ಎಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೋ ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದವರು ; ಮತ್ತು ಕೃತಾರ್ಥರು ಎಂದರೆ ಯಾವ ಪರಮಪುರುಷನ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೋ ಅಂತಹ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಂದಿ ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ ಮುಂದೆಯೂ ಹೊಂದುವವರು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಹೀಗೆ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದ ಪ್ರಪನ್ನನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲೂ, ಅಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಂದಲೂ, ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂದೂ ಕೃತಾರ್ಥ ನೆಂದೂ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಾವವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾ ಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂದರೆ :—

"ಸಮಿತ್ಸಾಧನಕಾದೀನಾಂ ಯಜ್ಞಾನಾಂ ನ್ಯಾಸಮಾತ್ಮನಃ ।
ನಮಸಾ ಯೋ ಕರೋದ್ದೇವೇ ಸ ಸ್ವಧ್ವರ ಇತೀರಿತಃ ।
ಅನುಷ್ಠಿತಕ್ರತುಶತೋ ಭವತ್ಯೇವ ನ ಸಂಶಯಃ" ॥

ಎಂದು ಋಗ್ವೇದಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ :— **ಸಮಿತ್ಸಾಧನಕಾದೀನಾಂ** - ಸಮಿತ್ತನ್ನೇ ಸಾಧನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ, **ಯಜ್ಞಾನಾಂ** - ಯಜ್ಞಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, **ಆತ್ಮನಃ ನ್ಯಾಸಂ** – ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪರೂಪ ಭರನ್ಯಾಸ ವನ್ನು, **ದೇವೇ** – ಕ್ರೀಡಾಪರನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲೇ, **ಯಃ** - ಯಾವ ಪ್ರಪ ನ್ನನು, **ಕರೋತ್** - ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ, **ಸಃ** - ಅವನು **ಸ್ವಧ್ವರಃ** - ಒಳ್ಳೇ ಎಂದರೆ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಯಜ್ಞವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದವನೆಂದು, **ಇತೀರಿತಃ** - ಎಂದು ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ, **ಅನುಷ್ಠಿತಕ್ರತು.... ನ ಸಂಶಯಃ**–ಅವನೂ ನೂರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನೇ ಎಂದು ಹೇಳುವದರಲ್ಲೇನೂ ಸಂದೇಹ ವಿಲ್ಲವು. ಹೀಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಪನ್ನನು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವನೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಆದರೆ ಈ ಕೃತಕೃತ್ಯಾನುಸಂಧಾನವು ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಆವಶ್ಯಕವೇ ? ದ್ವಯ ಮನ್ತ್ರೋಪದೇಶಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಶರಣಾಗತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಥ ಮತಃ ಅರಿತು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿ ಪ್ರಚುರಮಾಡಿದವರು ನಮ್ಮ ಯತಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರು. ಅವರು ಬರೆದ ಶರಣಾಗತಿ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಕೃತ್ಯಾನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ

ಇವನುಡೈಯ ಕೃತಕೃತ್ಯತ್ವಾನುಸಂಧಾನತ್ತೈ "ಅತಸ್ತ್ವಂತವ ತತ್ತ್ವತೋ ಮದ್ಜ್ಞಾನ ದರ್ಶನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಷು ನಿಸ್ಸಂಶಯ ಸ್ಸುಖಮಾಸ್ಸ್ವ" ಎನ್ರು ಶರಣಾಗತಿ ಗದ್ಯತ್ತಿಲೆ ನಿಗಮಿತ್ತರುಳಿನಾರ್. ಇದುಕ್ಕುಕ್ಕರುತ್ತು :—

ದ್ವಾರೆಯೇ ಎಂದರೆ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತದೇಶಿಕರವರು "**ನಿಸ್ಸಂಶಯಸ್ಸುಖಮಾಸ್ಸ್ವ**" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂಶಯ ಮಾತ್ರ ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೃತಕೃತ್ಯತೆ ಎಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತದೆಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಬಂದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಕೃತಕೃತ್ಯಾನುಸಂಧಾನವ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇವನುಡೈಯ - ಹೀಗೆ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷಮೂಲಕ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿದ ಸ್ವತಂತ್ರಪ್ರಪನ್ನನ, ಕೃತಕೃತ್ಯಾನುಸಂಧಾನವನ್ನು **ಅತಸ್ತ್ವಂ** ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಮೂಲಕ, ಶರಣಾಗತಿಗದ್ಯದಲ್ಲಿ, **ನಿಗಮಿತ್ತರುಳಿನಾರ್** - ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವು. ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಶರಣಾಗತಿಗದ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದವರು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರೆಂಬುವದು ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದಂಶವಾದುದರಿಂದ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ತುಂಬಾ ಮಹನೀಯರುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವದು ಅಗೌರವಾದುದರಿಂದಲೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಅಥವಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದಾಗಲಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಇದು ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯವು. **ಅತಃ** - ಆದುದರಿಂದ, **ತ್ವಂ** – ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿಯಾಗಿಯೂ, ಸತ್ಯವ್ರತನಾಗಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದ ನನ್ನ ವಾಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ನೀನು, **ತವ** – ನಿನಗೆ, **ತತ್ತ್ವತಃ** – ಸಂಶಯ ವಿಪರ್ಯಗಳು ಯಾವುವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ **ಮದ್ಜ್ಞಾನದರ್ಶನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಷು** - ನನ್ನ ವಿಷಯವಾದ ಜ್ಞಾನವೇನು, ನನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೇನು, ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವದೇನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, **ನಿಸ್ಸಂಶಯಃ** - ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, **ಸುಖಂ** - ಸುಖವಾಗಿ, **ಆಸ್ಸ್ವ** - ಇರು" ಎಂಬುವದು ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವು. ಇಲ್ಲಿ **ಮದ್ಜ್ಞಾನ ದರ್ಶನಪ್ರಾಪ್ತಿ**ರೂಪವಾದ ಫಲದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ನಿಸ್ಸಂಶಯನಾಗಿರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಆಗ ನಿರ್ಭಯತ್ವವೂ ನಿರ್ಭರತ್ವವೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು ; **ಸುಖಮಾಸ್ಸ್ವ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿದುದು ವ್ಯಕ್ತವು. ಮದ್ಜ್ಞಾನ ದರ್ಶನಪ್ರಾಪ್ತಿಯೇ

ಅನಾದಿಕಾಲಮ್ ಆಜ್ಞಾತಿಲಂಘನ ಮಡಿಯಾಗ ಉಂಡಾನ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹತ್ತಾಲೆ ಸಂಸರಿತ್ತುಪ್ಪೋನ್ನ ನಮಕ್ಕು ಅವಸರ ಪ್ರತೀಕ್ಷೈಯಾನ ಭಗವತ್ಕೃಪೈಯಡಿಯಾಗ ವುಂಡಾನ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷ ವಿಷಯೀಕಾರತ್ತಾಲೇ ವನ್ದ ದ್ವಯೋಚ್ಚಾರಣಾ ನೂಚ್ಚಾರಣತ್ತಾಲೆ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನಂ ಪಿರನ್ದ ಪಿನ್ಬು ಶರಣ್ಯಪ್ರಸಾದನಜ್ಗಳಿಲ್ ಇದುಕ್ಕು ಮೇಲೊನ್ರಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೆ ನಿಗ್ರಹ ಹೇತುಕ್ಕಳೈಯೆಲ್ಲಾಂ ಶಮಿತ್ತುತ್ತೀರ್ನ್ದ ವಡಿ

ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಅದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾದುದರಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥಾನುಸಂಧಾನವೂ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಮೇಲಿನ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ವಾಕ್ಯದ ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುವದನ್ನು, ಇದಕ್ಕು ಕರುತ್ತು ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಅನಾದಿಕಾಲಂ** - ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ, **ಆಜ್ಞಾತಿಲಂಘನ ಮಡಿಯಾಗ** - ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞೆಗಳಾದ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ನಡಿಯದೆ, ಕೃತ್ಯಾಕರಣ ಅಕೃತ್ಯಕರಣಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ, **ಉಂಡಾನ** - ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ, **ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹತ್ತಾಲೆ** - ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು, **ಸಂಸರಿತ್ತುಪ್ಪೋನ್ನ** - ಪುನಃ ಪುನಃ ಜನ್ಮವೆತ್ತುವ ಮೂಲಕ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ, **ನಮುಕ್ಕು** - ನಮಗೆ, **ಅವಸರಪ್ರತೀಕ್ಷೈಯಾನ** - ರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿರುವ, **ಭಗವತ್ಕೃಪೈಯಡಿಯಾಗ** - ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ, **ಉಂಡಾನ** - ಉಂಟಾದ, **ಸದಾಚಾರ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷ ವಿಷಯೀಕಾರತ್ತಾಲೆ** - ಒಳ್ಳೇ ಆಚಾರ್ಯನ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಾನು ಪಾತ್ರನಾಗುವದರಿಂದ, **ವನ್ದ** - ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ, **ದ್ವಯೋಚ್ಚಾರಣಾನೂಚ್ಚಾರಣತ್ತಾಲೇ** - ದ್ವಯಮನ್ತ್ರವನ್ನು ಆ ಆಚಾರ್ಯನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದುದನ್ನು ತಾನು ಉಚ್ಚರಿಸುವದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ, **ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನಂ ಪಿರನ್ದಪಿನ್ಬು** - ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಬಳಿಕ **ಶರಣ್ಯಪ್ರಸಾದಜ್ಗಳಿಲ್** - ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹ ಉಂಟಾಗುವ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ, **ಇದಕ್ಕುಮೇಲೊನ್ರಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೇ** - ಈ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದುದು ಬೇರೆ ಇನ್ಯಾವ ಉಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ, **ನಿಗ್ರಹ ಹೇತುಕ್ಕಳೈಯೆಲ್ಲಾಂ** - ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತಗಳಾದ ಸಹಸ್ರಾಪರಾಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, **ಶಮಿತ್ತು**-ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, **ತೀರ್ನ್ದ ವಡಿಯವರ್ ತಮ್ಮೈ** - ವಿಶ್ವಾಸಯುಕ್ತರಾಗಿರುವ ಆಶ್ರಿತರುಗಳನ್ನು, **ತಿರುತ್ತಿ**-ವಿರೋಧಿ ನಿರಸನಮೂಲಕ ಪರಿಶುದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, **ಪಣಿಕೊಳ್ಳವಲ್ಲ** - ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ, **ಸರ್ವಶೇಷಿ**

ಯವರ್ ತನ್ಮೃತ್ತಿರುತ್ತಿಪ್ಪಣಿಕೊಳ್ಳವಲ್ಲ ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾನ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿ ತರ್ ಪೇರಾಗತ್ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಕ್ಕು ಮೆನ್ರುತೇರಿ ನಿರ್ಭರನಾಯಿರುವೆನ್ಗ್ಳ್

ಯಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು ತರ್ ಪೇರಾಗ - ತನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೇಗಾಗ ಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿಯೇ, **ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಕ್ಕು ಮೆನ್ರು** - ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂದು, **ತೇರಿ** - ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, **ನಿರ್ಭರನಾಯಿರುವೆನ್ಗ್ಳ್** - ನಿರ್ಭರನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದು. ಇದೇ ಆ ವಾಕ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಮೊದಲುಗೊಂಡೂ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಹೀಗೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಅಕೃತ್ಯಕರಣ ಕೃತ್ಯಾಕರಣ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಜನ್ಮಮರಣಾದಿ ಕ್ಲೇಶಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಬಹುಜನ್ಮಗಳನ್ನೆತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ **ಅನಾದಿಕಾಲಂ........ಸಂಸರಿತ್ತು ಪೋನ್ದ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜೀವನು ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲಾ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಯಾವಾಗ ಇವನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ನಿರತಿಶಯ ಸುಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನೆಂದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು "**ಅವಸರಪ್ರತೀಕ್ಷೆ**"ಯನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಈತನು ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ಸುಕೃತವನ್ನು ಮಾಡಿದನಾದರೆ (೧) "**ಕಥಂಚಿದುಪಕಾರೇಣ ಕೃತೇನೈಕೇನ ತುಷ್ಯತಿ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ, ಆತನಿಗೆ ಸಾತ್ವಿಕ ಸಂಭಾಷಣೆ ಸದ್ಗುರು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಆತನಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಈ ಲಘೂಪಾಯವಾದ, ಗುರುವು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ದ್ವಯಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ರೂಪವಾದ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೂಪವಾದ ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಭರನ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಮಾರ್ಗವು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಆ ಕೃಪಾಸಾಗರನು ಈತನ ಸರ್ವಾಪರಾಧಗಳನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ತನಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೆಸಗುವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ಶಂಕೆಯು ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಸೇ ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂಬ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ ಯುಕ್ತನಾಗಿಯೂ ನಿರ್ಭಯನಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ಭರನಾಗಿಯೂ ಇರು ಎಂದು ಸರ್ವೇ

ಇದು "ಮಾಶುಚಃ" ಎಙ್ಗಿರ ಶರಣ್ಯವಾಕ್ಯತ್ತಿಲುಮ್ ತೀರ್ನ್ದ (ತಿರಣ್ಡ) ಪೊರುಳ್· ಇವನುಕ್ಕು ಪ್ರಪತ್ತಿಕ್ಕು ಮುನ್ಬುಉಳ್ಳ **ಶೋಕಮ್**

ಶ್ವರನು "**ನಿಸ್ಸಂಶಯಸ್ಸುಖಮಾಸ್ಸ್ವ**" ಎಂಬ ಪ್ರತಿವಚನವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದನೆಂಬುವದು ತೋರಿಬರುವದರಿಂದ, ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದವನು ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂಬುವದು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರೋಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯಕ್ತವು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಮುಂದೆ, ಶ್ರೀ ಯತಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರ "**ನಿಸ್ಸಂಶಯಸ್ಸುಖಮಾಸ್ಸ್ವ**" ಎಂಬ ಶರಣಾಗತಿಗದ್ಯದ ವಾಕ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವೂ, ಲೀಲಾಸಾರಥಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಗವಾನ್ರವರ ಅಮೋಘೋಕ್ತಿಯಾದ "**ಮಾಶುಚಃ**" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ "**ಮಾಶುಚಃ**" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಕೃತ್ಯತಾ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇದು - ಈ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾತೃವು ಕೃತಕೃತ್ಯನು ಎಂಬ ಭಾವವೇ, "**ಮಾಶುಚಃ" ಎಙ್ಗಿರ** - ಚರಮಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ (ಗೀ. ೧೮. ೬೬) ಅಳಬೇಡವೆಂಬರ್ಥವುಳ್ಳ, **ಶರಣ್ಯವಾಕ್ಯತ್ತಿಲುಮ್** - ಲೋಕರಕ್ಷಕನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ, **ತೀರ್ನ್ದ ಪೊರುಳ್** - ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವು, **ತಿರಣ್ಡ ಪೊರುಳ್** - ಎಂದಿದ್ದರೆ ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದಭಿಪ್ರಾಯವೆಂಬ ಭಾವವು. ಹೀಗೆ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದವನು ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂಬುವದು ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂಬುವದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದುಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಮಾಶುಚಃ** - ಎಂಬುವದರಿಂದ ಅಳಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪನು ಯಾವಾಗ ಇತ್ತನೋ, ಆಗ ಈತನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈತನು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪನು ಯಾವಾಗ ಅಳಬೇಡವೆಂದು ಅಭಯವಿತ್ತನೋ, ಆಗ ಶೋಕವು ತೊಲಗಿತೆಂದೂ ಊಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಶೋಕವು ತೊಲಗಿದುದರಿಂದ ತಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂಬನುಸಂಧಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಇವನುಕ್ಕು- ಈ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ, **ಪ್ರಪತ್ತಿಕ್ಕು ಮುನ್ಬುತ್ತ ಶೋಕಂ** ಆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇದ್ದ ಶೋಕವು, **ಅಧಿಕಾರತ್ತಿಲೆ**- ಅಧಿಕಾರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಲ್ಲೇ, **ಸೇರುಗೈಯಾಲೇ** - ಅಂತರ್ಗತವಾದುದರಿಂದ, ಸೇರಿದುದರಿಂದ, ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಎನಿಸಲು ಕಾರ್ಪಣ್ಯರೂಪಶೋಕವು ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕಾದುದರಿಂದ, **ಮುನ್ಬುಶೋಕತ್ತಿಲ**

ಅಧಿಕಾರತ್ತಿಲೆ ಶೇರುಗೈಯಾಲೆ, ಮುನ್ಬು ಶೋಕಿತ್ತಿಲನಾಗಿಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೆ, "ಕಾರಣಾ ಭಾವಾತ್ ಕಾರ್ಯಾಭಾವಃ" ಎಙ್ಗಿರ ನ್ಯಾಯತ್ತಾಲೆ ಉಪಾಯನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಯುಣ್ಡಾಗಾದು. ಉಪಾಯ ಸ್ವೀಕಾರಂ ಪಣ್ಣಿನಾನಾಗತ್ತನ್ನೈ ನಿನೈತ್ತಿರಪ್ಪ ಪಿನ್ಬು ಶರಣ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಲೇನಗಳ್ ಚ್ಚಿಯುಡೈಯನಾಯ್ ಶೋಕಿತ್ತಾನಾಗಿಲ್, "ಕಾರ್ಯಾಭಾವಾ ತ್ಸಾಮಗ್ರ್ಯಭಾವಃ" ಎಙ್ಗಿರ ನ್ಯಾಯತ್ತಾಲೆ, ಪೂರ್ಣೋಪಾಯನಲ್ಲಾ ಮೈಯಾಲೆ, ಫಲಮ್ ಉಪಾಯಪೂರ್ತಿ ಸಾಪೇಕ್ಷಮಾಯ್ ಕೊಣ್ಡು ನಿಳಂ

ನಾಗಿಲ್ - ಹಾಗೆ ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆತನು ಶೋಕಿಸದೇ ಹೋದರೆ, **ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೆ** - ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುವದೇ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, **ಕಾರಣಾಭಾವಾತ್ಕಾರ್ಯಾಭಾವಃ** - ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತಗಳಾದುವು ಯಾವಾಗ ಇಲ್ಲವೋ, ಆಗ ಕಾರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲವು, **ಎಙ್ಗಿರನ್ಯಾಯತ್ತಾಲೆ** - ಎಂಬುವ ನ್ಯಾಯದಿಂದ **ಉಪಾಯ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯುಂಡಾಗಾದು** - ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲವು. "ಮಾಶುಚಃ" ಅಳಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅಳುವವನನುದ್ದೇಶಿಸಿ ತಾನೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇನೇ ಆತನು ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುವನು. ಶೋಕಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಆತನು ಅಧಿಕಾರಿಯೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲವು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಉಪಾಯಸ್ವೀಕಾರಂಪಣ್ಣಿನಾನಾಗ - **ತಾನು** ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು, **ತನ್ನೈ ನಿನೈತ್ತಿರಪ್ಪ ಪಿನ್ಬು** - ತನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದನಂತರವೂ ಕೂಡ **ಶರಣ್ಯೋಕ್ತಿಯಿಲ್** - ಲೋಕರಕ್ಷಕನ **"ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಶುಚಃ" "ದದಾಮ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ" "ಅನೃತಂ ನೋಕ್ತಪೂರ್ವಂ ಮೇ ನ ಚ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಕದಾಚನ" "ರಾಮೋದ್ವಿರ್ನಾಭಿಭಾಷತೇ"** ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಉಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ, **ನೆಗಳ್ಚ್ಚಿಯುಡೈಯನಾಯ್** - ಸಂದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ, **ಶೋಕಿತ್ತಾನಾಗಿಲ್** - ಶೋಕಿಸಿದವನಾದರೆ, **"ಕಾರ್ಯಾಭಾವಾತ್ಸಾಮಗ್ರ್ಯಭಾವಃ"** - ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಯೂ, ಸಹಕಾರಿಯೂ ಇಲ್ಲವು, **ಎಙ್ಗಿರ ನ್ಯಾಯತ್ತಾಲೆ** - ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದ ಪ್ರಕಾರ **ಪೂರ್ಣೋಪಾಯನಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೆ**-ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ಒಂದು ಅಙ್ಗವು; ಯಾವಾಗ ಪ್ರಪದನಾನಂತರವೂ ಶೋಕಿಸಿದನೋ ಆಗ ಪ್ರಪದನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಉಪಾಯವಾದ ಪ್ರಪದನವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗದೆ ಇರುವವನಾದುದರಿಂದ **ಫಲಮ್ ಉಪಾಯ**

ಬಿಕ್ಕು ಮೆನ್ನರಿಯಲಾಮ್.

ಮುನ್ಬು ಪ್ರಸಕ್ತಶೋಕನಾಯ್, ಪಿನ್ಬು "ಮಾಶುಚಃ" ಎನ್ರು ಪ್ರತಿಷೇಧಿಕ್ಕಿರಪಡಿಯೇ ನೀತ ಶೋಕನಾನವರ್ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆನ್ರರಿಯ ಲಾಮ್.

ಪೂರ್ತಿಸಾಪೇಕ್ಷಮಾಯ್ ಕೊಂಡು - ಫಲ ಉಪಾಯಪೂರ್ತಿಯನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವಂಥಾದ್ದಾಗಿ, **ವಿಳಂಬಿಕ್ಕು ಮೆನ್ನರಿಯಲಾಮ್** – ವಿಳಂಬಿಸಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. "ಮಾಶುಚಃ" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾತೃವು ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ; ಹೇಗೆಂದರೆ—ಪ್ರಪತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈತನಿಗೆ ಶೋಕವಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಶೋಕವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯನೆಂಬ ಅಂಗವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವದರಿಂದ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಪಾಪಿಯಾದ ನನಗೆ ಯಾರೂ ಗತಿ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಶೋಕವಿರಬೇಕು.

"ಯಸ್ಯ ದೇಹಾಂತರ ಕೃತೇ ಶೋಕೋ ದೃಪ್ತಸ್ಸ ಉಚ್ಯತೇ ॥
ಯಸ್ತು ಪ್ರಾರಬ್ಧ ದೇಹೇಽಪಿ ಶೋಚತ್ಯಾರ್ತ ಸ್ಸ ಉಚ್ಯತೇ ॥"

ಯಾವನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ದೇಹ ಎಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತೋ ಎಂಬ ಶೋಕವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೋ ಆತನು ದೃಪ್ತನೆನಿಸುವನು. ಯಾವನಿಗಾದರೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಶೋಕ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೋ ಆತನು ಆರ್ತನೆನಿಸುವನು, ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಈ ಎರಡು ವಿಧ ಪ್ರಪನ್ನರಿಗೂ ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶೋಕವಿತ್ತೆಂಬುವದು ಸಿದ್ಧವು

ಆದರೆ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಾನಂತರ ಶೋಕವಿರಕೂಡದು, ಶೋಕವಿದ್ದುದಾದರೆ ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯನ ಅಮೋಘವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಾದ **"ಮಾಶುಚಃ" "ಅಭಯಂ ದದಾಮಿ"** ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಂಪಾಯಿತು. ಆಗ ಪ್ರಪದನವು ಈ ಅಂಗವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲವು; ಉತ್ತರ ಜನ್ಮದಲ್ಲೋ ಇನ್ಯಾವಾಗಲೋ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಶೋಕವೂ ತದನಂತರ ತನ್ನಿವೃತ್ತಿಯೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅಂತವನೇ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂದುಪದೇಶಿಸಿ ಅಧಿಕಾರಪೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮುನ್ನವರ್ ವಿಣ್ಣವರ್ ವಾನೋರಿರ್ಕೈ (ಯೆನ) ಯೊನ್ರುಮ್ ವಾನ್ಗ ರುತ್ತೋರ್ ।
ಅನ್ನವರ್ ವೇಳ್ವಿಯನೈತ್ತು ಮುಡಿತ್ತನ ರನ್ಬುಡೈಯಾರ್

ಮುನ್ಬು - ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ, **ಪ್ರಸಕ್ತಶೋಕನಾಯ್**- ಉಂಟಾದ ಶೋಕವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪಿನ್ಬು - ಅನುಷ್ಠಾನಾನಂತರ, **"ಮಾಶುಚಃ" ಎನ್ರು ಪ್ರತಿಷೇಧಿಕ್ಕಿರ ಪಡಿಯೇ** - ಅಳಬೇಡವೆಂದು ನಿಷೇಧಿಸಿ ಹೇಳಿರುವದರ ಹಾಗೆ, **ವೀತಶೋಕನಾನವ**ನೇ - ಹಿಂದಿನ ಶೋಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನೇ, **ಕೃತಕೃತ್ಯನೆನ್ರರಿಯಲಾಮ್** - ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂದರಿಯಬಹುದು. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಶೋಕವು ಈಗ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ತನಗೆ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಸಂಶಯವೂ ಭಯವೂ ತನ್ಮೂಲಕ ಉಂಟಾದ ದುಃಖವೂ ಎಲ್ಲಾ ತೊಲಗಿ ನಿಸ್ಸಂಶಯವೂ, ನಿರ್ಭಯವೂ ಉಂಟಾದುದರಿಂದ ಈಗ ಹೃಷ್ಟಮನಸ್ಕನಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ ವೀತಶೋಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ; ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈತನು ಈಗ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂಬುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಈಗ ಅಧಿಕಾರವು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದುದರಿಂದ, ಅದರಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಂದು ಪಾಶುರದ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ :—

ಭಕ್ತಿರೂಪ ಉಪಾಯವು ಬಹು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದುದಾಗಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾದುದಾಗಿಯೂ ಇರುವಾಗ ಇದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಬಹು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾದುದಾಗಿಯೂ ಗೌಣವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಈ ಸುಲಭೋಪಾಯವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದವನು ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂದು ಹೇಳುವದು ಅಸಂಗತವಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಶಙ್ಕಾ ಕೆಲವರನ್ನು ಬಾಧಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಅಚೇತನವಾದ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಗಿಂತಲೂ, ಭಕ್ತಿಯೋಗಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಫಲಪ್ರದನಾಗಿಯೂ, ಆಕಿಂಚನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕೃಪಾಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಭಕ್ತಿಯೋಗಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಈತನಿಗೂ ಈತನನುಬಂಧಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾದವನನ್ನೇ ಉಪಾಯವಾಗಿಯುಳ್ಳ ನಿಷ್ಠೆಯು ಉತ್ತಮವಾದುದರಿಂದ, ಅಂತಹ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದವರು ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಹರೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ ;—

ಅರ್ಥ---**ಅನ್ಬುಡೈಯಾರ್ಕ್ಕು** - ಅನ್ಬು ಎಂದರೆ ಪ್ರೇಮ ಅಥವಾ ಭಕ್ತಿ, ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದವರಿಗೆ, **ಎನ್ನವರಂ ತರವೆನ್ರು** ನಿರತಿಶಯ ಸುಖರೂಪವನ್ನು ಅವರಿಗೂ ಅವರ ಅನುಬಂಧಿಗಳಿಗೂ ಕೊಟ್ಟೂ ಕೂಡ, ಅತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೇನು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇನೆಂದು ಹೇಳುವ ನನ್ನು,

ಕೆನ್ನ ವರನ್ನರ ವೆನ್ರು ನಮ್ಮತ್ತಿಗಿರಿತ್ತಿರುಮಾಲ್ ।
ಮುನ್ನಮ್ ವರುನ್ದಿ ಯಡೈಕ್ಕಲ ಜ್ಕೊಣ್ಡನಮ್ಮುಕ್ಕಿ
ಯರೇ ॥ ೨೦ ॥

ತ್ತಿಗಿರಿತಿರುಮಾಲ್ - ನಮ್ಮ ಹಸ್ತಿಗಿರಿಯಾದ ಕಾಂಚೀಪುರದ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ತಿರುಮಾಲ್, ಇಲ್ಲಿ **ತಿರು** ಎಂದರೆ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು, **ಮಾಲ್** ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಮೋಹವು ಪುರುಷಕಾರ ಭೂತಳಾಗಿಯೂ ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀ ವರದರಾಜನಿಂದ, **ಮುನ್ನಂ ವರುನ್ದಿ** ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಇವರ ಉಜ್ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿ ಎಂದರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ, ಹೇಗೆಂದರೆ ಪ್ರಥಮತಃ ಕರಣ ಕಳೇಬರಯೋಗ, ಮಾನುಷಜನ್ಮ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರದಾನ, ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಸುಕೃತಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಜಾಯಮಾನ ಕಟಾಕ್ಷ, ಸಾತ್ವಿಕ ಸಂಭಾಷಣ, ಗುರೂಪಸದನ, ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಈಗ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಎಂಬ ಭಾವವು. **ಅಡೈಕ್ಕಲಂ ಕೊಂಡ**-ಭರನ್ಯಾಸಮೂಲಕ ರಕ್ಷ್ಯವಸ್ತುವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, **ನಮ್ಮುಕ್ಕಿಯರ್** - ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಗಳಾದ ಪ್ರಪನ್ನರು, **ಮನ್ನವರ್** - ರಾಜರುಗಳೇ ಸರಿ ಮತ್ತೂ ಅವರು, **ವಿಣ್ಣವರ್** ಈ ಲೋಕದ ದೇವತೆಗಳು, **ವಾನೋರಿರ್ಕ್ಕೈ** - ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ನಿರ್ವಾಹಕನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು, **ಒನ್ರುಮ್** - ಸದಾ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ, **ವಾನ್ಕರುತ್ತೋರ್** - ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರು ಎಂದರೆ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳವರು, ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಭಿರುಚಿಯೇ ವಿನಾ ಇತರ ವಿಷಯವಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವುಳ್ಳವರು, **ಅನ್ನವರ್** – ಪರಮಹಂಸರು, ಹಂಸವು ಹೇಗೆ ನೀರಕ್ಷೀರಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ, ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಾನಮಾಡುತ್ತವೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯುಂಟೋ, ಹಾಗೆ ಸಾರಾಸಾರ ವಿವೇಕ ಚತುರರು ಎಂಬ ಭಾವವು. **ವೇಳ್ವಿ** - ಯಜ್ಞಗಳ, **ಅನೈತ್ತುಮ್** - ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ, **ಮುಡಿತ್ತನರ್** - ಮುಗಿಸಿದವರು ಎಂದರೆ ಸಮಸ್ತ ಯಜ್ಞವನ್ನೂ ನಡಿಸಿದವರೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು ಎಂಬರ್ಥವು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ--ನಮ್ಮ ಈ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿದವರು ತುಂಬಾ ಧನ್ಯರೆಂದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ **ನಮ್ಮುಕ್ಕಿಯರೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಎಂಬುವದರಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ—

"ಸತ್ಕರ್ಮನಿರತಾಶ್ಶುದ್ಧಾಸ್ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗವಿದಸ್ತಥಾ ।
ನಾರ್ಹಂತಿ ಶರಣಸ್ಥಸ್ಯ ಕಲಾ ಕೋಟಿತಮಾಮಪಿ ॥"

ಎಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ (೧೭.೬೨) ವಾಕ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಕರ್ಮಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗ

ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ನಿರತರು, ಈ ಶರಣಸ್ಥಸ್ಯ - ಈ ಭರನ್ಯಾಸಾ ನಿಷ್ಠರುಗಳ ಕೋಟ್ಯಂಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಹೋಲಲಾರರೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಎಂದು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಬಹುದು. ಈ ನಿಷ್ಠೆಯು ತಮಗೆ ಪರಮ ಗುರುಸ್ಥಾನೀಯರಾದ ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯಕಾರರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅಭಿಮತವಾದುದಾಗಿ ತಮ್ಮಿಂದ ಅದರ ಮಹಿಮೆಯು ನಿಕ್ಷೇಪರಕ್ಷೆ, ನ್ಯಾಯಸಿದ್ಧಾಂಜನ, ಶರಣಾಗತಿ ದೀಪಿಕೆ, ನ್ಯಾಸತಿಲಕ, ನ್ಯಾಸದಶಕ, ನ್ಯಾಸವಿಂಶತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದಲಾಗಲಿ, **ನಮ್ಮುಕ್ಕಿಯರೇ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರಬಹುದು.

ಇಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪರಮಾದರವು, ಈತನ ಇಂತಹ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಯಾವಾಗ ಮಾಡುವನೆಂದು ಅವಸರ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಇರುವನು. ಏನಾದರೂ ಕಿಂಚಿತ್ಸುಕೃತವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕ ಎಂದು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿರುವನು. **"ಕಥಂಚಿದುಪಕಾರೇಣ ಕೃತೇನೈಕೇನ ತುಷ್ಯತಿ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಸುಕೃತವನ್ನು ಮಾಡುವನನ್ನೇ ಎದುರುನೋಡುತ್ತಾ, ಅಂಥಾವನನ್ನು ಜನ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದಿವ್ಯಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ, ಸತ್ವಗುಣಾಧಿಕ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಸಾತ್ವಿಕ ಸಂಭಾಷಣೆ ಉಂಟಾಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ಗುರುಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಪ್ರೇರಿಸುವದರಿಂದ, **ಮುನ್ನಂ ವರುನ್ದಿ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಇಂತಹ ಸರ್ವೇಶ್ವರಾನುಗ್ರಹ ಭಾಗವತಾನುಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದವರು ಪಾತ್ರರಾದುದರಿಂದ, ಅವರು ಕೃತಕೃತ್ಯರೂ ಕೃತಾರ್ಥರೂ ಆದುದರಿಂದ, ಅಂತಹ **"ನಮ್ಮುಕ್ಕಿಯರಿ"**ಗೆ ಸಮಾನರೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರು **ಮನ್ನವರ್** ರಾಜರುಗಳೇ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಐಹಿಕ ಸುಖದುಃಖಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಚಂಚಲಚಿತ್ತರಾಗದೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂದಿರುವರಾದುದರಿಂದ ಅವರು **ವಿಣ್ಣವರ್** ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. **ಪರಮಾತ್ಮನಿ ಯೋ ರಕ್ತೋ ವಿರಕ್ತೋಽಪರಮಾತ್ಮನಿ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ಯದಲ್ಲೇ ಸಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ, ಇತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವುಳ್ಳವರೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **"ವಾಜ್ಕುರುಕ್ಕೋರ್"** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಹೀಗೆ ಐಹಿಕಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಪಾಸ್ಥಿರಫಲವುಳ್ಳವುಗಳೆಂಬ, ಮೋಕ್ಷವೇ ನಿತ್ಯನಿರತಿಶಯ ಸ್ಥಿರಫಲವುಳ್ಳದು ಎಂಬ, ಸಾರಾಸಾರ ವಿವೇಕವುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ, **ಅನ್ನವರ್** ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತವರು ಅನುಷ್ಠಿಸಿರುವ ಭರನ್ಯಾಸವು, ಸಮಸ್ತಯಜ್ಞಗಳಿಗಿಂತ

ಭಗವತಿ ಹರೌ ಪಾರಂಗಂತುಂ ಭರನ್ಯಸನಂ ಕೃತಂ।
ಪರಿಮಿತ ಸುಖ (ರಸ) ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯೈ ಕೃತ್ಯಂ ಪ್ರಹೀಣ ಮಕೃತ್ಯವತ್।

ಮೇಲಾದ ಫಲವನ್ನೀಯುವದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದವರೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ವೇಳ್ವಿಅನೈತ್ತುಮ್ ಮುಡಿತ್ತನರ್** ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅವತಾರಿಕೆ :—ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕದಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ;—ಹಿಂದಿನ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಬಹುವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದ ಮಹನೀಯನಾದ ಪ್ರಪನ್ನನು ಕೃತಾರ್ಥನು, ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂದೂ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿ, ಆತನು ಮುಂದೆ ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ ಪಡೆಯತಕ್ಕ ನಿರತಿಶಯಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈತನಿಗೆ ಶರೀರ ಧಾರಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತನಾದ ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಐಹಿಕ ಸಾಧನಗಳೂ ಮತ್ತು ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳೂ ಆವೆಲ್ಲಾ ಬೇಡವೇ ? ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವು ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು, ಅದು ದುಃಖರೂಪವಾದುದಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರರೂಪವಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಡವೇ ? ಎಂಬೀ ಶಂಕಾಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಲು ಹೊರಟು, ಇವುಗಳು ನಿಷಿದ್ಧಗಳಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ತಾನೇ ನಿಂತು ಪ್ರಪನ್ನನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯದಿಂದ ನಡಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನಾದುದರಿಂದ, ಪ್ರಪನ್ನನ ಪ್ರಯತ್ನವು ಬೇಕಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವು ಆದರೆ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವೂ ಕೂಡ ಬೇಡವೋ ಎಂದರೆ ಭಗವದಾಜ್ಞೆಗೆ ವಿರುದ್ಧಾಚರಣೆಯು ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದಾದುದರಿಂದ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾರೂಪ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಪನ್ನನು ಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಧಿಕಾರ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥ:-- ಇಂತಹ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಯಾವ ಕೃತ್ಯಗಳು ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುವು, ಯಾವುವು ಉಪಾದೇಯವಾದವು ಎಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಪಾರಂ** - ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದ ಆಚೆಯ ದಡವನ್ನು ಎಂದರೆ ಪರಮಪದವನ್ನು, **ಗಂತುಂ** - ಹೋಗಿ ಸೇರಲು **ಭಗವತಿ** -- ಹೇಯಪ್ರತ್ಯನೀಕನಾಗಿಯೂ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಾಕರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ, **ಹರೌ** - ಸರ್ವಪಾಪಹರನಾದ ಶ್ರೀಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ, **ಭರನ್ಯಸನಂ ಕೃತಂ** – ಭರನ್ಯಾಸವು ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಪರಿಮಿತಸುಖಪ್ರಾಪ್ತ್ಯೈ**

ಭವತಿಚ ವಪುರ್ವೃತ್ತಿಃಪೂರ್ವಂ ಕೃತ್ಯೈ(ರ್ನಿಯತಕ್ರಮೈಃ)ರ್ನಿಯತಕ್ರಮಾ ।
ಪರಮಿಹ ವಿಭೋರಾಜ್ಞಾ ಸೇತುರ್ಬುಧೈರನು ಪಾಲ್ಯತೇ ॥೩೧॥

ಇಹಲೋಕದ ಐಶ್ವರ್ಯಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗುವ ಸುಖ. ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಲೋಕಗಳ ಸುಖ ಕೈವಲ್ಯರೂಪ ಸುಖ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಸುಖಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಪಾಸ್ಥಿರಗಳಾದುದರಿಂದ **ಪರಿಮಿತವಾದವೆಂದು** ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, **ರಸಪ್ರಾಪ್ತ್ಯೈ** ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲೂ ಇದೇ ಅರ್ಥವು, **ಕೃತ್ಯಂ** – ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಕಲ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮವೂ **ಅಕೃತ್ಯವತ್** - ನಿಷಿದ್ಧ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳ ಹಾಗೆ, **ಪ್ರಹೀಣಂ** - ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವು ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆದರೆ ದೇಹಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಬೇಡವೋ ಎಂದರೆ **ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.**

ವಪುರ್ವೃತ್ತಿಃ - ಶರೀರರಕ್ಷಣೆರೂಪ ದೇಹಯಾತ್ರೆಯಾದರೋ, **ಪೂರ್ವಂ ಕೃತ್ಯೈಃ** - ಮೊದಲು **ಪೂರ್ವ** ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ **ಮಾಡಿದ** ಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತರೂಪಕರ್ಮಗಳಿಂದ, **ನಿಯತಕ್ರಮಾ** - ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮದ ಫಲರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದುದಾಗುತ್ತದೆ. **ನಿಯತಕ್ರಮೈಃ** ಎಂಬ ಪಾಠವಾದರೆ ಅಂತಹ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ **ಭವತಿ** – ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. **ಇಹ** - ಪ್ರಸತ್ತ್ಯುತ್ತರಕಾಲವಾದ ಈ ಸಂಸಾರದೆಶೆಯಲ್ಲಿ, **ಬುಧೈಃ** - ತತ್ವಹಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಸದುಪದೇಶ ಹೊಂದಿದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ, **ವಿಭೋಃ** - ಶ್ರೀಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ, **ಕೇವಲಂ – ಕೇವಲ, ಅಜ್ಞಾಸೇತುಃ** - ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ **ಹೇಳಿರುವ** ಆಜ್ಞಾರೂಪವಾದ ವಿಧಿನಿಷೇಧವಾಕ್ಯಗಳ ಎಲ್ಲೆಯು ಎಂದರೆ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕರೂಪ ಆಜ್ಞಾಕೈಂಕರ್ಯಗಳು, **ಅನುಪಾಲ್ಯತೇ** - ಪರಿಪಾಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ :— ಆಚಾರ್ಯಮುಖೇನ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪಂಡಿತರು **ಪಾರಂ ಗಂತುಂ**, ಸಂಸಾರಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಉಪಾಯವು ಭರನ್ಯಸನವೇ ಎಂದುಪದೇಶಿಸಿದರೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದ ಈ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವು ತುಂಬಾ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಇದೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೆಲವರ ಅಭಿಮತವು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವೆಂದೂ ತೋರಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದವನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಗುಣಗಳು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಭಗವತಿ ಹರೌ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈತನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತಿ ದಯಾ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೌಶೀಲ್ಯಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳುಂಟೆಂದೂ, ಆತನು ಈ ಪ್ರಪನ್ನನ ದುರಿತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೆಂದೂ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳು. **ಕೃತಂ**

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ನಿರತಿಶಯ ಮೋಕ್ಷ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ಅಂಥವನು ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂಬ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಅನ್ಯದೇವತಾ ಭಜನಾದಿಗಳ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಆತನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವೆಂಬ ಭಾವವೂ ಕೊಡ ತೋರಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಅಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾದ ಪ್ರಪನ್ನನು ಪರಿಮಿತ ಸುಖಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಬಹುದೋ ಎಂದರೆ ಅವುಗಳು ತಸ್ಕರ, ಅನೃತ ಭಾಷಣ, ಪರದಾರಾಗಮನ ಮೊದಲಾದ ನಿಷಿದ್ಧಕರ್ಮಗಳು ಹೇಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವೋ ಹಾಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಲ್ಲಿ **ಪ್ರಹೀಣಂ** ಎಂಬುವದರಿಂದ **ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಹೀನಂ** ಎಂಬರ್ಥ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಈತನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ವಿರುದ್ಧವಾದುದೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾದುದರಿಂದ, ಐಹಿಕ ಸುಖಕ್ಕಾಗಲಿ, ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಲೋಕ ಭೋಗಕ್ಕಾಗಲಿ ಕೈವಲ್ಯಾನಂದಕ್ಕಾಗಲಿ ಈತನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಕೂಡದು.

"ನನಾಕಪೃಷ್ಠಂ ನ ಚ ಸಾರ್ವಭೌಮಂ
ನ ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಂ ನ ರಸಾಧಿಪತ್ಯಂ ।
ನ ಯೋಗಸಿದ್ಧೀರ ಪುನರ್ಭವಂವಾ
ವಾಂಛನ್ತಿ ಯತ್ಪಾದರಜಃ ಪ್ರಪನ್ನಾಃ ॥" (ಭಾಗ. ೧೦.೧೬.೩೭)

ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪಾದಕಮಲ ಪರಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಪ್ರಪನ್ನರು ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕವಾಸವನ್ನಾಗಲಿ, ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪದವಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಚತುರ್ಮುಖನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸತ್ಯಲೋಕವಾಸವನ್ನಾಗಲಿ, ಅಣಿಮಾದ್ಯಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ, ಕೈವಲ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ.

ಆಗಲಿ, ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳೇನೋ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳೇ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ, ದೇಹಯಾತ್ರೆಯು ನಡೆಯಬೇಕಲ್ಲಾ, ಅದಕ್ಕಾಗಲಿ ಏನೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಬೇಡವೋ ಎಂದರೆ, ಏನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :---**"ಯೋ ಮೇ ಗರ್ಭಗತಸ್ಯಾಪಿ ವೃತ್ತಿಂ ಕಲ್ಪಿತವಾನ್ ಪ್ರಭುಃ"** ಎಂದು **ಹೇ**ಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಪೂ**ರ್ವ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತಗಳ ಪರಿಪಾಕ ದೆಶೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ, ಆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವನ್ನು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿರುವದರಿಂದ, ಆ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರ ಸುಖದುಃಖೋಪಭೋಗಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇಹಯಾತ್ರೆಯು ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಈತನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಈತನಿಗೆ ಕರಣಕಳೇಬರ ಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವವನ್ನೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ದಯಪಾಲಿಸಿರುವಾಗ ದೇಹ

ಯಾತ್ರೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಧನಾರ್ಜನಾದಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಹೇಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವು ಎಂದರೆ **ದೈವಂ ಚೈವಾತ್ರ ಪಂಚಮಂ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೂ, "**ಪರಾತ್ತು ತಚ್ಛೃತೇಃ**" ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲೂ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾದುದು ಆ ಕರ್ತೃತ್ವವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ತದನುಗುಣವಾಗಿ ಧನಾರ್ಜನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು, "**ಪೂರ್ವೇ ವಯಸಿ ತತ್ಕುರ್ಯಾದ್ಯೇನ ವೃದ್ಧಸ್ಸುಖಂ ವಸೇತ್**" ಎಂಬ ವಿದುರೋಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪೂರ್ವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಮಾಡಿ, ವೃದ್ಧನಾದವನು ಆ ದ್ರವ್ಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ ಕ್ಲೇಶವಿಲ್ಲದೆ ಸುಖವಾಗಿ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತಾ ಕಾಲಯಾಪನೆಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಈತನಿಗೆ ಪೂರ್ವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಸರಿಯಾದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಈತನಿಗೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತ ಹಣದ ಬಡ್ಡಿಯಿಂದಲಾಗಲಿ, ಜಮೀನಿನ ಆದಾಯ ರೂಪದಿಂದಲಾಗಲಿ ಪೆನ್ಷನ್‌ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ದೇಹಯಾತ್ರೆಯು ನಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ಕೃಪಯಾ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರೊ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಆರಾಧಿಸದೆ ವಿಶೇಷ ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತಾ, ಹೊಸಹೊಸ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸುತ್ತಾ ಪೆನ್ಷನ್ ಆದರೂ ಲಾಯರಾಗಿಯೋ, ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟುದಾರನಾಗಿಯೋ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸೋಣವೆಂದು ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಾ ಇರುವದು ತುಂಬಾ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಧಾರಣ ಜನದಲ್ಲೇ ಇದು ಶೋಚನೀಯವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ಇನ್ನು ಪ್ರಪನ್ನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ.

ಆದರೆ ಪ್ರಪನ್ನನು ತುಂಬಾ ಬಡವನಾಗಿದ್ದರೆ, ಹೆಚ್ಚು ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಕೂಡದೇ ಎಂದರೆ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವಂದಿಗನಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲೂ ಈ ಅಪರ ವಯಸ್ಸಿನ ಧನಾರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈತನು ಲಿಪ್ತನಾಗದೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲೂ ಲಿಪ್ತನಾಗದೆ "**ಮುಕ್ತಸಂಗಸ್ಸಮಾಚರ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಮೇರಿಗೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದೂ ಉತ್ತಮ ಪಕ್ಷವಲ್ಲವು, ಪ್ರಪನ್ನನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದುದಲ್ಲವು,

ಪ್ರಪನ್ನನಾದವನಿಗೆ ಧನಾರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದು, ಹಾಗೆ ಆರ್ಜಿಸಿದ ಧನದ ಮೂಲಕ ಲೋಕೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೋ ? ಮುಕ್ತಸಂಗನಾಗಿ ಆಚರಿಸಕೂಡದೋ ? ಎಂದರೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದೂ ಉತ್ತಮಪಕ್ಷವಲ್ಲವು. ಇದೂ ಪ್ರಪನ್ನನಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ನಡಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವು. ತನಗೆ ಅಂತಹ ಧನಾರ್ಜನೆ ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಮಗ ಮಿತ್ರ, ಅಥವಾ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಸಭೆ ಮುಂತಾದುದರ ಮೂಲಕ ಏರ್ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು, ತಾನು ವಿರಕ್ತನಾಗಿರಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದಾದರೆ ಈ **ಬುಧನು** - ಪ್ರಪನ್ನನಾದ ಪಂಡಿತನು, ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವುದೊಂದೂ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದರೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಂಟು, ಅದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವು ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ **"ಅಹರಹಸ್ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸೀತ"** ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ; ಇವೆಲ್ಲಾ ವಿಭುವಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಆಜ್ಞೆಗಳು ; ಅವುಗಳ ಮರ್ಯಾದೆಯು ಮಾತ್ರ ಈ ಪ್ರಪನ್ನರಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಶಾಂಕರಾದಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಹಾಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. **"ಸರ್ವಧರ್ಮಾನ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ"** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನೂ ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬರ್ಥವಲ್ಲವು. ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟರೆ

"ಆಜ್ಞಾಚ್ಛೇದಿ ಮಮ ದ್ರೋಹೀ ಮದ್ಭಕ್ತೋಽಪಿ ನ ವೈಷ್ಣವಃ ।
ಮನೀಷೀ ವೈದಿಕಾಚಾರಂ ಮನಸಾಪಿ ನಲಂಘಯೇತ್"

ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯನ್ನುಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. **ಮನೀಷೀ** - ಪಂಡಿತನಾದವನು, **ಮನಸಾಪಿ** - ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಅಂತಹ ವೈದಿಕಾಚಾರವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದ ಪ್ರಪನ್ನನು, ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಭಗವತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪದಿಂದ ಫಲಾಭಿಸಂಧಿರಹಿತನಾಗಿ ಸಾತ್ವಿಕತ್ಯಾಗ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದು ಈ ಶ್ಲೋಕದ ನಿಷ್ಕರ್ಷಾರ್ಥವು.

ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ
ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರದ
ಹದಿಮೂರನೆಯದಾದ ಕೃತಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ
ತಿರುನಾರಾಯಣಪುರಂ ವಿಜಯರಾಘವ ಶರ್ಮನ
ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ
ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು ಸಮಾಪ್ತವಾದವು.
ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರಿಯೈ ನಮಃ

ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರೇ

ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಾಧಿಕಾರಃ ೧೪.

ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯಾರ್ಥೇಷ್ವವಿತಥ ನಿವಿಷ್ಟ ಸ್ಥಿರಮತೇ
ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಂ ಸು(ಗಮ)ಭಗ ಮಪವರ್ಗಾದುಪನತಾತ್ ।

ಅವತಾರಿಕೆ :—ಹಿಂದಿನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದವನು ಹೇಗೆ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂದೂ, ಹೇಗೆ ಕೃತಾರ್ಥನೆಂದೂ ಉಪಪಾದಿಸಿ, ಅಂತವನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೇನೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅನ್ಯದೇವತಾಭಜನ ಮತ್ತು ನಿಷಿದ್ಧ ಕಾಮ್ಯವ್ರತಗಳನ್ನಾಚರಿಸುವದು ಈತನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವಿರುದ್ಧವೆಂದೂ, ದೇಹಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಈತನು ಏನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಭಗವದಾರಾಧನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಒದಗುವುದುಂಟು. ಒಬ್ಬನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬೈದು ಅವಮಾನಪಡಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಬೇಡವೇ ? ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ನಮ್ಮ ದ್ರವ್ಯ ಜಮೀನು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಇತರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಡವೇ ? ಹೀಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಛಿದ್ರಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮನೋವಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಪ್ರತೀಕಾರಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸದೇ ಇರುವದೂ ಅಸಾಧ್ಯವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕೃತಕೃತ್ಯತಾ ಹೇಗೆ ಎಂಬಾಕ್ಷೇ

ಪ್ರಥಿವ್ಯಾ ಯಸ್ಯಾ(ದೌ)ಸೌ ಪ್ರಭವತಿ ವಿನೀತ ಸ್ಸ್ಥಗಯಿತುಂ
ಗಭೀರಾ ದುಷ್ಪೂರಾ ಗಗನ ಮಹತಶ್ಛಿದ್ರ ನಿವಹಾ ॥ ೩೨ ॥

ಪಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದೇನೆಂದರೆ :—

ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಆತ್ಮಾಮಹಾಪರಿಶುದ್ಧನು, ಹಾಗೆಯೇ ಇತರರ ಆತ್ಮಾ ಸಹ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನಉಂಟಾದರೆ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವದಿಲ್ಲವು ತಾನು ಈಗ ಅನುಷ್ಠಿಸಿರುವ ಭರನ್ಯಾಸ ರೂಪವಾದ **ಉಪಾ**ಯವು ತುಂಬಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯುಳ್ಳದು ಎಂಬ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಮನೋರಥಾವಾಪ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಇತರೋಪಾಯಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸನು. ತನಗೆ ತುಂಬಾ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಪುರುಷಾರ್ಥರೂಪವಾದುದು, ನಿರತಿಶಯವಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರಕೈಂಕರ್ಯರೂಪಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು, ಇಂತಹ ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾದರೆ, ಐಹಿಕಗಳಾದ ಇತರ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವೂ, ತದಲಾಭದಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಕಾರರಾಹಿತ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುವದಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಭಗವತ್ಪ್ರೀಣನಾರ್ಥವಾಗಿ ಭಾಗವತಪರ್ಯಂತವಾದ ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠೆ, ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆ, ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆ ಈ ಮೂರುನಿಷ್ಠೆಯ ಅಭಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯೂ ಉಂಟಾಗದೆ, **"ಅಮೃತ ಇಹ ಭವತಿ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಮುಕ್ತತುಲ್ಯನಾಗಿರುವನು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹೊರಟು, ಈ ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥವನ್ನು ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥ :—ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯಾರ್ಥೇಷು, **ಸ್ವರೂಪ** – ಜೀವಾತ್ಮನು ಅಚಿತ್ತುಗಿಂತಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಾನಂದಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಜ್ಞಾನೈಕಾಕಾರತೆಯಿಂದ ಸಮನು ಎಂಬುವದರಲ್ಲೂ, **ಉಪಾಯ** – ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಲು ಇಂತಹ ಲಘೂಪಾಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಹತ್ತಾದ ಉಪಾಯವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವು, ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಉಪಾಯವು, **ಅರ್ಥೇಷು** – ಯಾವುದು ಅರ್ಥಿಸಲ್ಪಡವುದೋ ಅದು ಅರ್ಥವು ಎಂದರೆ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಪರಮಪುರುಷ ಕೈಂಕರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿರೂಪ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, **ಅವಿತಥನಿವಿಷ್ಟ ಸ್ಥಿರಮತೇಃ,** **ಅವಿತಥ** – ವ್ಯರ್ಥವಾಗದಿರೋಣವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಎಂದರೆ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ, **ನಿವಿಷ್ಟ** – ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆಯಾ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದುದಾಗಿ ಆ ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿಷಯೀಕರಿಸುವ, **ಸ್ಥಿರಮತೇಃ**-ಪ್ರಪತ್ತ್ಯುತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅನುವರ್ತಿ

ಸಿಕೊಂಡು, ಕುಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಅವಿಚಾಲ್ಯವಾದ ದೃಢವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ, **ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಂ** - ತನ್ನ ಈ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ನಿಷ್ಠೆಯು ತನಗುಂಟೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನವು, **ಉಪನತಾತ್** - ಸಮೀಪಸ್ಥವಾದ ಎಂದರೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸಾವಕಾಶವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ದೇಹಾವಸಾನವಾದ ಒಡನೆಯೇ ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ, **ಅಪವರ್ಗಾತ್**-ಪರಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವಕ್ಕಿಂತಲೂ, **ಸುಭಗಂ**-ಅತ್ಯಂತಭೋಗ್ಯಭೂತವಾದುದು, ಸುಗಮಂ ಎಂಬ ಪಾಠವಾದರೆ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೊಂದಲುಶಕ್ಯವು ಎಂಬರ್ಥವು, ಹೀಗೆ ಮೂರು ನಿಷ್ಠೆಗಳ ಅಭಿಜ್ಞಾನವು ಮುಂದೆಯುಂಟಾಗುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮನೋಹರವಾದುದು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ, ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವು ಅಂತಹ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಇಂತಹ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡದಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ :—

ಯಸ್ಯ - ಯಾವ ತನ್ನ ಈ ಮೂರು ವಿಧ ನಿಷ್ಠೆಯ ಅಭಿಜ್ಞಾನದ, **ಪ್ರಥಿಮ್ನಾ** - ಮಹಿಮೆಯಿಂದ, **ಅಸೌ** - ಈ ಪ್ರಪನ್ನನು, ಆದೌ ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅಸೌ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, **ಆದೌ** - ಮೊದಲೇ ಎಂದರೆ ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿಯೇ, **ವಿನೀತಸ್ಸನ್** - ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, **ಗಭೀರಾನ್** – ಅತಿ ಗಹನಗಳಾದ ಎಂದರೆ ಅನರ್ಥಗಳ ಆಳವು ಇಷ್ಟೆಂದು ತಿಳಿಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ **ದುಷ್ಪೂರಾನ್**–ಪ್ರತೀಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವ, **ಗಗನಮಹತಃ** - ಆಕಾಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಹು ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳಾದ, **ಛಿದ್ರನಿವಹಾನ್** - ದೋಷಗಳ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು, **ಸ್ಥಗಯಿತುಂ** - ಮುಚ್ಚುವದಕ್ಕೆ ಎಂದರೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ, **ಪ್ರಭವತಿ** – ಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ—ಹಿಂದಿನಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದ ಪ್ರಪನ್ನನು ಕೃತಕೃತ್ಯನೂ ಕೃತಾರ್ಥನೂ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಆತನು ಮುಕ್ತತುಲ್ಯನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ :—ಇಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಮೂರರ ನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾನವು ಆವಶ್ಯಕವು :—ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠೆ, ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆ, ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆ ಇವುಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಈ ಮೂರು ನಿಷ್ಠೆಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಪ್ರಪದನಕಾಲ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯೇ ಈ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದಲೂ, ಈತನು ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವದಿಂದಲೂ, "ಆದೌ" ಎಂಬ, ವಿನೀತಸ್ಸನ್ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಗಳು. ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಪ್ರನ್ನನುಅವಿತಥ ನಿವಿಷ್ಟಸ್ಥಿರಮತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಈ ಸ್ವರೂಪ, ಉಪಾಯ, ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿರುವದರಿಂದ

ಅವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರಪತ್ತ್ಯುತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕೂಡ, ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಕುವಾದ ಕುಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವ ಬುದ್ಧಿಯೋಗವುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿದ್ದರೇನೇ ಅದು ನಿಷ್ಠೆಯೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಪರಮ ಕೃಪಯಾ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದನ್ನು ಒಂದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಅದು ನಿರರ್ಥಕವಾದುದಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಈತನು ಅನುವರ್ತಿಸಿ ನಡೆಯಲು ಈ ಉಪದೇಶವು ಕಾರಣವಾಗಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದಲೇ **ಅವಿತಥ ನಿವಿಷ್ಟಸ್ಥಿರಮತಿ**ಯುಳ್ಳವನಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧) ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ (೨) ತಾನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ಪ್ರಪತ್ತಿರೂಪ ಉಪಾಯ, (೩) ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾನವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾನವು ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ತಾನು ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೇನೇ ಶೇಷಭೂತನು, ಇನ್ನ್ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುವದರಿಂದಲೂ, ತಾನು ತುಂಬಾ ಪರತಂತ್ರನು ಎಂಬ ನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೆ, ತಾನೇ ಪರಮಾತ್ಮನು, ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನು ಇತ್ಯಾದಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನುಪಪಾದಿಸುವ ಕುಯುಕ್ತಿ ಕುವಾದಗಳಿಂದಚಾಂಚಲ್ಯ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವು.

(೨) ತನ್ನ ಉಪಾಯ ನಿಷ್ಠಾ ಜ್ಞಾನವು ಏನನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆಂದರೆ :— ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನೇ ಉಪಾಸನಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ತಾನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ಭರನ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಈತನಿಗೆ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆಯುಂಟಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಅದರಲ್ಲೇ ಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟು ತದಿತರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಎಣಿಸಿ ನಿರಾಕರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

(೩) ಹಾಗೆಯೇ ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ :— ಪುರುಷಾರ್ಥವು ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪವಾದುದು ; ಇದು ತದೀಯರಾದ ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪವೂ ಆದುದು ; ಎಂದು ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾದ ಬಳಿಕ ತದ್ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಅಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದು ಎಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿದರೂ ವಿಕಾರನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಈ ಮೂರು ನಿಷ್ಠಾರೂಪ ಸ್ಥಿರಮತಿಯು ತನಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವು ತನಗೆ ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪರಮಪದಕ್ಕಿಂತ ಪರಮಭೋಗ್ಯವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರುತಿಯೂ "**ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾನ ಮೃತ ಇಹಭವತಿ**" ಎಂದು

ಸ್ವರೂಪ ನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾರಃ

ಇಪ್ಪಡಿ ತನಕ್ಕು ನಿಷ್ಠೈ ಯುಣ್ಡೆನ್ರು ತಾನರಿಯುಂಪಡಿ ಯೆಜ್ಞನೇ ಯೆನ್ನಿಲ್ ?

ಪರತ್ವಸೌಲಭ್ಯಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಮಹೋದಧಿಯನ್ನು ಉಪಾಯ ಮೂಲಕ ಹೊಂದಿದವನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲೇ ಮುಕ್ತತುಲ್ಯನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಉಪಬ್ರಹ್ಮಣವೇ ಈ ಶ್ಲೋಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ **ಉಪನತಾತ್ ಅಪವರ್ಗಾತ್** ತನಗೆ ಸಮಿಾಪಿಸಿರುವ ಮೋಕ್ಷಫಲಕ್ಕಿಂತಲೂ, **ಸುಭಗಂ** ಭೋಗ್ಯಭೂತವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಪದ ಭೋಗ್ಯತೆ ಏನೋ ಈತನಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧ ತೊರೆದು, ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾವಿರ್ಭಾವ ಉಂಟಾಗಿ ಸ್ವಜ್ಞತ್ವವು ತಲೆದೋರಿರುವಾಗ ಅಭಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲೇನೂ ಅಷ್ಟು ಮಹಿಮೆ ಇಲ್ಲವು ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧವಿರುವಾಗಲೇ, ಇನ್ನೂ ಸ್ವಸ್ವರೂಪದ ಆವಿರ್ಭಾವ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ, ಇಂತಹ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗಿರುವದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಮೆಯೂ ಭೋಗ್ಯತೆಯೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಇಂತಹ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯು **ಛಿದ್ರನಿವಹಾ೯** - ಅನೇಕ ದೋಷಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ :--

ಅನ್ಯಾಭಿಗಮನ - ಇತರರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣವು, **ಅನ್ಯಾರ್ಥಪ್ರವೃತ್ತಿಯು** ಎಂದರೆ ಇತರ ಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸೋಣವು, **ಅನ್ಯಯಜನ** ಇತರ ದೇವತಾರಾಧನೆಯು, ಅನ್ಯನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನವು, **ಅನ್ಯಚಿಂತನವು** ಅನ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪಠನವು ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು.

ಈ ದೋಷಗಳು ಎಂತವುಗಳೆಂದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೂರು ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ :—**ಗಭೀರಾಃ**-ಅತಿಗಹನವಾದವು, **ದುಷ್ಪೂರಾಃ**, - ಪ್ರತೀಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವವು, ಮತ್ತು **ಗಗನಮಹತ್** - ಆಕಾಶದ ಹಾಗೆ ಬಹು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದವುಗಳು. ಇಂತಹ ಸಕಲದೋಷಗಳನ್ನೂ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪ ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದರಿಯುವ ಬಗೆ

ಇಪ್ಪಡಿ - ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯ ಪುರುಷಾರಗಳು ಮೂರರಲ್ಲೂ, **ತನಕ್ಕು ನಿಷ್ಠೈ** - ತನಗೆ ನಿಷ್ಠೆಯು, **ಉಂಡೆನ್ರು** - ಉಂಟೆಂ

ಬದಾಗಿ, **ತಾನರಿಯುಂಪಡಿ** - ತಾನು ತಿಳಿಯುವ ರೀತಿಯು, **ಎಙ್ಙನೇ ಎನ್ನಿಲ್** - ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ? ಹೀಗೆ ಮೂರರ ನಿಷ್ಠೆಯೂ ಎಂದರೆ ದೃಢವಾದ ಜ್ಞಾನವು ತನಗುಂಟು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಈ ಮೂರಕ್ಕೂ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವವರಾಗಿ, ಪ್ರಥಮತಃ ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪ ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂಬುವದನ್ನು ಪ್ರಥಮರಹಸ್ಯವಾದ ಮೂಲಮಂತ್ರಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ :---ಐದು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪ ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದು ಆ ಐದು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತನಗೆ ಐದು ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂದು ಕ್ರಮಾಲಂಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಐದು ಕಾರಣಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ---

(೧) **ಪರಪರಿಭವಾದಿಗಳಿಲ್ ವಿಷಾದಾಭಾವಮುಂ**, ಇತರರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಅವಮಾನದಿಂದ ತನಗೆ ಶೋಕವಿಲ್ಲದಿರೋಣವೂ ; ಇದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವುತಾನು ಅಚಿತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣವೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು.

(೨) **ಪರಿಭವಾದಿಗಳ್ ಪಣ್ಣಿನ ಮತಿಗೇಡರ್ಪಕ್ಕಲ್ ಪುರಣ್ಡಕೃಪೈಯುಮ್**, ಹಾಗೆ ಅವಮಾನ ಪಡಿಸಿದವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿದ ಕೃಪೆಯೂ; ಇದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವು— **ಸರ್ವಭೂತಾನುಕೂಲ್ಯಾದಿಗಳುಕ್ಕು ಯೋಗ್ಯಮಾನ ಜ್ಞಾನವು**. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಾನು ಅನುಕೂಲನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು.

(೩) **ಸ್ವದೋಷಜ್ಞಾಪಕರಾದಪಡಿ ಪಣ್ಣಿನಾರ್‌ಗಳ್ ಎಂಬ ಉಪಕಾರಸ್ಮೃತಿಯುಮ್** ತನ್ನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಮರೆಯದ ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಕೊಡಲು ಈ ಪರಿಭವಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೆಂಬ ಉಪಕಾರಸ್ಮೃತಿಯೂ ; ಇದರಿಂದುಂಟಾಗುವಪ್ರಯೋಜನ, **ಸರ್ವಶೇಷಮುಖಮಾನ ಆಕಿಂಚನ್ಯಂ** - ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಆಕಿಂಚನ್ಯವು.

(೪) ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಈಶ್ವರ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಈ ಪರಿಭವಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು ಎಂದು **ನಿರ್ವಿಕಾರಚಿತ್ತತೆಯು** ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದದಿರೋಣವು , ಇದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವು ಅನನ್ಯಾರ್ಹಶೇಷತ್ವ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಗಳು.

(೫) ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಕಳಿಯುತ್ತದೆಂಬ ಸಂತೋಷವು, ಇದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಮೂಲಕವೇ ತನಗೆ ಹಿತಸಿದ್ಧಿಯು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯು.

ಹೀಗೆ ಇವು ಐದು ತನಗೆ ಉಂಟಾಗಿ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ

(೧) ಪರರಾಲೆ ಪರಿಭವಾದಿಗಳುಂಡಾಂಪೋದು ತನ್ ದೇಹಾದಿಗಳೈ ಪಱ್ಱ ಪರಿಭಾವಕರ್ ಶೊಲ್ಲುಗಿರ ಕುತ್ತಙ್ಗಳ್, ತ೯ ಸ್ವರೂಪತ್ತಿಲ್ ತಟ್ಟಾದ ಪಡಿ ಕಣ್ಡು ವಿಷಾದಾದಿಗಳ್ ಅಱ್ಱಿರುಕ್ಕೈಯುಮ್ (೨) "ಶಪ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಯತ್ಪಾಪಂ ಶಪಂತ ಮಧಿಗಚ್ಛತಿ" ಎಙ್ಗರಪಡಿಯೇ ಪರಿಭವಾದಿಗಳಾಲೇ ತ೯ ಪಾಪತ್ತೈ ವಾಙ್ಗಿಕ್ಕೊಳ್ಳುಗಿರ ಮತಿಗೇಡರ್ಕ್ಕೈಪ

ತಿಳುವಳಿಕೆಯೂ ಇದ್ದರೆ, ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪ ನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನ ಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದುಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ

ಪರರಾಲೆ ಪರಿಭವಾದಿಗಳ್ - ಇತರರಿಂದ ಅವಮಾನಗಳು, **ಉಂಡಾಂಪೋದು** - ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, **ತ೯ದೇಹಾದಿಗಳೈಪಱ್ಱ** ತನ್ನ ಶರೀರವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಮೊದಲಾದವು ಎಂಬುವದರಿಂದ ಈತನು ನಡಿಯುವ, ಮಾತಾಡುವ ಮೊದಲಾದ ರೀತಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, **ಪರಿಭಾವಕರ್** - ಅವಮಾನ ಮಾಡುವವರು, **ಶೊಲ್ಲುಗಿರಕುತ್ತಙ್ಗಳ್** - ಹೇಳುವ ದೋಷಗಳು **ತ೯ ಸ್ವರೂಪತ್ತಿಲ್ ತಟ್ಟಾದಪಡಿ ಕಂಡು** - ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, **ವಿಷಾದಾದಿಗಳ್** - ಆದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ದುಃಖವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಆದಿ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕ್ರೋಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು ; **ಅಱ್ಱಿರುಕ್ಕೈಯುಮ್** - ತ್ಯಜಿಸಿರೋಣವೂ, **ನಡೈಯಾಡಿತ್ತಾಕಿಲ್**, ಇದ್ದುದಾದರೆ ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು.

(೨) **ಶಪ್ಯಮಾನಸ್ಯ** - ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನ, **ಯತ್ಪಾಪಂ** - ಯಾವ ಪಾಪಗಳುಂಟೋ, ಅವು **ಶಪನ್ತಂ** - ನಿಂದಿಸುವವನನ್ನು, **ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ** - ಹೊಂದುತ್ತದೆ, ಎಂದರೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬೈಯುವವನು ಬೈಸಿಕೊಂಡವನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂದು ಈ ಭಾರತ ವಾಕ್ಯವು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಗುರುಭಾವದಲ್ಲಿರುವವರು ಅಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವದು ನಿಂದೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. **ಎಙ್ಗರಪಡಿಯೆ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಪರಿಭವಾದಿಗಳಾಲೆ** - ಇಂತಹ ಅವಮಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ, ಚಾಡಿ ಹೇಳೋಣವೂ ದುರ್ಯಶಸ್ಸು ಹರಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣವೇ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, **ತ೯ ಪಾಪತ್ತೈ ವಾಙ್ಗಿಕೊಳ್ಳುಗಿರ** - ತನ್ನ ಪಾಪವನ್ನು ಆ ನಿಂದೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಹೊಂದುವ, **ಮತಿಗೇಡರ್ಕ್ಕೈಪ್ಪತ್ತ** -

---

(೨) ಭಾರ. ಅಶಂ ೧೦೦.೬೪

೧೨ (೧) “ಬದ್ಧ ವೈರಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ದ್ವೇಷಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಚೇತ್ತತಃ। ಶೋಚ್ಯಾನ್ಯಹೋತಿ ಮೋಹೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಾನೀತಿ ಮನೀಷಿಣಾ,” “ಆತ್ಮ

ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವರನ್ನು ಕುರಿತು, ಇದಕ್ಕೆ “ಕೆರ್ರೈಪುರಂಡ ಕೃಪೈಯುಮ್”ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು ; ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನ ಶೂನ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೃಪಾಪ್ರವಾಹವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ; ಹಾಗೆ ಅಂತಾವರಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣಕೃಪೆಯಿರಬೇಕೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. “**ಭೂತಾನಿ** - ಪ್ರಾಣಿಗಳು, **ಬದ್ಧವೈರಾಣಿ**-ಪರಸ್ಪರ ಬೆಳಿಸಿದ ವೈರವುಳ್ಳವರಾಗಿ, **ದ್ವೇಷಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಚೇತ್** - ತನ್ನಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪರಸ್ಪರವಾಗಲಿ, ವಾಙ್ನಿಷ್ಠೂರಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಅಪಯಶಸ್ಸು ಮೊದಲಾದವು ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರಾಗಲಿ ಎಂಬರ್ಥವು, **ತತಃ** - ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನಮೂಲಕ ಹೀಗೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದನಂತರ, **ಅತಿಮೋಹೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಾನಿ** - ಅತ್ಯಂತ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತರಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರು **ಅಹೋ** - ಅಯ್ಯೋ ಎಂದು, **ಮನೀಷಿಣಾ** - ವಿದ್ವಾಂಸನಿಂದ, **ಶೋಚ್ಯಾನಿ** - ಪರಿತಾಪಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ದ್ವೇಷಭಾವದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನಾಗಲಿ ಇತರನ್ನಾಗಲಿ ದ್ವೇಷಿಸಿದರೂ ಅಯ್ಯೋ ಮಂದಬುದ್ಧಿಗಳಾಗಿ ವಿವೇಕ ಶೂನ್ಯರಾಗಿ ಇಂತಹ ಅಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದರಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಪರಿತಾಪದಿಂದ ಶೋಕಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯವೇ ವಿನಾ ಆಗ್ರಹ ಶಿಕ್ಷೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದೆಂಬ ಭಾವವು. ಅಂತಾವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಕೃಪೆಯು ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.” ಅಂತಾವರಲ್ಲಿ ದಯೆಯನ್ನೇ ತೋರಿಸತಕ್ಕದ್ದೆನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನುದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಅತ್ಮದ್ರುಹಂ** - ತನ್ನ ಆತ್ಮಾವಿಗೆ ತಾನೇ ದ್ರೋಹಿಯಾಗಿರುವ, ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಸರ್ವ ಆತ್ಮಾಗಳೂ ಜ್ಞಾನೈಕಾಕಾರತೆಯಿಂದಲೂ ಭಗವಚ್ಛೇಷತ್ವದಿಂದಲೂ ಸಮರಾದುದರಿಂದ ಅವರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕೂಲನಾಗಿರಕೂಡದೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಇಂತಹ ಪರಿಭವಾದಿಗಳಿಂದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ವಶವಾಡಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು, ಅಥವಾ ಅಂತಹ ನಿಂದೆ ದ್ವೇಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಇತರರ ಪಾಪವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನರ್ಥವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು ಎಂಬ ಭಾವವು ; **ಅಮರ್ಯಾದಂ**-ಶಾಸ್ತ್ರಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮೀರಿದಂತಹ, **ಮೂಢಂ**-ಆದುದರಿಂದ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾದಿಗಳು ತಿಳಿಯದೆ

೧, ವಿ. ಪೂ. ೧-೧೬. ೮೨

ದ್ರುಹಮಮರ್ಯಾದಂ ಮೂಢ ಮುಜ್ಝಿತ ಸತ್ಪಥಂ। ಸುತರಾ ಮನು ಕಂಪೇತ ನರಕಾರ್ಚಿಷ್ಮದಿಂಧನಂ॥ ಎಙ್ಗರಪಡಿಯೇ ಕರೈ ಪುರುಂಡ ಕೃಪೈಯುಂ ; (೩) "ಅಮರ್ಯಾದಃ ಕ್ಷುದ್ರಃ" ಎಙ್ಗಿರ ಶ್ಲೋಕತ್ತಾಲುಂ "ನಾಡಿನೇನ್ನಾಡಿ" ಮುದಲಾನ ಆಳ್ವಾರ್ ಪಾಶುರಂಗಳಾಲುಂ ತನಕ್ಕನ್ ಸಂಧೇಯಮಾಕ ಉದಾಹರಿತ್ತ ದೋಷಂಗಳೈ ಮರವಾದಪಡಿ ಪಣ್ಣಿ ನಾರ್‌ಗಳೆನ್ಗಿರ ಉಪಕಾರಸ್ಮೃತಿಯುಮ್,

---

ಅಜ್ಞನಾದ, ಉಜ್ಝಿತಸತ್ಪಥಂ - ಯಾನಾಗ ಅಜ್ಞನೋ, ಆಗ ಇದು ಸನ್ಮಾರ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ಅದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ, **ನರಕಾರ್ಚಿಷ್ಮದಿಂಧನಂ, ನರಕಾರ್ಚಿಷ್ಮತ್** - ನರಕವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಗೆ, **ಇಂಧನಂ** - ಕಟ್ಟಿಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಇಂಥಾವನನ್ನು, **ಸುತರಾಂ** - ವಿಶೇಷವಾಗಿ, **ಅನುಕಂಪೇತ** - ದಯೆಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಸುತರಾಂ ಅನುಕಂಪೇತ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಅಂತವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೋಪಮಾಡಕೂಡದೆಂಬುವದು ದ್ಯೋತಿತವು. **ಎಙ್ಗರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಕರೈಪುರುಂಡ** - ಮಿತಿಮೀರಿಪ್ರವಹಿಸುವ ಎಂದರೆ ನಿರವಧಿಕವಾದ, **ಕೃಪೈಯುಮ್** - ದಯೆಯೂ ; ಮುಂದೆ **ನಡೆಯಾಡಿತ್ತಾಗಿಲ್** - ಇದ್ದುದೇಯಾದರೆ ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಇವಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವು,

(೩) **"ಅಮರ್ಯಾದಃ ಕ್ಷುದ್ರಃ"** ಎಂಬ **ಶ್ಲೋಕತ್ತಾಲುಮ್** - ಶ್ಲೋಕ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ, **"ನಾಡಿನೇನ್ನಾಡಿ"** ಎಂಬ **ಮುದಲಾನ** - ಮೊದಲಾದ **ಆಳ್ವಾರ್‌ಪಾಶುರಂಗಳಾಲುಮ್** - ಆಳ್ವಾರುಗಳ ಪಾಶುರಗಳಿಂದಲೂ, **ತನಕ್ಕನು ಸಂಧೇಯಮಾಗ ಉದಾಹರಿತ್ತ** - ತನ್ನಲ್ಲಿರುವದಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, **ದೋಷಙ್ಗಳೈ** - ದೋಷಗಳನ್ನು, ಪರಿವಾದಾದಿಗಳಾಲೆನಿಂದೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ, **ಮರವಾದಪಡಿ** - ಮರೆಯದ ಹಾಗೆ **ಪಣ್ಣಿನಾರ್‌ಗಳ್** - ಮಾಡಿದರು, **ಎಙ್ಗರ** - ಎನ್ನುವ **ಉಪಕಾರಸ್ಮೃತಿಯುಮ್** - ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದರೆಂಬ ಸ್ಮರಣೆಯೂ, ಇದಕ್ಕೂ **ನಡೆಯಾಡಿತ್ತಾಗಿಲ್** - ಇದ್ದುದೇಯಾದರೆ ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು. ಶ್ರೀಯಾಮುನೇಯರವರು **ಅಮರ್ಯಾದಃಕ್ಷುದ್ರಃ** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ ಶ್ರೀ ತಿರುಮಙ್ಗೈಯಾಳ್ವಾರ್ರವರು **"ನಾಡಿನೇನ್"** (ಪೆ. ತಿ. ೧.೧.೧.) ಎಂಬ ಪಾಶುರದಲ್ಲೂ ತಾವು

ಅನೇಕದೋಷಗಳಿಗೆ ಆಕರರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾರಾದರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಅವಮಾನಪಡಿಸಿದುದಾದರೆ, ಅಂತಹ ನಿಂದೆ ಅವಮಾನಗಳಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟದುದರಿಂದ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆ ಇರಬೇಕೆಂದುಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧಾರಣರಾದ ಪಾಮರರು **"ಪಶ್ಯತಿ ಪಶ್ಯತಿ ಪರದೋಷಾನ್ನಾತ್ಮದೋಷಾನ್ನಪಶ್ಯತಿ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಇತರರ ದೋಷವನ್ನು ನೋಡುವರೇ ವಿನಾ, ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ದೋಷಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಇತರರು ದೋಷಾರೋಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ದೋಷಗಳುಂಟೋ ಏನೋ, ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು, ಆದುದರಿಂದ ಅವರುಗಳ ವಿಷಯವಲ್ಲಿ ಈತನಿಗೆ **ಉಪಕಾರಸ್ಮೃತಿ** ಯಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ,

"ರಾಜನ್ ಸರ್ಷಪ ಮಾತ್ರಾಣಿ ಪರಚ್ಛಿದ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯಸಿ ।
ಆತ್ಮನೋ ಮೇರು ಮಾತ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯನ್ನಪಿ ನ ಪಶ್ಯಸಿ," ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಮೇರಿಗೆ, ಇತರರ ದೋಷಗಳು ಸಾಸಿವೆಕಾಳಿನಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ, ತನ್ನ ದೋಷಗಳಾದರೋ ಮೇರುಪರ್ವತದ ಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಬೀಳುವದಿಲ್ಲವು ಎಂದೂ,

ವಿಪರೀತ ಮಿದಂ ಸ್ವಸ್ಮಿನ್ ಮಹಿಮಾನೋಹಾಂಜನ ಸ್ಯೇಷಃ ।
ಪಶ್ಯತಿ ಪರೇಷು ದೋಷಾ ನ ಸತೋಽಪಿ ಜನ ಸ್ಸತೋಽಪಿ ನೈವ ಗುಣಾನ್"

"ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನರೂಪಮೋಹವೆಂಬ ಅಂಜನವು ತುಂಬಾ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಇತರರಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದೋಷವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ, ಒಳ್ಳೆ ಗುಣಗಳಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವು'' ಎಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗಾದರೋ ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಇತರರಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನೆಣಿಸದೆ ತನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲೆ. ನೈಚ್ಯಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ, ಇತರರು ನಿಂದಿಸಿದರೆ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆಂದೂ, ಅಂತಹ ದೋಷಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆಂದೂ, ಉಪಕಾರಸ್ಮೃತಿಯಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. "ಅಮರ್ಯಾದಃ ಎಂಬುವ ಶ್ಲೋಕವು ಯಾವುದೆಂದರೆ :—

ಅಮರ್ಯಾದಃ ಕ್ಷುದ್ರಶ್ಚಲಮತಿ ರಸೂಯಾ ಪ್ರಸವ ಭೂಃ
ಕೃತಘ್ನೋ ದುರ್ಮಾನೀ ಸ್ಮರಪರವಶೋ ವಂಚನ ಪರಃ ।
ನೃಶಂಸಃ ಪಾಪಿಷ್ಠಃ ಕಥ ಮಹ ಮಿತೋ ದುಃಖ ಜಲಧೇ
ರಪಾರಾದುತ್ತೀರ್ಣಸ್ತವ ಪರಿಚರೇಯಂ ಚರಣಯೋಃ ॥ ೬೨ ॥

ಎಂಬುವದು ಶ್ರೀಯಾಮುನೇಯರವರ ಪೂರಾ ಶ್ಲೋಕವು. **ಅಮರ್ಯಾದಃ** ಶ್ರುತಿ

ಸ್ಮೃತಿಗಳ ಆಜ್ಞಾರೂಪ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದವನು ; **ಕ್ಷುದ್ರಃ** - ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಉಪಾಯವಾದ ಯೋಗವನ್ನವಲಂಬಿಸುವದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಐಹಿಕ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳವನು, **ಚಲಮತಿಃ** - ಅದೇಕೆಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗದೇ ಇರುವ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು, **ಅಸೂಯಾಪ್ರಸವಭೂಃ** - ಅಸೂಯೆ ಎಂದರೆ ಗುಣದಲ್ಲೂ ದೋಷಾರೋಪಣೆಯು, ಅದಕ್ಕೆ ತೌರುಮನೆಯಾಗಿರುವವನು ; **ಕೃತಘ್ನಃ** - ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸದೆ ಅಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವವನು, **ದುರ್ಮಾನೀ** - ದುರಹಂಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು, ಶಿಶುಪಾಲನ ಹಾಗೆ ತಾನು ನಿಕೃಷ್ಟನಾದರೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು, **ಸ್ಮರಪರವಶಃ** - ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಾದ ಕಾಮೋಪಭೋಗಗಳಿಗೆ ವಶನಾಗಿರುವವನು, **ವಂಚನಪರಃ** - ಇತರರ ದ್ರವ್ಯಾದಿಗಳ ಅಪಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನೂ ಕೂಡ ವಂಚಿಸುವನು, **ನೃಶಂಸಃ** – ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮಿಯು, **ಪಾಪಿಷ್ಠಃ** - ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನು, ಇಂತಹ, **ಅಹಂ** - ನಾನು, **ಇತಃ** - ಊರ್ಮಿಷಟ್ಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಬೆಂಕಿಯ ತಾಪದ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಈ ಲೋಕದಿಂದ ಆದುದರಿಂದಲೇ **ಅಪಾರಾತ್ ದುಃಖಜಲಧೇಃ** ಅಪಾರವಾದ ದುಃಖಸಾಗರದಿಂದ **ಕಥಂ ಉತ್ತೀರ್ಣಃ** - ಹೇಗೆ ದಾಟಿದವನಾಗಿ, **ತವ ಚರಣಯೋಃ** - ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ, **ಪರಿಚರೇಯಂ** - ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೆಸಗುವೆನು ? ಇಷ್ಟು ಹೇಯಗುಣಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವವನು ಹೇಗೆ ಈ ಪ್ರಾಕೃತ ಶರೀರವನ್ನು ತೊರೆದ ಅಪ್ರಾಕೃತ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹಯುಕ್ತನಾಗಿ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುವ ನಿರತಿಶಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುವೆನು ? ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

"**ವಾಡಿನೇೞ**" ಎಂಬ ಪಾಶುರವು ಯಾವುವೆಂದರೆ :—

ವಾಡಿನೇನ್ ವಾಡಿ ವರುನ್ದಿನೇನ್ ಮನತ್ತಾಲ್ ಪೆರುನ್ತುಯರಿಡು
ವ್ವೈಯಿಲ್ ಪಿರನ್ದುಕೊಡಿನೇನ್, ಕೂಡಿ ಯಿಳೈಯವರ್ ದನೊ
ಡವರ್ ದರುಮ್ ಕಲುವಿಯೇ ಕರುದಿ । ಓಡಿನೇ ನೋಡಿಯುಯ್‌ವ
ದೋರ್ ಪೊರುಳಾ ಉಣರ್‌ವೆನುಮ್ ಪೆರುಮ್‌ದ ನಾಡಿನೇನ್
ನಾಡಿನಾನ್ ಕಣ್ಡುಕೊಣ್ಡೇನ್ ನಾರಾಯಣವೆನ್ನುಮ್ ನಾಮ್.

ಇದರರ್ಥವು :—**ಪೆರನ್ತುಯರ್** - ಮಹತ್ತಾದ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಹೇತುಭೂತರಾದ, **ಇಡುವ್ವೈಯಿಲ್** - ಕರ್ಮಾವಿದ್ಯಾದಿ ಚಕ್ರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ, **ಪಿರನ್ದು**-ಜನ್ಮಗಳನ್ನೆತ್ತಿ, **ಕೂಡಿನೇೞ**-ನಾನು ಬೇರೆ ಶರೀರ ಬೇರೆ ಎಂಬ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅನಾದಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡೆನು. **ಕೂಡಿ**-ಹೀಗೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಈ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅನರ್ಥ

(೪) ಆತ್ಮಾಕ್ಕಳುಕ್ಕೆಲ್ಲಾಂ ಸ್ವರೂಪಾನು ಬಂಧಿಯಾನ ಭಗವತ್ಪಾರತಂತ್ರತ್ತೈಯುಮ್, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರೆಲ್ಲಾರುಮ್ ಕರ್ಮವಶ್ಯರಾಯಿರುಕ್ಕಿರ

ವೂ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಉಂಟು, ಮೊದಲು ಅನರ್ಥವೇನೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ, **ಇಳೈಯವರ್**-ಯುವ್ವನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶೆರುಮ್‌ಕಲವಿಯೇ-ಕೊಡುವ ಸಂಶ್ಲೇಷವನ್ನೇ **ಕರುದಿ** – ಸ್ಮರಿಸಿಕ್ಕೊಂಡು, **ಅವರ್ ತನ್ನೋಡು**-ಆ ಯುವತಿಯರನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ, **ಓಡಿನೇನ್**-ಛಾಯೆಯು ಹಾಗೆ ಹಿಂದೆಯೇ ನಾಚಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಓಡಿಹೋದೆನು,ಅವರ ಕೋಪನಿಂದೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಮನಗೊಡದೆ, ಅವರನ್ನೇ ಅನುವರ್ತಿಸಿಕ್ಕೊಂಡು ಹೋದೆನು. **ಓಡಿ** - ಹೀಗೆ ನೀಚ ವಿಷಯಸುಖಗಳಿಗೆ ಮನಕೊಟ್ಟು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿ **ಮನತ್ತಾಲ್** - ಆ ವಿಷಯ ಸುಖಗಳಲ್ಲೇ ಸಕ್ತನಾಗಿ, ತದೇಕಧ್ಯಾನವುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, **ವರುನ್ದಿನೇನ್** - ನಾನಾವಿಧವಾದ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿದೆನು. ಹೀಗೆ ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವಿಷಯಾಸಕ್ತನಾಗಿ, **ವಾಡಿನೇನ್** - ಆಶ್ರಯಹೀನವಾದ ಲತೆಯು ಹೇಗೆ ಬಾಡಿಹೋಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ ಮ್ಲಾನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆನು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಕರಣಕಳೇಬರಯೋಗದಿಂದುಂಟಾದ ಮಹತ್ತಾದ ಉಪಕಾರವೇನೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. **ವಾಡಿ**-ಹೀಗೆ ಸರ್ವವಿಧ ಕ್ಲೇಶಗಳಿಂದ ಬಾಡಿದವನಾಗಿ, **ಉಯ್‌ವದು** – ಉಜ್ಜೀವನೆಗೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದ್ದು, **ಓರ್ ಪೇರುಗಳಾಲ್** - ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ, **ಉಣರ್ನ್ದು ಎನ್ನುಮ್** - ಜ್ಞಾನವೆಂಬುವ, **ಪೆರುಂಪದಂ**- ಮಹತ್ತಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು, **ನಾಡಿನೇನ್** ಭಾಗವತ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಐಹಿಕವೆಲ್ಲಾ ತುಚ್ಛವೆಂದೂ **ತತ್ವಹಿತ** ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವೆಂದೂ, ವಿವೇಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆನು. **ನಾಡಿ** - ಹೀಗೆ ವಿವೇಕ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿ, **ನಾನ್** - ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧವಾದ ಭೋಗಗಳಲ್ಲೇ ಸಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ನಾನು, **ನಾರಾಯಣ ಎನ್ನುನಾಮಂ** ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು, **ಕಂಡುಕೊಂಡೇನ್** - ಬಹುವ್ರೀಹಿ ತತ್ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತೋರಿಬರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನಾಮವೆಂದೂ, ಆತನೇ ಉಪಾಯೋಪೇಯವೆಂದೂ ಬೋಧಿಸುವ ನಾಮವೆಂದೂ ಆತನೇ ಸರ್ವಪುರುಷಾರ್ಥದಾಯಕನೆಂದುಪದೇಶಿಸುವ ನಾಮವೆಂದೂ ಆತನಿಗೇನೇ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದೇ ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಸೂಚಿಸುವ ನಾಮವೆಂದು ನಾರಾಯಣಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಮವೆಂದೂ ಅಜಾಮಿಳನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟ ನಾಮವೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕ್ಕೊಂಡೆನು.

(೪) **ಆತ್ಮಾಕ್ಕಳುಕ್ಕೆಲ್ಲಾಂ** - ನಿತ್ಯ, ಮುಕ್ತ, ಬದ್ಧರಾದ ತ್ರಿವಿಧ ಚೇತನರುಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ, **ಸ್ವರೂಪಾನುಬಂಧಿಯಾನ** "**ದಾಸಭೂತಾಸ್ಸ್ವತ ಸರ್ವೇ**"

ನಿಲೈಯೈಯುಮ್, ಪಾರ್‌ತ್ತು ನಮುಕ್ಕುಮ್ ನಮ್ಮುಳನಿಲ್ ಪರಿಭವಾದಿಗಳ್ ಪಣ್ಣುಗಿರ ಚೇತನರುಕ್ಕು ಮುಳ್ಳ ಕರ್ಮಾನುಗುಣಮಾಗ ಇನ್ಬುರು ಮಿನ್ನಿಳೈಯಾಟ್ಟುಡೈಯನಾನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಶೇಷಿಯಾಲೆ ಪ್ರೇರಿತರಾಯವರ್‌ಗಳ್ ಪರಿಭವಾದಿಗಳ್ ಪಣ್ಣುಗಿರಾರ್‌ಗಳೆನ್ರು ಅವರ್‌ಗಳ್ ಪಕ್ಕಲ್ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಚಿತ್ತತ್ತೈಯುಮ್,

---

ಎಂದೂ, "ಈಶ ನೀಶೌ" (ಶ್ವೇ ೧.೯) ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿರುವ ಮತ್ತೂ "ಅನೀಶಯಾ ಶೋಚಮಾನಃ (ಮುಂ ೩.೧.೨) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ವಶನಾಗಿರುವ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಭವಗತ್ಪಾರತಂತ್ರತ್ತೈಯುಮ್ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪರವಶನಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ, **ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರೆಲ್ಲಾರುಮ್** – ಬದ್ಧಜೀವರುಗಳಾದ ನಿಂದಿಸಿದವನೂ ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಸೇರಿ ಎಲ್ಲರೂ, **ಕರ್ಮವಶ್ಯರಾಯಿರುಕ್ಕಿರ** – ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ವಶರಾಗಿ ಕರ್ಮಫಲಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವ, **ನಿಲೈಯುಂ** - ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ, **ಪಾರ್‌ತ್ತು** - ಕಂಡು, **ನಮುಕ್ಕುಮ್** - ನಮಗೂ, ಮತ್ತೂ, **ನಮ್ಮುಳನಿಲ್ ಪರಿಭವಾದಿಗಳ್ ಪಣ್ಣುಗಿರಚೇತನರುಕ್ಕುಮುಳ್ಳ**-ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವಮಾನ ನಿಂದೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಚೇತನರಿಗೂ ಸಹ ಇರುವ **ಕರ್ಮಾನುಗುಣಮಾಗ** - ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ಆ ಚೇತನರ ಕರ್ಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, **ಇನ್ಬುರುಮ್** - ಆನಂದಾನುಭವಾರ್ಥವಾಗಿ, **ಇನ್ನಿಳೈಯಾಟ್ಟುಡೈಯನಾನ** - ಈ ವಿಧವಾದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, **ಸ್ವತಂತ್ರಶೇಷಿಯಾಲೆ** - ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಸರ್ವ ಶೇಷಿಯ ಮೂಲಕ, **ಪ್ರೇರಿತರಾಯ್** – ಪ್ರೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, **ಅವರ್‌ಗಳ್** - ಚೇತನರು, **ಪರಿಭವಾದಿಗಳ್** - ಅವಮಾನ ನಿಂದೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು, **ಪಣ್ಣುಗಿರಾರ್‌ಗಳೆನ್ರು** - ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ **ಅವರ್‌ಗಳ್‌ಪಕ್ಕಲ್** - ಅವರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ನಿರ್ವಿಕಾರ ಚಿತ್ತತ್ತೈಯುಮ್** – ಅಂತಹ ಪರಿಭವಾದಿಗಳಿಂದ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವ ಮನಸ್ಸೂ, ಇದಕ್ಕೂ **ನಡೈಯಾಡಿತ್ತಾಗಿಲ್** - ಇದ್ದುದೇಯಾದರೆ ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು. ಈ ಚೇತನರೆಲ್ಲರೂ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಶೇಷಭೂತರಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿ ಪರತಂತ್ರರು. ಇದು ಸ್ವರೂಪತಃ ಎಲ್ಲಾ ಚೇತನರಿಗೂ ಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ಇತರರ ಮೂಲಕ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಪರಿಭವಾದಿಗಳುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದೂ, ಇದನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೆಂದೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವನೆಂದರೆ

(೫) **ಪ್ರಾರಬ್ಧಪಾಪ ವಿಶೇಷಮ್ ಶಿಱೈಯುರುಕ್ಕಿರದೆಜ್ಙ್ರ ಸಂತೋಷಮುಮ್, ನಡೈಯಾಡಿತ್ತಾಗಿಲ್, ಪ್ರಥಮ ಮಧ್ಯಮ ಪದಂಗಳಿಲೆ**

ಆತನಿಗೆ ವೈಷಮ್ಯನೈರ್ಘೃಣ್ಯಾದಿ ದೋಷಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವದೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಾವಾಗಿ ದಂಡಿಸುವದೂ ಅವರವರುಗಳ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದುಪದೇಶಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, **"ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರೆಲ್ಲಾರುಮ್ ಕರ್ಮವಶ್ಯರಾಯಿರುಕ್ಕಿರ ನಿಲೈಯುಮ್‌ಪಾರ್‌ತು"** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿಂದಿಸುವವನು ತನ್ನ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ನಿಂದಿಸಿ ಇತರರ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತಾನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ತನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧಾನುಗುಣವಾಗಿ ಆತನ ಮೂಲಕ ಅವಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರೇರಕನು ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು. ಆತನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾದರೂ ಇವರುಗಳ ಈ ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಉಂಟೋ? ಎಂದರೆ ಆತನಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ, ಲೀಲೆಯಾಗಿ, ಅದೇ ಆವನಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂಬ ಭಾವವು. ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮ, ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಲೀಲೆ ಎಂಬ ಉಪಪಾವನಕ್ಕೆದಾಸನು ಬರೆದ ಶ್ರೀ ಸ್ತುತಿಯ ೫೫-೫೮ನೆಯ ಪುಟಗಳನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವನು ಆತನ ಕರ್ಮಾನು ಗುಣವಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ನಡಿಸುವನು. ಹಾಗೆಯೇ ನಾವುಗಳು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಆಧೀನವಾಗಿರುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರಬ್ಧಾನುಗುಣವಾಗಿ ಅವರುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವನು. ಹೀಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣಪಾರತಂತ್ರ್ಯವಿರುವದರಿಂದ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳಿಗೆ ವಶವಾಗುವದರಿಂದ ಏನೊಂದೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು.

ಪ್ರಾರಬ್ಧಪಾಪ ವಿಶೇಷವು, **ಶಿಱೈಯುರುಕ್ಕಿರದು** – ಅದರ ಅಗ್ರಭಾಗವು ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ, ಎಜ್ಙ್ರ ಸನ್ತೋಷಮುಮ್-ಸಂತೋಷವೂ ಕೂಡ **ನಡೈಯಾಡಿತ್ತಾಗಿಲ್** - ಇದ್ದದೇಯಾದರೆ ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು. ಹೀಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರೆ :—(೧) ಬೈಯ್ಯುತ್ತಾರೆಂದು ವಿಷಾದವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯೂ (೨) ಅಯ್ಯೋ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಆತ್ಮನಷ್ಟಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಪರಿತಾಪವೂ, (೩) ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆಂಬ ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆಯೂ (೪) ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತ

ಶೋಧಿತಮಾನಪಡಿಯೇ ಅಚಿದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯತ್ತೈಯುಮ್, ಸರ್ವ ಭೂತಾನುಕೂಲ್ಯಾದಿಗಳುಕ್ಕು ಯೋಗ್ಯಮಾನ ಜ್ಞಾನತ್ತೈಯುಮ್, ಸರ್ವತೋಮುಖಮಾನ ಆಕಿಂಚನ್ಯತ್ತೈಯುಮ್, ಸ್ವತಸ್ಸರ್ವ ಸಮನಾಯ್ ಕರ್ಮಾ

ರಾಯ್ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಶಾಂತತೆಯೂ (೫) ನಮ್ಮ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮದ ಸ್ವಲ್ಪಭಾಗ ಕಳಯಿತೆಂಬ ಸಂತೋಷವೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆ ಈ ಐದು ಭಾವನೆಗಳೂ ಇದ್ದುದಾದರೆ ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಲು ಕಾರಣ ಭೂತವಾದ ಐದೂ ತನ್ನಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದೆಂದು ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ :---ಹಾಗೆ ಈ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಐಮೂ ಮೂಲಮಂತ್ರದ ಎರಡನೇ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುತ್ತವೆಂದೂ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಪ್ರಥಮ ಮಧ್ಯಮ ಪದಙ್ಗಳಿಲೆ** - ಮೂಲಮಂತ್ರದ ಮೊದಲನೇ ಪದವಾದ ಪ್ರಣವ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಪದವಾದ ನಮಃ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ, **ಶೋಧಿತಮಾನ ಪಡಿಯೇ** - ಸಮರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ (೧) **ಅಚಿದ್ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯತ್ತೈಯುಮ್** - ತಾನು ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿಯೂ, ಆನಂದತ್ವ ಅಮಲತ್ವಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ, ಜಡತ್ವಾದಿಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಅಚಿತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಇದು ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೇ ಅಕ್ಷರವಾದ ಮಕಾರವು **ಮನಜ್ಞಾನೇ** ಎಂಬ **ಧಾತು**ವಿನಿಂದ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪತ್ವಜ್ಞಾನಾಶ್ರಯತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. (೨) **ಸರ್ವ ಭೂತಾನುಕೂಲ್ಯಾದಿಗಳುಕ್ಕು** - ಎಲ್ಲಾ ಚೇತನರಿಗೂ ಅನುಕೂಲನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ - **ಯೋಗ್ಯಮಾನ ಜ್ಞಾನತ್ತೈಯುಮ್** - ಉಚಿತವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ; ಇದು ಪ್ರಣವದ ಅಕಾರ ಉಕಾರ ಮಕಾರಗಳಿಂದ ಮಕಾರವಾಚ್ಯರಾದ ಜೀವಾತ್ಮರೆಲ್ಲಾ ಅಕಾರ ವಾಚ್ಯನಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೇನೇ ಶೇಷಭೂತರೆಂಬರ್ಥ ತೋರಿಬರುವದರಿಂದ ಸರ್ವಚೇತನರೂ ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಶೇಷಭೂತರಾಗಿ ಆತನ ಸ್ವತ್ತಾದುದರಿಂದ ಅಂತವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲನಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು ಶೋಧಿತವಾಯಿತು. (೩) **ಸರ್ವತೋ ಮುಖಮಾನ ಆಕಿಂಚನ್ಯತ್ತೈಯುಮ್** - ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಆಕಿಂಚನ್ಯವನ್ನೂ ಎಲ್ಲವೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನದೇಯಾದುದರಿಂದ, ನಿತ್ಯ ಕೈಂಕರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದ ಸಾಧನಾನುಷ್ಠಾನ, ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವರ್ಗಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಪರಿಭವಾದಿಗಳ ನಿವರ್ತನೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವನಿಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಆಗದಾದುದರಿಂದ **ಸರ್ವತೋ ಮುಖಾಕಿಂಚನ್ಯ**ನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು;

ನುರೂಪ ಫಲಪ್ರದನಾನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಶೇಷಿಕ್ಕು ಇಷ್ಟವಿನಿಯೋಗ ವೂಾಮ್ಪಡಿ ಅನನ್ಯಾರ್ಹ ಶೇಷತ್ವ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಙ್ಗಳೈಯುಮ್, "ಯದ್ಧಿತಂ ಮಮ ದೇವೇಶ" ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರ್ಪಡಿಯೇ ಪರಾಧೀನ ಹಿತಸಿದ್ಧಿಯೈಯುಮ್ ಉಡೈಯ ತನ್ ಸ್ವರೂಪತ್ತಿಲೆ ನಿಷ್ಠೈಯುಂಡೆನ್ರರಿಯಲಾಮ್.

ಇದು **ನಮಃ** ಎಂಬ ದ್ವಿತೀಯ ಪದದಿಂದ, ನನ್ನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ **ಮಃ** – ನನಗೆ **ನ** – ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವು ಎಂಬ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. (೪) **ಸ್ವತಃ**- ತಾನೇ, **ಸರ್ವಸಮನಾಯ್ – "ಸಮೋಹಂ ಸರ್ವಭೂತೇಷು"** "ನಾನು ಸಮಸ್ತ ಚೇತನರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಸಮನಾಗಿರುವೆನು" ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆ, ಪಕ್ಷಪಾತಾದಿಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸಮನಾಗಿ, ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಫಲವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ, ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಶೇಷಿಗೆ, **ಇಷ್ಟವಿನಿಯೋಗವೂಾಮ್ಪಡಿ**- ಆತನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ತನ್ನನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, **ಅನನ್ಯಾರ್ಹ ಶೇಷತ್ವ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಙ್ಗಳೈಯುಮ್** – ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಶೇಷಭಾವವನ್ನೂ, ಆತನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಧೀನನಾಗಿರುವಿಕೆಯನ್ನೂ ; ಇದು ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿ ಮಕಾರವಾಚ್ಯನಾದ ಜೀವನು ಆಯೈವ- ಎಂಬುವದರಿಂದ ಅನನ್ಯಾರ್ಹ ಶೇಷತ್ವ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಗಳು ತೋರಿಬರುತ್ತವೆ. (೫) **ಹೇ ದೇವೇಶ** – ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಾಥನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ, **ಮಮ**- ನನಗೆ, **ಯತ್** – ಯಾವುದು, **ಹಿತಂ** – ಹಿತವಾದುದೋ, ಮುಂದಕ್ಕೆ "ತದಾಜ್ಞಾಪಯ ಮಾಧವ" ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ; ಓ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯೇ ಅದನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸು" ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರ್ಪ್ಪಡಿಯೇ - ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಾಗೆ, **ಪರಾಧೀನ ಹಿತಸಿದ್ಧಿಯೈಯುಮ್** – **ಪರಾಧೀನ** ಇತರನಿಗೆ ಎಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಥವಾ **ಪರ** - ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದ, **ಹಿತಸಿದ್ಧಿಯೈಯುಮ್** – ಉಪಾಯಾವಲಂಬನವನ್ನೂ, ಹೀಗೆ ಈ ಐದನ್ನೂ **ಉಡೈಯ** – ಹೊಂದಿರುವ, **ತನ್ ಸ್ವರೂಪತ್ತಿಲೆ** - ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ, **ನಿಷ್ಠೈಯುಂಡೆನ್ರರಿಯಲಾಮ್** - ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

೧. ಇತರರು ಮಾಡಿದ ಅವಮಾನದಿಂದ ದುಃಖವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅಚಿತ್ತಿಗಿಂತಲೂ ತಾನು ವಿಲಕ್ಷಣನು ಎಂಬ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

೨. ಅಂತಹ ಅವಮಾನಮಾಡಿದವನಲ್ಲಿ ಕೃಪೆಯಿದ್ದುದಾದರೆ, ಆ ಕೃಪೆಯು ಆನುಕೂಲ್ಯಜ್ಞಾನದ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಾಗುವದರಿಂದ ಸರ್ವಭೂತ

ಉಪಾಯ ನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾಪಕಾನಿ.

(೧) ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ನೈ ಯೊಳಿಯತ್ತಾನುಮ್ ಪಿರರುಮ್ ತನುಕ್ಕು ತಂಜಮನ್ರೆಜ್ಞ್ಗರ ಬುದ್ಧಿಯುಮ್, (೨) ಮೃತ್ಯುಪರ್ಯಂತಮಾನ ಭಯ

ಗಳಿಗೂ ತಾನು ಅನುಕೂಲನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬಹುದು.

೩. ಅಂತವನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತ್ಯಾ ಉಪಕಾರಸ್ಮೃತಿಯಿದ್ದುದಾದರೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಆಕಿಂಚನ್ಯತ್ವರೂಪ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

೪. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಚಿತ್ತತೆಯಿದ್ದುದಾದರೆ, ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಫಲಪ್ರದನಾದ ಸರ್ವಶೇಷಿಗೆ ತಾನು ಅನನ್ಯಾರ್ಹ ಶೇಷನು ಮತ್ತು ಪರತಂತ್ರನೆಂಬ ಸ್ವರೂಪ ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

೫. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಳೆಯಿತೆಂಬ ಸಂತೋಷವಿದ್ದರೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದುದು ತನ್ನ ಉಪಾಯ ಸಿದ್ಧಿಯು ಎಂಬ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಇದೀಗ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಮುಂದೆ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವ ಕಾರಣಗಳಾವುವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಬಗೆ.

ಐದು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಉಪಾಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ :— (೧) **ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ನೈ ಯೊಳಿಯ** ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, **ತಾನುಮ್ ಪಿರರುಮ್**-ತಾನಾಗಲಿ, ಇತರರಾಗಲಿ, **ತನಕ್ಕು ತಂಜಮನ್ರು** - ತನಗೆ ರಕ್ಷಕರಲ್ಲವು, **ಎಜ್ಞ್ಗರಬುದ್ಧಿಯುಂ**-ಎನ್ನುವ ಬುದ್ಧಿಯೂ, ಎಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ರಕ್ಷಕನೇ ವಿನಾ ತಾನೇಯಾಗಲಿ ಇತರರೇಯಾಗಲಿ, ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಲ್ಲವೆಂಬ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೆ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾನವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. (೨) **ಮೃತ್ಯುಪರ್ಯಂತ ಮಾನ ಭಯ-**

ಹೇತುಕ್ಕಳ್ಕೈಕ್ಕಣ್ಡಾಲುಮ್, “ ಪ್ರಾಯೇಣಾ ಕೃತಕೃತ್ಯತ್ವಾನ್ಮೃತ್ಯೋರುದ್ವಿಜತೇ ಜನಃ । ಕೃತಕೃತ್ಯಾಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೇ ಮೃತ್ಯುಂ ಪ್ರಿಯಮಿವಾತಿಥಿಂ ” ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಇಶ್ಶರೀರಾನನ್ತರಮ್ ಎನ್ನ ಪಡಪ್ಪುಕಿಕರೋಮೆನ್ಗಿರ ಕರೈತಲತ್ತು ಅಭಿಮತಾಸಕ್ತಿಯಾಲೆ ಪ್ರೀತನಾಯಿರುಕ್ಕೈಯುಮ್

ಮರಣ ಪರ್ಯಂತವಾದ ಭಯಕ್ಕೆ, **ಹೇತುಕ್ಕಳ್ಕೈ ಕಂಡಾಲುಮ್** - ಕಾರಣಗಳು ಕಂಡು ಬಂದರೂ, **ಪ್ರಾಯೇಣ** - ಪ್ರಾಯಶಃ, **ಅಕೃತಕೃತ್ಯತ್ವಾತ್** - ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡದೇ ಇರುವದರಿಂದ, **ಜನಃ** - ಜನಸಾಮಾನ್ಯವು, **ಮೃತ್ಯೋಃ** - ಮರಣದ ದೆಶೆಯಿಂದ, **ಉದ್ವಿಜತೇ** - ಭಯಪಡುತ್ತದೆ. **ಕೃತಕೃತ್ಯಾಃ** – ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದವರಾದರೋ **ಮೃತ್ಯುಂ**-ಮರಣವನ್ನು, **ಪ್ರಿಯಮಿವಾತಿಥಿಂ** - ವೈಶ್ವದೇವ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವನೋ ಹಾಗೆ, **ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೇ**-ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.” **ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ**-ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ **ಇಶ್ಶರೀರಾನನ್ತರಮ್** – ಈ ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ, **ಎನ್ನಪಡಪ್ಪುಕುಕಿರೋಮ್** - ಯಾವ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೇವೋ **ಎನ್ಗಿರ** - ಎನ್ನುವ, **ಕರೈತಲತ್ತು** - ಭಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, **ಅಭಿಮತಾಸಕ್ತಿಯಾಲೆ** - ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ, **ಪ್ರೀತನಾಯಿರುಕ್ಕೈಯುಮ್** - ಸಂತೋಷದಿಂದಿರೋಣವೂ; ಒಂದುವೇಳೆ ಮರಣಭಯವಿದ್ದರೂ, ಮರಣಕ್ಕೆ ಅಂಜದೆ ಮರಣವಾದರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯು ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದರಿಂದ, ದೇಹಾವಸಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂಬ ಸಂತೋಷವಿರಬೇಕೇ ವಿನಾ ದುಃಖವಿರಕೂಡದು ಎಂದುಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಂತೋಷವಿದ್ದುದಾದರೆ ಈತನಿಗೆ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಅಂಜುವವರು ಯಾರೆಂದರೆ ಅಕೃತಕೃತ್ಯರು, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡದೇ ಇರುವವರು. ಇವರೀಗ ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ ಎಂತಹ ಕ್ಲೇಶಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೋ ಎಂಬುವ ಕ್ಲೇಶದಿಂದ ಭಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ವೈಶ್ವದೇವ ಮಾಡಿದ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಅತಿಥಿಯು ಹೇಗೆ ಪ್ರಿಯನೋ, ಹಾಗೆ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮರಣವು ಪ್ರಿಯವು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧) ಇತಿ. ಸಮುಚ್ಚಯಂ ೭-೩೮

ವ್, (೩) "ಗಜಂವಾ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಿಂಹಂವಾ ವ್ಯಾಘ್ರಂವಾಪಿ ವರಾನನಾ। ನಾಹಾರಯತಿ ಸಂತ್ರಾಸಂ ಬಾಹೂ ರಾಮಸ್ಯ ಸಂಶ್ರಿತಾ ॥" ಎನ್ರುವ್ (೧) "ಅಸಂದೇಶಾತ್ತು ರಾಮಸ್ಯ ತಪಸಶ್ಚಾನುಪಾಲನಾತ್। ನತ್ವಾಂ ಕುರ್ಮಿದಶಗ್ರೀವ ಭಸ್ಮ ಭಸ್ಮಾರ್ಹತೇಜಸಾ"॥ ಎನ್ರುವ್, (೨)"ಶರೈಸ್ತು ಸಂ

---

(೩) "**ವರಾನನಾ** - ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳ ಸೀತೆಯು, **ಗಜಂ ವಾ** - ಆನೆಯನ್ನಾಗಲಿ, **ಸಿಂಹಂ ವಾ** - ಸಿಂಹವನ್ನೇಯಾಗಲಿ, **ವ್ಯಾಘ್ರಂ ವಾ** ಹುಲಿಯನ್ನೇಯಾಗಲಿ, **ವೀಕ್ಷ್ಯ** - ಕಂಡು, **ಸಂತ್ರಾಸಂ** - ಭಯವನ್ನು, **ನಾಹಾರಯತಿ** - ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲವು, ಏಕೆಂದರೆ **ರಾಮಸ್ಯ** - ಮಹಾಬಲ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ, **ಬಾಹೂ** - ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಆಕೆಯು **ಸಂಶ್ರಿತಾ**-ಆಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತಾಳಾದುದರಿಂದ" **ಎನ್ರುಂ**-ಎಂಬದಾಗಿಯೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಘಾತುಕ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ತುಂಬಾ ಭೀತಿಯು, ನಿರ್ಜನಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುವ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಭೀತಿಯುಂಟಾಗಬೇಕು ; ಹಾಗಿದ್ದರೂ, ಲೋಕನಾಥನ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಸೀತೆಯು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಈಷದಪಿ ಭಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. **ವ್ಯಾಘ್ರಂವಾಪಿ ವರಾನನಾ** ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, **ವ್ಯಾಘ್ರಂ ವಾ ವನಮಾಶ್ರಿತಾ** ಎಂದು ಪಾಠಾಂತರವು. ಸೀತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಭಯವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ಪ್ರಪನ್ನರಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಭೀತಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ; ಏಕೆಂದರೆ :— ಪ್ರಪನ್ನನೂ ಕೂಡ **ನಾಹಾರಯತಿ ಸಂತ್ರಾಸಂ** - ಭಯವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲವು. ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಆತನೂ ಕೂಡ **ಪಾದೌ ರಾಮಸ್ಯ ಸಂಶ್ರಿತಃ** - ಶ್ರೀರಾಮನ ಚರಣದ್ವಂದವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವದರಿಂದ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

"**ಅಸಂದೇಶಾತ್ತು** ರಾಮಸ್ಯ-ಭರ್ತಾವಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು, ನಿನಗೆ ತೊಂದರೆ, ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಕ್ರೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಸ್ಮಮಾಡಿಬಿಡು ಎಂದು ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಡದೇ ಇರುವದರಿಂದಲೂ, ಅದೇಕೆ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಆತನೇ ಶ್ರೀಘ್ರವಾಗಿ ಬಂದು ಎಲ್ಲಾ ರಾಕ್ಷಸರೊಂದಿಗೆ ರಾವಣನನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತಾನೆಂಬುವದನ್ನು ತನ್ನ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯಿಂದ ತಿಳದಿರುವದರಿಂದ ಎಂಬ ಭಾವವು ; **ತಪಸಶ್ಚಾನುಪಾಲನಾತ್** - ತನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯರೂಪತಪಸ್ಸನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ

---

(೩) ರಾಮಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ ೬೦-೨೦ (೧) ರಾಮಾ. ಸುಂದರ. ೩೨-೨೦

(೨) ರಾಮಾ. ಸುಂದರ ೩೯-೩೦

ಕುಲಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಲಂಕಾಂ ಪರಬಲಾರ್ದನಃ। ಮಾನ್ನಯೇದ್ಯದಿ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಸ್ತತ್ತಸ್ಯ ಸದೃಶಂ ಭವೇತ್ ।" ಎನ್ರುಮ್, ಪಿರಾಟ್ಟಿ ನಡತ್ತಿಕಾಟ್ಟಿನ ರಕ್ಷಕಾವಷ್ಟಮ್ಭತ್ತಾಲುಳ್ಳ ತೇತ್ತಮುಮ್, (೪) ತರ್ಾ ಭರನ್ಯಾಸಂ ಪಣ್ಣಿನ

ಮುಂದೆ ಆಂಜನೇಯನಿಗೆ ಅಗ್ನಿತಾಪ ಶಮನದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶಾದಿಕಾಲದಲ್ಲೂ ಆದರುಪಯೋಗವಿರುವದರಿಂದ ಎಂಬಭಾವವು ; **ಹೇ ಭಸ್ಮಾರ್ಹ**-ಭಸ್ಮಮಾಡಲುಯೋಗ್ಯನಾದ, **ಹೇ ದಶಗ್ರೀವ**-ಓ ದಶಕಂಠನೇ, **ತೇಜಸಾ** - ನನ್ನ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯರೂಪ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ, **ಭಸ್ಮ** - ಭಸ್ಮವನ್ನು, **ನಕುರ್ಮಿ** - ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಓ ರಾವಣನೇ ನಿನ್ನ ದುರಾಗತದಿಂದ ಯದ್ಯಪಿ ನೀನು ಭಸ್ಮಮಾಡಲ್ಪಡಲು ಅರ್ಹನು. ನನಗೂ ನಿನ್ನನ್ನು ದಹಿಸಿಬಿಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ಬಲದಿಂದುಂಟು. ಆದರೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಭಸ್ಮಮಾಡುವದಿಲ್ಲವು. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯರೂಪ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ದಹಿಸಲು ಭರ್ತಾವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲವು, ಎಂದು ಸೀತೆಯುಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಲೋಕ ಭರ್ತಾವಾದ ಶ್ರೀರಾಮುನನ್ನುನಂಬಿರುವದರಿಂದ ಆತನೇ ರಾವಣನನ್ನು ವಧಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವನು ಎಂಬ ಧೈರ್ಯವುತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪನ್ನನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಎನ್ರುಮ್ - ಎಂದೂ, "**ಪರಬಲಾರ್ದನಃ** - ಶತ್ರುಸೈನ್ಯ ಸಂಹಾರಕನಾದ, **ಕಾಕುತ್ಸ್ಥಃ** - ಕಕುತ್ಸ್ಥವಂಶೋದ್ಭವನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು, **ಲಂಕಾಂ ಕು** -- ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವನ್ನಾದರೋ, **ಶರೈಃ** - ಬಾಣಗಳಿಂದ, **ಸಂಕುಲಾಂ** - ಆವರಿಸಲ್ಪಡುವದನ್ನಾಗಿ, **ಕೃತ್ವಾ** - ಮಾಡಿ, **ಮಾಂ** – ಆತನೇ ರಕ್ಷಕನೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿರುವ ನಿತ್ಯಾನಪಾಯಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು, **ನಯೇದ್ಯದಿ** - ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದರೆ, ಆಗೀಗ, **ತತ್** - ಆ ದಿವ್ಯ ಚೇಷ್ಟಿತವು, **ತಸ್ಯ** - ಸರ್ವಶಕ್ತನಾಗಿ ಧೀರೋದಾತ್ತನಾದ ಆ ರಾಮನಿಗೆ, **ಸದೃಶಂ** - ಸಮಾನವಾದುದು ಎಂದರೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು **ಭವೇತ್** - ಆದೀತು" ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಅನನ್ಯಶರಣತ್ವವೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಶರಣ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ " **ಎನ್ರುಮ್** - ಎಂಬದಾಗಿಯೂ, **ಪಿರಾಟ್ಟಿನಡತ್ತಿಕಾಟ್ಟಿನ** - ಸೀತೆಯು ಅನುಷ್ಠಿಸಿ ತೋರಿಸಿರುವ, **ರಕ್ಷಕಾವಷ್ಟಮ್ಭತ್ತಾಲುಳ್ಳ** - ರಕ್ಷಕನನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿಅವಲಂಬಿಸಿರೋಣದರಿಂದುಂಟಾದ, **ತೇತ್ತಮುಮ್** - ಧೈರ್ಯವೂ ; ಉಪಾಯ ನಿಷ್ಠೆ

ವಿಷಯತ್ತಿಲ್ ಸ್ವಯತ್ನಮತ್ತಿರುಕ್ಕೈಯುಮ್, (೫) ಅದಿಲನಿಷ್ಟ ನಿವೃತ್ತಿಯುಮ್ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಮ್ ಅವನ್ ಕೈಯ್‌ಯದೇ ಎನ್ರಿರುಕ್ಕೈಯುಮ್, ಉಂಡಾಯಿತ್ತಾಗಿಲ್, ತಾ೯ ಕೋಲಿನ ಸಕಲ ಫಲತ್ತುಕ್ಕುಮ್ ಸಾಧನವಾಗ ವೈತ್ತಾಯ್, ಚರಮಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲ್ ಪೂರ್ವಾರ್ಧತ್ತಿಲೇವಿಹಿತಮಾಯ್, ದ್ವಯತ್ತಿಲ್ ಪೂರ್ವಖಂಡತ್ತಿಲ್ ಅನುಸಂಧೇಯಮಾಯ್, ತಿರುಮಂತ್ರತ್ತಿಲ್ ಮಧ್ಯಮಪದತ್ತಿಲುಮ್ ವಿವಕ್ಷಿತಮಾನಉಪಾಯತ್ತಿಲೇ ತನಕ್ಕು ನಿಷ್ಠೈಯುಂಡೆನ್ರರಿಯಲಾಮ್.

ಯುಂಟೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು ನಮಗೆ ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲೂ ರಕ್ಷಕನೆಂಬ ಧೈರ್ಯವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. (೪) **ತಾ೯ ಭರನ್ಯಾಸಂ ಪಣ್ಣಿನ ವಿಷಯತ್ತಿಲ್** – ಪ್ರಪನ್ನನಾದ ತಾನು ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ಸ್ವಯತ್ನಮತ್ತಿರುಕ್ಕೈಯುಮ್.** – ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಆತನಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದಲೂ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

(೫) **ಅದಿಲ್** - ಆ ಭರನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿಯುಮ್** - ಪಾಪರೂಪ ಕರ್ಮಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ, **ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಮ್** - ತನ್ನ ಮನೋರಥಾವಾಪ್ತಿಯೂ, **ಅವನ್ ಕೈಯ್‌ಯದೇ** - ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವದೇ ಎಂದರೆ ಆತನ ಅಧೀನವಾದುದೇ, **ಎನ್ರಿರುಕ್ಕೈಯುಮ್** - ಎಂದಿರೋಣವೂ, ಹೀಗೆ ಇವು ಐದೂ, **ಉಣ್ಡಾಯ್‌ತ್ತಾಗಿಲ್** - ಇದ್ದದಾದರೆ, **ತಾ೯ ಕೋಲಿನ**- ತಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ, **ಸಕಲ ಫಲತ್ತುಕ್ಕುಮ್** – ಸಮಸ್ತ ಫಲಗಳಿಗೂ, **ಸಾಧನಮಾಹವೈತ್ತಾಯ್** – ಸಾಧನವಾಗಿ ಆಗಲಾಗಿ, **ಚರಮಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲ್ ಪೂರ್ವಾರ್ಧತ್ತಿಲೇ** ಚರಮಶ್ಲೋಕದ **ಪೂರ್ವಾರ್ಧ**ವಾದ "**ಸರ್ವಧರ್ಮಾ೯ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ**" ಎಂಬುವದರಲ್ಲಿ, **ವಿಹಿತಮಾಯ್** - ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ದ್ವಯಮಂತ್ರದ **ಪೂರ್ವ**ಖಂಡದಲ್ಲಿ, **ಅನುಸನ್ಧೇಯಮಾಯ್** - ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಲ್ಪಡುವದಾಗಿ, **ತಿರುಮನ್ತ್ರತ್ತಿಲ್** - ಮೂಲಮಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವ, **ಮಧ್ಯಮಪದತ್ತಿಲುಮ್**-ಮಧ್ಯದ ಪದವಾದನಮಶ್ಶಬ್ದದಲ್ಲೂ, **ವಿವಕ್ಷಿತಮಾನ** - ಎಂದರೆ ವಿವಕ್ಷಿತಮಾಯ್ ಯಿರುಕ್ಕಿರೆ ಎಂಬ ಭಾವವು, ಎಂದರೆ ತೋರಿಬರುವದಾಗಿಯೂ ಇರುವ, **ಉಪಾಯತ್ತಿಲೆ** – ಸಿದ್ಧೋಪಾಯ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ **ತನಕ್ಕು ನಿಷ್ಠೆಯುಣ್ಡೆನ್ರರಿಯಲಾಮ್** - ತನಗೆ

ಪುರುಷಾರ್ಥ ನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾಪಕಾನಿ

"ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿನಾಶಾನಾಂ ಸ್ಥಿತಾ ಚಿಂತಾ ಕುತಸ್ತವ । ಯಥೋ

ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. (೧) ಭಗವಂತನಲ್ಲದೆ ತನಗೆ ಯಾರೂ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಜ್ಞಾನವೂ (೨) ಮೃತ್ಯುಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ, ಮೋಕ್ಷವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಯಿತೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವದೂ (೩) ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ರಕ್ಷಕನು ತನಗಿರುವನೆಂಬ ಧೈರ್ಯವೂ (೪) ಭರನ್ಯಾಸ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ (೫) ಫಲವು ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇ ಅಧೀನವಾದುದೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಹೀಗೆ ಇವು ಐದೂ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಚಿಹ್ನೆಗಳು. ಈ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆಯು ಎಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಕ್ತವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮೂಲಮಂತ್ರದ್ವಯ ಚರಮ ಶ್ಲೋಕಾಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉಪಾಯವು ವಿಧಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಮೊದಲು ಚರಮಶ್ಲೋಕವನ್ನೇ ಕುರಿತು ಹೇಳಿ, "ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ" ಎಂದಿರುವದರಿಂದ, ಅದು ಇಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ದ್ವಯವು ಶರಣಮಂತ್ರವಾದುದರಿಂದ, ವಿಹಿತಮಾಯ್ - ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಪೂರ್ವಖಂಡದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧೇಯವೆಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೂಲಮಂತ್ರವು ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯುಳ್ಳದಾದುರಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ಪದತ್ತಿಲ್ ವಿವಕ್ಷಿತವು ದ್ಯೋತತವು ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮಶ್ಶಬ್ದವು ಉಪಾಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆಂದು ಮುಂದೆ ಉಪಪಾದಿಸಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರ ಉಪದೇಶಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ "ದ್ರೌಪದ್ಯಾಸ್ಸಹಿತಾಸ್ಸರ್ವೇ ನಮಶ್ಚಕ್ರುರ್ಜನಾರ್ದನಂ" "ದ್ರೌಪದಿ ಸಹಿತರಾದ ಪಾಂಡವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ಎಂದರೆ ಶರಣಾಗತಿಮಾಡಿದರು" ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಸಹ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂದೆ ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳಾವುವು ಎಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪುರುಷಾರ್ಥ ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಬಗೆ.

(೧) ದೇಹಯಾತ್ರಾದಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಶ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವಿಕೆಯೂ (೨) ಒಂದು ವೇಳೆ ತುಂಬಾ ಕ್ಲೇಶದಿಂದ ದೇಹಯಾತ್ರಾದಿಗಳು

ತ್ಪತ್ತಿರ್ಯಥಾ ನಾಶಃ ಸ್ಥಿತಿಸ್ತದ್ವದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥" (೧) "ಅಚೇಷ್ಟಮಾನ ಮಾಸೀನಂ ಶ್ರೀಃ ಕಂಚಿದುಪತಿಷ್ಠತಿ । ಕರ್ಮೀ ಕರ್ಮ (ಪಿಕೃತ್ಯಾನ್ಯೋ) ನು ಸೃತ್ಯಾನ್ಯೋ ನ ಪ್ರಾಶ್ಯಮಧಿಗಚ್ಛತಿ," ಎಜ್ಞಾರಪಡಿಯೋ ಪ್ರಾರಬ್ಧ

ನಡೆದರೂ ಈಶ್ವರ ಸಙ್ಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಇವು ಯಾವುವೂ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೂ, (೩) ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಐಹಿಕ ಸುಖಗಳನ್ನನುಭವಿಸೋಣವೂ (೪) ಐಹಿಕಗಳಾದ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹರ್ಷಶೋಕಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವಿಕೆಯೂ (೫) ಪ್ರಾಪ್ಯರುಚಿಯೂ ಪ್ರಾಪ್ತಿತ್ವರೆಯೂ ಇದ್ದರೆ ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂ ದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

"**ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿನಾಶಾನಾಂ** - ಜನ್ಮ, ಸ್ಥಿತಿ, ಮರಣಗಳೊಳಗೆ **ಸ್ಥಿತೌ** - ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, **ಚಿಂತಾ** - ಚಿಂತೆಯು, **ತವ** - ಸಂಪೂರ್ಣಪರತಂತ್ರನಾದ ನಿನಗೆ, **ಕುತಃ** - ಎಲ್ಲಿಯದು ? ಜನ್ಮ ಮರಣಗಳೆರಡೂ ನಿನ್ನ ಚಿಂತೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿ ಲ್ಲದೆ ಎರಡೂ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ, ಸ್ಥಿತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಚಿಂತೆ ಏತಕ್ಕೆಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಸವಿಸ್ತರ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. **ಯಥೋ ತ್ಪತ್ತಿಃ** - ಜನ್ಮವು ಹೇಗೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರ ನಡೆಯಿತೋ, **ಯಥಾನಾಶಃ** - ಮರಣವೂ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಅಧೀನವಿಲ್ಲದೆ ಈಶ್ವ ರೇಚ್ಛೆ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೋ, **ಸ್ಥಿತಿಃ** - ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಕೂಡ, **ತದ್ವತ್** - ಅವು ಗಳ ಹಾಗೆಯೇ, **ಭವಿಷ್ಯತಿ** - ಆಗುತ್ತದೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆ ಯುವ ಹಾಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವವು. "**ಅಚೇ ಷ್ಟಮಾನಂ** - ಏನೊಂದೂ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ, **ಆಸೀನಂ** - ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತುಕೊಂಡಿರುವ, **ಕಂಚಿತ್** - ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಅಲ್ಪನಾಗಿ ತೋರುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು, **ಶ್ರೀಃ** - ಸಂಪತ್ತು, **ಉಪತಿಷ್ಠತಿ** - ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು, **ಅನ್ಯಃ** - ಬೇರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಾದರೋ, **ಕರ್ಮೀ** - ಪೂರ್ಣಪ್ರಯತ್ನಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನುಮಾಡುವವನು, **ಕರ್ಮ** – ತಾನು ಸರ್ವ ವಿಧ ದಿಂದಲೂ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವನ್ನು, **ಅನುಸೃತ್ಯ** - ಅನುಸರಿಸಿ, ಅಥವಾ **ಕರ್ಮಾ ನುಸೃತ್ಯಾ** - ತಾನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, **ಪ್ರಾಶ್ಯಂ** - ಆಹಾರವನ್ನು

---

(೧) ಭಾರ. ಶಾಂತಿ. ೩೩೯.೧೩

ಕರ್ಮವಿಶೇಷಾಧೀನವಾಗ ಈಶ್ವರನ್ ಶೆಯ್ಯುಮ್ ದೇಹಯಾತ್ರಾದಿಗಳಿಲ್ ಕರ್ೈತಲತ್ತು, ತಾನ್ ಕರ್ೈನ್ದಾಲುಮ್ (೧) "ಉತ್ಪತನ್ನಪಿ ಚಾಕಾಶಂವಿಶನ್ನಪಿ ರಸಾತಲಂ। ಅಟನ್ನಪಿ ಮಹೀಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾಂ ನಾದತ್ತಮುಪ

ಜೀವನವನ್ನು, **ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ** – ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲವು. ನಾವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನಾಗಲಿ, ಕೆಲಸವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ಸಂಪತ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದನ್ನು ಕಂಡಿರುವೆವು. ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸದಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೇ ನಿರತನಾಗಿರುವವನು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತಲಿರುವದನ್ನೂ ಕಂಡಿರುವೆವು. ಇದೇತಕ್ಕೆಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಈತನ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಜೀವನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮರೀತ್ಯಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರಸಂಕಲ್ಪವಿದ್ದರೆ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಐಶ್ವರ್ಯಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವು ಕುಂಭಕೋಣದಲ್ಲಿ ಈಚೆಗೆ ಅಚ್ಚಾಗಿರುವ ಮಹಾಭಾರತ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ **"ಕಶ್ಚಿತ್ಕರ್ಮಾನು ಸೃತ್ಯಾನ್ಯೋ ನಾ ಪ್ರಾಪ್ಯಮಧಿಗಚ್ಛತಿ"** ಎಂದು ಇದೆ. **ಅಪ್ರಾಪ್ಯಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛತಿ** ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ತನಗೆ ಲಭ್ಯವಲ್ಲದನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವು, **ಎಜ್ಞ್ಗರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವಿಶೇಷಾಧೀನವಾಗ** – ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವಿಶೇಷಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, **ಈಶ್ವರನ್ ಶೆಯ್ಯುಮ್ ದೇಹಯಾತ್ರಾದಿಗಳಿಲ್** - ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನಡಿಸುವ ಜೀವನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, **ಕರ್ೈತಲತ್ತು** - ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಸಂಧಾನಂ ಪಣ್ಣಿ ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು; **ತಾನ್ ಕರ್ೈನ್ದಾಲುಮ್** - ಒಂದು ವೇಳೆ ತಾನು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ, ಎಂದರೆ ತಾನು ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟರೂ, ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾದ ಈಶ್ವರಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಲಭ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ:—"**ಆಕಾಶಂ** - ಆಕಾಶವನ್ನು ಕುರಿತು, **ಉತ್ಪತನ್ನಪಿ** - ಹಾರಿದರೂ, **ರಸಾತಲಂ** - ಪಾತಾಳವನ್ನು, **ವಿಶನ್ನಪಿ** - ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೂ, **ಕೃತ್ಸ್ನಾಂ** - ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ, **ಮಹೀಂ** - ಭೂಮಿಯನ್ನು, **ಅಟನ್ನಪಿ** -

---

೧. ಶಾಂತಿಪರ್ವ ೩೫೯-೫೬

ತಿಷ್ಠತೇ," (೨)"ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ವರ್ತತೇ ಲೋಕೇ ಸರ್ವಂ ತನ್ಮದ್ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ। ಅನ್ಯೋಹ್ಯನ್ಯಚ್ಚಿಂತಯತಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದಂವಿದಧಾಮ್ಯಹಂ" ಎಙ್ಗರಪಡಿಯೇ ಈಶ್ವರನ್ ನಿನರ್ಱಿ ಪಡಿಯಲ್ಲದು ಒನ್ರು ನಡವಾದೆನ್ರು ಪ್ರತಿಸಂಧಾನಂ ಪಣ್ಣಿ, "ಅಪ್ರಯತ್ನಾಗತಾಸ್ಸೇವ್ಯಾ ಗೃಹಸ್ಥೈರ್ವಿಷಯಾ

ಸಂಚರಿಸಿದರೂ, **ಅದತ್ತಂ** - ಪೂರ್ವಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ, ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟದುದಲ್ಲದು, **ನೋಪತಿಷ್ಠತೇ** - ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ಯವಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮೇಲಿನಭಿಪ್ರಾಯಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಉದಾಹರಿತ್ತಾರೆ :—**ಲೋಕೆ** - ಲೋಕದಲ್ಲಿ, **ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್** - ಯಾವುದಾದರೂ **ವರ್ತತೇ** -- ಇರುತ್ತದೋ, **ಸರ್ವಂ ತತ್** – ಒಂದೂ ಬಿಡದೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ, **ಮದ್ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ** - ನನ್ನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾನುಸಾರ ನಡೆಯುವ ವ್ಯಾಪಾರವು. **ಅನ್ಯಃ** - ನಾನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞನು, **ಅನ್ಯತ್** - ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ, **ಚಿಂತಯತಿ** - ಆಲೋಚಿಸಬಹುದು. **ಸ್ವಚ್ಛಂದಂ** - ನನ್ನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ಎಂದರೆ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾನುಸಾರವಾಗಿ, **ವಿದಧಾಮಿ** - ಮಾಡುವೆನು. ಇದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ವಾಕ್ಯವು **ಎಙ್ಗರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ **ಈಶ್ವರನ್ ನಿನರ್ಱಿಪಡಿಯಲ್ಲದು** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರವಲ್ಲದೆ, **ಒನ್ರುವನ್ ನಡವಾದೆನ್ರು** - ಒಂದು ನಡಿಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದು, **ಪ್ರತಿಸಂಧಾನಂಪಣ್ಣಿ** - ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ; ಇದರಿಂದ ಸರ್ವವೂ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಾನುರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರ ನಡಿಯುವದರಿಂದ,

(೧) ದೇಹಯಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯಾಸವು ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವು.

(೨) ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟರೂ ಈಶ್ವರಸಙ್ಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಂದೂ ಲಭಿಸದು ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮುಂದೆ

(೩) ಪ್ರಯಾಸಪಡದೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಸಂಪತ್ತು ಮೊದಲಾದವು ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಲಭಿಸಿದರೆ ಅನುಭಾವ್ಯಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ—**ಗೃಹಸ್ಥೈಃ** - ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವವರಿಂದ, **ಅಪ್ರಯತ್ನಾಗತಾಃ** - ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಈಶ್ವರಸಙ್ಕಲ್ಪಮೂಲಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ, **ವಿಷಯಾಃ** - ವಿಷಯಗಳು ಎಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ವಿಷಯ ಸುಖಗಳು, **ಸದಾ** - ಯಾವಾಗಲೂ,

---

೨. ಭಾರತ ಶಾಂತಿ ೩೦೧-೩೩

ಸ್ಸದಾ । ಪ್ರಯತ್ನೇನಾಪಿ ಕರ್ತವ್ಯ ಸ್ವಧರ್ಮ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ" "ನಾಹಾರಂ ಚಿನ್ತಯೇತ್ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಧರ್ಮಮೇವಾನು ಚಿಂತಯೇತ್। ಆಹಾರೋಹಿ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಜನ್ಮನಾ ಸಹ ಜಾಯತೇ" ಎನ್ರು ಪರಾಶರ ಗೀತಾದಿಗಳಿಲುಮ್, "ನಸನ್ನಿಪತಿತಂ ಧರ್ಮ್ಯಮುಪಭೋಗಂ

ಸೇವ್ಯಾಃ – ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕವುಗಳು. ವಿಷಯಸುಖಾನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನವು ಬೇಕಿಲ್ಲವು, ತಾನಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವುಗಳು ಅಧರ್ಮಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸೇವಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೆಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ— **ಪ್ರಯತ್ನೇನಾಪಿ** - ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ಕೂಡ, **ಸ್ವಧರ್ಮಃ** - ತನ್ನ ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮವು, **ಕರ್ತವ್ಯಃ** - ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, **ಇತಿ** - ಎಂಬದಾಗಿ, **ಮೇಮತಿಃ** - ನನ್ನಭಿಪ್ರಾಯವು ಎಂದು ಶ್ರೀ ಭೀಷ್ಮರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪರಾಶರಗೀತಾ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣವು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿರುವದು ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದೇ ವಿನಾ ಸನ್ಯಾಸಾದಿ ಆಶ್ರಮಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದಲ್ಲವು. ಇದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು ಈ ಭೋಗಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವು. ಹಾಗೆಯೇ ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಪೆನ್ಶನ್ ಆಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಚಿನ್ತೆಯಿಂದ ಧನಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಪುನಃ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವದು ಅನುಚಿತವೆಂದೂ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಸ್ವಾರ್ಜಿತ ಧನವಿದ್ದರೂ ನಾಲಂ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕ್ಲೇಶಬುದ್ಧಿಯು ಗರ್ಹಿತವಾದುದೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಈ ಮುಮುಕ್ಷುವು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನರೂಪ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. "**ಪ್ರಾಜ್ಞಃ** - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಿಳಿದವನು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯು, ತನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ಕುರಿತು, **ನಚಿನ್ತಯೇತ್** - ಚಿನ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು, ಆದರೆ **ಧರ್ಮಮೇವ** - ತಾನು ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾಗಿ ನಡಿಸತಕ್ಕ ಕರ್ಮವನ್ನು ಎಂದರೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಮಾತ್ರ, **ಚಿನ್ತಯೇತ್** - ಆಲೋಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು. **ಆಹಾರೋಹಿ** - ಆಹಾರವಾದರೋ **ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ**- ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ, **ಜನ್ಮನಾ ಸಹ**-ಅವರುಗಳ ಜನ್ಮದೊಂದಿಗೆ, **ಜಾಯತೇ**-ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. **ಎನ್ರು**- ಎಂಬದಾಗಿ, **ಪರಾಶರಗೀತಾದಿಗಳಿಲುಮ್**- ಪರಾಶರ ಗೀತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, "**ಯದೃಚ್ಛಯಾ** - ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೇನೇ ಎಂದರೆ

ಯದೃಚ್ಛಯಾ । ಪ್ರತ್ಯಾಚಕ್ಷೇ ನಚಾಪ್ಯೇನ ಮನುರುಂಧೇ ಸುದುರ್ಲಭಮ್ ।” ಎನ್ರು ಅಜಗರೋಪಾಖ್ಯಾನತ್ತಿಲುಮ್ ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿರುದ್ಧಮಲ್ಲಾದ ವಿಷಯಂಗಳ್ ತಾನೊರುವಿರಗು ಶೆಯ್ಯಾದಿರುಕ್ಕ ಭಗವತ್ಸಂಕಲ್ಪತ್ತಾಲೆ ತಾನೇ ವರಕ್ಕಂಡು ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮಫಲಮಾನ ತನಿಶು ತೀರುಗಿರದೆನ್ರು ವಿಲಕ್ಕಾದೇ ಯನುಭವಿಕ್ಕೈಯುಮ್ ;

ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಸನ್ನಿಪತಿತಂ-ಬಂದಿರುವ, ಉಂಟಾಗಿರುವ, **ಧರ್ಮ್ಯಂ** - ಧರ್ಮದಿಂದ ಸೇರಿದ, **ಉಪಭೋಗಂ** - ವಿಷಯ ಸುಖಾನುಭವವನ್ನು, **ನ ಪ್ರತ್ಯಾಚಕ್ಷೇ** – ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವದಿಲ್ಲವು. **ಸುದುರ್ಲಭಂ** – ಪಡೆಯಲು ತುಂಬಾ ಅಶಕ್ತವಾದ **ಏನಂ** – ಈ ಉಪಭೋಗವನ್ನು, **ನಾನುರುಂಧೇ** - ನಾನು ಆಶಿಪಡುವದಿಲ್ಲವು ; **ನಾನುರುಧ್ಯೇ** – ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವೂ ಉಂಟು. **ಸ್ವ**ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಈಶ್ವರಸಙ್ಕಲ್ಪಮೂಲಕ ಒದಗಿದ ಉಪಭೋಗಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವದಿಲ್ಲವು. ಆ ಉಪಭೋಗವಾದರೋ **ಧರ್ಮ್ಯಂ** - ಧರ್ಮಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿರಬೇಕು, ಅಧರ್ಮಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರಕೂಡದು. ಯಾರದೋ ಇತರರ ದ್ರವ್ಯವು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿಯೇ ಸಿಕ್ಕಬಹುದು ; ಅದು ಧರ್ಮ್ಯವಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅಙ್ಗೀಕರಿಸಕೂಡದು. ಮತ್ತು ಪಡೆಯಲು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟತರವಾದುವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಲೇಶಪಟ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸುವದೂ ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ಇದರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.” **ಎನ್ರು** - ಎಂಬದಾಗಿ, **ಅಜಗರೋಪಾಖ್ಯಾನತ್ತಿಲುಮ್** – ಮಹಾಭಾರತ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಭೀಷ್ಮರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಗಳಿಗೆ ವಿರಕ್ತಿಯು ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಸುಖದಾಯಕವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಹ್ಲಾದಾಜಗರ ಮುನಿಸಂವಾದರೂಪ ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ, **ಶೊಲ್ಲಗಿರಪಡಿಯೇ** – ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧಮಲ್ಲಾ ವಿಷಯಙ್ಗಳ್** ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ವಿಷಯ ಸುಖಗಳು, ಇದು ಹಿಂದೆ ಪ್ರಮಾಣವಚನದಲ್ಲಿರುವ **ಧರ್ಮ್ಯಮುಪಭೋಗಂ** - ಎಂಬುವದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ; **ತಾನೊರು ವಿರಗು ಶೆಯ್ಯಾದಿರುಕ್ಕ** – ತಾನು ಯಾವುದೊಂದು ಉಪಾಯ ಎಂದರೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡದೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, ಎಂದರೆ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ, **ಭಗವತ್ಸಂಕಲ್ಪತ್ತಾಲೆ ತಾನೇ ವರಕ್ಕಂಡು** - ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಸಙ್ಕಲ್ಪದಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮರೂಪ ಸುಕೃತ ಮೂಲಕ ಬಂದುದಾಗಿತಿಳಿದು, **ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಫಲಮಾನ** - ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮದ ಫಲರೂಪವಾದ್ದ ತನಿಶು **ತೀರುಗಿರದೆನ್ರು** - ಋಣವು ತೀರುತ್ತದೆಂದು, **ವಿಲಕ್ಕಾದೆ ಅನುಭವಿಕ್ಕೈ**

ಇಪ್ಪಡಿ ಕರ್ಮವಿಶೇಷಾಧೀನನವೂಗ ವರುಗಿರ ಪ್ರಾಪ್ಯಾನ್ತರ ಲಾಭಾಲಾಭಂಗಳಿಲ್ (೧) "ತಯೋಃ ರೇಕತರೋಃ ರಾಶಿರ್ಯದ್ಯೇನ ಮುಪಸನ್ನಮೇತ್। ನ ಸುಖಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಂಹೃಷ್ಯೇದ್ದುಃಖಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನ ಸಂಜ್ವ

ಯುಮ್ - ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸದೆ ಅನುಭವಿಸೋಣವೂ; ತನ್ನಕ್ಲೇಶ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಯಾವುದೊಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಸುಕೃತಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಸುಖಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ವಿರಕ್ತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನೇನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವು; ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದೇ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಭಾಗವು ಕಳೆಯುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತನಗೆ ಈಗ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಸುಖಾನುಭವಗಳಿಗಾಗಿ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲವು. ಈವತ್ತು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವೂ, ಪೀತಾಂಬರವೂ, ಪರ್ಯಂಕ ಶಯನವೂ, ತಾನಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನಿಡದೆ ಅನುಭವಿಸಬಹುದು, ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಕಂದ ಮೂಲಾದಿಗಳೂ, ಹರಕು ಬಟ್ಟೆಯೂ, ಪೃಥ್ವೀಶಯನವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು. ಆಗಲೂ ನಿಶ್ಚಲಿತಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಮೊದಲು ಸುಖವೆಂಬ ಹರ್ಷವೂ ಈಗ ದುಃಖವೆಂಬ ಖೇದವೂ ಇಲ್ಲದೆ ವಿರಕ್ತಿಭಾವದಿಂದಿರುವದೇ ಪರಮಾರ್ಥ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ವಿರಕ್ತಿಭಾವವಿದ್ದುದಾದರೆ, ಇನ್ನು ಯಾವದರಲ್ಲೂ ರುಚಿ ಇರಕೂಡದೋ ಎಂದರೆ ಐಹಿಕದಲ್ಲೇನೋ ವಿರಕ್ತಿಯು ಈತನ ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು, ರುಚಿಯು ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಪರಮಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಇದೂ ಪುರುಷಾರ್ಥ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಲಕ್ಷಣವೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಪ್ಪಡಿ - ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, **ಕರ್ಮವಿಶೇಷಾಧೀನನವೂನ** - ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವಿಶೇಷವನ್ನನುಸರಿಸಿ, **ವರುಗಿರ** - ಬರುವ, **ಪ್ರಾಪ್ಯಾನ್ತರ ಲಾಭಾಲಾಭಂಗಳಿಲ್** - ಪ್ರಾಪ್ಯವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಾದ ಎಂದರೆ ಐಹಿಕಗಳಾದ ಲಾಭಾಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ, "**ತಯೋಃ** - ಹಿಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ **ದುಃಖಾನಿ ಚ ಸುಖಾನಿ**

(೧) ಭಾರ ಶಾಂತಿ ೧೭೫-೫.

ರೇತ್ ॥" ಎನ್ರುಮ್ (೨) ಉಳದೆನ್ರಿರುಮಾರ್" ಎನ್ರುಮ್, ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ ಹರ್ಷಶೋಕಂಗಳತ್ತು ಸ್ವರೂಪಾನುರೂಪಮಾನ

ಚ ಎಂದಿರುವದರಿಂದ, ಆ ಸುಖದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ, **ಏಕತರೋ ರಾಶಿಃ** - ಒಂದಾದ ರಾಶಿಯು ಎಂದರೆ ಸುಖವೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ದುಃಖವೇ ಆಗಲಿ, **ಏನಂ** – ಈ ಚೇತನನನ್ನು **ಉಪಸನ್ನ ಮೇದ್ಯದಿ** - ಬಂದು ಸೇರಿದುದಾದರೆ, **ಸುಖಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ** - ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ, **ನ ಸಂಹೃಷ್ಯೇತ್** ಸಂತೋಷಪಡ ಕೂಡದು, **ದುಃಖಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ** - ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ, **ನ ಸಂಜ್ವರೇತ್** - ಪರಿತಾಪಪಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು" ಎನ್ರು - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಹರ್ಷಶೋಕಙ್ಗಳತ್ತು** - ಹರ್ಷ ಶೋಕಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ **"ಸಿದ್ಧ್ಯಸಿದ್ಧ್ಯೋಸ್ಸಮೋ ಭೂತ್ವಾ"** ಎಂದೂ, **"ದುಃಖೇಷ್ವನುದ್ವಿಗ್ನಮನಾಃ ಸುಖೇಷು ವಿಗತಸ್ಪೃಹಃ"** ಎಂದೂ, **"ಸುಖ ದುಃಖೇ ಸಮೇಕೃತ್ವಾ ಲಾಭಾಲಾಭೌ ಜಯಾಜಯೌ"** ಎಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಅಣ್ಣನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ರೋಷದಿಂದಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ

(೩) "ಮಾಚ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಂತಾಪಂ ಕಾರ್ಷೀರ್ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ವಿಪರ್ಯಯೇ।
ರಾಜ್ಯಂ ವಾ ವನವಾಸೋ ವಾ ವನವಾಸೋ ಮಹೋದಯಃ"

ಓ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತೆಂದು ನಿನಗೆ ಸಂತಾಪವು ಬೇಡ, ರಾಜ್ಯವಾದರೇನು ವನವಾಸವಾದರೇನು, ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ವನವಾಸವೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕತಾತ್ಪರ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧೇಯವು; ಹಾಗೆಯೇ ಅದೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲೇ

(೪) ಸುಖ ದುಃಖೇ ಭಯಕ್ರೋಧೌ ಲಾಭಾಲಾಭೌ ಭವಾಭವೌ।
ಯಚ್ಚ ಕಿಂಚಿತ್ತಥಾ ಭೂತಂ ನನು ದೈವಸ್ಯ ಕರ್ಮತತ್ ॥"

ಸುಖ ದುಃಖಗಳೂ, ಭಯಕ್ರೋಧಗಳೂ, ಲಾಭಾಲಾಭಗಳೂ, ಬಂಧಮೋಕ್ಷಗಳೂ, ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಯಾವುದು ಅಚಿಂತ್ಯಕಾರಣವುಳ್ಳದೋ, ಅದೆಲ್ಲವೂ ದೈವ

(೨) ಇರಂಡಾನ್ರಿರುವಂದಾದಿ ೮೫. (೩) ರಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ ೨೨-೨೭.

(೪) ರಾಮಾ ಅಯೋಧ್ಯಾ ೨೨-೨೨

ಪರಮಪ್ರಾಪ್ಯಕೈಂಕರ್ಯತ್ತಿಲೆ ರುಚಿಯುಮ್ ; ಸ್ತೋತ್ರತ್ತಿಲುಮ್ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠ ಗದ್ಯಾದಿಗಳಿಲುಮ್ ಕದಾ ಕದಾ ಎನ್ರು ನಾಯ್ಪುಲತ್ತ ಪ್ಪಣ್ಣುಗಿರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಲ್ ತ್ವರೈಯುಮ್, ನಡೈಯಾಡಿತ್ತಾಗಿಲ್,

---

ಕಾರ್ಯವು ಎಂಪರೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಈಶ್ವರನಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಉಳದೆನ್ರು - ತನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂಪತ್ತಿದೆ ಎಂದು **ಇರುಮಾ ವಾಙ್** - ಗರ್ವಪಡುವದಿಲ್ಲವು" ಎನ್ರುಮ್ ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಹರ್ಷಶೋಕಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪೂರಾಪಾಶು ರವು ಯಾವುದೆಂದರೆ :—

ಉಳದೆನ್ರಿರುಮಾವಾರುಣ್ಡಿಲ್ಲೈಯೆನ್ರು
ತಳರ್ ತಲ ತನರುಕುಮ್ ಶಾರ್ ಅಳಪರಿಯ
ವೇದತ್ತಾ ವೇಙ್ಗಡತ್ತಾ ವಿಣ್ಣೋರ್ ಮುಡಿ ತೋಯುಮ್
ಪಾದತ್ತಾ ಪಾದಮ್ಪಯನ್ರು.

ಇದರರ್ಥವು :— **ಅಳಪರಿಯ** - ಅಪರಿಮಿತವಾದ, **ವೇದತ್ತಾ**, ವೇದಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವನು, ಹಾಗೆ ಶಬ್ದಪ್ರಮಾಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ, **ವೇಙ್ಗಡತ್ತಾ** ದಿವ್ಯವೇಙ್ಕಟಾಚಲವಾಸಿಯಾಗಿ ಅರ್ಚಾವ ತಾರರೂಪದಿಂದ ತನ್ನ ಸೌಲಭ್ಯಸೌಶೀಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ದೃಗ್ಗೋಚರನಾಗಿರುವವನು, **ವಿಣ್ಣೋರ್ ಮುಡಿ ತೋಯುಮ್ ಪಾದತ್ತಾನ್** - ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ ಶಿರಸ್ಸುಗಳು ಸೇರಿರುವ ಪಾದಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, **ಪಾದಂ** - ಚರಣವನ್ನು, **ಪಯನ್ರು**- ಆಶ್ರಯಿಸಿ, **ಉಳದೆನ್ರು** - ತನಗೆ ತುಂಬಾ ಐಶ್ವರ್ಯವಿದೆ ಎಂದು, **ಇರುಮಾ ವಾರ್** - ಗರ್ವಪಡರು, **ಉಣ್ಡಿಲ್ಲೈಯೆನ್ರು** - ಮೊದಲು ಇದ್ದು ಈಗ ಇಲ್ಲ ವೆಂದು, **ತಳರ್ತಲ್** - ಶೋಕಿಸುವದರ, **ಅದನರುಕುಮ್** - ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡ, **ಶಾರಾರ್** - ಸೇರುವದಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಯೆಂದು ಹೇಳುವ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಐಹಿಕ ಸುಖಉಪಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ರುಚಿಯಿಲ್ಲದೆಯೂ ಸುಖ ದುಃಖಲಾಭಾಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ ಹರ್ಷಶೋಕಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನು ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇರಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಳು ತ್ತಾರೆ :—

ಸ್ವರೂಪಾನು ರೂಪಸನೂನ - ತನ್ನ ಪ್ರಪನ್ನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ, ಅಥವಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ದಾಸಭೂತನಾದ ಆತ್ಮಾವಿನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ, **ಪರಮ ಪ್ರಾಪ್ಯ** - ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯ, **ಕೈಙ್ಕರ್ಯತ್ತಿಲೆ ರುಚಿಯುಮ್** ಕೈಂಕರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯೂ ; ಇದರಿಂದ ಐಹಿಕಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಶೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಮೋಕ್ಷದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸ್ತೋತ್ರತ್ತಿಲುಮ್-ಶ್ರೀಯಾಮುನೇಯರವರ ಸ್ತೋತ್ರರತ್ನದಲ್ಲೂ, **ಶ್ರೀವೈಕುಂಠಗದ್ಯಾದಿಗಳಿಲುಮ್** - ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠ ಗದ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲೂ, **ಕದಾ ಕದಾ ಎನ್ರುವಾಯ್ ಪುಲ**ಮ್ಬ**ಪ್ಪಣ್ಣುಗಿರ** - ಯಾವಾಗ ಯಾವಾಗ ನೋಡುವೆನೋ ಎಂದು ಪ್ರಲಾಪಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ, **ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಲ್ ತ್ವರೆಯುಮ್** - ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠವನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇರುವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಯೂ, **ನಡೈಯಾಡಿತ್ತಾಗಿಲ್** – ಇದ್ದುದೇಯಾದರೆ, **ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥತ್ತಿಲೆ ನಿಷ್ಕೈಯುಂಡೆನ್ರರಿಯಲಾಮ್** ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇರಿ ಆತನಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೆಸಗುವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪದವಿಯು ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನಗಳಿಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತದೋ, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಕೂಡದೇ ಎಂಬ ಆತುರವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಪ್ರಪನ್ನರಾದ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರುಗಳು ಹಾಗೆ ವಿಳಂಬವನ್ನು ಸಹಿಸದವರಾಗಿ ಎಂದಿಗೆ ಆತನ ಪಾದಕಮಲಸೇವೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೋ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡುತಾ ಕಾಲನಿರೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಆಳವಂದಾರ್ರವರು ಸ್ತೋತ್ರರತ್ನದಲ್ಲಿ “**ಧನಂ ಮದೀಯಂ ತವಪಾದಪಂಕಜಂ ಕದಾನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರವಾಣಿ ಚಕ್ಷುಷಾ** ಪ್ರಪತ್ತ್ಯಧಿಕಾರಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಅರ್ಥಿತ್ವವೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ; ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಅರ್ಥಿತ್ವವುಂಟೆಂದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ತೀವ್ರಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತನ ಅತಿ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಅತಿಭೋಗ್ಯಭೂತನಾದ ಮತ್ತುನನ್ನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಬಹು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಸುವ ಧನರೂಪವಾಗಿರುವಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸುವೆನೋಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆಗಮಾಂಸರೂಪ ಚಕ್ಷುಸ್ಸಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, **ಚಕ್ಷುಷಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರವಾಣಿ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಹೇಗೆ ? ಎಂದರೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಜ್ಞಾನರೂಪವಾದ ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾ

ತ್ಕಾರವೆಂಬಭಾವವು. ಇದರಿಂದ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ವರಾತಿಶಯವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪುನಃ

ಕದಾಪುನಶ್ಶಂಖರಥಾಙ್ಗಕಲ್ಪಕ
ಧ್ವಜಾರವಿಂದಾಂಕುಶವಜ್ರಲಾಂಛನಂ ।
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ತ್ವಚ್ಚರಣಾಂಬುಜದ್ವಯಂ
ಮದೀಯ ಮೂರ್ಧಾನಮಲಂಕರಿಷ್ಯತಿ ॥ ೨೧ ॥

ಹೇ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ - ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರಮಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ತಲೆಯಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನಿಟ್ಟ ಉದಾರಮೂರ್ತಿಯೇ, ಶಂಖ ಚಕ್ರಾದಿ ಲಾಂಛನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ಪರಮಭೋಗ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜನೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವು ಎಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಎಂಬದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ತ್ವರಾತಿಶಯವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ

"ಕದಾಹಮೈಕಾಂತಿಕ ನಿತ್ಯಕಿಙ್ಕರಃ ಪ್ರಹರ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸನಾಥ ಜೀವಿತಃ" ॥ ೪೬ ॥ ಎಂದರೆ, ನಾನು ಸನಾಥಜೀವತನಾಗಿ, ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾಥನನ್ನಾಗಿ ವರಿಸಿ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಸತ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನಾಗಿರುವೆನು ; ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಐಕಾಂತಿಕ ನಿತ್ಯಕಿಂಕರನಾಗಿರಲು ಅರ್ಹನು. ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ದಾಸ್ಯಮಾಡುವದೇ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು. ಅಂತಹ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಯಾವಾಗ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತನಾಗುವೆನೋ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿಯೂ ತ್ವರಾತಿಶಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯಕಾರರವರು ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ

(೧) **"ಕದಾಹಂ ಭಗವಂತಂ ನಾರಾಯಣಂ ಮಮ ನಾಥಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರವಾಣಿ ಚಕ್ಷುಷಾ"** "ಯಾವಾಗ ನಾನು ನನಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಭಗವಂತನಾದ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸುವೆನು" ಎಂದೂ,

(೨) **"ಕದಾಹಂ ಭಗವತ್ಪಾದಾಂಬುಜದ್ವಯಂ ಶಿರಸಾ ಸಂಗ್ರಹಿಷ್ಯಾಮಿ"** "ಯಾವಾಗ ಭಗವಂತನ ಪಾದಕಮಲದ್ವಯವನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವೆನು" ಎಂದೂ,

(೩) "ಕದಾಹಂ ಭಗವತ್ಪಾದಾಂಬುಜದ್ವಯಪರಿಚರ್ಯಾಶಯಾ ......**ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ"** "ಯಾವಾಗ ನಾನು ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡಬೇಕೆಂಬಾಶೆಯಿಂದ ಪಾದದ್ವಂದವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವೆನೋ ಎಂದರೆ ಪಾದದ್ವಂದದ ಕೆಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವೆನೋ" ಎಂದೂ,

ತಿರುಮನ್ತ್ರತ್ತಿಲ್ ನಾರಾಯಣಶಬ್ದತ್ತಿಲ್ ಚತುರ್ಥಿಯಾಲುಮ್, ದ್ವಯತ್ತಿಲ್ ಚತುರ್ಥೀ ನಮಸ್ಸುಕ್ಕಳಾಲುಮ್, ಚರಮ

---

(೪). "**ಕದಾಹಂ ತತ್ಪಾದೌ ಪರಿಚರಿಷ್ಯಾಮಿ**" "ಯಾವಾಗ ನಾನು ಆತನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಪಚರಿಸುವೆನು"? ಎಂದೂ,

(೫) **ಕದಾ ಮಾಂ ಭಗವಾನ್ ಪರಿಚರ್ಯಾಯಾಂ ಆಜ್ಞಾಪಯಿಷ್ಯತಿ**" "ಯಾವಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಕೈಙ್ಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುವನೋ" ಎಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

"**ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠಗದ್ಯಾದಿಗಳಿಲುಮ್**" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪದದಿಂದ ಇತರ ಆಳ್ವಾರ್ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಾದ ಪ್ರಪನ್ನರೂ ಸಹ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ತ್ವರಾತಿಶಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಾವವು. ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರು "**ತಿಣರಾರ್ ಶಾರ್ಙ್ಗತ್ತುನಪಾದಂ ಶೇರ್ವ್ವದಡಿಯೇನೆನ್ನಾಳೇ**" "ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ಸೇರುವುದು ಯಾವಾಗಲೋ? ಅಯ್ಯೋ!" ಎಂದೂ (೬. ೧೦. ೫) "**ಮೆಯ್ನ್ನಾನೆಯ್ತಿ ಯೆನ್ನಾಳುನ್ನಡಿಕ್ಕಳಡಿಯೇನ್ ಮೇವುವದೇ**" (೬.೧೦.೬) "ದಾಸನಾದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಸೇರುವದು ಯಾವಾಗಲೋ" ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಪನ್ನರು ಬಹು ದೈನ್ಯದಿಂದ ತ್ವರಾತಿಶಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಯು ಎಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂಬುವದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. **ತಿರುಮನ್ತ್ರತ್ತಿಲ್** - ಮೂಲಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ, **ನಾರಾಯಣಶಬ್ದತ್ತಿಲ್ ಚತುರ್ಥಿಯಾಲುಮ್**-ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿರುವ ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ನಾರಾಯಣಾಯ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿರುವ ಚತುರ್ಥೀ ವಿಭಕ್ತಿಯು ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವು ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವವು; **ದ್ವಯತ್ತಿಲ್** - ದ್ವಯಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ, **ಚತುರ್ಥೀ ನಮಸ್ಸುಕ್ಕಳಾಲುಮ್** - **ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳೂ ನಾರಾಯಣನಿಗೇನೇ ವಿನಾ ನನಗಲ್ಲವು ಎಂಬುವದರಲ್ಲಿಯೂ, **ಚರಮಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲ್** - ಚರಮ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ "**ಅಹಂತ್ವಾ**" ಎಂಬುವ ವಾಕ್ಯದಿಂದಲೂ, ಇಲ್ಲಿ ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿ ಹೇಳಿರುವಾಗ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿರೂಪ ಪುರುಷಾರ್ಥವು ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿ ಮೂಲಕವೇ ಆಗುವದರಿಂದ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯೇ ಮೋಕ್ಷವು ಎಂಬ ಭಾವವು; ಬಾಸ್ಕರೀಯನು ಪುರು

ಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲ್ "ಅಹಂ ತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ" ಎಙ್ಗಿರ ವಾಕ್ಯತ್ತಾಲುಮ್, ಕಡಲ್ಲೈ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಕಾಟ್ಟುಮಾಪ್ಪೋಲೆ, ಕಾಟ್ಟಪ್ಪಟ್ಟ ಅಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯಮಾನ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥತ್ತಿಲೆ ನಿಷ್ಠೈಯುಂಡೆನ್ರರಿಯಲಾಮ್.

ಷಾರ್ಥವು ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿ ಹೀಗೆ ಎರಡು ವಿಧವೆಂದು ಹೇಳವನು. ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತರೀತ್ಯಾ ಫಲವು ಏಕರೂಪವು, ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿಯ ಮೂಲಕವೇ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯು. ಹೀಗೆ ಈ ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, **ಕಡಲ್ಲೈ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಕಾಟ್ಟುಮಾಪ್ಪೋಲೆ**-ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೈಯನ್ನಿಟ್ಟು ತೋರಿಸುವ ಹಾಗೆ, **ಕಾಟ್ಟಪಟ್ಟ** - ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, **ಅಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯಮಾನ** – ಅಳವಿಲ್ಲದ, **ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥತ್ತಿಲೆ ನಿಷ್ಠೈಯುಂಡೆನ್ರರಿಯಲಾಮ್** - ನಿರತಶಿಯವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಪುರುಷಾರ್ಥವು ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಎಂಬುವದು ಹಿಂದೆ ಅರ್ಥಪಂಚಕಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ (೩೮೫ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ) ಹೇಳಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಕರಣಾನುಗುಣ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿರುವದರಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ :—

ಈ ಮೂರು ಮಂತ್ರಗಳೂ ಅಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯವಾದ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ಹೇಗಾಯಿತೆಂದರೆ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ತೋರುವ ಸಮುದ್ರವು ನಾನಾರತ್ನಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬಹು ವಿಶಾಲವಾಗಿಯೂ ಅಗಾಧವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಹಸ್ತವು ಗುರ್ತಿಸುವದು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈಮಂತ್ರಗಳೂ ಕೂಡ ಅಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯವಾಗಿ ನಿರತಿಶಯಾನಂದವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುವು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಪ್ರಕಾರ ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಗೆ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ :—

(೧) ಪ್ರಪನ್ನನು ದೇಹಯಾತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಬೇಕು.

(೨) ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರ ಎಲ್ಲವೂ ನಡಿಯುತ್ತದೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಬೇಕು.

(೩) ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಸುಖಾದಿಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಂ

ಇಪ್ಪಡಿ ಯಃವ್ವೋವಡೈಯಾಳಙ್ಗಳಾಲೇ "ಅಹಮಾತ್ಮಾ ನ ದೇಹೋಸ್ಮಿ ವಿಷ್ಣುಶೇಷೋಽಪರಿಗ್ರಹಃ। ತಮೇವ ಶರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ತ ಸ್ತತ್ಕೈಂಕರ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಯಾ ॥" ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಮೂಲಮನ್ತ್ರಾದಿ

---

(೪) ಐಹಿಕ ಸುಖದುಃಖ ಲಾಭಾ ಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ ಹರ್ಷ ಶೋಕಗಳನು ತೋರೆದಿರಬೇಕು.

(೫) ಪರಮಪದದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯಿರಬೇಕು.

(೬) ಆ ಪ್ರಾಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವದರಲ್ಲಿ ತ್ವರಾತಿಶಯವಿರಬೇಕು. ಇವುಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪುರುಷಾರ್ಥ ನಿಷ್ಠಾಜ್ಞಾನವಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಈ ಮೂರು ನಿಷ್ಠೆಗಳ ಜ್ಞಾನದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವು

ಹೀಗೆ ಈ ಮೂರು ನಿಷ್ಠೆಗಳ ಜ್ಞಾನವಿರುವವನಿಗೆ ಮರಣ ಭೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಯವೂ, ಸುಖಪ್ರದಗಳಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಇದೀಗ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಪ್ಪಡಿ - ಈ ಈ ನಿಷ್ಠೆಗಳಗೆ ಈ ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದು **ಮೇಲೆ** ಉಪಪಾದಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, **ಅವ್ವೋ ಅಡೈಯಾಳಙ್ಗಳಾಲೇ**-ಆಯಾಯಾ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ಎಂದರೆ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ, ಇದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು **ಉಣರ್‌ನ್ದು ಪೋರುಂ** ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು. **ಅಹಂ** - ನಾನು ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು, ಆತ್ಮಾವೇ ವಿನಾ, **ನದೇಹೋಸ್ಮಿ** - ದೇಹವಲ್ಲವು ; **ವಿಷ್ಣುಶೇಷಃ** - ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ದಾಸಭೂತನು, **ಅಪರಿಗ್ರಹಃ** - ತನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಂದು ವಸ್ತುವೂ ಇಲ್ಲದಿರುವವನು, **ತತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯಚಿಕೀರ್ಷಯಾ** - ಆ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ, **ತಮೇವ** - ಆ ಶ್ರೀಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ, **ಶರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ** - ಶರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿವದನು." **ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಮೂಲಮನ್ತ್ರಾದಿಗಳ್ಳೆ**

ಗಳೈಕ್ಕೊಣ್ಡು ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯ ಪುರುಷಾರ್ಥಙ್ಗಳಿಲ್ ತನ್ನುಡೈಯ ನಿಷ್ಠೈಯೈ ಯುಣರ್ನ್ದು ಪೋರುಮಿವ್ವಧಿಕಾರಿಕ್ಕು, (೧) "ನೈಷಾ ಪಶ್ಯತಿ ರಾಕ್ಷಸ್ಯೋ ನೇಮಾನ್ ಪುಷ್ಪಫಲದ್ರುಮಾನ್। ಏಕಸ್ಥಹೃದಯಾ ನೂನಂ ರಾಮಮೇವಾನುಪಶ್ಯತಿ" ॥ ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ವಿರೋಧಿಯೋಡೆ ಕೂಡಿ ಯಿರುಕ್ಕಿರ ತನಕ್ಕು ಪಾಕ್ಷಿಕಮಾಗ ಸಂಭಾವಿತಮಾನ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಪಚಾರಾದಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಙ್ಗಳಾನ ಏದೇನುಮೊರು ಭೀತಿ

ಕ್ಕೊಣ್ಡು - ಮೂಲಮನ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ಆದಿ ಶಬ್ದ ದಿಂದ ದ್ವಯ ಚರಮಶ್ಲೋಕಾದಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯ ಪುರು ಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ **ತನ್ನುಡೈಯ ನಿಷ್ಠೈಯೈ** - ತನ್ನ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು, **ಉಣರ್ನ್ದು ಪೋರುಂ** - ತಿಳಿದುಹೋಗುವ, **ಇವ್ವಧಿಕಾರಿಕ್ಕು** - ಈ ಮೋಕ್ಷಾಧಿಕಾರಿಗೆ "**ಏಷಾ** - ಭಯಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಸೀತಾದೇವಿಯು, **ರಾಕ್ಷಸ್ಯಃ**-ಭಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತರಾದ ಈ ರಾಕ್ಷಸಿಯ ರನ್ನೂ, **ನ ಪಶ್ಯತಿ** - ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವು, **ಇಮಾನ್**-ಇಲ್ಲೇ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ, **ಪುಷ್ಪಫಲದ್ರುಮಾನ್**-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮನೋಹರ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ ರುಚಿಯಾದ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಉಳ್ಳ ಮರಗಳನ್ನೂ, **ನ ಪಶ್ಯತಿ**-ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡುವ ದಿಲ್ಲವು, ಇನ್ನು ಯಾರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಳೆಂದರೆ :—**ಏಕಸ್ಥಹೃದಯಾ** - ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಹೃದಯದಲ್ಲುಳ್ಳವಳಾಗಿ, **ರಾಮಮೇವ**- ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ರಾಮನನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ, **ಅನುಪಶ್ಯತಿ** - ಅನುಸರಿಸಿ ನೋಡುವಳು, ಎಂದರೆ "**ಅದ್ಯಾಪಿ ನ ನಿವರ್ತತೇ**" "ರಾಮನನ್ನನುಸರಿಸಿ ಹೋದ ಕಣ್ಣು ಇನ್ನೂ ಹಿಂತಿರಗಲಿಲ್ಲವು,"ಎಂದು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಆತನನ್ನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಳೆ, **ನೂನಂ** - ನಿಶ್ಚಯವು" **ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ವಿರೋಧಿಯೋಡೆ ಕೂಡಿಯಿರುಕ್ಕಿರ ತನಕ್ಕು** - ಶರೀರ, ಮನಸ್ಸು, ಇಂದ್ರಿಯ ಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ತನಗೆ, **ಪಾಕ್ಷಿಕಮಾಗ ಸಂಭಾವಿತಮಾನ** - ಉಂಟಾ ಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು, ಆದರೂ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದ, **ಬ್ರಹ್ಮವಿದಪಚಾರಾದಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಙ್ಗಳಾನ** - ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳಾದ ಭಾಗವತೋ ತ್ತಮರ ವಿಷಯದಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಅಪಚಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ,

---

(೧) ರಾ, ಸುಂದರ. ೧೬-೨೫

ಹೇತುಕ್ಕಳಿಲುಮ್, ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತ ಕೈಙ್ಕರ್ಯ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಙ್ಗಳಾನ ಏದೇನುಮೊರು ಪ್ರೀತಿ ಹೇತುಕ್ಕಳಿಲುಮ್, ಕಣ್ಣೋಟ್ಟಮುಂಡಾಕಾದು. ಯದೃಚ್ಛಯಾ ಉಂಡಾನಾಲುಮ್ ಅವತ್ತಾಲ್ ಭೀತಿಯುಮ್ ಪ್ರೀತಿಯುಮ್ ಉಂಡಾಗಾದು.

ಇಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪದದಿಂದ ಭಗವದಪಚಾರವೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ದೇವತಾಂತರ ಸಂಬಂಧವೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, **ಏದೇನು ಮೊರು ಭೀತಿ ಹೇತುಕ್ಕಳಿಲುಮ್** - ಬಂಧು ವಿಯೋಗ ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಭಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದವುಗಳ ಮೇಲೂ, **ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕೈಙ್ಕರ್ಯ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಙ್ಗಳಾನ** - ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ದಾಸ ಭಾವಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ, **ಏದೇನು ಮೊರು ಪ್ರೀತಿಹೇತುಕ್ಕಳಿಲುಮ್** - ಕ್ಷೇತ್ರಲಾಭ ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದವುಗಳ ಮೇಲೂ, **ಕಣ್ಣೋಟ್ಟ ಮುಂಡಾಗಾದು** - ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಸರಣವು ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವು. **ಯದೃಚ್ಛಯಾ** - ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ತಾನಾಗಿಯೇ, **ಉಂಡಾನಾಲುಮ್** - ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೂ, **ಅವತ್ತಾಲ್** - ಅವುಗಳಿಂದ ಭೀತಿಯೂ, ಪ್ರೀತಿಯೂ, **ಉಂಡಾಗಾದು** - ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ಭೀತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದವು, ಕೆಲವು ಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದವು ಬಂಧು ವಿನಾಶ, ದ್ರವ್ಯನಾಶ, ರೋಗಾದಿಗಳು, ವ್ಯಾಘ್ರ ಸರ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಭಯೋತ್ಪಾದಕಗಳು ; ಪುತ್ರಲಾಭ, ಕ್ಷೇತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪುತ್ರೋತ್ಪತ್ತಿ, ದ್ರವ್ಯಲಾಭ ಮೊದಲಾದವು ಪ್ರೀತಿಕಾರಕಗಳು. ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಈ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭಯಹೇತುವಾದವುಗಳಿಂದ ಭೀತಿಯೂ, ಪ್ರೀತಿ ಹೇತುವಾದವುಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಭಯಪ್ರೀತಿ ಹೇತುಗಳಾದವು ಸಂಭವಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲವು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದ ಅಂತಹ ಹೇತುಗಳು ಒದಗಿದರೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಭಯವೂ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಸಹ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಪನ್ನನೂ ಕೂಡ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಭೀತನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಇದರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ :.....

(೧) ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪಚಾರವು. ಪ್ರಪನ್ನನು ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಂಜತಕ್ಕದ್ದು (*) "ತ್ರಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಗಸಃ" ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಿನ

(*) ಸಙ್ಕಲ್ಪ

ಅಪಚಾರದ ದೆಶೆಯಿಂದ ಭಯಪಡು ಎಂದು ಇವರೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

"ನಾಹಂ ವಿಶಙ್ಕೇ ಸುರರಾಜ ವಜ್ರಾನ್ನತ್ರ್ಯಕ್ಷ ಶೂಲಾನ್ನಯಮಸ್ಯ ದಂಡಾತ್ | ನಾಗ್ನ್ಯರ್ಕ ಸೋಮಾನಿಲ ವಿತ್ತಪಾಸ್ತ್ರಾಚ್ಛಙ್ಕೇ ಭೃಶಂ ಬ್ರಹ್ಮಕುಲಾವಮಾನಾತ್ ॥" ಎಂದರೆ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ಭಯಪಡುವುದಿಲ್ಲವು, ಹಾಗೆಯೇ ರುದ್ರನ ತ್ರಿಶೂಲಕ್ಕೂ ಯಮನ ಪಾಶಕ್ಕೂ, ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿ, ಚಂದ್ರ, ವಾಯು ಕುಬೇರರುಗಳ ಅಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಭಯಪಡುವದಿಲ್ಲವು. ಇನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಭಯಪಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:—ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಿಗೆ ಅವಮಾನವೆಲ್ಲಿಯಾಯಿತೋ ಎಂದು ತುಂಬಾಭಯಪಡುತ್ತೇನೆಂದು ರಹೋಗಣರಾಜನು ತನ್ನ ಶಿಬಿಕವನ್ನು ಹೊರುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಾದ ಜಡಭರತರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ವಾಕ್ಯವು (ಭಾಗ. ೫.೧೦.೧೬) ಹಾಗೆಯೇ

"ಶ್ರೀವಿಷ್ಣೋರವಮಾನನಾತ್ ಗುರುತರಂ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವೋಲ್ಲಂಘನಂ" ಶ್ರೀಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಮಾಡುವ ಅಪರಾಧಕ್ಕಿಂತ ಆತನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಅಪರಾಧವು ಗುರುತರವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

(೨) ಭಗವದಪಚಾರವು. ಇದು **ಬ್ರಹ್ಮವಿದಪಚಾರಾದಿ** ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ **ಆದಿ** ಪದದಿಂದ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

(೩) ಅನ್ಯದೇವತಾ ಸಂಬಂಧವು. ಹೀಗೆಇವು ಮೂರು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಭೀತಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವಿರುವ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಐಹಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಉಂಟಾಗಲಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕೈಙ್ಕರ್ಯ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ದಾಸಭೂತನಾದ ಈಚೇತನನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದುದು **"ಅಹಂ ಸರ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿ ಇರಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಗವದ್ಭಾಗವತಾಪಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯೂ ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಐಹಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುವದಕ್ಕೂ, ಅತಿಶಯಪ್ರೀತಿಯು ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡು

ವದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಎಂಬುವದಕ್ಕೂ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸೀತೆಯು ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಎರಡು ತಿಂಗಳವಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದರಿಂದಲೂ ದೃಪ್ತಪ್ರಪನ್ನನ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ರಾಕ್ಷಸೀಯರಿಂದ ಭೀತಿಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ಮನೋಹರ ಪುಷ್ಪ ಫಲಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ, ಅವೆರಡನ್ನೂ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ರಾಮನನ್ನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿಯೂ ಆತನ ಕೈಙ್ಕರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನಿಗಿರುವ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯವು ನಿದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ರಾಮಮೇವ ಎಂಬ ಅವಧಾರಣವಿರುವದರಿಂದ ಅನ್ಯದೇವತಾ ಸಂಬಂಧ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಯವೂ ಸಹ ನಿದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಈ ಮೂರು ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಉಪಪಾದಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಆ ಶ್ಲೋಕವು ಮೂಲಮಂತ್ರಾರ್ಥವನ್ನೂ ಈ ಮೂರು ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನೂ ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ **ಅಹಮಾತ್ಮಾನದೇಹೋಸ್ಮಿ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದು ಮೂಲಮಂತ್ರದ ಪ್ರಣವದ ಮಕಾರದರ್ಥವು. ಇದರ ಧಾತ್ವರ್ಥದಿಂದ ಜ್ಞಾನತ್ವ ಚೇತನತ್ವಗಳು ತೋರಿಬರುತ್ತದೇ ವಿನಾ ಜಡತ್ವವಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಜಡವಾದ ದೇಹಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣನೆಂಬುವದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. **ವಿಷ್ಣುಶೇಷಃ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಮಕಾರ ವಾಚ್ಯನು ಅಕಾರ ವಾಚ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೇ ಶೇಷಭೂತನು ಎಂಬ ಪ್ರಣವಾರ್ಥವು ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಅಪರಿಗ್ರಹಃ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ತನಗೆ ಶೇಷಭೂತವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ನಮಶ್ಶಬ್ದಾರ್ಥವು ಬೋಧಿತವಾಯಿತು. **ತಮೇವ ಶರಣಂ ಗಚ್ಛ** ಎಂಬುವದರಿಂದಲೂ ನಮಶ್ಶಬ್ದದ ಸ್ಥೂಲಯೋಜನಾರ್ಥವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆಯು **ತಮೇವ** ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ಅವಧಾರಣದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ. **ತತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯ ಚಿಕೀರ್ಷಯಾ** ಎಂಬುವದರಿಂದ **ನಾರಾಯಣಾಯ** ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಚತುರ್ಥ್ಯರ್ಥವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಚಿಕೀರ್ಷಯಾ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಪುರುಷಾರ್ಥ ನಿಷ್ಠೆಯು ಬೋಧಿತವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಮೂಲಮಂತ್ರದಿಂದ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಾದವನು ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆಗುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:—

ಮುಕ್ಕಿಯ ಮನ್ತಿರ ಙ್ಕಾಟ್ಟಿಯ ಮೂನ್ರಿಲ್ ನಿಲೈಯುಡೈಯಾರ್ ।
ತಕ್ಕನೈಯನ್ರಿ ತಕಾದನೈಯೊನ್ರುಮ್ ತಮಕ್ಕಿ ಶೈಯಾರ್ ।
ಇಕ್ಕರುಮಙ್ಗಳೆಮಕ್ಕುಳ (ತೆ) ವೆನ್ರು ಮಿಲಕ್ಕಣತ್ತಾಲ್ ।
ಮಿಕ್ಕ ವುಣರ್ತ್ತಿಯರ್ ಮೇದಿನಿ ಮೇವಿಯ ವಿಣ್ಣವರೇ ॥೨೧॥

(೧) ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಭಾಗವತಾಪಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಭೀತಿಯು, (೨) ತತ್ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರೀತಿಯು, (೩) ಮಿಕ್ಕ ಐಹಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಭೀತಿಪ್ರೀತಿಗಳ ರಾಹಿತ್ಯವು

ಅವತಾರಿಕೆ:—ಹೀಗೆ ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಮೂರರಲ್ಲೂ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರು ತುಂಬಾ ಮಹನೀಯರು, ಪರಮಪದ ವಾಸಿಗಳಾದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರು ಎಂದು ಅಂಥವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೇ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಗಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸುವದೂ ಉಂಟಾದುದರಿಂ ಹಾಗೆ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಪ್ರಪನ್ನರು ಸ್ವಾಮಿಯಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಮಹನೀಯರಾಗಿ ಏಕಿರಕೂಡದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ, ಅವರು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೇ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥ—**ಮುಕ್ಕಿಯ ಮನ್ತಿರಂ** - ಮುಖ್ಯವಾದ ಮಂತ್ರವು ಮೂಲಮಂತ್ರವು, **ಕಾಟ್ಟಿಯ** - ತೋರಿಸುವ, **ಮೂನ್ರಿಲ್** - ಸ್ವರೂಪ, ಉಪಾಯ, ಪುರುಷಾರ್ಥ ಮೂರರಲ್ಲಿಯೂ, **ನಿಲೈಯುಡೈಯಾರ್**-ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರಪನ್ನರು, **ತಕ್ಕನೈ** - ತನಗುಚಿತವಾದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳೂ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳೂ, **ಅನ್ರಿ** - ವಿನಾ, **ತಗಾದನೈ** - ತನಗೆ ಉಚಿತವಲ್ಲದ ನಿಷಿದ್ಧ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳಾದ, **ಒನ್ರುಮ್** - ಯಾವ ಒಂದನ್ನೂ, **ತಮಕ್ಕಿ ಶೈಯಾರ್** - ಅವರು ಅಙ್ಗೀಕರಿಸುವದಿಲ್ಲವು. **ಇಕ್ಕರುಮಙ್ಗಳ್** - ನಿಷಿದ್ಧ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲದ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿರೂಪ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು, **ಎಮಕ್ಕು** - ನಮಗೆ, **ಉಳದೆನ್ರು** -ಉಂಟೆಂದು, **ಇಲಕ್ಕಣತ್ತಾಲ್** - ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ, ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ, **ಮಿಕ್ಕ ಉಣರ್ತ್ತಿಯರ್** - ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಪಡೆದವರು ಎಂದರೆ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವನ್ನುಳ್ಳವರು, ಮತ್ತು **ಮೇದಿನಿಮೇವಿಯ ವಿಣ್ಣವರೇ** - ಅವರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೇ ಸರಿ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ—ಮೂಲಮನ್ತ್ರವು ಮನ್ತ್ರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾ

ದುದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯು ಮನ್ತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾರದೀಯ ಕಲ್ಪವಾಕ್ಯವು ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು,

ಮನ್ತ್ರಾಣಾಂ ಪರಮೋ ಮಂತ್ರೋ ಗುಹ್ಯಾನಾಂ ಗುಹ್ಯಮುತ್ತಮಂ ।
ಪವಿತ್ರಂ ಚ ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಮೂಲಮಂತ್ರಸ್ಸನಾತನಃ ।
ಯದಂತಸ್ಥಮಶೇಷೇಣ ವಾಙ್ಮಯಂ ವೇದವೈದಿಕಂ ।
ತಸ್ಮೈ ವ್ಯಾಪಕ ಮುಖ್ಯಾಯ ಮಂತ್ರಾಯ ಮಹತೇ ನಮಃ ॥

ಎಂಬದಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲೂ,

ಯಥಾ ಸರ್ವೇಷು ವೇದೇಷು ನಾಸ್ತಿ ನಾರಾಯಣಾತ್ಪರಃ ।
ತಥಾ ಸರ್ವೇಷು ಮನ್ತ್ರೇಷು ನಾಸ್ತಿ ಚಾಷ್ಟಾಕ್ಷರಾತ್ಪರಃ ।
ಸರ್ವವೇದಾಂತಸಾರಾರ್ಥಃ ಸಂಸಾರಾರ್ಣವತಾರಕಃ ।
ಗತಿರಷ್ಟಾಕ್ಷರೋ ನೄಣಾಂ ಅಪುನರ್ಭವಕಾಂಕ್ಷಿಣಾಂ ।
ಐಹಲೌಕಿಕಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಾದ್ಯಂ ಪಾರಲೌಕಿಕಂ ।
ಕೈವಲ್ಯಂ ಭಗವಂತಂಚ ಮನ್ತ್ರೋಯಂ ಸಾಧಯಿಷ್ಯತಿ ।
ಕಿಂ ತತ್ರ ಬಹುಭಿರ್ಮನ್ತ್ರೈಃ ಕಿಂ ತತ್ರ ಬಹುಭಿರ್ವ್ರತೈಃ ।
ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯೇತಿ ಮಂತ್ರಸ್ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕಃ ।
ಋಚೋ ಯಜೂಂಷಿ ಸಾಮಾನಿ ತಥೈವಾಥರ್ವಣಾನಿ ಚ ।
ಸರ್ವಮಷ್ಟಾಕ್ಷರಾಂತಸ್ಥಂ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ವಾಙ್ಮಯಂ ।
ತಸ್ಮಾದಷ್ಟಾಕ್ಷರಂ ಮಂತ್ರಂ ಮದ್ಭಕ್ತೈರ್ವಿತಕಲ್ಮಷೈಃ ।
ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲೇಷು ಜಪ್ತವ್ಯಂ ಸತತಂ ಚಾತ್ಮಶುದ್ಧಯೇ ।

ಎಂದು ಹಾಗೆಯೇ ಮೂಲಮನ್ತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಮನ್ತ್ರದ ಮೂರು ಪದಗಳಿಂದ ಸ್ವರೂಪ, ಉಪಾಯ, ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೂ ತನ್ನಿಷ್ಠೆಗಳೂ ಬೋಧಿತವಾಗುವದರಿಂದ, ಮೂನ್ರಿಲ್ ನಿಲೈಯುಡೈಯಾರ್ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನರು ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ "ನಿರಪರಾಧೇಷು ಕೈಙ್ಕರ್ಯೇಷು" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ದೇವ ಭಾಗವತ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಿಸುವವರೇ ವಿನಾ "ನಿಷಿದ್ಧ ಕಾಮ್ಯರಹಿತಂ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಿಷಿದ್ಧ ಕಾಮ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಎಸಗರು ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಅನುಚಿತವಾದ ಕರ್ಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ ಇವೆರಡೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇತರರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪರಿಭವಾದಿ

ಸ್ವಾಪೋದ್ಬೋಧವ್ಯತಿಕರನಿಭೇ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಾಂತರಾಳೇ।
ಕಾಲೇ ಕಂಚಿಜ್ಜಗತಿ ವಿಧಿನಾ ಕೇನಚಿತ್ಸ್ಥಾಪ್ಯಮಾನಾಃ।

ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದವರು. ಹಾಗೆಯೇ ಉಪಾಯ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲೂ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ **"ಮಿಕ್ಕ ಪುಣರ್ತ್ತಿಯರ್"** ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರೆಂದೂ, **ಮೇದಿನಿ ಮೇವಿಯ ವಿಣ್ಣವರೇ** ಎಂದೂ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳು ಹೇಗೆ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಎಸಗುತ್ತಾ ನಿರತಿಶಯಾನಂದದಿಂದಿರುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇವರು ಅರ್ಚಾವತಾರಿಯಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಭೂ ವೈಕುಂಠಗಳಾದ ಶ್ರೀರಂಗ ತಿರುಮಲೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಭಾವವು. ಅಥವಾ, ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೇ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಶಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಾವಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತರಾಗಿಯೋ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸದ್ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಚೇತನರ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೇ ಆಗಿರಬಹುದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಅಥವಾ ಇವರುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗೇನೂ ಕಮ್ಮಿಯಾದುದಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾದರೂ ಆಗಬಹುದು.

ಅವತಾರಿಕೆ—ಹಿಂದಿನ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಪ್ರಪನ್ನನು ನಿತ್ಯಸೂರಿ ಸಮಾನನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು ತನ್ನ ಅತಿಹೇಯವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡುವನೇ ? ಶರೀರವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿರುವವರಿಂದ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವೇ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳೋಣವೇ ? ಎಂಬೀ ಶಂಕಾಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವವರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ:—ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಈತನಿಗೆ ಸ್ವನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿ ಲೋಕದ ಜನರಿಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಈತನನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥ—ಕೃತಿನಃ - ಹೀಗೆ ಪ್ರಪನ್ನನಾಗಿ ಕೃತಕೃತ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಪನ್ನರು, **ಸ್ವಾಪೋದ್ಬೋಧವ್ಯತಿಕರನಿಭೇ, ಸ್ವಾಪ** - ನಿದ್ರೆ, **ಉದ್ಬೋಧ** - ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಇವೆರಡರ ವ್ಯತಿಕರ - ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಸ್ವಪ್ನಾವ

ತತ್ತ್ವೋಪಾಯ ಪ್ರಭೃತಿ ವಿಷಯೇ ಸ್ವಾಮಿದತ್ತಾಂ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಂ।
ಶೇಷಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಿರಸಿ ಕೃತಿನಶ್ಶೇಷಮಾಯುರ್ನಯನ್ತಿ ॥೩೩॥

ಸ್ಥಿಗೆ, **ನಿಭೇ** - ಸಮಾನವಾದ, **ಭೋಗ**-ಇಹಲೋಕದ ಸುಖದುಃಖಾನುಭವ, **ಮೋಕ್ಷ** - ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯಾನಂದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಇವುಗಳ **ಅಂತರಾಳೆ** - ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, **ಕಂಚಿತ್ಕಾಲಂ** – ಕೆಲವು ದಿನ, **ಜಗತಿ** – ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ, **ಕೇನಚಿತ್ ವಿಧಿನಾ** -- ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮರೂಪ ಸುಕೃತ ವಿಶೇಷದಿಂದ, **ಸ್ಥಾಪ್ಯಮಾನಾಃ**-ಲೋಕಾಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಿಂದ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, **ತತ್ತ್ವೋಪಾಯಪ್ರಭೃತಿ ವಿಷಯೇ, ತತ್ತ್ವ** - ಸ್ವರೂಪ, ಉಪಾಯ, **ಪ್ರಭೃತಿ ವಿಷಯೇ** - ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ, ಇದರಿಂದ ಪುರುಷಾರ್ಥವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, **ಸ್ವಾಮಿದತ್ತಾಂ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದ ದಯಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸ್ವನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು, **ಶಿರಸಿ** - ತಲೆಯಲ್ಲಿ, **ಶೇಷಾಂ ಕೃತ್ವಾ** - ಇಲ್ಲಿ ಶೇಷಾಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪರಿವಟ್ಟವೆಂಬರ್ಥವು, ಪರಿವಟ್ಟವನ್ನಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಎಂದರೆ ಬಹು ಆದರದಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು, **ಶೇಷಮಾಯುಃ** – ಇನ್ನು ನಿಂತಿರುವ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು **ನಯನ್ತಿ** - ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ - ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ಅವಸ್ಥೆಯು ಸಂಸಾರ ದಶೆಯು. ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಾನಂತರ ಈತನ ಸಂಚಿತಪಾಪಗಳೆಲ್ಲಾ ನಷ್ಟವಾಗಿ, ಆಗಾಮಿಗಳು ಈತನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸದೇ ಇರುವದರಿಂದ ಈತನ ಜ್ಞಾನವು ವಿಕಸಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೋಕ್ಷದಶೆಯಲ್ಲುಂಟಾಗುವಷ್ಟು ವಿಕಸಿತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷದಶೆಯಲ್ಲಾದರೋ **"ಸ್ವೇನರೂಪೇಣಾಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ"** (ಛಾಂ. ೮.೧೨.೨) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾವಿರ್ಭಾವವು ಎಂದರೆ ತನ್ನನೈಜವಾದ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ ಸಂಸಾರದಶೆಯಲ್ಲಿಇದು ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ **"ಅನಾದಿಮಾಯಯಾ ಸುಪ್ತಃ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಇದು ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಗೆ ಹೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಮೋಕ್ಷದಶೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನತಿರೋಧಾನವಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ **"ಜಾಗೃವಾಂಶಸ್ಸಮಿಂಧತೇ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ **ಉದ್ಬೋಧ**ವೆಂದರೆ ಜಾಗರಾವಸ್ಥೆಗೆ ಹೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಭರನ್ಯಾಸದ ಉತ್ತರಕಾಲಾವಸ್ಥೆಯಾದರೋ ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಗೂ, ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಜಾಗರಾವಸ್ಥೆಗೂ ಮಧ್ಯಸ್ಥವಾಗಿ ಎರಡರ ಸಂಬಂಧವೂ ಇರುವದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆಯಾದ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೆ ಈ

ಇತಿ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕ ಸಿಂಹಸ್ಯ ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೀಮದ್ವೇಙ್ಕಟ ನಾಥಸ್ಯ ಕೃತಿಷು ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರೇ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿ ಜ್ಞಾನಾಧಿಕಾರಶ್ಚತುರ್ದಶಃ.

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ.

ಭೋಗಮೋಕ್ಷಾಂತರಾಳ ದೆಶೆಯು ಸ್ವಾಪೋದ್ಬೋಧವ್ಯತಿಕರನಿಭ ವಾದುನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಈತನು ಆಚಾರ್ಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಾಂಗ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿ, ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯ ಪುರಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವದು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಹೊರತು ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವು. ಈತನು ಈಷದಪಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದವನಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಆ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **ಸ್ವಾಮಿದತ್ತಾಂ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಂ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಈ ಸ್ವನಿಷ್ಠೆಯು ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲೆಂದರೆ, **ತತ್ಸ್ವೋಪಾಯ ಪ್ರಭೃತಿ ವಿಷಯೇ** ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಂತಹ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಹೊಂದಿದನೋ, ಒಡನೆ ಸಂಸಾರ ಬಂಧವನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಉತ್ತರ ಕಾಲವು ಈತನಿಗೆ ಮಹಾ ದುಃಖರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಲಾರದೋ? ದೇಹಾವಸಾನದವರೆಗೂ ಇರುವ ಕಂಚಿತ್ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದರೆ, ಅಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನರಿಗೆ ಈ ಮಧ್ಯಕಾಲವೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕಾಲವೇ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಕೇನ ಚಿದ್ವಿಧಿನಾಸ್ಥಾಪ್ಯಮಾನಾಃ** ಅವರುಗಳು ತಮ್ಮ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸುಕೃತ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. **ಸ್ಥಾಪ್ಯಮಾನಾಃ** ಎಂದಿರುವದರಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದ ಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿರಬಹುದೆಂದರೆ—ಇವರುಗಳು ಹೇಗೆ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿ, ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಂಡರೋ, ಹಾಗೆಯೇ "**ಯದ್ಯದಾಚರತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ತತ್ತದೇವೇತರೋಜನಃ** (ಗೀ.೩.೨೧) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇತರರೂ ಕೂಡ ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ಆತ್ಮೋಜ್ಜೀವನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪಾ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಸಂಕಲ್ಪವಾಗಿರಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ಅವರುಗಳ ಮೂಲಕ,

ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ರಂಥನಿರ್ಮಾಣಂ ಅನೇಕೇಷಾಂ ಚ ಬೋಧನಂ ।
ಅರ್ಚಾವತಾರಸೇವಾ ಚ ತೇಷಾಮೇತನ್ಮಹತ್ಫಲಂ ॥ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯನ್ನೂ, ಅನೇಕ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶವನ್ನೂ, ಅರ್ಚಾವತಾರ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕೆಲವು ಕಾಲವಿಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿರಬಹುದು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುಂದಿನ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗುವದರಿಂದ, ಮುಂದಿನ ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥವು ಇದರಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವಿರುವ ದೃಪ್ತಪ್ರಪನ್ನರು ಈ ಉತ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು ದುಸ್ಸಹವಾಗಿ ಭಾವಿಸರು. ಅವರು ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರಾಗಿರುವವರೆಂದು ಮೇಲೆಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇವರೂ ಕೂಡ ಯೋಗಿಗಳ ಹಾಗೆ "ಅಮೃತ ಇಹ ಭವತಿ" ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮುಕ್ತತುಲ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ

ಯಾಃ ಕ್ರಿಯಾಸ್ಸಂಪ್ರಯುಕ್ತಾಸ್ಸ್ಯುರೇಕಾಂತಗತ ಬುದ್ಧಿಭಿಃ ।
ತಾ ಸ್ಸರ್ವಾ ಶಿರಸಾ ದೇವಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ವೈಸ್ವಯಂ ॥ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನು ಶಿರಸಾ ವಹಿಸುವನೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಮುಕ್ತರ ಹಾಗೆಯೇ ಸಂತೋಷಯುಕ್ತರಾಗಿರುವರೇ ವಿನಾ ಶೋಕಿಸರು. ಆದುದರಿಂದ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾಗಿಯೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ, ತಿಳಿದುದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾ; ದೇಹಾವಸಾನ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಕಾಲಯಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ

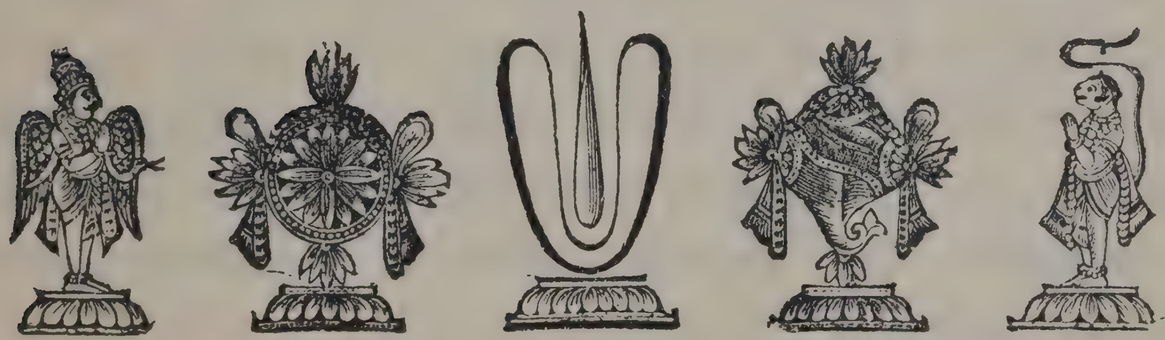
ತಿರುನಾರಾಯಣಪುರಂ ವಿಜಯರಾಘವ ಶರ್ಮನ

ಆಚಾರ್ಯ ಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ

ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು ಸಮಾಪ್ತವಾದವು.

ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರಿಯೈ ನಮಃ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಅಥ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಃ. ೧೫

ಸಂತೋಷಾರ್ಥಂ ವಿಮೃಶತಿ ಮುಹುಸ್ಸದ್ಭಿರಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯಾಂ
ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರೂತೇ ನಿಶಮಯತಿ ಚ ಸ್ವಾದು ಸುವ್ಯಾಹೃತಾನಿ ।

ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ **ಶೇಷಮಾಯುರ್ನಯನ್ತಿ**, ಆಯುಸ್ಸಿನ ಮಿಕ್ಕ ಭಾಗವನ್ನು, ಈ ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಪ್ರಪನ್ನನು ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನನು ಜೀವನೋಪಾಯ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ಇನ್ನು ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಾಗಲಿ ಏನೊಂದೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಈತನು ಪಾಷಾಣತುಲ್ಯನಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದೇ ? ಇಲ್ಲವೇ, ಏನಾದರೂ ಈತನಿಗೂ ಕರ್ತವ್ಯಗಳುಂಟೋ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸದುತ್ತರವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬುದ್ಧಿ ವಿವೇಕಗಳುಂಟಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಯುವತನಕ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಿಗಳಿಗೂ ಅವರವರುಗಳ ಇತಿ

ಅಙ್ಗೀಕುರ್ವನ್ನನಘಲಳಿತಾಂ ವೃತ್ತಿಮಾದೇಹಪಾತಾ ।
ದ್ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಸ್ವಭರ ವಿಗಮೇ ದತ್ತದೃಷ್ಟಿಃ ಪ್ರಪನ್ನಃ ॥ ೭೮ ॥

ಕರ್ತವ್ಯತೆಗಳುಂಟು ; ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ನೆರವೇರಿಸಲೇಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವು ಇಂತಹ ಇತಿ ಕರ್ತವ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಲೋಕ ಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅರಿತು ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಲೋಕಕ್ಷೇಮವು ತುಂಬಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವದರಲ್ಲೇನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೂ ಭರನ್ಯಾಸೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯತೆಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸು ವದರಿಂದ, ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಅರ್ಥ—ಪ್ರಪನ್ನಃ - ಈ ಸಾಂಗಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದವನು, **ದೃಷ್ಟಾ ದೃಷ್ಟ ಸ್ವಭರ ವಿಗಮೇ, ದೃಷ್ಟ** - ತನಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ವಿಷಯಗಳಾದ ದೇಹಯಾತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲೂ, **ಅದೃಷ್ಟ** - ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದೇ ಇರುವ ಪರಮಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲೂ, **ಸ್ವಭರ**-ತನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಭಾರವೂ, **ವಿಗಮೇ**-ಇಲ್ಲದಿರು ವದರಲ್ಲಿ, **ದತ್ತದೃಷ್ಟಿಃ** – ಸಾವಧಾನದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅವೆರಡರ ವಿಷಯ ದಲ್ಲೂ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುವದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿದಂತೆ ಅರಿತು ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯ ಪುರುಷಾರ್ಥ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, **ಆದೇಹಪಾತಾತ್** - ದೇಹಾವಸಾನದವರೆಗೂ, **ಅನಘ ಲಳಿತಾಂ, ಅನಘ** - ದೋಷಗಂಧವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ, ಏಕೆಂದರೆ ವಿಧಿವಿಹಿತವಾದುದರಿಂದ, **ಲಳಿತಾಂ** - ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪವಾಗಿಯೂ ಭಗ ವತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದ ಅತಿಮನೋಹರವಾದ, **ವೃತ್ತಿಂ** - ವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು, **ಅಙ್ಗೀಕುರ್ವ್** ಅಂಗೀಕರಿಸಿದವ ರಾಗಿ, **ಸಂತೋಷಾರ್ಥಂ** ಭಗವದ್ಗುಣಾನುಭವದಿಂದುಂಟಾದ ಸಂತೋಷಾರ್ಥ ವಾಗಿ, **ಸದ್ಭಿಃಸ್ಸಹ** ಸಾಧುಜನಗಳೊಡನೇ, ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳೊಡನೇ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರೊಡನೆ, **ನಿತ್ಯಂ** - ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ, **ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯಾಂ** – ಶಾರೀರಿಕ ಮೀಮಾಂಸವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಅರಿತು ಸ್ವರೂ **ಪೋ**ಪಾಯ ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, **ವಿಮೃಶತಿ** – ತಿಳಿದವ ರೊಂತಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವದು, ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ **ಬ್ರೂತೇ** - ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವನು, **ನಿಶಮಯತಿ ಚ** - ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಉಪದೇಶಹೊಂದಿಕೇಳುವನು. ಈ

ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯೇನು ಅವುಗಳ ಮನೋಹರವಾದ ಉಪಬ್ರಹ್ಮಣಗಳಾದ ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳೇನು ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳೇನು ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಮಾನರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವದು, ತಿಳಿಯದವರಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವದು, ತಿಳಿದವರಿಂದ ತಾನು ಉಪದೇಶಹೊಂದುವದು. ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಗಳೆಂಬ ಭಾವವು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:—ಸಾಙ್ಗ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕೃತಕೃತ್ಯನೆನಿಸಿ, ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿದವನ **ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೇನೆಂ**ಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಐಹಿಕ ವಿಷಯುಗಳಾದ ದೇಹಯಾತ್ರೆಗಾಗಿಯಾಗಲಿ ಪರಮಪದಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಲಿ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವು. ಇದನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಜ್ಞಾಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **"ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟಸ್ವಭರವಿಗಮೇ ದತ್ತದೃಷ್ಟಿಃ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ದೇಹಯಾತ್ರೆ ಮೊದಲಾದುದು ದೃಷ್ಟವಿಷಯವು, ಪರಮಪದಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಅದೃಷ್ಟ ವಿಷಯವು. ಇವೆರಡರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ತಾನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುವದರ ಜ್ಞಾನವು ಸದಾ ಅನುವರ್ತಿಸಿ ಬರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ **ದತ್ತದೃಷ್ಟಿಃ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಅದು ಏಕೆ ಹಾಗೆ ಅನುವರ್ತಿಸಿ ಬರತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ, ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವಾದರೆ ಸ್ವರೂಪೋಪಾಯಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲವೆಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾವಧಾನನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ **ದತ್ತದೃಷ್ಟಿಃ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಉಪಾಯ ರೂಪವಾಗಿ ಈತನೇನನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೇನೋ **ಆದೇಹಪಾತಾತ್**-ದೇಹಾವಸಾನದವರಿವಿಗೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಅಂಗೀಕುರ್ವನ್ನನಘಲಲಿತಾಂವೃತ್ತಿಂ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. **ಅಙ್ಗೀಕುರ್ವನ್** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಇದು ಉಪಾಯಕ್ಕಾವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವೂ, ಆದರೂ ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತವೆ. ಅದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞಾರೂಪಕೈಙ್ಕರ್ಯವಾಗಿ, **"ಅವಿದ್ಯಯಾ ಮೃತ್ಯುಂ ತೀರ್ತ್ವಾ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವದರಿಂದ ಅನಘವಾದುದು ; ಮತ್ತು ಅದು ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯರೂಪವಾಗಿಯೂ ಭಗವತ್ಪ್ರೀಣನಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಲ್ಪಡುವದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಭೋಗ್ಯಭೂತವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಲಳಿತವೃತ್ತಿ** ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಪ್ರಪನ್ನನಾಗಲಿ ಪ್ರಪನ್ನನಲ್ಲದೇ ಇರಲಿ, ಈ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತವಾಗಿ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೇ ಸಾತ್ವಿಕತ್ಯಾಗಮೂಲಕ ನಡಿಸತಕ್ಕ

ದ್ದೇನೋ ಸರಿಯೇ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಪನ್ನನಾಗಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದವನಿಗೆ ವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಚಿತ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯಗಳುಂಟು ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಪನ್ನನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನೆಂದರೆ: ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠರಾದ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಙ್ಗ್ರಹರೂಪವಾದ ವ್ಯಾಸಸೂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾದ ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಯರ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯವನ್ನೂ ಅಧಿಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇವುಗಳ ಉಪಬ್ರಹ್ಮಣಗಳಾದ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ, ಭಾರತ, ಶ್ರೀಮದ್ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ, ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಆಳ್ವಾರ್ ಆಚಾರ್ಯರ ಸೂಕ್ತಿಗಳಾದ "ನಾಲಾಯಿರಂ ಪ್ರಬಂಧಂ" ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರ ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾದ "ಭಗವದ್ವಿಷಯಂ" ಇವುಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಗಳಾದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಮೂಲಕ ಅಧಿಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವನ್ನೂ ಸೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೇದಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಭೂತವಾದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸುವವರೂ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅಧಿಕರಿಸುವ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರೂ ತುಂಬಾ ವಿರಳರು. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದರ್ಶನಸ್ಥಾಪಕರು ದಯಪಾಲಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಅಧಿಕರಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ನಮಗೆ ಸ್ವರೂಪವು. ಇವುಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿಯೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಋಷಿಪ್ರೋಕ್ತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಆಳ್ವಾರ್ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅಧಿಕರಿಸುವದು ನಮಗೆ ಉಚಿತವಾದುದು. ಇವುಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಕೆಲವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರಲಾರದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ದೇಶಿಕರವರು ಇಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನನು ಯಾವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೊಂದಬೇಕೋ, ಆ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಙ್ಗ್ರಹಿಸಿ ತುಂಬಾ ಕೃಪೋದಾರಭಾವಗಳಿಂದ ಈ ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸಙ್ಗ್ರಹಿಸಲೆಂಬ ಉದಾರನುತಿಯಿಂದ ತಮಿಳ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಭಾಷೆಯೂ ನಮಗೆ ಈಗ ಕಷ್ಟತರವಾದುದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವದರಿಂದಲೇ ದಾಸನು ಅದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳೆಂತವೆಂದರೆ, ಸ್ವಾದುಸುವ್ಯಾಹೃತಾನಿ ಎಂದರೆ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗಳಹಾಗೆ ಕಠಿಣವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿನವಾಕ್ಯಾದ ವಿಧಿನಿಷೇಧರೂಪಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ, ಬಹು ಲಲಿತವಾಗಿಯೂ ಮಧುರವಾಗಿಯೂ ಕಿವಿಗಿಂಪಾಗಿಯೂ

ಭಗವದ್ಗುಣಾನುಭವವಿರುವದರಿಂದ ಕಾಂತಾಸಮ್ಮಿತವೆಂದೆನಿಸಿ, ಅತಿ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ತಾನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿ, **ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರೂತೇ,** ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಶೋಕಿಸುವ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಯೋಗ್ಯನಾದ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೇ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೇ ವಿನಾ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿಷಯಿಕ ಜ್ಞಾನವು ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠವಾಗುವದಕ್ಕೆ **ಸದ್ಭಿಸ್ಸಹ** ಸತ್ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯು ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯಕವು, ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತ ರೂಪಗಳಿಂದ ಚರ್ಚೆಯು ನಡೆದರೇನೆ ಜ್ಞಾನವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸತ್ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವರು ಯಾರೆಂಬುವದನ್ನು ಶ್ರುತಿಯು "**ಅಸ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಚೇದ್ವೇದ ಸಂತಮೇನಂ ತತೋ ವಿದುಃ**" ಎಂಬುವದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಪರಿಚಯವುಳ್ಳವರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಆದುದರಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪರಿಶೀಲನೆಯುಳ್ಳವರೇ ಈ **ಸದ್ಭಿಸ್ಸಹ** ಎಂಬ ಪದಗಳಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟರೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಂತವರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದರೆ "**ಬೋಧಯನ್ತಃ ಪರಸ್ಪರಂ**" ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಒಳ್ಳೇ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಇಂತಹ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಹವಾಸವು ಅಂತಹ ಸತ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿನಾ ಅಸತ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡದು ಎಂಬುವದು ಇದರಿಂದ ಸುವ್ಯಕ್ತವು; ಅಂತವರ ಸಹವಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ "**ವರಂ ಹುತವಹ ಜ್ವಾಲಾಪಂಜರಾನ್ತರ್ವ್ಯವಸ್ಥಿತಿಃ । ನ ಶೌರಿ ಚಿನ್ತಾ ವಿಮುಖಜನ ಸಂವಾಸ ವೈಶಸಮ್**" ಅಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದೇಕೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದರೆ :—

"ಅಹನ್ಯಹನಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಯೋನಿಸ್ಸಾಧುಸಮಾಗಮಃ ।
ಮೋಹಜಾಲಸ್ಯ ಯೋನಿರ್ಹಿ ಮೂಢೈರೇವಸಮಾಗಮಃ ॥" ಎಂದೂ
"ಅಸತಾಂ ದರ್ಶನಾತ್ಸ್ಪರ್ಶಾತ್ ಸಂಪರ್ಕಾಚ್ಚ ಸಹಾಸನಾತ್।
ಧರ್ಮಾಚಾರಾಃ ಪ್ರಣಶ್ಯನ್ತಿ ಯಥಾಸ್ಯೈಕತ ಮನ್ಯಪಿ" ॥ ಎಂದೂ
ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಅಸತ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹವಾಸವು ಧರ್ಮಾಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಈತನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪ ಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುದರಿಂದ ಸರ್ವಥಾ ಕೂಡದೆಂಬು ನಿಷೇಧಿ

ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಾವಣನಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, "ಇಹ ಸಂತೋ ನ ನಾಸಂತಿ" ಎಂದು ಸೀತಾವಾಕ್ಯದ ಹಾಗೆ ಸಾಧುಜನಗಳು ವಾಸಮಾಡದಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಅಥವಾ ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ಇದ್ದರೂ ಸತೋ(?)ವಾ ನಾನು ವರ್ತಸೇ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅವರನ್ನು ಆತನು ಅನುವರ್ತಿಸದೇ ಇರುವದರಿಂದಲೂ ವಿಭೀಷಣನು ಅಂತವನೊಂದಿಗೆ ಇರುವದು ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಗೆ ಆತನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದನೋ ಹಾಗೆ ನಾವೂ ಕೂಡ ಅಸತ್ತುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದು ಇದರಿಂದ ದ್ಯೋತಿತವು.

ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು; ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳಾದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು. ತಿಳಿದುದನ್ನು ಯೋಗ್ಯರಾದವರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆ ಈ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು ಇವು ಮೂರೇ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಕೂಡದು. ಇವುಗಳು ಇತರ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಗಳಿಗೂ ಉಪಲಕ್ಷಣಗಳು. ಇವು ಮೂರನ್ನೂ ನಡೆಸಲು ಕೆಲವರಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇರಲಾರದು. ಅಂಥಾವರು ಅರ್ಚಾವತಾರ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುವದು, ದೀಪಾರೋಪಣ ಮುಂತಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುವದು, ಭಾಗವತರನ್ನು ಸೇವಿಸುವದು, ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುವದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಡೆಸಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರನ್ನು ಚರಮ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಪ್ರಪನ್ನರು ತಮ್ಮಗಳ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಾವುವೆಂದುಪದೇಶಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಲು, ಆದಕ್ಕಾ ಯತಿವರ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :---ದೃಷ್ಟಫಲವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಾಧೀನವಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಸಙ್ಕಲ್ಪದಂತೆ ನಡೆಯುವದರಿಂದಲೂ ಅದೃಷ್ಟಫಲವು ಆತನಧೀನವೇಯಾದುದರಿಂದಲೂ ಇವೆರಡರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಪ್ರಪನ್ನನು ಶೋಕಿಸದೆ, ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಉಪಾಯ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡದೆ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಾಚುರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆ ಇವುಗಳ ಪ್ರವಚನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆ ಸಾಲದಿದ್ದರೆ, ಪರಾಂಕುಶರೇ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಆಳ್ವಾರುಗಳ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ದಿವ್ಯದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನೇ ಕೈಂಕರ್ಯಮೂಲಕ ಪೂಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದೂ ಆಗದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯವಾದ ಯಾದವಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ (ಮೇಲುಕೋಟೆ ಅಥವಾ ತಿರುನಾರಾಯಣಪುರ) ಒಂದು ಕುಟೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿರಹಂಕಾರರಾಗಿ ನಿವಸಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ದ್ವಯೋಚ್ಚಾ

ರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇದಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯಾರಾದರೂ ಮಹಾ ಭಾಗವತೋತ್ತಮನ ನಿಯಮಾನುಗುಣ ವರ್ತಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ:—

ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಂ ದ್ರಮಿಡಾಗಮ ಪ್ರವಚನಂ ಶ್ರೀಶಸ್ಥಲೇಷ್ವನ್ವಯಂ ।
ಕೈಙ್ಕರ್ಯಂ ಯದುಶೈಲದೇಶವಸತಿಸ್ಸ್ವಾರ್ಥದ್ವಯೋಚ್ಚಾರಣಂ ।
ಯದ್ವಾಭಾಗವತಾಭಿಮಾನ ವಸತಿ ಶ್ಶ್ರೇಯಸ್ಸತಾ ಮಿತ್ಯಲಂ ।
ಶಿಷ್ಯಾನ್ಸ್ವಾಹ ಯತೀಶ್ವರಃ ಪರಮಗಾದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪದಂ ಶಾಶ್ವತಂ ॥

ಇದಲ್ಲದೆ, ಅವೈಷ್ಣವರಾದ ವಿರೋಧಿವರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೂ ಸರ್ಪವನ್ನೂ ಕಂಡ ತೆರದಿ ತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಪನ್ನರಾಗಿ ವೈಷ್ಣವರಾದ ಅನುಕೂಲವರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವರ ಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಇವೆರಡೂ ಅಲ್ಲದ ಸಂಸಾರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಕಾಷ್ಠಲೋಷ್ಟತೃಣಗಳ ಹಾಗೆ ಅನಾದರದಿಂದ ನೋಡತಕ್ಕದ್ದು; ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದ ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳನ್ನುಪದೇಶಿಸಿದರು.

ಆದುದರಿಂದ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು; ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ದ್ರಾವಿಡ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವನ್ನೂ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಅಧಿಕರಿಸೋಣವೂ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶವೂ, ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಪ್ರಪನ್ನರೊಂದಿಗೆ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯೂ ಹೀಗೆ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂದೆ ಈ ಸಙ್ಗ್ರಹ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಒಂದು ಮಹಾ ವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಉಪಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯದ ಅವಗಾಹನೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟತರವಾದುದರಿಂದ, ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ದ್ರಾವಿಡ ಪ್ರಬಂಧಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನುದಾಹರಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ "**ಮುನ್ನಡಿಪಾರ್ತ್ತು ನಡಕ್ಕವುಮ್**" ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮುಗಿಯುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಕಾರವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರಕೃತ್ಯದ ನಿರೂಪಣವು.

ಮೊದಲು ಈ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಎಂತವನೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಹಿಂದಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಅನುವಾದಮಾಡಿ, ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯವು

ಉತ್ತರಕೃತ್ಯತ್ತಿನ್ ಪ್ರಕಾರಂ

ಇಪ್ಪಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಯ್ ಸ್ವನಿಷ್ಠೈಯ್ಯೈತ್ತೆಳಿನ್ದು, ಶರೀರತ್ತೋಡಿರುನ್ದ ಕಾಲಮ್ ಪಳನ್ತಿರುವಿ(ಡೈ)ಳೈ ಯಾಟ್ಟತ್ತಿಲೆ ಶಿರುತಿಡತ್ತೈಯಡೈತ್ತುಕ್ಕೊಣ್ಡಿರು ಪ್ಪಾರ್ಪೈ ಪ್ಪೋಲೆ, ಒರುಪಡಿತುವಕ್ಕற்று **ಒರುಪಡಿತುವಕ್ಕುಣ್ಡಿರುಕ್ಕಿರ ಇವ್ವಧಿಕಾರಿಕ್ಕು, ಮುಕ್ತರುಡೈಯ ಕೈಙ್ಕರ್ಯ ಪರಂಪರ್ಪೈ**

ಎಂಥಾದ್ದೆಂದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಇಪ್ಪಡಿ** - ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, **ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಯ್ ಸ್ವನಿಷ್ಠೈಯ್ಯೈ ತೆಳಿನ್ದು** - ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಸ್ವನಿಷ್ಠೆಯನ್ನರಿತವನಾಗಿ, ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥಗಳೂ ಅನುವದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. **ಶರೀರತ್ತೋಡಿರುನ್ದ ಕಾಲಮ್** - ಶರೀರವಿರುವವರೆಗೂ, **ಪಳನ್ತಿರುವಿಳೈಯಾಟ್ಟತ್ತಿಲೆ** - ಪುರಾತನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ದಿವ್ಯವಾದ, ವಿಳೈಯಾಟ್ಟು ಎಂದರೆ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಅದರಲ್ಲಿ, **ಶಿರುದಿಡತ್ತೈ** - ಕೊಂಚ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ, **ಎಡತ್ತುಕ್ಕೊಂಡು**-ಎಂದರೆ ಋಣಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಕ್ರಯಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸಕ್ಕಾಗಿಯೂ ದೇವತಾರ್ಚನೆಗಾಗಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆದು ಎಂಬ ಭಾವವು ; **ಇರುಪ್ಪಾರ್ಪೈಪೋಲೆ**-ಇರುವ ಲೌಕಿಕ ಜನರ ಹಾಗೆ, **ಒರುಪಡಿತುವಕ್ಕ**ற்று - ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಎಂದರೆ, ಈ ಶರೀರವು ಕರ್ಮಕೃತವಾದುದರಿಂದ ನನ್ನದು, ನನ್ನ ಭೋಗಾರ್ಥವಾದುದು ಎಂಬ ಮಮತೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, **ಒರುಪಡಿ ತುವಕ್ಕುಂಡಿರುಕ್ಕಿರ** - ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಹಿಸಿರುವ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ತನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಕಥಾಶ್ರವಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿ ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳಲೆಂದು ಕರಣಕಳೇಬರಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿರುವದರಿಂದ ತನಗೆ ದೇಹ ಸಂಬಂಧ ಉಂಟೆಂದು ಭಾವಿಸುವ, **ಅಧಿಕಾರಿಕ್ಕು** – ಈ ಭರನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ, ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯವು ಆವಶ್ಯಕವು ಎಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಆ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ :—ಮುಂಡೆ ಬರುವ ಗುಣವಾಚಕಗಳೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉದಾಹರಿಸಿದ ನಂತರ ಬರುವ “ **ಉತ್ತರಕೃತ್ಯ** ” ವೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣಗಳು ; **ಮುಕ್ತರುಡೈಯ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಪರಂಪರ್ಪೈಪೋಲೆ** - ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸುವ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಪರಂಪರೆಗಳ ಹಾಗೆ, **ಸ್ವಾದುತಮಮಾಕೆಯಾಲೆ** ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯವಾದುದಾದುದರಿಂದ, **ಸ್ವಯಂಪ್ರಯೋಜನಮಾಯ್**

ಪೋಲೆ ಸ್ವಾದು ತನು ಮಾಕೈಯಾಲೇ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಯೋಜನಮಾಯ್,

ಆಜ್ಞಾಪಾಲನವೇ ಒಂದು ಸ್ವಕೀಯ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿರುವ, ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಶರೀರವು ನನ್ನದು, ನನಗೆ ಸುಖಾನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ಉಂಟಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ಇಡಕೂಡದು. ಈ ಶರೀರವು, "**ಕಾಯನೌಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟುವದಕ್ಕೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಹಡಗಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶರೀರವು ಒಂದು ರಥಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಅಶ್ವಗಳೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಅವುಗಳ ಲಗಾಮೇ ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿಯೇ ಸಾರಥಿಯು, ಈ ಆತ್ಮನೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂತಿರುವ ಯಜಮಾನನು. ಈ ಸಾರಥಿಯು ಲಗಾಮನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಕುದುರೆಗಳು ಕೆಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗದೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ, ಹೀಗೆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆಮಾಡಿ, "**ಬದ್ಧೇನಾಂಜಲಿನಾ**" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ (೧) "**ಜಿಹ್ವೇ ಕೀರ್ತಯ**" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಸ್ವಾಮಿ ದಯಪಾಲಿಸಿದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈತನಿಗೆ ಜನ್ಮಾನುಸಾರ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ದೇಹದಿಂದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳೂ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳೂ ಶಾಸ್ತ್ರರೀತ್ಯಾ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಈ ದೇಹಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂದೂ ಭಾವನೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲದ ಇತರರಿಗಾದರೋ ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ "**ಜಾಯಮಾನೋವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ಋಣವಾ ಜಾಯತೇ**" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಮೂರು ಋಣಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ದೇಹವು ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಬಹುದು. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಾದರೋ "**ನಾಯಮ್ಬ್ರುಣೀಚ ರಾಜರ್**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ಋಣಗಳು ಯಾವುವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭಗವತ್ಪ್ರೀಣನಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಈ ದೇಹವೆಂದುಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

(೧) ಮುಕುಂದಮಾಲಾ.

ಶಾಸ್ತ್ರವಿಭಕ್ತಕಾಲ ವಿಶೇಷ ನಿಯತಮಾಯ್,

ಮುಂದೆ ವಿವರಿಸುವ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ, ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಪರಂಪರೆಗಳು ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಭೋಗ್ಯ ಭೂತವಾದವುಗಳೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮಾಡುವ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೂ ಕೂಡ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಯುಕ್ತಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದು ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೆಂಥಾದ್ದೆಂದರೆ :—ಶಾಸ್ತ್ರವಿಭ **ಕ್ತಕಾಲವಿಶೇಷ ನಿಯತಮಾಯ್** ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ; ಮುಕ್ತರಾ ದರೋ ಸದಾ ಕೈಙ್ಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕ್ತರಾಗಿರಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಸದಾ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನಾದಿ ಗಳಲ್ಲೇ ನಿರತನಾಗಿರಬಹುದೋ ಎಂದರೆ ಹಾಗಲ್ಲವು. ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮ ಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಲಗಳು ನಿಯತವಾಗಿವೆಯೋ ಆ ಕಾಲಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಈ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವನ್ನು ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಶಾಸ್ತ್ರವಿಭಕ್ತ** - ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಹೇಳಿರುವ, **ಕಾಲವಿಶೇಷ** – ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿಧಿಸಿರುವ ಕಾಲ ವಲ್ಲದೇ ಬೇರೇ ಕಾಲವಿಶೇಷದಿಂದ, **ನಿಯತಮಾಯ್** - ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟದಾಗಿ ರತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಥಮಯಾಮದಲ್ಲಿ ಸಾಂಗಾಭಿಗಮನವೂ, ದ್ವಿತೀಯದಲ್ಲಿ ಉಪಾದಾ ನವೂ, ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ ಇಜ್ಯೆಯೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವೂ ಅನಂತರ ಯೋಗಮಿಕ್ಕವುಗಳೂ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ವಿಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಥಮಯಾಮದ ಅಭಿಗಮನದಲ್ಲಿ, ಮಲಮೂತ್ರೋತ್ಸರ್ಜನ, ದಂತಧಾವನ, ಸ್ನಾನ ಊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ ಧಾರಣ, ಸ್ನಾನಾಙ್ಗ ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ಪ್ರಾತಸ್ಸಂಧ್ಯಾವನ್ದನ, ಮೂಲ ಮಂತ್ರದ್ವಯ ಚರಮಶ್ಲೋಕಜಪ, ಆಧಾರ ಶಕ್ತ್ಯಾದಿತರ್ಪಣ, ದೇವರ್ಷಿ ಕಾಂಡರ್ಷಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣ, ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ಗೃಹಾಗಮನಾದಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಎರಡನೆಯ ಯಾಮದಲ್ಲಿ ಉಪಾದಾನವೆಂದರೆ ಭಗವದಾರಾ ಧನೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ತುಲಸೀ ಪುಷ್ಪಾದಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದ್ದು. ಮೂರನೆಯ ಇಜ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕಸ್ನಾನ, ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕ ಭಗವದಾರಾಧನ, ವೈಶ್ವದೇವ, ಭೋಜನ ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ವಾಧ್ಯಾ ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಉಪನಿಷದ್ವ್ಯಾಸಂಗ, ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯ ಶ್ರೀಮದ್ಗೀತಾ ಭಾಷ್ಯ, ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರ, ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳು,

ಉತ್ತರಕೈಙ್ಕರ್ಯತ್ತುಕ್ಕು　ಅವಸರಲಾಭಾರ್ಥಮಾಗ ಪೂರ್ವಕೈಙ್ಕ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತ, ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಉಪಾದಾನ ಇಜ್ಯಾಕಾಲಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅವಕಾಶವಿರುವದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆಚಾರ್ಯಮುಖೇನ ಅಧಿಕರಿಸುವವರು ಆಗ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಅಥವಾ ತಾನೇ ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಲವು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಯತವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಐದನೇ ಯೋಗಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗತಿಚಿನ್ತನಾದಿಗಳನ್ನು ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅವಿರೋಧೇನ ಈ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಪಂಚಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಡಿಸತಕ್ಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ದನೈಯ್ಯಂಗಾರ್ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಆಚಾರಕಾಂಡವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು. ಶ್ರೀ ಪರಾಶರರು ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ ಪ್ರಥಮಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಲವು "ಕೃತಪೌರ್ವಾಹ್ಣಿಕ ಕ್ರಿಯಂ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ, ಪೂರ್ವಾಹ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಾನಂತರ ಎಂದರೆ ಇಜ್ಯಾಕಾಲಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾದ ಕಾಲವು. ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಗೆ ಇದೀಗ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲವು ; ಏವಂಚ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿದ ಕಾಲವಲ್ಲದೆ ಬೇರೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಬಂಧಕವಿಲ್ಲದೆ ಈ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವು ನಡಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು

ಮುಕ್ತರುಡೈಯ ಕೈಂಕರ್ಯಪರಂಪರೈಪ್ಪೋಲೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವು ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಪನ್ನರಿಗೂ ಕೂಡ ಇಂತಹ ಉತ್ತರ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವೂ ಸಹ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆಂದು ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳೂ ಪಾಠಪ್ರವಚನಾದಿಗಳೂ ಎಲ್ಲವೂ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿದವುಗಳಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಿಸಿಕ್ಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಈ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—

ರ್ಯಮ್ ತಲ್ಕೈಕಟ್ಟವೇಣ್ಡುಂಪಡಿ ಶಜ್ಗಲಿತ್ತುವಕ್ಕಾಯ್, ಸ್ವಾಮಿ ಸಂಪ್ರೀತಿಕ್ಕುಕ್ಕಾರಣಮುಮಾಯ್, ಕಾರ್ಯಮುಮಾಯ್.

ಉತ್ತರಕ್ಕೈಂಕರ್ಯತ್ತುಕ್ಕು--ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಕ್ಕೆ, **ಅವಸರಲಾಭಾರ್ಥಮಾಗ** - ಸಮಯ ದೊರೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಪೂರ್ವಕೈಂಕರ್ಯಮ್**- ಅದರ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವು, **ತಲ್ಕೈಕಟ್ಟವೇಣ್ಡುಮ್ ಪಡಿ**-ಮುಗಿಸುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳೋಣ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಹೀಗೆ ಪಂಚಕಾಲಿಕ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವೂ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ, **ಶಜ್ಗಲಿತುವಕ್ಕಾಯ್** - ಸರಪಣಿಕೊಂಡಿಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದ ಸಂಬಂಧಿಸಿಕ್ಕೊಂಡಿರುವ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವು ಎಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವು. ಇದರಿಂದ ಇಂತಹ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಪ್ರಪನ್ನನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೈಙ್ಕರ್ಯನಿಷ್ಠನಾಗಿಯೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಈ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮ ಮುಹೂರ್ತ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನರೂಪಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದುಪದೇಶವೂ ಅನಂತರ ಇಜ್ಯಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳೂ ಅನಂತರ ಗ್ರಂಥಾವಲೋಕನ, ಶಿಷ್ಯೋಪದೇಶ ಪುನಃಸಾಯಂ ಸನ್ಧ್ಯಾವಂದನ ಹೀಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವಂಥಾ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನಡಿಸುವ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೂ ಮುಕ್ತರ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದುದು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಸದಾ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುವದು ಕ್ಲೇಶಕರವಾದುದಲ್ಲವೋ ಎಂದರೆ, ಹಾಗೆ ಕ್ಲೇಶಕರವಲ್ಲವೆಂದೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಂಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾರಣವೂ ಕಾರ್ಯವೂ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ; ದಾಸಭೂತನಾಗಿ ಶೇಷತ್ವ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತ ಈ ಮಹಾಭಾಗವತನಿಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು ಎಂದಿಗೂ ಕ್ಲೇಶಕರವಾಗಲಾರದೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು :—

ಸ್ವಾಮಿಸಂಪ್ರೀತಿಕ್ಕುಕ್ಕಾರಣಮಾಯ್ - ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಾಗಿಯೂ, **ಕಾರ್ಯಮುಮಾಯ್** - ಸ್ವಾಮಿ ಸಂಪ್ರೀತಿಕಾರ್ಯಮುಮಾಯ್, ಸ್ವಾಮಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದುಂಟಾದ ಕೈಙ್ಕರ್ಯರೂಪವಾಗಿರುವ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವುಎಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವು ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾರಣವೂ ಕಾರ್ಯವೂ ಎರಡೂ ಹೇಗೆಂದರೆ—ಈಗ ಮಾಡಿದ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯದಿಂದ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಕಾರಣವು. ಆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮುಂದಿನ ನಿರಪರಾಧವಾದ ಅಂತಹ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಗಳು ಲಭಿಸುವದರಿಂದ ಕಾರ್ಯವು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಆದರೆ

(೧) "ವಾಶಿತ್ತುಂ ಕೇಟ್ಟುಂ ವಣಜ್ಙಿ ವಳಿಪಟ್ಟುಂ ಪೂಶಿತ್ತುಂ ಪೋಕ್ಕಿನೇರ್‌ಪೋದು" ಎನ್ರುಮ್ (೨) ಶೀರ್‌ಕಲನ್ದಶೊಲ್ ನಿನೈನ್ದು ಪೋಕ್ಕಾರೇಲ್ ಶೂಳ್‌ವಿನೈಯಿನಾಳ್‌ತುಯರೈಯೆನ್ನಿನೈನ್ದು ಪೋಕ್ಕುವ ರಿಪ್ಪೋದು" ಎನ್ರುಮ್,

---

ಉತ್ತರಕೃತ್ಯದಿಂದ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯೂ, ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದರೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಶ್ರಯದೋಷ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂದರೆ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೂ, ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯಿಂದುಂಟಾಗುವ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದುದರಿಂದ ಆ ದೋಷವಿಲ್ಲವು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ಬರುವ, ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಮಿರುಕ್ಕುಮ್‌ಪಡಿ ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣಗಳು ; ಇಂತಹ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರವು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಇದುವರೆಗೂ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸಿ ಹೇಳಿದಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಲು ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೧. ನಾನ್ಮುಗನ್ತಿರುವಂದಾದಿ ೬೩.

ತೆರುತ್ತಿರುನ್ದೇನಾಕನೇ ತಾರಾಗಣಪ್ಪೋರ್
ವಿರಿತ್ತುರೈತ್ತವೆನ್ನಾಕತ್ತು ನ್ನೈ-ತ್ತೆರಿತ್ತೆಳುದಿ
ವಾಶಿತ್ತುಙ್ಕೇಟ್ಟುಮ್ ವಣಜ್ಙಿವಳಿಪಟ್ಟುಮ್
ಪೂಶಿತ್ತುಂ ಪೋಕ್ಕಿನೇರ್ ಪೋದು ॥

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾ ಪಾಶುರವು. **ತಾರಾಗಣಪ್ಪೋರ್** - ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲದ ಸಂಚಾರವನ್ನು, **ವಿರಿತ್ತುರೈತ್ತ** - ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ, **ವೆನ್ನಾಕತ್ತು**-ಆದಿಶೇಷನಿಗೆ ಅಂತರಾತ್ಮವಾಗಿರುವ, **ತೆರಿತ್ತು** – ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, **ಎಳುದಿ** - ಬರೆದು, **ವಾಶಿತ್ತು** - ಓದಿ, ಯಾವುದನ್ನು ಬರೆದು ಓದಿ ಎಂದರೆ **ಶ್ರೀ**ಭಾಷ್ಯಾದಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಅಥವಾ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಇತರರಿಗೆ ಓದಿ ಹೇಳಿ ಎಂಬ ಭಾವವಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. **ಕೇಟ್ಟುಮ್** - ಗುರುಗಳಿಂದ ಉಪದೇಶರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣಮಾಡಿ, **ವಣಜ್ಙಿ** - ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, **ವಳಿಪಟ್ಟುಮ್** - ಅದೇ ಯಾತ್ರೆಯಾಗಿ, **ಪೂಶಿತ್ತುಂ** – ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ **ಪೋಕ್ಕಿನೇರ್‌ಪೋದು** - ಹೊತ್ತನ್ನು ಕಳೆದೆನು" ಎಂಬುವದು ಈ ಪಾಶುರಾರ್ಥವು. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೨. ಪೆರಿಯ ತಿರುವಂದಾದಿ ೮೬.

ಶೀರ್ - ಗುಣಗಳಿಂದ, **ಕಲನ್ದಶೊಲ್** - ಸೇರಿದ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿಪಾದಕ

(೩) "ಒಳಿವಿಲ್ ಕಾಲಮೆಲ್ಲಾಮುಡನಾಯ್ ಮನ್ನಿವಳುವಿಲಾ

ವಾದ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ನಿನ್ನೈನ್ದು - ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, **ಶೂಳ್** ವಿ ನೈಯಿರ್ - ಆತ್ಮಾವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಪಾಪಗಳ ಕಾರ್ಯವಾದ, **ಆಳ್ತು ಯರ್** - ಅಗಾಧವಾದ ದುಃಖವನ್ನು, **ಇಪ್ಪೋದು** - ಈ ಜನ್ಮದ ಸಂಸಾರ ದೆಶೆಯಲ್ಲೇ, **ಪೋಕ್ಕಾರೇಲ್** - ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದರೆ. ಈ ದುಃಖಾಭಿಯನ್ನು ದಾಟದಿದ್ದರೆ **ಎನ್ನಿನೈತ್ತು** - ಇನ್ನು ಯಾವುದನ್ನು ಅನು ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ, **ಪೋಕ್ಕುವರ್** ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಈ ಸುಸಮಯ ದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆತನ ದಿವ್ಯಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿ ರಸನೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕ ವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಪಾಪಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿ ವಾಚಿಕ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮಾನಸಿಕ ವಾಚಿಕಕಾಯಕ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕವು ಧ್ಯಾನರೂಪವಾಗಿ ಕಷ್ಟತರವಾ ದುದು, ಕಾಯಕವು ದೇಹಶಕ್ತಿ ಸಹಕಾರಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕಷ್ಟವಾದುದು, ವಾಚಿಕವು ಸುಲಭವು, ಇದನ್ನೇ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವಿರಿ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

೩. ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ, ೩-೩-೧ **ಒಳಿವಿಲ್ಕಾಲಮೆಲ್ಲಾಂ**-ವಿಚ್ಛೇದ ವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, **ಉಡನಾಯ್**-ಅನುವರ್ತಿಸಿ ಸರ್ವದೇಶದಲ್ಲೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವ, **ಮನ್ನಿ** – ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇರುವ, **ವಳುವಿಲಾ**- ಒಂದನ್ನೂತಪ್ಪದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಕರ್ತೃತ್ವಭೋಕ್ತೃತ್ವಾದಿಗಳು ತನಗ್ವೆ ಸ್ವಾಧೀನವಾದವೆಂಬ ದೋಷಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲದ, ಎಂದು ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿಯವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ; ಸಾರವಿವರಣೆಯವರು **ಅಳಿವಿಲಾ** ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನಿಟು ಕೊಂಡು, ಕ್ಷಯರಹಿತವಾದ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. **ಅಡುಮೈ**- ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು, **ನಾಂ** – ನಾವು, **ಶೆಯ್ಯವೇಣ್ಡು** - "ಅಹಂ ಸರ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾರಿಗೆ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದನ್ನು ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—

ತೆಳಿಕುರಲರುವಿತ್ತಿರುವೇಙ್ಗಡತ್ತು ಎಳಿಲ್‌ಕೋಲ್

ಶೋತಿ ಯನ್ದೈ ತನ್ದೈ ತನ್ದೈಕ್ಕೇ ಎಂದರೆ ಮಹಾಧ್ವನಿಯಾಗುವ ಹಾಗೆ ಶಬ್ದಮಾಡುವ ಬೆಟ್ಟಗಳುಳ್ಳ ತಿರುವೇಙ್ಗಡ ಎಂಬ ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳ ತೇಜೋಮಯವಾದ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವುಳ್ಳ, ನಮ

ನಡುವೈಶೆಯ್ಯ ವೇಣ್ಡುನಾಮ್" ಎನ್ರುಮ್, (೪) "ಪೋಜಙ್ಗೀಳ್ ಪುಕಳ್‌ಗಳ್ ನಾಯುನಾಯ್ ಪುಲನ್ಗೊಳ್ ವಡಿವೆ ಮನತ್ತದಾಯ್ । ಅಜ್ಗೀ ಮಲರ'ಗಳ್ ಕೈಯ್ಯನಾಯ್ ವಳಿಪಟ್ಟೋಡ ವರುಳಿಲ್"

ಪಿತೃಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹರಿಗೆಲ್ಲಾ ನಾಥನಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡೋಣ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇದರಿಂದ ದಾಸಭೂತರಾದ ನಾವು ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ ಸರ್ವದೇಶ ಸರ್ವಕಾಲ ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವದೇ ನಮಗೆ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಭಗವದನುಭವವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೪. ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ೮-೧೦-೪ "**ಪೊಜ್ಗು ಏಳ್**-ತುಂಬಾ ಅಭಿವೃದಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, **ಪುಗಳ್‌ಕಲ್** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳು, **ನಾಯುನಾಯ್** - ವಾಕ್ಕಿಗೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಂದರೆ ಆತನ ನಿರವಧಿಕಾತಿಶಯ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ, **ಪುಲನ್ಗೊಳ್‌ವಡಿವು**-ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನಾಕರ್ಷಿಸುವ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವು, **ಎನ್ ಮನತ್ತೆದಾಯ್**-ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಇರುವದಾಗಿ, ಇದರಿಂದ ವಾಚಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

"**ಚಂದ್ರಕಾಂತಾನನಂರಾಮಮತೀವ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಂ ।**
ರೂಪೌದಾರ್ಯಗುಣೈಃ ಪುಂಸಾಂ ದೃಷ್ಟಿಚಿತ್ತಾಪಹಾರಿಣಂ"

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅರ್ಚಾವತಾರರೂಪ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗಹವು, ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಅಂತಹ ವಿಗ್ರಹವು ಸದಾ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಇರುವದಾಗಿ ಎಂಬ ಭಾವವು ; ಇದರಿಂದ ಮಾನಸ ಕೈಂಕರ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಅಜ್ಗಏಯ್** - ಅಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದ, **ಮಲರ್‌ಗಳ್** - ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಗಳು, **ಕೈಯನಾಯ್** - ನಿನ್ನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ, ಇದರಿಂದ ಕಾಯಿಕಕೈಂಕರ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ವಳಿ** - ಇಂತಹ ವಾಚಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಮೀಚೀನವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು, **ಪಟ್ಟು**-ಅವಲಂಬಿಸಿ, **ಓಡ** - ವರ್ತಿಸುವ ಹಾಗೆ, **ಅರುಳಿಲ್** - ಕೃಪೆಮಾಡಿದುದರಾದರೆ, **ಇಜ್ಗೀತಿರಿನ್ದೇರ್ಕು ಇಳುಕ್ಕು** ನ್ರು **ಎನ್** - ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲೇ ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲೇ ಸಂಚರಿಸುವ ತನಗೆ ಕೊರತೆ ಏನಿರುತ್ತದೆ ? ಎಂದು **ಪೂರ್ವಾರ್ಧ**ದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. **ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು** :—

ಎನ್ರುಮ್' (೫) ನಾಡಾದ ಮಲರ್ ನಾಡಿ" ಎನ್ರುಮ್.

"ಇಚ್ಚ್ಗೀ ತಿರಿನ್ಸ್ಪೇರ್ಕ್ಕಿಳುಕ್ಕು ನ್ನಿರು ಮೂನಿಲ ಮುನ್ನುಂಡು ಮಿಳ್ನ್ದ ಶೆಚ್ಚ್ಗೋಲತ್ತ ಪವಳವಾಯ್ ಚ್ಚೆನ್ದಾಮರೈ ಕಣ್ಣಿ ನ್ನಮ್ಮಾನ್ !"

ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ—ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮೂಲಕ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೊರಪಡಿಸಿದ, ಕೆಂಪಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಹವಳದ ಹಾಗೆ ಅಧರವನ್ನೂ, ಕೆಂಪಗಿರುವ ಕಮಲಪುಷ್ಪದ ಹಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ ತ್ರಿವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಈ ಸತ್ಪಥವನ್ನವಲಂಬಿಸುವ ಹಾಗೆ ನೀನು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದುದಾದರೆ, ಇಲ್ಲೀ ಇರುವದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೊರತೆ ತಾನೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವವು.

೫. ತಿರು ೧-೪-೯ "**ನಾಡಾದ** - ಹುಡುಕಿ ತರಲು ಕಷ್ಟವಾದ, **ಮಲರ್**- ಪುಷ್ಪವನ್ನು, **ನಾಡಿ** - ಹುಡುಕಿ ತಂದು, ಪರಮಪ್ರೀತಿಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಬಹುಪ್ರಿಯವಾದುದಾಗಿ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹೂಗಳನ್ನು ಆತನ ಪಾದ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವದು ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂಬ ಭಾವವು, ಈ ಪುಷ್ಪರೂಪ ಕೈಂಕರ್ಯವೂ ಸರ್ವವಿಧಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಗೂ ಉಪಲಕ್ಷಣವು. ಅಥವಾ ಹುಡುಕಿ ತರಲು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನೆಂಬ ಪುಷ್ಪವನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಆ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವದೇ ಕೈಂಕರ್ಯವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ **ನಾಡೋರುಮ್** - ಎಂದರೆ **ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ** ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆ ಎಂಬುವದು ಸರಿಯಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ **ನಾಡಾದ** ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲರ್ಥವೇ ಸರಿಯಾದುದು.

ನಾಡಾದ ಮಲರ್ ನಾಡಿ ನಾಡೋರಂ ನಾರಣನ್ರ ।
ವಾಡಾದ ಮಲರಡಿಕ್ಕೀಳ್ ವೈಕ್ಕುವೇ ವಕುಕ್ಕಿನ್ರು ।
ವೀಡಾಡಿ ವೀ ರುತ್ತಿಲ್ ವಿನೈಯ ರ್ಕೆಶೆಯುವದೋ ।
ಊಡಾಡು ಪನಿವಾಡಾ ಯುರೈತ್ತೀರಾ ಯೆನದುಡಲೇ॥ ಎಂಬುವದು ಪೂರಾಪಾಶುರವು, **ಊಡಾಡು...... ವಾಡಾಯ್** ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ನನಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಶೀತಲವಾದ ಮಾರುತವೇ, **ನಾಡಾದ...... ನಾಡೋರುಮ್**-ಹುಡುಕಿ ತರಲು ದುರ್ಲಭವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ, **ನಾಡಾದ**

(೬) ವಡಿವಿಣೈಯಿಲ್ಲಾ ಮಲರ್ ಮಗಳ್ ಮತ್ತ್ರ ನಿಲಮಗಳ್

ವಕುಕ್ಕಿನ್ರು - ಬಾಡದೆ ಇರುವ ಕಮಲ ಪುಷ್ಪದ ಹಾಗಿರುವಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯ ಸಮರ್ಪಿಸುವದೇ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರಲಾಗಿ, **ಪೀಡು**..........**ವಿನೈಯ** ಱ್ಱ**ದು** - ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ವಿರಹ ದುಃಖದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ರುವ ಈ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯವು, **ಎತ್ ಶೆಯ್ವದೋ** - ಯಾವ ಅನರ್ಥವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೋ ? **ಉರೈತ್ತು** - ಆ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಹಾಗೆ ಸರಿಯಾದ ಏನೂ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಬಾರದಿದ್ದರೆ, **ಎನದುಡಲ್ ಈರಾಯ್** - ನನ್ನ ಶರೀರವು ನಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡು ಎಂದು ವಾಯುವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

೬. ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ೯-೨-೧೦ **ವಡಿವು**-ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ, **ಇಣೈ ಇಲ್ಲಾ**-ಸಮಾನವಿಲ್ಲದ ಎಂದರೆ ನಿರತಿಶಯ ಲಾವಣ್ಯವುಳ್ಳ, **ಮಲರ್ ಮಗಳ್** - ಕಮಲವಾಸಿನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ, **ಮತ್ತ್ರ** - ಅಂತಹ, **ನಿಲಮಗಳ್** - ಭೂದೇವಿಯೂ ಸಹ, **ಪಿಡಿಕ್ಕುಮ್** - ಒತ್ತಿ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವ, **ಮೆಲ್ಲಡಿಯೈ** ಸುಕುಮಾರವಾಗಿ ಮೃದುವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು, **ಕೊಡುವಿನೈಯೇ ನುಮ್** - ಮಹಾ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ನಾನೂ ಸಹ, **ಪಿಡಕ್ಕ** - ಒತ್ತಿ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ, ಮುಂದಕ್ಕೆ, **"ನೀ ಒರುನಾಳ್ ಕೂವುದಲ್ವರುದಲ್ ಶೆಯ್ಯಾಯೇ"** ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಕೃಪಪೂರ್ಣನಾದ ನೀನು ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ (ಪರಮಪದಕ್ಕೆ) ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಬಂದು ಕೃಪೆಮಾಡಿಯಾಗಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

> **ಕೊಡುವಿನೈಪ್ಪಡೆಗಳ್ ವಲ್ಲೈಯಾ ಯಮರರ್ಕ್ಕಿಡರ್ ಕೆಡವ ಶುರರ್ಕೆಟ್ಟಿಡರ್ ಶೆಯ್ । ಕಡುವಿನೈ ನಞ್ಜೇ ಯೆನ್ನುಡೈಯ ಮುದೇ ಕಲಿವಯಲ್ ತಿರುಪ್ಪುಳಿಙ್ಗುಡಿಯಾಯ್ । ವಡಿವಿಣೈ ಯಿಲ್ಲಾ ಮಲರ್ಮಗಳ್ಮಱ್ಱೈ ನಿಲಮಗಳ್ ಪಿಡಿಕ್ಕು ಮೆಲ್ಲ ಡಿಯೈ । ಕ್ಕೊಡುವಿನೈಯೇನುಮ್ ಪಿಡಿಕ್ಕನೀ ಯೊರುನಾಳ್ ಕೂವುದಲ್ ವರುದಲ್ ಶೆಯ್ಯಾಯೇ ॥**

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾ ಪಾಶುರವು. **ಕೊಡುವಿನೈ ಪಡೈಗಳ್ ವಲ್ಲೆಯಾಯ್** ಕ್ರೂರ ವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳ ಸುದರ್ಶನಾಯುಧಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ನಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, **ಅಮರರ್ಕ್ಕು ಇಡರ್ ಕೆಡ**-ದೇವತೆಗಳ ದುಃಖವು ತೀರುವ ಹಾಗೂ, **ಅಶುರರ್**ಗಳುಕ್ಕು **ಇಡರ್ಶೆಯ್ಯ** - ಕ್ರೂರರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಇರುವ, **ಕುಡವಿನೈನೆಂಜೇ**-ಕ್ರೂರ

ಪಿಡಿಕ್ಕು ಮೆಲ್ಲಡಿಯೈ ಕೊಡುವಿನೈಯೇನುಂ ಪಿಡಿಕ್ಕ” ಎನ್ರುಮ್ (೭) “ತನಕ್ಕೇ ಯಾಕ ವೆನ್ನೈಕ್ಕೊಳ್ಳುಮೀದೆ” ಎನ್ರುಮ್ (೮) “ಉನಕ್ಕೆ ನಾಮಾಳ್‍ಚ್ಚೆಯ್‍ವೋಮ್” ಎನ್ರುಮ್,

---

ವಾದ ಔಷಧ ಮತ್ತು ವಿಷವನ್ನುಳ್ಳವನೇ, **ಯೆನ್ನುಡೈಯಮುದೇ** ನನಗೆ ಅಮೃತದ ಹಾಗೆ ಭೋಗ್ಯ ಭೂತನೇ, **ಕಲಿವಯಲ್ ತಿರುಪ್ಪುಳಿಙ್ಗುಡಿಯಾಯ್** - ಸಮೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಗದ್ದೆಗಳುಳ್ಳ ತಿರುಪ್ಪುಳಿಙ್ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವವನೇ ಎಂದು ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ಅರ್ಥವು, ಇದರಿಂದಲೂ ಕೈಂಕರ್ಯವೇ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

೭. ತಿರುವಾಯ್ ಮೊಳಿ ೨-೯-೪. **ತನಕ್ಕೆ ಆಕ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ತನಗೇ ಮಾತ್ರವೇ ಎಂದರೆ ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಶೇಷಭೂತನಾಗಿ ದಾಸ್ಯ ಮಾಡಿಕ್ಕೊಂಡು ಪರತಂತ್ರನಾಗುವ ಹಾಗೆ, **ಎನ್ನೈಕ್ಕೊಳ್ಳುಮ್** - ನನ್ನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವನು. ಇಲ್ಲಿ ದಾಸ್ಯಮೂಲಕ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪೂರಾಪಾಶುರವು :—

ಎನಕ್ಕೇ ಯಾಟ್ಚೆಯ್ಯೆಕ್ಕಾಲತ್ತು ಮೆನ್ರು ಎನ್ । ಮನಕ್ಕೇ ವಂದಿಡೈ ವೀಡಿನ್ರಿ ಮನ್ನಿ । ತನಕ್ಕೇ ಯಾಗವೆನ್ನೈಕೊಳ್ಳುಮೀದೇ । ಎನಕ್ಕೇ ಕಣ್ಣನೈಯಾನ್ ಕೊಳ್ ಶಿರಪ್ಪೇ.

ಇದರರ್ಥವು—**ಎಕ್ಕಾಲತ್ತುಮ್ ಎನಕ್ಕೇ ಅಳ್‍ಶೆಯ್ ಎನ್ರು** - ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ತನಗೇ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು, **ಎನ್ ಮನಕ್ಕೆ ವಂದು**- ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ, **ಇಡೈವೀಡು ಇನ್ರಿ** - ವಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, **ಮನ್ನೀ** - ನಿರಂತರ ದಾಸ್ಯವನ್ನುಮಾಡಿ, **ತನಕ್ಕೇಯಾಗ** - ತನಗೇ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿ, **ಎನ್ನೈ ಕ್ಕೊಳ್ಳುಮ್** - ನನ್ನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವನು, **ಈದೇ ಎನಕ್ಕೇ** – ಇದೇ ನನಗೆ, **ಕಣ್ಣನೈಯಾನ್‍ಕೊಳ್ಳು** - ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ, **ಶಿರುಪ್ಪೇ** - ಪ್ರಯೋಜನವು. ನನಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಗವಾನರವರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮುಖ್ಯಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ—ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲೂ ತನಗೇ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನಿರಂತರವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ತನಗೇ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದುದೀಗ ನನಗೆ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದ ುಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

(೮) ತಿರುಪ್ಪಾವೈ ೨೯. **ಉನಕ್ಕೇ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿಯೇ, **ನಾಮ್** - ನಾವುಗಳು, **ಆಳ್‍ಶೆಯ್‍ವೋಮ್**-

(೯) " ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮಿಡತ್ತುಕೊಟ್ಟಡಕ್ಕೊಳ್ಳುವಾಗಿಲ್ "ಎನ್ನುವ್

ಕೈಙ್ಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆವು.

" ಶಿತ್ತಂ ಶಿರುಕಾಲೆ ವನ್ದನ್ನೈಚ್ಚೇವಿತ್ತುನ್ ಪೊಱ್ಱಾಮರೈಯಡಿಯೇ ಪೋಱ್ಱುಮ್ ಪೊರುಳ್ ಕೇಳಾಯ್ । ಪೆಱ್ಱಮ್ ಮೇಯ್ತ್ತುಣ್ಣುಮ್ ಕುಲತ್ತಿಱ್ಪಿರನ್ದು, ನೀಕುಱ್ಱೇವಲೆಙ್ಗಳೈಕೊಳ್ಳಾಮಱ್ಪೋಗಾದು । ಇಱ್ಱೈಪ್ಪಱೈಕೊಳ್ವಾನನ್ರುಗಾಣ್ ಗೋವಿನ್ದಾ, ಎಱ್ಱೈಕ್ಕುಮ್ ಏೞೇೞು ಪಿರವಿಕ್ಕುಮ್ ಉನ್ರನ್ನೋಡುಱ್ಱೋಮೇಯಾವೋಮ್ ಉನಕ್ಕೇ ನಾವಾಟ್ಚೆಯ್ವೋಮ್, ಮಱ್ಱೈನಙ್ಗಾಮಙ್ಗಳ್ ಮಾಱ್ಱೇಲೋರೆಮ್ಬಾವಾಯ್ "

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾ ಪಾಶುರವು. **ಶಿಱ್ಱಂ....ಸೇವಿತ್ತು** - ಈ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲೇ ಬಂದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಂಗಳಿಗೆರಗಿ, **ಉನ್....ಕೇಳಾಯ್** - ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುವೆವು ಕೇಳೈಯ್ಯಾ, **ಪೆಱ್ಱಮ್....** ಪಿರನ್ದನೀ-ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿ ಜೀವನಮಾಡುವ ಗೋಪಾಲರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನೀನು, ಸದ್ವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಸಾಧುಗಳ ಪರಿತ್ರಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಜನಿಸಿದ ನೀನು, **ಕುಱ್ಱೈಮ್....ಪೋಕಾದು**-ನಮ್ಮ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇರಕೂಡದು, **ಇಱ್ಱೈಮ್ ಪಱೈ ಕೊಳ್ವಾನ್......ಗೋವಿಂದಾ** - ಈಗಿನ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದವರಲ್ಲವೈಯ್ಯಾ ಓ ಗೋವಿಂದನೇ, **ಎಱ್ಱೈಕ್ಕುಮ್......ಯಾವೋಮ್** - ಇನ್ನೂ ೨೧ ಜನ್ಮವಿರುವವರಿಗೇಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕಾಲತತ್ವವಿರುವವರೆಗೇಯಾಗಲಿ ನಿನ್ನನ್ನಗಲಿ ನಾವಿರಲಾರೆವು, **ಉನಕ್ಕೇನಾವಾಳ್ಶೈಯ್ವೋಮ್** - ನಿನಗೇ ಶೇಷಭೂತರೆಂಬುವದನ್ನರಿತವರಾದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಸರ್ವ ವಿಧವಾದ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವನ್ನು ಸರ್ವದೇಶ, ಸರ್ವಕಾಲ, ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಡೆಸುವೆವು. **ಮಱ್ಱೈನಂ....ಮಾಱ್ಱು** - ನಮ್ಮ ಇತರ ಐಹಿಕಾದಿ ಕಾಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು, ಆಗೀಗ ನಮ್ಮ ಈ ವ್ರತವು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ." ಎಂಬುವದೀ ಪಾಶುರತಾತ್ಪರ್ಯವು

೯. ನಾಚ್ಚಿಯಾರ್ ತಿರುಮೊಳಿ ೪. ೧.

"ತೆಳ್ಳಿಯಾರ್ ಪಲರ್ ಕೈತೊಳುನ್ದೇವನಾರ್
ವಳ್ಳಲ್ ಮಾಲಿರುಮ್ ಶೋಲೈಮಣಾಳನಾರ್
ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮಿಡತ್ತಡಿ ಕೊಟ್ಟಿಡ
ಕ್ಕೊಳ್ಳುಮಾಗಿಲ್ ನೀಕೂಡಿಡು ಕೂಡಲೇ ॥"

(೧೦). "ಎಣ್ಣಕ್ಕಣ್ಡವಿರಲ್‌ಗಳ್" ಎನ್ರುನ್,

ಎಂಬುವದು **ಪೂರಾ** ಪಾಶುರವು. **ತೆಳ್ಳಿಯಾರ್** - ನಿತ್ಯಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಾದ, **ಪಲರ್** - ಅನೇಕರು, **ಕೈತೊಳುವ್** - ಅಂಜಲಿ ಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡುವಹಾಗೆ ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವ, **ದೇವನಾರ್** - ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ, **ವಳ್ಳಲ್** - ಪರಮೋದಾರರಾಗಿ, **ಮಾಲಿರುಞ್ಜೋಲೈ** - ತಿರುಮಾಲಿರುಂಜೋಲೆ ಎಂಬ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ, **ಮಣಾಳನಾರ್** - ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಜಮಾಡಿಸಿದವರಾಗಿ, **ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮಿಡತ್ತೈ** - ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, **ಅಡಿಕೊಟ್ಟಿಡ**-ಪಾದಕೈಙ್ಕರ್ಯವನ್ನು, **ಕೊಳ್ಳುಮಾಗಿಲ್** - ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರಾದರೆ, **ಕೂಡಲೇ** - ಒಡನೆಯೇ **ನೀಕೂಡಿಡು** - ನೀನು ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು. ಇದು ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರವರ ಮಗಳಾದ ಆಂಡಾಳ್ ಹೇಳುವ ಉಕ್ತಿಯು.

ಇದರಿಂದ ಮುಮುಕ್ಷುವಿನ ಕೃತ್ಯವು ಕೈಙ್ಕರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

೧೧. ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ ತಿರುಮೊಳಿ, ೪-೪-೩.

ವಣ್ಣನನ್ಮಣಿಯುಮ್ ಮರಕತಮುಮ್ ಅಳುತ್ತಿನಿಳಲೆಳುಮ್ । ತಿಣ್ಣೈಶೂಳ್ ತಿರುಕೋಟ್ಟಿಯೂರ್ ತಿರುಮಾಲವನ್ ತಿರುನಾಮಙ್ಗಳ್ । ಎಣ್ಣಕ್ಕಣ್ಡ ವಿರಲ್‌ಗಳಾಲ್ ಇರೈಪ್ಪೊಳಿದುಮ್ ಎಣ್ಣಗಿಲಾದುಪೋಯ್ । ಉಣ್ಣಕ್ಕಣ್ಡದ ಮೂತ್ತೈವಾಯ್‌ಕ್ಕು ಕ್ಕವಳಮುಂದು ಕಿನ್ರಾರ್‌ಗಳೇ॥ಎಂಬುವದು **ಪೂರಾ** ಪಾಶುರವು.

ವಣ್ಣನನ್ಮಣಿಯುಮ್ - ಒಳ್ಳೇ ಕಾನ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮಾಣಿಕ್ಯವನ್ನು **ಮರಕತಮುಮ್** - ಪಚ್ಚೆಯನ್ನು, **ಅಳುತ್ತಿ** - ಕೆತ್ತಿ, **ನಿಳಲೆಳುಮ್** - ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ, **ತಿಣ್ಣೈಶೂಳ್** - ಜಗಲಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ,**ತಿರುಕೋಟ್ಟಿಯೂರ್** ಎಂಬ ದಿವ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವ, **ತಿರುಮಾಲವನ್ ತಿರುನಾಮಙ್ಗಳ್** – ಶ್ರೀಯಃಪತಿಯ ದಿವ್ಯ ನಾಮಗಳನ್ನು **ಎಣ್ಣಕ್ಕಂಡವಿರಲ್‌ಗಳಾಲ್**-ಎಣಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿರುವ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ, **ಇರೈಪ್ಪೊಳಿದುಮ್** - ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ, **ಎಣ್ಣಗಿಲಾದುಪೋಯ್** - ಹಾಗೆ ಎಣಿಸದೆ ಹೋಗಿ, **ಕವಳಂ** - ಅನ್ನದ ತುತ್ತನ್ನು, **ಊತ್ತೈವಾಯ್‌ಕು** - ಅಶುದ್ಧ ಬಾಯಿಗೆ **ಉಣ್ಣಕಂಡದಂ** - ಹಾಕುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಮುಂದು ಕಿನ್ರಾರ್‌ಗಳೇ** – ಆತುರಪಡುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ. ಇದರಿಂದ ಕೈಬೆರಳಿಗೆ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವು ತುತ್ತುಗಳನ್ನು

(೧೧) " **ಉಣ್ಣಾನಾಳ್ ಪಶಿಯಾವದೊನ್ರಿಲ್ಲೈಯೋವಾದೇ ನವೋ ನಾರಣಾವೆನ್ರೆಣ್ಣಾನಾಳುಮಿರುಕ್ಕೆಶುರ್‌ಚಾಮುವೇದ ನಾಣ್ಮಲರ್ ಕೊಣ್ಡು ನಪಾದಮ್ ನಣ್ಣಾನಾಳ್ ವೈತ್ತತ್ತುರುಮಾಕಿಲ ನ್ರೆನಕ್ಕನ್ವೈ ಪಟ್ಟನಿನಾಳೇ" ಎನ್ರುಮ್,**

ಹೇಯವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಬಾಯಿಗೆ ಸೇರಿಸುವದಲ್ಲವು ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ ಜಪತಪಗಳಲ್ಲಿ ಆತನ ದಿವ್ಯನಾಮುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವದು. ಬಾಯಿಯು ಆ ದಿವ್ಯನಾಮುಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವದು, ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ವಾಚಿಕಮಾನಸಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು.

೧೧. ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ ತಿರುಮೊಳಿ ೫-೧-೬. **ಉಣ್ಣಾನಾಳ್** - ಆಹಾರವಿಲ್ಲದ ಉಪವಾಸ ದಿನದಲ್ಲಿ, **ಪಶಿಯಾವದೊನ್ರಿಲ್ಲೈ** - ನನಗೆ ಹಶಿವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವು, ಇನ್ನು ಯಾವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ತುಂಬಾ ಹಸಿವು ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. :—**ಓವಾದೆ** - ವಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲದೆ, **ನವೋ ನಾರಣಾವೆನ್ರು** - ನಮೋನಾರಾಯಣ ಎಂದು, **ಎಣ್ಣಾನಾಳುಮ್** ಮೂಲಮಂತ್ರ ಜಪವಿಲ್ಲದ ದಿನವೂ, ಮತ್ತು **ಇರುಕ್** - ಋಗ್ವೇದ, **ಎಶುಚ್** - ಯಜುರ್ವೇದ, **ಶಾಮವೇದ** - ಸಾಮವೇದಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ, **ನಾಣ್ಮಲರ್** - ನಾಲ್ಕು ಪುಷ್ಪಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಅಥರ್ವಣವೇದವೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, **ಕೊಂಡು ನ್ಪಾದಮ್** - ಇವುಗಳ ಮಂತ್ರಪುಷ್ಪವನ್ನು ಹೇಳಿ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು **ನಣ್ಣಾನಾಳ್** – ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಅರ್ಚಿಸದೇ ಇರುವ ದಿನವೂ ಸಹ **ವೈತ್ತದುರುಮಾಗಿಲ್** - ಪ್ರಾಪ್ತಗಳಾದರೆ, **ಅನ್ರು** - ಆ ದಿನವೇ, **ಎನಕ್ಕನ್ವೈ** – ನನಗೆ ಅವುಗಳು, **ಪಟ್ಟನಿನಾಳೇ** - ಕ್ಷುತ್ತಿನಿಂದ ಬಾಧಿತಗಳಾದ ದಿನಗಳೇ, ಎಂದರೆ ಉಪವಾಸ ದಿನಗಳೇ ಸರಿ, **ಎನ್ರುಮ್** – ಎಂದು, ಇಲ್ಲಿ ಈ ಪಾಶುರದ ಮೂರು ಪಾದಗಳೂ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. **ಕಣ್ಣಾನಾನ್ಮುಗನೈಪಡೈತ್ತಾನೇ ಕಾರಣಾ ಕರಿಯಾಯಡಿಯೇ ನಾ್‌**"ಎಂಬುವದು ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದವು. ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ. **ಓ ಕಾರಣಾ** - ಪ್ರಕೃತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೂ ಆದಿಕಾರಣನೇ, ಅದರೂ, **ಕಣ್ಣಾ** - ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ವಸುದೇವಸೂನುವಾಗಿ ಸರ್ವಸುಲಭನಾಗಿ ಅವತಾರಮಾಡಿದವನೇ, **ನಾನ್ಮುಗನೈ ಪಡೈತ್ತಾನೇ** - ಚತುರ್ಮುಖನನ್ನು ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಲು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನೇ, **ಕರಿಯಾಯ್** - ಸರ್ವರನ್ನೂ ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಅವರುಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸುವ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹಯುಕ್ತನಾದವನೇ, ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ನೀನು ಧಾರಕ

(೧೨) **ನಾಕ್ಕು ನಿನ್ನೈಯಲ್ಲಾಲರಿಯಾದು ನಾನದಞ್ಜುವನ್ ವಶಮನ್ರು" ಎನ್ರುಮ್,**

ನೇನೋ ಹೌದು, ಆದರೂ **ಅಡಿಯೇ ನಾ** - ಅನನ್ಯಾರ್ಹ ಶೇಷಭೂತನಾದ ನನಗೆ ಯಾವುದು ಮುಖ್ಯಧಾರಕವೆಂದರೆ :—ನನಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಜನ್ಮವನ್ನಿತ್ತಿರುವೆ, ಜನನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವದರಿಂದ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಉಪವಾಸವಾದರೂ ಉಪವಾಸವೆಂದೆಣಿಸುವದಿಲ್ಲವು. ನಿನಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗದ ದಿನವೇತಮಗೆ ಉಪವಾಸದಿನವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

೧೨. ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ ತಿರುಮೊಳಿ. ೫. ೧. ೧.

ಪಾಕ್ಕುತ್ತೂಯ್‌ಮೈಯಿಲಾಮೈಯಿನಾಲೆ **ಮಾಧವಾ ವುನ್ನೈ** ವಾಯ್‌ಕೊಳ್ಳಮಾಟ್ಟೇ । **ನಾಕ್ಕು ನಿನ್ನೈ ಯಲ್ಲಾ ಲರಿಯಾದು** ನಾನದಞ್ಜುವ **ನೇನ್ ವಶಮನ್ರು । ಮೂರ್ಕ್ಕುಪ್ಪೇಶುಗಿನ್ರಾ ನಿವನೆನ್ರು** ಮುನಿವಾಯೆಲುಮೆನ್ **ನಾವಿಲುಕ್ಕು** ನ್ರೇ **ಕಾಕ್ಕೈ ಪಾಯಿಲ್** ಕಟ್ಟುರೈಕೊಳ್ಳೆರ್ **ಕಾರಣಾ ಕರುಳಕ್ಕೊಡಿಯಾನೇ** ॥ ಎಂದು ಪೂರಾ ಪಾಶುರವು. ಇದರರ್ಥವು :—**ನಾಕ್ಕು**-ನನ್ನ ನುಡಿಯು, **ತೂಯ್‌ಮೈಯಿಲಾಮೈಯಿನಾಲೆ**-ಭಗವತ್ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವದು, ಅನ್ಯದೇವತೆಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವದು, ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿಗಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವದು, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಶುದ್ಧಿಗಳಿರುವದರಿಂದ, **ಹೇ ಮಾಧವಾ** - ಓ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಯೇ, ಉ**ನ್ನೈ ವಾಯ್ಕೊಳ್ಳ ಮಾಟ್ಟೇ** - ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲಾರೆನು, **ನಾಕ್ಕು** - ನಾಲಿಗೆಯು, **ನಿನ್ನೈಯಲ್ಲಾಲ್** - ಸರ್ವರಸನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, **ಅರಿಯಾದು** - ಬೇರೆ ಯಾವ ರುಚಿಯಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವು. ಅದು ವಿಷಯಾಧೀನವಾದುದೇ ವಿನಾ ಇನ್ನು ಯಾವುದನ್ನು ಕಂಡಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ನಾನದು **ಅಂಜುವ** - ನಾಲಿಗೆಯ **ದೋಷವನ್ನು** ತಿಳಿದವನಾಗಿ ನಾನು ಭಯಪಡುತ್ತೇನೆ. **ಎವಶಮನ್ರು** - ಅದು ರಸಪರೀಕ್ಷೆಯುಳ್ಳದಾದುದರಿಂದ, ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಲ್ಲವು, **ಮೂರ್ಕ್ಕುಪ್ಪೇಶಾಗಿನ್ರಾನಿವನೆನ್ರುಮುನಿವಾಯೇಲುಮ್** - ನಾನು ಹೇಳುವ ಪಾಶುರವು ಮೂರ್ಖನು ಹೇಳುವ **ಪಾಶುರವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನೀನು** ಕೋಪಗೊಂಡರೂ, **ಎನಾವಿನುಕ್ಕಾಟ್ರೇನ್** - ನಿನ್ನ ಕೋಪವನ್ನಾದರೂ ಸಹಿಸಬಹುದು, ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು **ಮಾತ್ರ** ಸಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವು, **ಎಂದರೆ**

(೧೩) “ವಾಯವನೈಯಲ್ಲದು ವಾಳ್ತ್ತಾದು” ಎನ್ರುಮ್

ಅದರ ದಾಹವು ತೀರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ; ಆಗಲಿ ಹಾಗಾದರೆ ಅಂತಹ ಪಾಶುರವು ನಮಗೆ ಅಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಲಾರದೋ ಎಂದರೆ, **ಕಾಕ್ಕೈವಾಯಿಲುಮ್ ಕಟ್ಟುರೈಕೊಳ್ವರ್**-ಕಾಗೆಯು ಕರ್‍ರೆಂದು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಕೂಗಿದರೂ ಮಹಾತ್ಮರು ಒಳ್ಳೇದನ್ನೇ ನುಡಿಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸುವರು, ತಮಗೆ ಅವಶಕುನವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸರು, ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಅವಿಧೇಯವಾದ ನಾಲಿಗೆಯು ಒರಟುತನದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರೂ ನೀನು ಅದರಲ್ಲಿ ಗುಣವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದೇಕೆಂದರೆ ನೀನು **ಕಾರಣಾ** - ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೂ ಸಹ ನೀನೇ ಕಾರಣವು. ನಿನ್ನದಾದ ನಾಲಿಗೆಯು ಸ್ತುತಿಸಿತು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನೀನು **ಕರುಳಕ್ಕೊಡಿಯಾನೇ**-ನಾಲಿಗೆ ಮಾಡಿದಪರಾಧವನ್ನು ಸಹಿಸಲೇ ಬೇಕು, ಅದೇನೆಂದರೆ ನೀನು ಅಘಟಿತಘಟನಾಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೆಂದೂ, ಭಕ್ತರ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವನೆಂದೂ, ಆಶ್ರಿತರಕ್ಷಕನೆಂದೂ, **ಕೊಡಿಯಾನೆ** - ಧ್ವಜಪಟವನ್ನು ಏರಿಸಿದವನಲ್ಲವೇ,

ಇಲ್ಲಿಯೂ ವಾಚಾ ಕೈಂಕರ್ಯವು ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೩. ಮುದಿಲ್ ತಿರುವಂದಾದಿ. ೧೧ “**ವಾಯ್** - ವಾಗಿಂದ್ರಿಯವು, **ಅವನೈಯಲ್ಲದು**–ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನಲ್ಲದೆ ಇತರರನ್ನು **ವಾಳ್ತ್ತಾದು**-ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲಾರದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಾರ್ಥಕ್ಯರೂಪ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ :—

> **ವಾಯವನೈ ಯಲ್ಲದು ವಾಳ್ತ್ತಾದು, ಕೈಯುಲಗಮ್**
> **ತಾಯವನೈ ಯಲ್ಲದು ತಾನ್ತೊಳಾ—ಪೇಯ್ಮುಲೈನ**
> **ಞ್ಜಾಗ ವುಣ್ಡಾನುರುವೋಡು ಪೇರಲ್ಲಾಲ್**
> **ಕಾಣಕಣ್ ಕೇಳಾಶೆವಿ.**

ಇದರರ್ಥವು. ವಾಕ್ಕು ಈ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನಲ್ಲದೆ ಇತರರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲಾರದು. **ಕೈ** - ಹಸ್ತವು **ಉಲಕಂ ತಾಯವನೈಯಲ್ಲದು** - ಈ ಭೂಲೋಕವನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸುವವನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, **ತಾ್ತೊಳಾ** - ತಾನೇ ನಮಸ್ಕರಿಸಲಾರದು. **ಪೇಯ್** - ಪಿಶಾಚಿಯಾದ **ಪೂ**ತನಿಯ **ಮುಲೈನಂಜುಂಡಾನ್** ಸ್ತನದ ವಿಷವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ, **ಉರುವಲ್ಲಾಲ್** - ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ, **ಕಣ್** - ನನ್ನ ಕಣ್ಣು, **ಕಾಣಾ** - ಕಾಣಲಾರದು, ನನ್ನ **ಶೆವಿ** - ಕಿವಿಯು, **ಪೇರಲ್ಲಾಲ್** ಆತನ ದಿವ್ಯನಾಮಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ,

(೧೪) "ತೋಳುವನ್ನೈಯಲ್ಲಾಲ್ ತೊಳು" ಎನ್ನುವದು,

ಕೇಳಾ - ಕೇಳವಲ್ಲದು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಪ್ರತಿ ಇಂದ್ರಿಯವೂ ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೇ ಹೊರತು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಕೂಡದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ವಾಗಿಂದ್ರಿಯವು ಆತನನ್ನೇ ಸ್ತುತಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಹಸ್ತವು ಆತನನ್ನೇ ಅರ್ಚಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಕಣ್ಣು ಆತನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೇ ದರ್ಶನಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಕಿವಿಯು ಆತನ ದಿವ್ಯನಾಮಗಳನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "**ಜಿಹ್ವೇ ಕೀರ್ತಯ ಕೇಶವಂ ಮುರರಿಪುಂ ಚೇತೋ ಭಜ ಶ್ರೀಧರಂ**" ಎಂಬ ಮುಕುಂದಮಾಲಾ ಸ್ತೋತ್ರವೂ ಮತ್ತು

> **ವಾಣೀ ಗುಣಾನುಕಥನೇ ಶ್ರವಣಂ ಕಥಾಯಾಂ ಹಸ್ತೌ ಚ ಕರ್ಮಸು ಮನಸ್ತವ ಪಾದಯೋರ್ನಃ। ಸ್ಮೃತ್ಯಾಂ ಶಿರಸ್ತವನಿವಾಸ ಜಗತ್ಪ್ರಣಾಮೇ ದೃಷ್ಟಿಸ್ಸತಾಂ ದರ್ಶನೇಸ್ತು ಭವತ್ತನೂನಾಂ॥"**

ಎಂಬ ಭಾಗವತ ಶ್ಲೋಕವೂ ಅನುಸಂಧೇಯವು. ಇದು ನಳಕೂಬರ ಮಣಿಗ್ರೀವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಮಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಪ್ರಕರಣವು. ನಮ್ಮ ವಾಕ್ಕು ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲೂ, ಕಿವಿಯು ನಿನ್ನ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ದಿವ್ಯಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ಕೇಳುವದರಲ್ಲೂ, ಕೈಗಳು ನಿನ್ನ ಪೂಜಾರೂಪಕರ್ಮಗಳಲ್ಲೂ, ಮನಸ್ಸು ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವದರಲ್ಲೂ, ಓ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ನಿವಾಸವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ, ಶಿರಸ್ಸು ನಿನ್ನ ಪ್ರಣಾಮದಲ್ಲೂ, ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯು ನಿನ್ನ ಅಂಶಭೂತರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಶರೀರವಾಗಿರುವ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರುಗಳನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವದರಲ್ಲೂ, ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

೧೪. ಮುದಿಲ್ ತಿರುವಂದಾದಿ ೬೩

"ತೋಳವನ್ನೈಯಲ್ಲಾಲ್ ತೊಳಾ, ಎನ್ ಶೆವಿಯಿರಣ್ಡುಮ್
ಕೇಳವನೆರ್ದಿ ಮೊಳಿಯೇ ಕೇಟ್ಟಿರುಕ್ಕುಮ್ – ನಾಣಾಳುಮ್
ಕೋಣಾಗಣೈಯಾರ್ ಕುರೈ ಕಳಲೇ ಕೂರುವದೇ
ನಾಣಾನ್ಮೈನಳ್ಳೇ ನಯಮ್" ಎಂಬುವದು ಈ ಪಾಶುರವು.

ತೋಳ್ – ಕೈಗಳು, **ಅವನ್ನೈಯಲ್ಲಾಲ್** - ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನಲ್ಲದೆ, **ತೊಳಾ** ಅಂಜಲಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರದು, ಅಥವಾ ಅರ್ಚಿಸಲಾರದು ಏಕೆಂದರೆ :— **ಎನ್ ಶೆವಿಯಿರುಣ್ಡುಮ್**-ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳೆರಡೂ, **ಕೇಳ್**-ಸರ್ವಬಂಧುವಾದ, ಅವ

(೧೫) **ನಯುವೇ್ೕ ಪಿರರ್ ಪೊರುಳ್ಳೈ” ಎನ್ರುವುರ್,**

ನದು ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, **ಇ್ನ ಮೊಳಿಯೇ**-ಮಧುರವಾದ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು, **ಕೇಟ್ಟಿರುಕ್ಕುಂ** -ಕೇಳಿರುತ್ತವೆ. ನಾ-ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯಾದರೋ, **ನಾಳುವುರ್** -ಯಾವಾಗಲೂ, **ಕೊಳ್‌ನಾಗ** - ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಸರ್ಪವಾದ ಆದಿಶೇಷನನ್ನು **ಅಣ್ಯೆಯರ್**-ಹಾಸಿಗೆಯಾಗಿ ಉಳ್ಳವನ, **ಕುರೈಕಳಲೇ** - ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಾದಗಳನ್ನು, **ಕೂರುವುದೇ** - ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡುವುದು, **ನಾಣನ್ಮೈ** - ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ, **ನಳ್ಳೇ್ೕ**-ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಬರಕೊಡಿಸೆನು **ನಯುವುರ್**-ಇದೀಗ ನೀತಿಯು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೫. ಮುದಿಲ್ ತಿರುವಂದಾದಿ. ೬೪.

“ನಯುವೇ್ೕ ಪಿರರ್ ಪೊರುಳ್ಳೈ ನಳ್ಳೇ್ೕ ಕೀಳಾರೋಡು
ಉಯುವೇ ನುಯುರ್‌ನ್ದವರೋಡಲ್ಲಾಲ್–ವಿಯುವೇ್ೕ
ತಿರುಮಾಲ್ಲೈಯಲ್ಲದು ದೆಯ್‌ವ ಮೆನ್ರೇತ್ತೇ್ೕ
ವರುಮಾರೇ್ೕ ನಮ್ಮೇಲ್ ವಿನ್ನೈ

ಪಿರರ್ – ತನಗಿಂತಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣನಾಗಿ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, **ಪೊರುಳ್ಳೈ** - **“ಯಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಶರೀರಂ”** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಸ್ವತ್ತಾದ ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು, **ನಯುವೇ್ೕ** – ಆಶೆಪಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ನನ್ನದು ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಇಡುವದಿಲ್ಲವು; **“ಅನ್ಯಥಾ ಸಂತಮಾತ್ಮಾನಂ ಯೋನ್ಯಥಾ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ। ಕಿಂ ತೇನ ನಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಚೋರೇಣಾತ್ಮಾಪಹಾರಿಣಾ”** ಎಂದುಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮಾ ತನ್ನದು ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯುಳ್ಳ ಕೀಳಾಗಿರುವ ಸಂಸಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ, **ನಳ್ಳೇನ್** - ಸೇರುವದಿಲ್ಲವು. **ಉಯುರ್‌ನ್ದವರೋಡಲ್ಲಾಲ್** -ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟರಾದ ಭಾಗವತರೊಂದಿಗಲ್ಲದೆ, ಇತರರೊಂದಿಗೆ, **ಉಯುವೇನ್**-ಸಹವಾಸವನ್ನು ಮಾಡೆನು, **ತಿರುಮಾಲ್ಲೈಯಲ್ಲದು** – ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ, ಯಾರನ್ನೂ **ದೇಯ್‌ವಮೆನ್ರು**–ಪರದೇವತೆಯೆಂದು, **ಏತ್ತೇನ್** ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವದಿಲ್ಲವು ಮತ್ತು. **ವಿಯುವೇ್ೕ** – ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವದೂ ಇಲ್ಲವು. **ನಮ್ಮೇಲ್‌ವಿನ್ನೈ** ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪಾಪವು, **ವರುಮಾರೇ್ೕ** ಬರುವ ರೀತಿಯು ಹೇಗೆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದರಿಂದ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರ ನಿವೃತ್ತಿರೂಪ ಕೈಂಕರ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

(೧೬) "ನಿರನ್ತರಂ ನಿನೈಪ್ಪದಾಗ ನೀ ನಿನೈಕ್ಕ ವೇಣ್ಡುಮೇ" ಎನ್ರುಮ್, (೧೭) "ಇರುಳಿರಿಯ",

---

೧೬. ತಿರುಚ್ಚಂದ ವಿರುತ್ತಂ ೧೦೧.

"ಇರನ್ದುರೈಪ್ಪದುಣ್ಡು ವಾಳಿ ಯೇಮ ನೀರ್ ನಿರತ್ತಮಾ
ವರನ್ತರುನ್ದಿರುಕ್ಕು ರಿಪ್ಪಿಲ್ ವೈತ್ತದಾಗಿಲ್ ಮನ್ನುಶೀರ್
ಪರನ್ದ ಶಿನ್ದೈಯೊನ್ರಿ ನಿನ್ರು ನಿನ್ನ ಪಾದ ಪಙ್ಕಯಮ್
ನಿರನ್ತರಂ ನಿನೈಪ್ಪದಾಗ ನೀನಿನೈಕ್ಕ ವೇಣ್ಡುಮೇ"

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾ ಪಾಶುರವು. ಇದರರ್ಥವು—ಏಮ - ಮಹತ್ತಾಗಿರುವ, ನೀರ್‌ನಿರತ್ತು, ನೀರ್ - ಸಮುದ್ರದ ಹಾಗೆ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ, ನಿರತ್ತೆ ಎಂದರೆ ವರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಅಮಾ - "ಅಹಂವೋಃಬಾಂಧವೋಃ ಜಾತಃ"ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಬಂಧುವೇ, ಇರನ್ದು - ಯಾಚಿಸಿ, ಉರೈಪ್ಪದು ಉಂಡು – ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಒಂದುಂಟು. ವಾಳಿ - ಮಂಗಳಾಶಾಸನವು ; ವರನ್ತರುಂ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದೇ ಸ್ವಭಾವವಾದ, ತಿರುಕ್ಕೊರುಪ್ಪಿಲ್ ವೈತ್ತದಾಗಿಲ್ - ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವದಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಮನ್ನು – ಸ್ಥಿರವಾದ, ಶೀರ್ - ಕೈಂಕರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯರೂಪ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು, ಪರನ್ದ – ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ, ಶಿನ್ಧೈ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಒನ್ರಿ ನಿನ್ರು - ಹೀಗೆ ಒಂದರಲ್ಲೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸದೆ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೇ ಇರುವ ಹಾಗೆ, ನಿನ್ ಪಾದ ಪಂಕಯಮ್ - ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು, ನಿರನ್ತರಂ - ವಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಸದಾ, ನಿನೈಪ್ಪದಾಗ - ಧ್ಯಾನಿಸುವ ಹಾಗೆ, ನೀನಿನೈಕ್ಕ ವೇಣ್ಡುಂ - ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಸದಾ ಧ್ಯಾನರೂಪ ಕೈಂಕರ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೭. ಶ್ರೀಕುಲಶೇಖರಾಳ್ವಾರವರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೊಳಿ ೧-೧,

"ಇರುಳಿರಿಯಚ್ಚುಡರ್ ಮಣಿಗಳಿಮೈಕ್ಕುಮ್ ನೆತ್ರಿ ।
ಇನತ್ತುತ್ತಿಯಣಿಪಣಮಾಯಿರಙ್ಗಳಾರ್‌ನ್ದ ।
ಅರವರಶಪ್ಪೆರುಮ್ ಶೋದಿಯನನ್ದನೆನ್ನುಮ್ ।
ಅಣಿವಿಳಙ್ಗುಮುಯರ್ ವೆಳ್ಳೈಯಣೈಯೈಯೇವಿ ।
ತಿರುವರಙ್ಗಪ್ಪೆರುನಗರುಳ್ ತೆಣ್ಣೀರ್ ಪ್ಪೊನ್ನಿ ।
ತಿರೈಕ್ಕೈಯಾಲಡಿವರುಡಪ್ಪಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್ ।
ಕರುಮಣಿಯೈಕ್ಕೋಮಳತ್ತೈಕ್ಕಂಡುಕೊಂಡೇನ್ ।
ಕಣ್ಣಿಣೈಕಳೆನ್ರು ಕೊಲೋಕಳಿಕ್ಕು ನಾಳೇ ।

(೧೮) "ಊನೇರು ಶೆಲ್‌ವತ್ತು",

ತಿರುವ ರಙ್ಗವ್ – ಶ್ರೀರಂಗವೆಂಬ, **ಪೆರುನಗರುಳ್**-ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ, **ಇರುಳಿರಿಯ** – ಅಂಧಕಾರ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ, **ಶುಡರ್ ಮಣಿಗಳ್** - ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಮಣಿಗಳು, **ಇಮ್ಮೈಕ್ಕುಮ್** ನೆಗ್ರಿ - ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ್ಯಮುಖವು, **ಇನಂ** - ಅನುರೂಪವಾದ, **ತುತ್ತಿ** – ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪಾದವನ್ನು ಹೋಲುವ ಹೆಡೆಯಲ್ಲಿ ರುವ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು, **ಅಣಿ** - ಹೊಂದಿರುವ್ಯ **ಆಯಿರಮ್ ಪಣಙ್ಗಳ್** -- ಸಾವಿರ ಹೆಡೆಗಳನ್ನು, **ಆರ್‌ನ್ದ** - ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ, **ಅರವು ಅರುಶ** - ಉರಗ ರಾಜನು, ಸರ್ಪರಾಜನೆಂಬ, **ಪೆರುಂ ಶೋದಿ** - ಅಧಿಕ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿದ, **ಆನಂದನೆನ್ನುಂ** - ಆದಿಶೇಷನೆಂಬ, **ಅಣಿವಿಳಙ್ಗುಮ್** - ಸೌಂದರ್ಯಾತಿಶಯವುಳ್ಳ, **ಉಯರ್** - ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ, **ವೆಳ್ಳಿಯಣೆಯ್ಯೆ** - ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರುವ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು, **ಮೇವಿ** - ಆಶ್ರಯಿಸಿ, **ತೆಳ್ ನೀರ್** - ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರುವ ನೀರುಳ್ಳ, **ಪೊನ್ನಿ** – ಕಾವೇರೀ ನದಿಯು, **ತಿರೈಕ್ಕೈಯ್ಯಾಲೆ** - ತನ್ನ ಅಲೆಗಳೆಂಬ ಕೈಗಳಿಂದ, **ಅಡಿವರುಡ**-ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಪಳ್ಳಿಕೊಳ್ಳುಮ್ ಕರುಮಣ್ಯೆಯ್ಯೆ** - ಶಯನಿಸಿರುವ ಒಂದು ನೀಲರತ್ನದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಲಿರುವವನಾಗಿ, **ಕೋಮಳತ್ತೈ** - ನಿರತಿಶಯ ಲಾವಣ್ಯ ಸೌಕುಮಾರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ, **ಎನ್ ಕಣ್ಣಿಣೈಗಳ್** - ನನ್ನ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು, **ಕಣ್ಡುಕೊಂಡು** - ದರ್ಶನಮಾಡಿ, **ಕಳಿಕ್ಕುಮ್‌ನಾಳ್** - ಆನಂದಿಸುವ ದಿನವು, **ಎನ್ರುಕಾಲೋ** – ಯಾವಾಗಲೋ ? ಇಲ್ಲಿಯೂ ಲೋಚನಗಳ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವು ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೮. ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೊಳಿ. ೪. ೧.

ಊನೇರು ಶೆಲ್ವತ್ತುಡರ್ಪ್ಪಿರ ವಿಯಾನ್ ವೇಣ್ಡೇನ್
ಆನೇರೇಳ್ ವೆನ್ರಾನ ನಡಿಮೈತ್ತಿರಮಲ್ಲಾಲ್
ಕೊನೇರು ಶಙ್ಗಮಿಡತ್ತಾನ್ರನ್ ವೇಙ್ಗಡತ್ತು
ಕ್ಕೋನೇರಿ ವಾಳುಮ್ ಕುರುಕಾಯ್‌ಪ್ಪಿರಪ್ಪೇನೇ ॥

ಯಾನ್ - ವಿವೇಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹೊಂದಿರುವ ನಾನು, **ಆನೇರೇಳ್** – ಸಪ್ತ ವೃಷಭಗಳನ್ನೂ, **ವೆನ್ರಾನ**-ಭೂಮಿದೇವಿಗಾಗಿ, ನಿರಸನ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ, **ಅಡಿಮೈತ್ತಿರಮಲ್ಲಾಲ್** - ಕೈಙ್ಕರ್ಯ ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, **ಊನೇರು** - ಮಾಂಸಪ್ರಚುರವಾಗಿ, **ಶೆಲ್ವ**

(೧೯) "ನೀಣಾಕಂ ಶು ற்றி" ಎಜ್ಞ್ಗರ ತಿರುಮೊಳಿಗಳಿಲುಮ್,

ವ್ - ಅನಿತ್ಯವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳ, **ಉಡಲ್ ಪಿರವಿ** - ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮವನ್ನು, **ವೇಣ್ಡೇನ್**-ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾರೆನು. **ಕೊನ್ ಏರು**-ಭಗವದನುಭವದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ, **ಶಜ್ಞವ್** - ಶ್ರೀಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು, **ಇಡತ್ತಾನ್ ತನ್** - ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ, **ವೇಜ್ಞಡತ್ತು** – ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ, **ಕೋನೇರಿ** - ತಿರುಕ್ಕೋನೇರಿ ಎಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿ ಪುಷ್ಕರಣಿಯಲ್ಲಿ, **ವಾಳುಮ್** - ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, **ಕುರುಕಾಯ್** - ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ, **ಪಿರಪ್ಪೇನ್** - ಹುಟ್ಟುವೆನು. ಇದರಿಂದ ಈ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸಕೈಂಕರ್ಯವೇ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವೆಂದ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

೧೯. ಪೆರಿಯ ತಿರುಮೊಳಿ. ೧೧೭

ನೀಣಾಗಮ್ ಶುற்றி ನೆಡುವರೈ ನಟ್ಟಾಲ್ ಕಡಲೈ ।
ಪ್ಪೇಣಾನ್ ಕಡೈನ್ದ ಮುದಮ್ ಕೊಂಡುಗನ್ದ ಪೆಮ್ಮಾನೈ ॥
ಪ್ಪೂಣಾರ ಮಾರ್ವನ್ನೈಪ್ಪುಳ್ಳೂರುಮ್ ಪೊನ್ಮಲೈಯೈ
ಕ್ಕಾಣಾದಾರ್ ಕಣ್ಣೆನ್ರುಮ್ ಕಣ್ಣಲ್ಲ ಕಂಡೋಮೇ ಎಂಬುವದ

ಪೂರಾಪಾಶುರವು, ಇದರರ್ಥವು—**ನೀಳ್** - ಉದ್ದವಾದ, **ನಾಗಮ್** - ಹಾವಾದ ವಾಸುಕಿಯನ್ನು, **ಶುற்றி** - ಹಗ್ಗವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ, **ನೆಡುವರೈನಾಟ್ಟಿ** - ಮಂದರಪರ್ವತವನ್ನು ಕಡಗೋಲಾಗಿಮಾಡಿ, **ಆಳ್ ಕಡಲೈ** - ಆಳವಾದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು, **ಪೇಣಾನ್** - ನಮಗೆ ಈ ವಾಸುಕಿ ಹಾಸಿಗೆ ಎಂದು ಎಣಿಸದವನಾಗಿ, **ಕಡೈನ್ದು** - ಮಥಿಸಿ, **ಅಮುದಂ ಕೊಂಡು** - ಇತರರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೇ ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು, ಅಮೃತವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ, **ಉಗನ್ದ ಪೆಮ್ಮಾನೇ** - ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿಯೇ, **ಪೂಣಾರ್ ಮಾರ್ವನ್ನೈ** - ವನಮಾಲೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ದಿವ್ಯವಕ್ಷಸ್ಥಳವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ಹಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು, ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನ್ನು ಸಮುದ್ರಮಥನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ, ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಗೂ ಉಪಲಕ್ಷಣವು, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾಗಿ ಭಕ್ತರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ಕಾದಿರುವವಳು, ಕೌಸ್ತುಭವು, ಭಕ್ತನಾದ ಆತ್ಮನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹೃದ್ಯನೆಂಬುವದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. **ಪುಳ್ಳೂರುಮ್** - ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿರುವ **ಪೊನ್ಮಲೈಯೈ** - "ಧಾತೂನಾಮಿವಶೈ

(೨೦) **ಪತ್ಯುಃ ಪ್ರಜಾನಾ ಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ಪಶೂನಾಂ ವಾ ನ ಕಾಮಯೇ । ಅಹಂ ಕದಂಬೋ ಭೂಯಾಸಂ ಕುಂದೋ ವಾ ಯಮುನಾತಟೇ ।" ಎನ್ರುಮ್**

ಲೇಂದ್ರೋ ಗುಣಾನಾಂ ಆಕರೋಮಹಾನ್ ಎಂಬಂತೆ ಸುವರ್ಣಮಯ ವಾದ ಪರ್ವತದ ಹಾಗಿರುವವನನ್ನು ; ಗಜೇಂದ್ರನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿ ಬಂದ ಪ್ರಕಾರ ಆಶ್ರಿತರ ಆರ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಶೀಘ್ರಗಮನ ಸಾಧನೆ ಯಿಂದಲೂ, ರಕ್ಷಣೋಪಯುಕ್ತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಪರಿಕರಗ ಳಿಂದಲೂ, ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವವನನ್ನು, ಮತ್ತು **ಪೊನ್ಮಲೆ** ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪರಮಭೋಗ್ಯಭೂತನಾದವನನ್ನು, **ಕಾಣಾದಾರ್** - ನೋಡದೇ ಇರು ವವರ, **ಕಣ್** - ಕಣ್ಣುಗಳು, **ಎನ್ರುಮ್** - ಒಂದು ದಿನವೂ, **ಕಣ್ಣಲ್ಲಾ** - ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲವು ಎಂಬದಾಗಿ, **ಕಣ್ಡೋಮೇ**-ನಾವು ತಿಳಿದಿರುವೆವು. ಇಲ್ಲಿ ಚಕ್ಷುರಿಂದ್ರಿಯದ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವು ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ನಮ್ಮಗಳ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಹಿಂದಿನ ದಿವ್ಯಚೇಷ್ಟಿತದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನು. ಹಾಗೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ದಿವ್ಯಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳುಳ್ಳವನು ಆತನನ್ನನುಭವಿಸಲು ದಿವ್ಯಲಾವಣ್ಯಯುಕ್ತನು, ಆಶ್ರಿತನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಸರ್ವ ಸೌಕರ್ಯಯುಕ್ತನು, ಇಂಥಾವನನ್ನು ಪರಮಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನೋಡದಕಣ್ಣು ಅದು ಕಣ್ಣೇ ಎಂದು ಅದನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಯಶ್ಚ ರಾಮಂ ನ ಪಶ್ಯೇತ್ತು ಯಂ ಚ ರಾಮೋ ನ ಪಶ್ಯತಿ ॥
ನಿಂದಿತಸವಸೇ ಲ್ಲೋಕೇ ಸ್ವಾತ್ಮಾಪ್ಯೇನಂ ವಿಗರ್ಹತೇ"

ಎಂಬ ರಾಮಾಯಣ ಶ್ಲೋಕವು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧೇಯವು ಅಯೋಧ್ಯಾ. ೧೭-೧೪

(೨೦) **ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತ್ಯುಃ** - ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ಚತುರ್ಮುಖನ, ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಮತ್ತೂ **ಪಶೂನಾಂ ವಾ ಪತ್ಯುಃ** - ಪಶುಗಳಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ರುದ್ರನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ, **ನಕಾಮಯೇ** - ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲವು, **ಅಹಂ** - ನಾನು, **ಯಮುನಾತಟೇ** - ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾದನ್ಯಾಸದಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಯಮುನಾ ತೀರದಲ್ಲಿ, **ಕದಂಬೋ ಕುಂದೋವಾ** - ಆತನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಾದ ಕದಂಬ ಅಥವಾ ಕುಂದ, ವೃಕ್ಷವಾಗಲಿ, **ಭೂಯಾಸಂ** - ಆಗು ವೆನು. ಇದರಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಭೋಗ್ಯಭೂತವಾಗಿರು ವದೇ ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವು ಎಂಬುವದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

(೨೧) "ಕುರುಷ್ವಮಾಮನುಚರಂ ವೈಧರ್ಮ್ಯಂ ನೇಹ ವಿದ್ಯತೇ ।
ಕೃತಾರ್ಥೋಽಹಂ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ತವ ಚಾರ್ಥಃ ಪ್ರಕಲ್ಪತೇ ।"
(೨೨) ಅಹಂ ಸರ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಜಾಗ್ರತಸ್ಸ್ವಪತಶ್ಚ ತೇ"

---

(೨೧) ರಾಮಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ, ೩೧.೨೨ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ವಾಕ್ಯವು.

ಮಾಂ - ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಶೇಷಭೂತನಾದ ನನ್ನನ್ನು, **ಅನುಚರಂ** - ಆ ಶೇಷವೃತ್ತಿಗನುಗುಣವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡಲು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ದಾಸನನ್ನಾಗಿ, **ಕುರುಷ್ವ** - ಮಾಡಿಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ನಿನಗೇ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂಬ ಭಾವವು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ **ವೈಧರ್ಮ್ಯಂ ನೇಹ ವಿದ್ಯತೇ** - ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಇರುವ ಸೇವ್ಯ ಸೇವಕ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವು, ಎಂದರೆ ನೀನು ಸ್ವಾಮಿಯಾದುದ ರಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಧರ್ಮವು ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು, ನಾನು ದಾಸನಾದುದರಿಂದ ಸೇವಕ ವೃತ್ತಿಯೂ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು, ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಅಥವಾ, ರಾಜಪುತ್ರನಾದ ವನು ಸೇವಾ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಲ್ಲವೇ ಎನ್ನು ತ್ತೀಯೋ ಹಾಗೇನೂ ಅಲ್ಲವು, ಏಕೆಂದರೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಭ್ರಾತಾ ಪಿತೃಸಮವಾದುದರಿಂದ ವೈಧರ್ಮ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲವು ; ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಶೇಷಭೂತನಾದರೂ ಸೇವಾವೃತ್ತಿ ಯನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂಬುವದೇನು ? ಎಂದರೆ **ಕೃತಾರ್ಥೋಽಹಂ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ** - ನಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುವೆನು, ಇದೇ ನನಗೆ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವಾದು ದರಿಂದ, ಅದಿಲ್ಲದೇ ಇರಲಾರನೆಂಬ ಭಾವವು. ನನಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಪ್ರಯೋಜನ ವಲ್ಲವು, ನಿನಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟೆಂದು, **ತವ ಚಾರ್ಥಃ ಪ್ರಕಲ್ಪತೇ**- ನಿನಗೇನೇ ಮುಖ್ಯಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆಂದುಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಂದ ಮೂಲ ಫಲ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳನ್ನು ತಂದು ನಿನಗರ್ಪಿಸುವದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಅದು ಭೋಗ್ಯಭೂ ತವಾದುದಾಗುತ್ತದೆ". ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇದರಿಂದ ಚೇತನನು ಕೈಂಕರ್ಯದಿಂದಲೇ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂದೂ, ಅದೇ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ ಭೋಗ್ಯಭೂತವಾದುದೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪ ಟ್ಟಿತು. ಹೇಗೆ ಭೋಗ್ಯಭೂತವೆಂದರೆ ಆಶ್ರಿತರನ್ನು ಉಜ್ಜೀವನಮಾಡಿದ ಪ್ರಯೋ ಜನವು, ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣರೂಪ ವ್ರತವು ನೆರವೇರಿದ ಪ್ರಯೋಜನವು, ಪ್ರಾಪ್ತವಾ ದುದಾಗಿ ಭೋಗ್ಯವು.

(೨೨) ರಾಮಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ ೩೧. ೨೫.

" ಭವಾಂಸ್ತು ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಗಿರಿಸಾನುಷು ರಂಸ್ಯತೇ " ಎಂಬು

(೨೩) "ಪರವಾನಸ್ಮಿಕಾಕುತ್ಸ್ಥ ತ್ವಯಿ ವರ್ಷಶತಂ ಸ್ಥಿತೇ ।" ಸ್ವಯಂ ತು ರುಚಿರೇ ದೇಶೇ ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ ಮಾಂ ವದ,

---

ವದು ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು. ನೀನಾದರೋ ಸೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಟ್ಟದ ತೊಪ್ಪಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವನಾಗು, **ಅಹಂ** - ನಿನ್ನ ದಾಸನಾದ ನಾನು, **ಜಾಗ್ರತಃ** - ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವ ಅಥವಾ, **ಸ್ವಪತಃ** - ನಿದ್ರೆಗೈಯುತ್ತಿರುವ, **ತೇ**-ನಿನಗೆ, **ಸರ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ**-ಸರ್ವಕಾಲಸರ್ವಾವಸ್ಥೋಚಿತ ಸರ್ವವಿಧಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುವೆನು ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವದೇಶಕೈಂಕರ್ಯಗಳೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು ಈ ಕೈಂಕರ್ಯವು ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಶಿಷ್ಟನಾರಾಯಣನಿಗೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ವೈದೇಹ್ಯಾಸಹ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು, ಹೀಗೆ ಸರ್ವದೇಶ ಸರ್ವಕಾಲ ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವದೇ ಶೇಷಭೂತನಾದ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

(೨೩) ರಾಮಾ. ಅರಣ್ಯ ೧೫ ೭. ಯಾವ ಸ್ಥಳವು ನೀರು ನೆರಳುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ರಮಣೀಯವಾಗಿನಿನಗೆ **ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟಂಚ ಯತ್ರಸ್ಯಾತ್ಸಮಿತ್ಪುಷ್ಪಕುಶೋದಕಂ"** ಸಮಿತ್ತು, ಪುಷ್ಪ, ದರ್ಭೆ, ಉದಕ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂತಹ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡೆಂದು, ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಲು ; ಅದಕ್ಕಾಲಕ್ಷ್ಮಣನು, ತನ್ನ ಸೌಕರ್ಯವೂ ಸುಖವೂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ವನಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಕೌಸಲ್ಯಾಕ್ಷೇಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲೇ ಇರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದುದುಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತರೂಪದಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೇ **ಕಾಕುತ್ಸ್ಥ** - ಓ ಕಕುತ್ಸ್ಥ ವಂಶೋತ್ಪನ್ನನೇ, **ತ್ವಯಿ ವರ್ಷ ಶತಂಸ್ಥಿತೇ**-ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ನೀನು ಹೀಗೆ ಇದ್ದರೂ, ಎಂದರೆ ನಿರಂತರವೂ, **ಪರವಾನಸ್ಮಿ** – ನಿನಗೆ ಪರಾಧೀನನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ, ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬುವದಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ **ಸ್ವಯಂತು** ಸರ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ನೀನೇ, **ರುಚಿರೇದೇಶೇ** - ನಿನಗೆ ಮನೋಹರವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, **ಕ್ರಿಯತಾಂ**-ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, **ಇತಿ** - ಎಂದು **ಮಾಂವದ** - ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಆಜ್ಞಾಪಿಸು, ನನಗೆ ಪೂರ್ಣಪಾರತಂತ್ರ್ಯವೇ ಸ್ವರೂಪವಾದುದರಿಂದ, ಹಿಂದೆ ಇದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ನಿನಗಭಿಮತವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ನಿಯಮಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ **"ಸೀತಾ ಸಮಕ್ಷಂ"** ಎಂದು ಇರುವದರಿಂದ, ಸೀತೆಯು ಪುರುಷಕಾರಭೂತಳಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಅಪರಾಧ

(೨೪) "ಕಾಮೀಯೇ ವೈಷ್ಣವತ್ವಂ ತು ಸರ್ವಜನ್ಮಸು ಕೇವಲಂ„ ಎನ್ರುಮ್, (೨೫) "ವರ್ತಮಾನಸ್ಸದಾ ಚೈವಂ ಪಾಂಚಕಾಲಿಕ ವರ್ತ್ಮನಾ । ಸ್ವಾರ್ಜಿತೈರ್ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದ್ಯೈಶ್ಶುಭೈಶ್ಶಕ್ತ್ಯನುರೂಪತಃ । ಆರಾಧಯನ್ ಹರಿಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಗಮಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವಾಸರಾನ್" ಎನ್ರುಂ

ಸಹನದಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತಳಾಗುವಳೆಂಬ ಭಾವವೂ, ಮತ್ತು ಕೈಙ್ಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯರು, ದ್ವಯದ ಉತ್ತರ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರು ಎಂಬ ಭಾವವೂ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ; **ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಸಂಯುತಾಂಜಲಿಃ** ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, "**ಅಂಜಲಿಃ ಪರಮಾ ಮುದ್ರಾ**" ಎಂಬ ಹಾಗೆ, ತಾನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಸರ್ವಮನೋರಥಾವಾಪ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾದ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯಭಾವವೇ ಆವಶ್ಯಕವೆಂಬುವದು ಇದರಿಂದ ಬೋಧಿತವಾಯಿತು.

(೨೪) ಜಿತನ್ತಾ. ೧.೧.೩ **ಸರ್ವಜನ್ಮಸು** – ಒಂದು ವೇಳೆ ಪುನಃ ಜನ್ಮಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ, **ಕೇವಲಂವೈಷ್ಣವತ್ವಂ** – ಕೇವಲ ವಿಷ್ಣುಕಿಂಕರನಾಗಿರುವದನ್ನೇ, **ಕಾಮಯೇ** - ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು" **ಎನ್ರುಮ್**- ಎಂಬದಾಗಿಯೂ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೈಂಕರ್ಯವೇ ಈ ದಾಸಭೂತನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

(೨೫) **ಏವಂ** – ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, **ಪಾಂಚಕಾಲಿಕಕವರ್ತ್ಮನಾ** - ಐದು ಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ಯಾವ ಯಾವ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿಸಿರುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಮಾರ್ಗದಿಂದ, (ಪಾಂಚಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಏನೇನನ್ನು ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುಟವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ.) **ವರ್ತಮಾನಃ** – ಇರುವವನಾಗಿ ಎಂದರೆ ಪಾಂಚಕಾಲಿಕಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡಿಸುವನಾಗಿ, **ಸ್ವಾರ್ಜಿತೈಃ**–ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಧರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, **ಶುಭೈಃ**- ಪ್ರಯೋಜನಾನ್ತರಾದಿ ದೋಷಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪವಿತ್ರಗಳಾದ **ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದ್ಯೈಃ** – ಗಂಧಪುಷ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ ದೀಪಧೂಪಾದಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, **ಹರಿಂ** – ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು **ಆರಾಧಯನ್** – ಆರಾಧಿಸುವನಾಗಿ ತಾನೇ ಆರಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಇತರರಿಂದ ಮಾಡಿಸುವದು ಉತ್ತಮಪಕ್ಷವಲ್ಲವೆಂಬುವದು ನಿರೂಪಿತವಾಯಿತು, **ಸ್ವಾರ್ಜಿತೈಃ** ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಅರ್ಚಕನ ಹಾಗೆ ಇತರರ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುವದೂ ಕೂಡ ಉತ್ತಮಪಕ್ಷವಲ್ಲವೆಂಬು

ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ ಸ್ವರೂಪಾನುರೂಪ ಕಾಲಕ್ಷೇಪಾರ್ಥಮಾನ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಮಿರುಕ್ಕಂಪಡಿ :—

ವದೂ ಸುವ್ಯಕ್ತವು ; **ನಾಸರ್ರಾ** - ಮಿಕ್ಕದಿನಗಳನ್ನು, **ಗಮಯಿಷ್ಯಾಮಿ** - ಕಳೆಯಿಸುವೆನು" **ಎನ್ರುಮ್**-ಎಂಬದಾಗಿಯೂ, **ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೆ** - ಈ ೨೫ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲೂ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಸ್ವರೂಪಾನು ರೂಪಕಾಲಕ್ಷೇಪಾರ್ಥ ಮಾನ** -- ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಶೇಷತ್ವರೂಪ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಈಗ ಭರನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ, ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಪ್ರಪನ್ನ ಸ್ವರೂಪಗಳಿಗೆ, **ಅನು ರೂಪಮಾನ** - ಅನುರೂಪವಾದ, **ಕಾಲಕ್ಷೇಪಾರ್ಥಮಾನ** - ದೇಹಾವಸಾನದವರೆಗೂ ಇರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಧಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, **ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಮಿರುಕ್ಕಂಪಡಿ** - ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಕಾರವು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಒಂದು ಮಹಾ ವಾಕ್ಯರೂಪದಿಂದ, ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಏದೆನ್ನಿಲ್** - ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಹೀಗೆ ಮುಂದೆ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಗಳೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುವವು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಯಾವುವೆಂದರೆ :—

೧. ತಾನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯದಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಮಹಾಭಾಗವತೋತ್ತಮರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವದು.

೨. ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರೋಣವು

೩. ಅಂತಹ ಅನುಷ್ಠಾನಪರರು ಸಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿದ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕ್ಕನುರೂಪವಾದ ಆಚಾರವನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವದು.

೪. ತಾನು ಅನುಷ್ಠಾನಪರನಾಗಿ ಇತರರು ಹಾಗಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನಾರೋಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಇತರರನ್ನು ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣದಿರೋಣವು.

೫. ತನಗೆ ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯಿಂದ ಭಗವತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಉಂಟಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಬಿಡದೇ ಇರೋಣವು.

೬. ಹಿಂದಿನ ತನ್ನ ಅನರ್ಹತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸದೆ, ಅವತಾರ ರಹಸ್ಯದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ಭಗವತ್ಸೌಲಭ್ಯಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈಗ ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡುತ್ತಾ, ಆಹಾರ ನಿಯಮವನ್ನವಲಂಬಿಸಿ, ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ, ಭಗವತ್ಸೇವಾ

ಅಜ್ಞಾತಾಂಶಸ್ಯ ಆಚಾರ್ಯ ಸಕಾಶಾ ಚ್ಛ್ರವಣಂ

ತನ್ನಿಷ್ಟೈಕ್ಕನುರೂಪನಾಗ ತ್ತೆಳಿಯ ವೇಣ್ಡುಮ್ ಅರ್ಥಙ್ಗಳಿಲ್ ತನಕ್ಕು ತ್ತೆಳಿಯಾದ ನಿಲಙ್ಗಳೈ ನಾಮ್ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆನ್ರು ಅನಾದರಿತ್ತಿರಾದೆ ಅನುಭವ ಪೂರ್ತಿಯುಣ್ಡಾವ್ವೋದು ತೆಳಿವುಮ್ ಪ್ರೇಮಮುಮ್

ಯೋಗ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಆಜ್ಞಾಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ, ತನ್ನ ಉನ್ನತಾವಸ್ಥೆಗನುರೂಪವಾದ ಆನುಜ್ಞಾಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಿಸೋಣವು.

೭. ಈ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಫಲಾರ್ಥಿಗಳು ಎಷ್ಟು ನಿಯಮದಿಂದ ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸೋಣವು.

೮. ಅರ್ಚಾವತಾರದ ಪಾವನತ್ವ ಭೋಗ್ಯತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ, ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡೋಣವು.

೯. ಹೀಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಮಾಡೋಣವು.

೧೦. ಈ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡದೆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡೋಣವು.

೧೧. ಇವೆಲ್ಲಾ ತನಗೆ ಆಚಾರ್ಯಸಂಬಂಧದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು, ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯು.

೧೨. ಈ ಆಚಾರ್ಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಭಗವತ್ಸಹಜ ಕಾರುಣ್ಯವೇ ಕಾರಣವೆಂದರಿತು, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರೋಣವು.

ಇವುಗಳೇ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಗಳೆನಿಸುವವು,

ತಿಳಿಯದಿರುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯೋಣವು

ತನ್ನಿಷ್ಟೈಕ್ಕು - ತಾನು ಸಾಙ್ಗಭರನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರುವ ಈ ನಿಷ್ಠೆಗೆ, **ಅನುರೂಪನಾಗ** - ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ, **ತೆಳಿಯ ವೇಣ್ಡುಮ್ ಅರ್ಥಙ್ಗಳಿಲ್** - ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ, **ತನಕ್ಕುತ್ತೆಳಿಯಾದ ನಿಲಙ್ಗಳೈ** - ತನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು, **ನಾಮ್ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆನ್ರು** - ನಾವು ಕೃತಕೃತ್ಯರೆಂದು,. **ಅನಾದರಿತ್ತಿರಾದೆ** - ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡದೆ, **ಅನುಭವ ಪೂರ್ತಿಯುಂಡಾವ್ವೋದು** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅನುಭವದ ಪೂರ್ತಿಯುಂಟಾಗು

ವೇಣ್ಡುಗೈಯಾಲುಮ್ "ತತ್ಪಾದ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಾಭ್ಯಾಂ ಫಲಮನ್ಯತ್ಕದಾಚನ। ನಯಾಚೇತ್ಪುರುಷೋ ವಿಷ್ಣುಂ ಯಾಚನಾನ್ನಶ್ಯತಿ ಧ್ರುವಂ," ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೆ, ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿಗಳೈ ಅಪೇಕ್ಷಿತ್ತಾಲ್ ಕುತ್ತಮಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲುಂ, ತನಕ್ಕು ಶೇಷಿ ವಿಷಯತ್ತಿಲೆ ಚಿತ್ತರಂಜನಮ್ ಪಿರಿಕ್ಕೈಕ್ಕಾಗ (೧) "ಪೀತಕವಾಡೈಪ್ಪಿರಾನಾರ್ ಪಿರಮ ಗುರುವಾಗಿ ವನ್ದು" ಎನ್ನುಮ್ಪಡಿ ನಿರ್ಕಿರ ತೆಳಿವುಡೈಯ ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೆ "ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೇನ ಸೇವಯಾ। ಉಪದೇಕ್ಷ್ಯನ್ತಿ ತೇಜ್ಞಾನಂ

ವಾಗ, **ತೆಳಿವುಮ್** - ಜ್ಞಾನವೂ, **ಪ್ರೇಮಮುಮ್** - ಭಕ್ತಿಯೂ ಸಹ **ವೇಣ್ಡುಗೈಯಾಲೇ** - ಬೇಕಾಗುವದರಿಂದ, "**ತತ್ಪಾದಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಾಭ್ಯಾಂ**, **ತತ್** - ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, **ಪಾದ** - ಪಾದದಲ್ಲಿ, **ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಾಭ್ಯಾಂ** - ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನಗಳಿಗಿಂತ, **ಅನ್ಯತ್** - ಬೇರೆ, **ಫಲಂ** - ಫಲವನ್ನು, **ಪುರುಷಃ** - ಪುರುಷನು, **ಕದಾಚಿತ್** - ಎಂದಿಗೂ, **ವಿಷ್ಣುಂ** - ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು, ಕುರಿತು, **ನಯಾಚೇತ್** - ಯಾಚಿಸಕೂಡದು, **ಯಾಚನಾತ್** - ಯಾಚನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, **ನಶ್ಯತಿ** - ನಾಶಹೊಂದುವನು. **ಧ್ರುವಂ** - ನಿಶ್ಚಯವು", **ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳೈಯಪೇಕ್ಷಿತ್ತಾಲ್** - ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೆ, **ಕುತ್ತಮಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೇ** - ಏನೊಂದೂ ದೋಷವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ, **ತನಕ್ಕು ಶೇಷಿವಿಷಯತ್ತಿಲೆ** - ತನಗೆ ಶೇಷಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ಚಿತ್ತರಂಜನ** - ಮನಸ್ಸಂತೋಷವು, **ಪಿರಿಕ್ಕೈಕ್ಕಾಗ** - ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಪೀತಕವಾಡೈ** - ಆಡೈ ಎಂದರೆ ಅಂಬರ, ಬಟ್ಟೆಯು, ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಯಾದ, **ಪಿರಾನಾರ್** - ಮಹೋಪಕಾರಕನಾದ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು, **ಪಿರಮಗುರುವಾಗಿ ವನ್ದು** - ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಷ್ಟಾವಾದ ಗುರುವಾಗಿಬಂದು", **ಎನ್ನುಮ್ಪಡಿ** - ಎಂದೇನಾದರೂ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ, **ನಿರ್ಕಿರ** - ಇರುವ, **ತೆಳಿವುಡೈಯ** - ಜ್ಞಾನವೈಶದ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, **ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ** - ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ, "**ಹೇ ಪಾಂಡವ** - ಓ ಪಾಂಡುತನಯನಾದ ಅರ್ಜುನನೇ **ತತ್ ಜ್ಞಾನಂ**-ನಾನು ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಆತ್ಮವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು, **ತತ್ವದರ್ಶಿನಃ** - ಆತ್ಮ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ

---

೧. ಪೆರಿಯ ತಿರು ೫. ೨. ೮

ಜ್ಞಾನಿನಸ್ತತ್ವ ದರ್ಶಿನಃ" ಎನ್ನಿರ ಕಟ್ಟಳೈಯಿಲೆ ತೆಳಿಯ ಕ್ಕೇಟ್ಟು,

ಎಂದರೆ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, **ಜ್ಞಾನಿನಃ** -- ಜ್ಞಾನಿಗಳು, **ಉಪದೇಕ್ಷ್ಯಂತಿ** - ಉಪದೇಶಿಸುವರು, ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ, **ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ** - ದಂಡವತ್ಪ್ರಣಾಮದಿಂದಲೂ, **ಪರಿಪ್ರಶ್ನೇನ** - ಉಚಿತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದಲೂ, **ಸೇವಯಾ** - ಶುಶ್ರೂಷಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, **ವಿದ್ಧಿ** - ತಿಳಿದುಕೋ, **ಎಙ್ಗಿರ ಕಟ್ಟಲೆಯಿಲೆ** - ಎಂಬಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ, **ತೆಳಿಯಕೇಟ್ಟು**-ಚನ್ನಾಗಿಕೇಳಿ ತಿಳಿದು, ಯಾವಾಗ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದನೋ, ಆಗ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ನಿಸ್ಸಂಶಯವು ; ಹೀಗಿರುವಾಗ ತಾನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದುದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದು ನಿರರ್ಥಕವೆಂದು ಉದಾಸೀನಭಾವದಿಂದಿರಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೃತಕೃತ್ಯನಿಗೂ ಕೂಡ ಇತಿಕರ್ತ್ತವ್ಯತೆಗಳುಂಟು. ಆದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಅನಾದರಣೆ ಮಾಡದೆ ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಇತರರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವದೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಗವದನುಭವಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಆವಶ್ಯಕವು ; ಪ್ರಪನ್ನನು ಇನ್ನು ಯಾವುವುಗಳನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದು ಸರಿಯಲ್ಲವಾದರೂ, ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದು ದೋಷಾವಹವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ "**ತ್ವತ್ಪಾದ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಾಭ್ಯಾಂ**" ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಇತರವಾದವುಗಳನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ "**ಯಾಚನಾನ್ನಶ್ಯತಿ ಧ್ರುವಂ**" ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವದರಿಂದ ಪರಮೋಪಕಾರಕನಾಗಿ ಶೇಷಿಯಾದ ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಮನಸ್ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗುವದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಗವದಂಶರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಶುಶ್ರೂಷಾದಿಗಳನ್ನೆಸಗಿ, ಉಚಿತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು. ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಷ್ಟಾವಾದ ಆಚಾರ್ಯನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮಾನವೆಂದು ಹೇಳಲು ಹಿಂದೆ ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದಲ್ಲಿ, "**ಯಸ್ಯ ದೇವೇ ಪರಾಭಕ್ತಿರ್ಯಥಾ ದೇವೇತಥಾ** "ಗುರೌ ಎಂದೂ, "**ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಂ ವ್ಯಾಸಂ ವಿದ್ಧಿ ನಾರಾಯಣಂಪ್ರಭುಂ** ಎಂದೂ, ಹೇಳಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸಹ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಉದಾ

ಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೬೪ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ. ಪುನಃ ಅದನ್ನೇ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪೂರಾಪಾಶುರವು ಯಾವುದೆಂದರೆ :—

ಏತಜ್ಗಳಾಯಿನವೆಲ್ಲಾ ಮಿರಜ್ಗಲಿಡುವಿತ್ತೆನ್ನುಳ್ಳೇ ।
ಪೀತಕವಾಡೈ ಪ್ಪಿರಾನಾರ್ ಪಿರಮುಗುರುವಾಗಿವನ್ದು ।
ಪೋತಿಲ್ ಕಮಲವನ್ನೆಞ್ಜಮ್ ಪುಗುನ್ದುಮೆನ್ ಚೆನ್ನಿತ್ತಿಡರಿಲ್
ಪಾದವಿಲಚ್ಚಿ ನೈವೈತ್ತಾರ್ ಪಣ್ಡನ್ರು ಪಟ್ಟಿನಜ್ಞಾಪ್ಪೇ.

ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ :—**ಏದಜ್ಗಳಾಯಿನವೆಲ್ಲಾಂ**-ದೋಷಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ, ದೇಹಾತ್ಮಾಭಿಮಾನವೂ ಸ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಸ್ವರಕ್ಷಣಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ, ಅನ್ಯಶೇಷತ್ವವೂ, ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನವೂ, ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳೂ, ಹೀಗೆ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ **ಇರಜ್ಗಲಿಡುವಿತ್ತು** - ನಾಶವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, **ಎನ್ನುಳ್ಳೇ** - ಹೀಗೆ ನಿರ್ದೋಷಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ನನ್ನೊಳಗೆ, **ಪೀತಗವಾಡೈ** - ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ಪಿರಾನಾರ್** - ಪರಮೋಪಕಾರಕನಾಗಿ, **ಪಿರಮುಗುರು ವಾಗಿವನ್ದು** - ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೋಪದೇಶಿಕನಾದ ಆಚಾರ್ಯನಾಗಿ ಬಂದು, **ಪೋದಿಲ್ ಕಮಲನನ್ನೇಞ್ಜಮ್ ಪುಗುನ್ದುಮ್, ಪೋದಿಲ್** - ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ನಿವಾಸವಾದ, **ಕಮಲವನ್ನೆಞ್ಜಂ ಪುಗನ್ದು** - ಹೃದಯ ಕಮಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಹೃದಯ ಕಮಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವುದು ತನಗೆ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಗುರುಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಉಪದೇಶಮಾಡಿ ದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಪವಿತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಹೀಗೆ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಪರಮೋಪಕಾರಕನಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, "**ಪೀತಗವಾಡೈ ಪಿರಾನಾರ್**" ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಉಪಕಾರ ಹೇಗೆಂದರೆ:- ಪ್ರಣವದ ಮಕಾರದಿಂದ ದೇಹಾತ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ, ಲುಪ್ತಚತುರ್ಥಿಯಿಂದ ಸ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ, ಉಕಾರದಿಂದ ಅನ್ಯ ಶೇಷತ್ವವನ್ನೂ, ನಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ವಯತ್ನವನ್ನೂ, ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದದಿಂದ ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ, ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಹೃದಯ ಕಮಲದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. **ಎನ್ ಚೆನ್ನಿತ್ತಿಡರಿಲ್ ಪಾದ ವಿಲಚ್ಚಿನ ವೈತ್ತಾರ್** - ನನ್ನ ತಲೆ ಎಂಬ ನೀರು ಹತ್ತದ ಎತ್ತರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಚರಣಾರವಿಂದವೆನ್ನುವ ಕಾಲುವೆಯ ಮೂಲಕ ಹತ್ತುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು. **ಪಣ್ಡೆನ್ರು** - ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ವಶಪಟ್ಟಿದ್ದ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಲ್ಲವು. **ಪಟ್ಟಿನಜ್ಞಾಪ್ಪೇ**- ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವದರಿಂದುಂಟಾದ ಅವರಭಿಮಾನದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸದಾ

೨ ವಿಪಶ್ಚಿತಾಂ ಸಂಸರ್ಗಃ

(೨) "ಮಂದೋಽಪ್ಯಮಂದತಾಮೇತಿ ಸಂಸರ್ಗೇಣ ವಿಪಶ್ಚಿತಃ। ಪಂಕಚ್ಛಿದಃ ಫಲಸ್ಯೇವ ನಿಘರ್ಷೇಣಾ ವಿಲಂ ಪಯಃ" ಎನ್ನಿರಪಡಿಯೇ ಪರಿ

ಚಾರ್ಯರನ್ನು ಭಾವಿಸಿ ಅವರುಗಳ ಮೂಲಕ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇದರಿಂದ ಇತರ ಅಪಸಿದ್ಧಾನ್ತಿಗಳು ನಡಿಸುವ ಪಾಠಪ್ರವಚನ, ಪುರಾಣ, ಹರಿಕಥೆ, ಉಪನ್ಯಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಅನುಚಿತವೆಂದೂ ಅರ್ಥಾತ್ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಪಸಿದ್ಧಾನ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹವಾಸ ಸಂವಾದಗಳು ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಾಮಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡೀತಾದುದರಿಂದ, ಸತ್ಸಹವಾಸವು ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೂ ಸಹ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾವಣ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳಿಗೆ ಸತ್ಸಹವಾಸವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟರು. ಅರ್ಜುನಾದಿಗಳು ಸತ್ಸಹವಾಸದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಾದರು. ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಸಹವಾಸವನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನವಾನ್ ಆಗುವದೂ ಸಹ ಒಂದು ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

೨ ಜ್ಞಾನ ನಿಷ್ಠರೊಂದಿಗೆ ಸಹವಾಸವು.

೨. **"ಮಂದೋಽಪಿ"** - ಮೂಢನೂ ಕೂಡ, **ವಿಪಶ್ಚಿತಃ** - ಪಂಡಿತನಾದವನ, **ಸಂಸರ್ಗೇಣ** - ಸಹವಾಸದಿಂದ, **ಅಮಂದತಾಂ** - ಒಳ್ಳೇ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು **ಏತಿ** – ಹೊಂದುವನು, ಅದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಪಂಕಚ್ಛಿದಃ ಫಲಸ್ಯ** - ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಚಿಲ್ಲದ ಬೀಜದ, **ನಿಘರ್ಷೇಣ** - ತೇಯೋಣದರಿಂದ, **ಅವಿಲಂ ಪಯ ಇವ** - ಬಗ್ಗಡವಾದ ನೀರು ಹೇಗೆ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ," **ಎಜ್ಙರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ **ಪರಿಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನನಾಯ್**-ಪರಿಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಎಂದರೆ ಸಂಶಯಾದಿಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ವಿಶದವಾದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಚಿಲ್ಲದ ಬೀಜದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಕಶ್ಮಲವಾದ ನೀರು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನದೀಪ್ತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಮಹಾನುಭಾವರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಜ್ಞಾನ

---

೨. ಕಾಳಿದಾಸ, ಮಾಳವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರ

ಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನನಾಯ್ (೧) "ಯಸ್ಯಾನುಭವ ಪರ್ಯಂತಾ ಬುದ್ಧಿಸ್ತತ್ತ್ವೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ । ತದ್ದೃಷ್ಟಿ ಗೋಚರಾಸ್ಸರ್ವೇ ಮುಚ್ಯನ್ತೇ ಸರ್ವಕಿಲ್ಬಿಷೈಃ ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಇವ್ವರ್ಥಙ್ಗಳಿಲ್ ನಿಷ್ಠೈಯುಡೈಯವರ್‌ಗಳುಡನೇ ನೆರಂಗಿ ವರ್ತ್ತಿತ್ತು,

---

ವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಎಂಬ ಭಾವವು. (೧) **ಯಸ್ಯ** - ಯಾವನಿಗೆ, **ತತ್ತ್ವೇ** - ತತ್ವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ಬುದ್ಧಿಃ** - ಬುದ್ಧಿಯು, **ಅನುಭವಪರ್ಯಂತಾ** - ಅನುಭವದವರೆಗೂ, **ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ** – ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಎಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದ ಫಲವು ಶಾಸ್ತ್ರವು ವಿಧಿಸಿರುವದನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು, **ತದ್ದೃಷ್ಟಿ ಗೋಚರಾಃ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದಿವ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷಗಳಿಗೆ ವಿಷಯರಾದ, **ಸರ್ವೇ** - ಸಮಸ್ತರೂ, **ಸರ್ವ ಕಿಲ್ಬಿಷೈಃ** - ಸಮಸ್ತ ಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ, **ಮುಚ್ಯಂತೇ** - ಬಿಡಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ". **ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಇವ್ವರ್ಥಙ್ಗಳಿಲ್** - ಇಂತಹ ತತ್ವ ವಿನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತಿಳಿದ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ, **ನಿಷ್ಠೈಯುಡೈಯವರ್ಗಳುಡನೇ** - ಅನುಷ್ಠಾನವೂ ಕೂಡ ಇರುವ ಎಂದರೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವಾದ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಿರುವ ಮಹಾ ಸಾಧುಜನರೊಂದಿಗೆ, **ನೆರಙ್ಗಿ ವರ್ತಿತ್ತು** – ಯಾವಾಗಲೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, **ಇರಕ್ಕುಮವಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ** - ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಉಚಿತವು ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದ ಪ್ರಪನ್ನನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಷಯವಾದ ಪರಿಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವದು ಆವಶ್ಯಕವಾದುದರಿಂದ, **"ಮಂದೋಽಪಿ"** ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ, ಆತನ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಮಾಣವಾದ **"ಯಸ್ಯಾನುಭವ"** ವೆಂಬುವದರಿಂದ, ನಾವು ಸಂಗವನ್ನು ಬೆಳಸುವ ಮಹಾನುಭಾವರಲ್ಲಿ ಬರೀ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದೆಂದೂ, ಸದಾಚಾರನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವರೂ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದೂ; ಅಂಥಾವರೊಂದಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸತಕ್ಕದೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಮುಂದೆ ತಾನು ಬರೀ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಸಂಪಾ

---

೧. ಶ್ರೀ ಸಾತ್ವತಂ

೩. ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಂ

(೩) **ಅವರ್‌ಗಳನುಷ್ಠಾನಙ್ಗಳಿಲ್ "ಯಾವಾನರ್ಥ ಉದಪಾನೇ ಸರ್ವತಸ್ಸಂಪ್ಲುತೋದಕೇ" ಎನ್ಗಿರಪ್ರಕಾರತ್ತಿಲೆ ತಱವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಜಾತಿ ಗುಣಾದಿಗಳುಕ್ಕನುರೂಪಮಾನ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶತ್ತೈ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿತ್ತು ಅನುಷ್ಠಿತ್ತು,**

ದಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು. ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಜಾತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಮತ್ತು ಆವಶ್ಯಕಗಳಾದ ಕರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವೂ ಸಹ ಇರಬೇಕೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ :—

ತನ್ನ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯು :-

೩, **ಅವರ್‌ಗಳನುಷ್ಠಾನಙ್ಗಳಿಲ್** - ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಆಚಾರ ನಿಷ್ಠೆಹೊಂದಿದ ಪರಮೈಕಾನ್ತಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಹೇಗೆ **ಸರ್ವತಃ**-ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ, ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಎಂಬ ಭಾವವು, **ಸಂಪ್ಲುತೋದಕೇ**-ಉದಕದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ, **ಉದಪಾನೇ**- ಜಲಾಶಯಗಳಾದ ಕೆರೆ ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ದಾಹವಿರುವವನಿಗೆ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಸ್ವಾದೂದಕವು ಪ್ರಯೋಜನವೋ, "**ತಾವಾನ್ ಸರ್ವೇಷು ವೇದೇಷು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಜಾನತಃ**" ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುವದರಿಂದ **ತಾವಾನ್**-ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಾನೇ ಆ ದಾಹವಿರುವವನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವನು, ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತ ಜಲವನ್ನೂ ಅಂಗೀಕರಿಸುವದಿಲ್ಲವು. ಅದರ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನಗೆ ಎಷ್ಟು ಭಾಗ ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ **ಸರ್ವೇಷು ವೇದೇಷು** ಸಮಸ್ತ ವೇದಗಳಲ್ಲೂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವನು." **ಎಙ್ಗಿರ ಪ್ರಕಾರತ್ತಿಲೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, **ತಱ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಜಾತಿ ಗುಣಾದಿಗಳುಕ್ಕು** ತನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿ ವರ್ಣಗಳಿಗೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಗೃಹಸ್ಥಾದಿ ಆಶ್ರಮಗಳಿಗೂ, ಗೋತ್ರ ಶಾಖೆ ಮೊದಲಾದ ಜಾತಿಗಳಿಗೂ, ಪ್ರಪನ್ನತ್ವ ಪರಮೈಕಾಂತಿತ್ವಾದಿಗುಣಗಳಿಗೂ **ಅನುರೂಪಮಾನ ಕರ್ತವ್ಯಾಂ ಶತ್ತೈ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿತ್ತು** - ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕಾದುದನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು **ಅನುಷ್ಠಿತ್ತು ನಡಕ್ಕವುಮ್** - ಅನುಷ್ಠಿಸಿ ನಡೆಯೋಣವು. ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆ ಹೊಂದಿದ ಪರಮೈ ಕಾಂತಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳು ವಿಪುಲಗಳಾಗಿ ಬಹು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಬಹು ಕಾಲಮಾಡಬೇಕಾದವುಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾಂಶಗಳಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಾದವನು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸದೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಭಾಗವನ್ನು

ಸ್ವೋತ್ಕರ್ಷ ಪರನಿಕರ್ಷ ತ್ಯಾಜ್ಯತ್ವಂ

(೪) ಇನ್ನನುಷ್ಠಾನಾದಿಗಳ್ಳೈ ಯುಡೈಯೋ ಮೆನ್ರುಂ ಭಾವನ್ಯೆಯಡಿಯಾಗವರುಂ ಸ್ವೋತ್ಕರ್ಷ ಪರನಿಕರ್ಷಾನು ಸಂಧಾನಙ್ಗಳಾಗಿರ ಪಡುಕುಳಿಗಳೈತ್ತಪ್ಪುಮ್ಬಡಿ ತ್ತ ಮುನ್ನಡಿ ಪಾರ್‌ತ್ತು ನಡಕ್ಕುವುಮ್,

---

ಮಾತ್ರ ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವನೋ, ಮತ್ತು ದಾಹವಿರುವವನು ಹೇಗೆ ಪುಷ್ಕಲ ಜಲವಿರುವ ಜಲಾಶಯದಿಂದ ತನ್ನ ನೀರಡಿಕೆಯ ಶಾಂತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನಿರ್ಮಲೋದಕ ವನ್ನು ಮಾತ್ರಪರಿಗ್ರಹಿಸುವನೋ, ಅದೇ ನೇರೆಗೆ, ಅವರುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವರ್ಣ, ಆಶ್ರಮ, ಜಾತಿ, ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಯಾವುದೆಂದು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವುದೂ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದುದೆಂಬ ಭಾವವು.

ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಕರ್ಷಭಾವವನ್ನೂ, ಇತರರಲ್ಲಿ ನಿಕರ್ಷಭಾವವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು

೪ **ಇನ್ನನುಷ್ಠಾನಾದಿಗಳ್ಳೈ ಯುಡೈಯೋ ಮೆನ್ರುಮ್** - ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಪರವೈಕಾಂತಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದು ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂಬ, **ಭಾವನ್ಯೆಯಡಿಯಾಗ ವರುಮ್** - ಅಹಂಕಾರ ಮೂಲವಾಗಿ ಬರುವ, **ಸ್ವೋತ್ಕರ್ಷಾ........ಳಾಗಿರ** - ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಠತೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇತರರಲ್ಲಿ ನಿಕೃಷ್ಟತೆಯನ್ನೂ, **ಅನುಸಂಧಾನಗಳಾಗಿರ** - ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರುವಂಥಾವುಗಳಾದ, **ಪಡುಕುಳಿಗಳ್ಳೈ** - ಮೇಲೆ ಎಲೆ ಮುಂತಾದುದರಿಂದ ಮುಚ್ಚಿರುವ ಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ, **ತಪ್ಪುಂಬಡಿ** - ಬೀಳುವುದು ತಪ್ಪುವುದಕ್ಕಾಗಿ, **ಮುನ್ನಡಿ ಪಾರ್‌ತು ನಡಕ್ಕವುಮ್** - ಹೇಗೆ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಡೆಯಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು. "**ಪ್ರಾಪ್ತಂ**" ಎಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವು, ಎಂದರೆ ಹಾಗೆ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಉಚಿತವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆ ಆಚಾರನಿಷ್ಠೆಗಳು ತನ್ನಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ತಾನು ಎಲ್ಲರಗಿಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನು, ಇತರರೆಲ್ಲಾ ನಿಕೃಷ್ಟರೆಂದು ಭಾವಿಸಕೂಡದು, ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿದುದಾದರೆ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರ ರೂಪಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ತನಗೆ ಇಂತಹ ನಿಷ್ಠೆ ಇದೆಯೋ, ಆಗ ತಾನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂಬ ಭಾವವು ತನಗೆ ತಿಳಿಯದ

೫. ಆಕಿಞ್ಚನ್ಯಾನು ಸಂಧಾನಂ

(೫) **ತನಕ್ಕು ಶರಣ್ಯ ಪ್ರಸಾದ ವಿಶೇಷಮೂಲಕಮಾಗ, ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ನಾಥ ಮುನಿಗಳುಳ್ಳಿಟ್ಟಾರ್‌ಕ್ಕುಪ್ಪೋಲೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಾದಿಗಳಾ**

ಹಾಗೆಯೇ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. **ಗರ್ತೇ ಪತಿಷ್ಯಾಮೀ ತ್ಯೇ:ವ ಮನೃತಾದಾತ್ಮಾನಂ ಜಿಗುಪ್ಸೇತ್"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಇದು ಎಂದಿಗೂ ಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೈಚ್ಯಾನು ಸಂಧಾನವಿರಬೇಕೇ **ವಿನಾ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠಾನು** ಸಂಧಾನವು ಎಂದಿಗೂ ಕೂಡದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ತುಂಬಾ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಮಹಾನುಭಾವರೂ ಕೂಡ, **"ನಧರ್ಮನಿಷ್ಠೋಽಸ್ಮಿ"** ಎಂದೂ **"ಧಿಗಶುಚಿಮವನೀತಂ"** ಎಂದೂ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆಕಿಞ್ಚನ್ಯಾನುಸಂಧಾನವೂ ಅವಶ್ಯಕವು.

೫ ಹಿಂದಿನ ವಾಕ್ಯಖಂಡದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ, ಇತರರಲ್ಲಿ ನಿಕೃಷ್ಟ ಭಾವವೂ ಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ವಾಕ್ಯಖಂಡದಿಂದ ತಾನು ಎಷ್ಟು ಜ್ಞಾನ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಾದಿಗಳು ಲಭಿಸಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಆಕಿಂಚನ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ತಾನು ಮರೆಯಕೂಡದೆಂದೂ, ಇಂತಹ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದ ತೋರುವ ನೈಚ್ಯಾನುಸಂಧಾನವೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. **ತನಕ್ಕು** – ತನಗೆ, **ಶರಣ್ಯಪ್ರಸಾದ ವಿಶೇಷಮೂಲಕಮಾಗ** - **"ಸರ್ವಸ್ಯ ಶರಣಂ ಸುಹೃತ್"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ವಲೋಕಕ್ಕೂ ರಕ್ಷಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪಾ ವಿಶೇಷ ಮೂಲಕವಾಗಿ, **ನಮ್ಮಾ........ ಉಳ್ಳಿಟ್ಟಾರ್ಕ್ಕುಪ್ಪೋಲೆ** - ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ನಾಥಮುನಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರುಗಳಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾದವರು ಎಂಬುವದರಿಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್, ಕಾಂಚೀಪೂರ್ಣರು, ಆಳವಂದಾರ್ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರ ಪ್ರಭೃತಿಗಳೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಜಯ ಅಕ್ರೂರಾದಿಗಳೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟರು. **ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಾದಿಗಳಾಗಿರ ಫಲೋದ್ಗಮ ಪರ್ವಙ್ಗಳ್** – ಫಲವೆಂದರೆ ಮಹಾ ಫಲವಾದ ಮೋಕ್ಷವು, ಅದರ ಉದ್ಗಮವೆಂದರೆ ಅಂಕುರಿಸೋಣವು, ಅದರ **ಪರ್ವಙ್ಗಳ್** - ಪ್ರಭೇಧಗಳು, **ವನ್ದಾಲುಮ್** - ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೂ, ಆಕಿಂಚನ್ಯ

ಗಿರ ಫಲೋದ್ಗಮ ಪರ್ವಙ್ಗಳ್ ವನ್ದಾಲುಮ್, (೧) "ನ್ ನ್ನೈ ತೀನ್ನೈಗ

ಭಾವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಕೂಡದೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಆಕಿಂಚನ್ಯ ಭಾವದ ನಿಶ್ಚಯವುಂಟಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನುದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ :—

(೧) ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ ತಿರುಮೊ ೫-೧-೩

ನನ್ನೈತೀನ್ನೈಗಳೊನ್ರು ಮರಿಯೇಱ್ ನಾರಣಾವೆನ್ನುಮಿತ್ತನೈ ಯಲ್ಲಾಲ್ । ಪುನ್ನೈಯಾಲುನ್ನೈಪ್ಪುಳುವುವ್ ಪೇಶಿಪುಗಳ್ವಾನನ್ರು ಕಣ್ಡಾಯ್ ತಿರುಮಾಲೆ । ಉನ್ನುಮಾರುನ್ನೈ ಯೊನ್ರುಮರಿಯೋ ನೋವಾದೆ ನಮೋ ನಾರಣಾವೆನ್ಬನ್ ।ವನ್ನೈಯಾವುದುನ್ ಕೋಯಿಲಿಲ್ ವಾಳುಮ್ ವೈಟ್ಟಣವನೆನ್ನುಂ ವನ್ನೈಕಣ್ಡಾಯೋ

ಇದರರ್ಥವು:—**ನಾರಣಾವೆನ್ನುಮಿತ್ತನೈಯಲ್ಲಾಲ್** - ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವದಲ್ಲದೆ, **ನನ್ನೈ**..........**ಅರಿಯೇಱ್** ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧಸಹತ್ವರೂಪ ಒಳ್ಳೇ ಗುಣವೋ, ನನ್ನ ಅಪರಾಧವೋ ಯಾವುದೋ ಎನಗನುಗ್ರಹರೂಪವಾದುದೆಂಬುವದು ತಿಳಿಯದು ಎಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಹಾದೋಷಿಯಾಗಿ ತೋರುನೆನು, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರಾದರೋ ಮಹಾಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ತೋರುವಿ ಎಂಬ ಭಾವವು. **ನಾರಣಾವೆನ್ನುಮಿತ್ತನೈಯಲ್ಲಾಲ್**-ನಾರಾಯಣವೆಂಬುವದರಿಂದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಸಹಿಸುವನೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನುಎಂಬುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, **ಪುನ್ನೈಯಾಲೆ** - ಪ್ರಯೋಜನದ ಆಶೆಯಿಂದ, **ಉನ್ನೈಪುಳ್ಳುವುವ್ ಪೇಶಿಪುಗಳ್ವಾನನ್ರುಕಂಡಾಯ್** - ಸರ್ವಾಧಿಕನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು, ಕೃತ್ರಿಮಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಲೂ ಶಕ್ತನಲ್ಲವು. **ತಿರುಮಾಲೆ**-ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯನ್ನುಸಂಬೋಧಿಸಿ ಹೇಳಿರುವದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ:—ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನಾದುದರಿಂದ, ಅಪರಾಧಗಳಿಗಾಗಿ ಭಯಪಡಬೇಕೇ ಎಂಬ ಭಾವವು ; **ಉನ್ನುಮಾರುನ್ನೈಯೊನ್ರುಮರಿಯೇಱ್**-ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಪ್ರಕಾರ ನಿರಂತರ ಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದನ್ನರಿತವನಲ್ಲವು. **ಓವಾದೆ ನಮೋನಾರಣವೆನ್ಬ್** - ಅನನ್ಯಪ್ರಯೋಜನನಾದುದರಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತಿರುಮನ್ತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥಸಹಿತವಾಗಿ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡುವೆನು. **ವನ್ನೈಯಾವುದು** - ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಬಲ ಯಾವುದೆಂದರೆ: —**ಉನ್ ಕೋಯಿಲಿಲ್ ವಾಳುಮ್** – ಭಗವದಭಿಮಾನವುಳ್ಳ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ **ವೈಟ್ಟಣವನೆನ್ನುಂ** - ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವನೆಂಬ, ವನ್ನೈ **ಕಂಡಾಯೋ**-

ಳೊನ್ರು ಮರಿಯೇ" ಎನ್ರುಮ್, (೨) "ಅರಿವನೇಲು ಮಿನ್ನೈಯಲ್ಲಾ ಮೆನ್ನಾಲ್ ಅಡೈಪ್ಪು ನೀಕ್ಕೊಣ್ಣಾ" ಎನ್ರುಮ್ ನಿಶ್ಚಯಿತ್ತು ಪರಾಧೀನ ಸ್ವರೂಪಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾನ ತನ್ನಧಿಕಾರತ್ತಿಲೇ ಶೊರುಗಿನ ಆಕಿಞ್ಚನ್ಯ

ಮಹಾಬಲವೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿ. ಇಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬಲವು ಉಪಾಯಾಂತರ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಭಗವದಭಿಮಾನಸ್ಥಳದ ವಾಸದಿಂದ ಭಗವಂತನಿಂದುಂಟಾದುದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವದರಿಂದ ಆಕಿಂಚನ್ಯವುವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ.

(೨) ಪೆರಿಯ ತಿರುವಂದಾದಿ ೩.

ಇನ್ನೈಯನ್ರೇನಲ್ಲನಿನ್ನೈ ಯನ್ರೇತೀಯ,
ಇನ್ನೈಯೆನ್ರಿನ್ನೈ ಯರಿವನೇಲುಮ್, ಇನ್ನೈಯೆಲ್ಲಾಮ್
ಎನ್ನಾಲಡೈಪ್ಪು ನೀಕ್ಕೊಣ್ಣಾತಿರೈಯವನೇ ।
ಎನ್ನಾಲ್ ಶೆಯರ್ಪಾಲತ್ತೇ ॥

ಇನ್ನೈ ಯನ್ರೇನಲ್ಲ ನಿನ್ನೈಯನ್ರೇತೀಯ – ಇವುಗಳೇ ಶುಭಕರವಾದುವು, ಇವುಗಳೇ ಅಶುಭಕರವಾದುವು, **ಎನ್ರು** - ಎಂಬದಾಗಿ, ಇನ್ನೈ ಇನ್ನೈ – ಈ ಈ ಸ್ವಭಾವುಗಳೆಂದು, **ಅರಿವನೇಲುಮ್** – ತಿಳಿದವನಾದರೂ, **ಇನ್ನೈಯೆಲ್ಲಾಮ್** - ಅಶುಭತ್ಯಾಗ, ಶುಭಪರಿಗ್ರಹಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, **ಎನ್ನಾಲ್**-ನನ್ನಿಂದ **ಅಡೈಪ್ಪು ನೀಕ್ಕು ವೊಣ್ಣಾದು** - ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವದೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವು, ತ್ಯಜಿಸುವದೂ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವು. **ಇರೈಯವನೇ** – ಓ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, **ಎನ್ನಾಲ್**--ನನ್ನಿಂದ, **ಶೆಯರ್ಪಾಲದು ಎನ್** - ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನು ? ಯಾವುದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿ ಶುಭಪರಿಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಅಶುಭ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಅಚಿತ್ಸಂಸರ್ಗದಿಂದಲೂ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಿಂದಲೂ ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಆಕಿಂಚನ್ಯವು ವ್ಯಕ್ತವು.

ಎನ್ರುಮ್ ನಿಶ್ಚಯಿತ್ತು - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ, **ಪರಾಧೀನಸ್ವರೂಪಸ್ಥಿತಿಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾನ**-ಇತರರಿಗೆ ಅಧೀನವಾದ ಎಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದ ಸ್ವರೂಪಸ್ಥಿತಿಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳುಳ್ಳ, ಪರಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೆಂದರ್ಥವೂ ಉಂಟು, **ತನ್ನಧಿಕಾರತ್ತಿಲೆ ಶೊರುಗಿನ** – ತನ್ನಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ, **ಆಕಿಂಚನ್ಯತ್ತೈಯುಳಿಯುಮಾರಾದೆ**- ಆಕಿಂಚನ್ಯಭಾವವು ನಾಶವಾಗದಿರೋಣವು, ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಎಂದರೆ ಆಕಿಂಚನ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸದೆ,

ತ್ತ್ವಯಳಿಯ ವರ್ಾರಾದೆ, (೩) "ಅಹಮಸ್ಮ್ಯಪರಾಧಾನಾ ಮಾಲಯೋ ಕಿಂಚನೋ ಗತಿಃ" ಇತ್ಯಾದಿಗಳೈಯಡಯೊತ್ತಿನಡಕ್ಕಿರ (೪) "ನೋತ್ತ

ಅಹಂ - ನಾನು, **ಅಪರಾಧಾನಾಂ** - ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ, **ಆಲಯಃ** - ತೌರುಮನೆಯು, **ಅಕಿಂಚನಃ** - ಬೇರೆ ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಯದವನು, ಅಗತಿಃ - ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಗತಿಯೂ, ಇಲ್ಲದವನೂ ಅಸ್ಮಿ - ಆಗಿರುವೆನು. "**ತ್ವಮೇವೋಪಾಯ ಭೂತೋ ಮೇ ಭವೇತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮತಿಃ**" ಎಂಬುವದು ಉತ್ತರಾರ್ಧವು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನೇ ನನಗೆ ಉಪಾಯಭೂತನಾಗತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯು ಶರಣಾಗತಿಯು ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇತ್ಯಾದಿಗಳೈ-ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು, **ಅಡಯೊತ್ತಿನಡಕ್ಕಿರ** - ಮೂಲವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿರುವ, ಎಂದರೆ "ಅಹಮಸ್ಮಿ" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವನ್ನೇ ಈ ಮುಂದೆ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಭಾವವು.

(೪) ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ೫. ೭. ೧.

ನೋಱ್ಱನೊನ್ಬಿಲೇ ಉಣ್ಣರಿವಿಲೇ ನಾಕಿಲುಮಿನಿಯುನ್ನೈವಿಟ್ಟೊನ್ರು
ಮಾಱ್ಱಕಿರ್ಕಿನ್ರಿಲೇ ನರವಿನಣೈಯಮ್ಮಾನೇ।
ಶೇಱ್ಱುತ್ತಾಮರೈ ಶೆನ್ನಲೂಡುಮಲರ್ ಶಿರೀವರಮಙ್ಗಲನಗರ್
ವೀಱ್ಱಿರುನ್ದವೆನ್ದಾಯುನಕ್ಕುಮಿಗೈ ಯಲ್ಲೇನಙ್ಗೇ ॥

ಅರ್ಥ—**ನೋಱ್ಱನೊನ್ಬಿಲೇ** - ಫಲಾಭಿಸಂಧಿ ಇಲ್ಲದ ಕರ್ಮಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವು. **ನುಣ್ ಅರಿವು ಇಲೇ** - ಸ್ವಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕ ಪರಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಜ್ಞಾನಯೋಗವನ್ನೂ ತಿಳಿಯೆನು. ಇವೆರಡೂ ಯಾವಾಗ ಇಲ್ಲವೋ ಆಗ ಭಕ್ತಿಯೋಗವೂ ತಿಳಿಯದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. "**ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೋಽಸ್ಮಿ ನ ಚಾತ್ಮವೇದೀ ನ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ ತ್ವಚ್ಚರಣಾರವಿಂದೇ।**" ಎಂದು ಇದರಿಂದ ಹೇಳಿದಂತೆಯಾಯಿತು. **ಆಗಿಲುಮ್** - ಆದುದರಿಂದ, **ಇನಿ ಉನ್ನೈ ವಿಟ್ಟು** - ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ರಕ್ಷಣೈಕಶೀಲನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, **ಒನ್ರುಮ್ ಆಱ್ಱಕಿರ್ಕಿನ್ರಿಲೇ** - ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾಗಲಿ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಾರೆನು. **ಅರವಿನಣೈಯಮ್ಮಾನೇ** -ಆದಿಶೇಷನನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಯಾಗಿವುಳ್ಳ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, **ಶೇಱ್ಱುತಾಮರೈ** - ಕೆಸರು ನೆಲದಲ್ಲಿರುವ ಕಮಲಪುಷ್ಪವು, **ಶೆನ್ನಲೂಡುಮಲರ್** - ಭತ್ತದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ, ಅರಳಿರುವ, ಎಂದರೆ ಹಾಗೆ

೩. ಅಹಿ. ೩೭. ೩೦

ನೋಲ್ ಪಿಲೇನುಣ್ಣಾರಿಕಿಲೇ", (೫) "ಎನ್ನಾನ್ ಶೆಯ್ ಗೇ",

ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ, ಶಿರೀವರಮಙ್ಗಲನಗರ್ - ಶಿರೀವರಮಙ್ಗಲನಗರದಲ್ಲಿ ವೀತ್ರಿರುನ್ದವೆನ್ದಾಯ್ - ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವ ಓ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಅಙ್ಗುಉನಕ್ಕು - ಅಂತಹ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿರುವ ನಿನಗೆ, ಮಿಗೈಯಲ್ಲೇ - ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಬಾಹಿರನು ಅಲ್ಲವು. ನೀನಾದರೋ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಈ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿರುವೆ. ನಾನಾದರೋ ಯಾರೂ ರಕ್ಷಿಸುವರು ಗತಿ ಇಲ್ಲದೆ ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಕಾದಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ರಕ್ಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರದೇ ಹೇಗಿರುವೆನು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇದರಿಂದ ಕರ್ಮಯೋಗಜ್ಞಾನಯೋಗ ಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದವನೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಆಕಿಂಚನ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

(೫) ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ, ೫. ೮. ೩.

ಎನ್ನಾಲ್ ಶೆಯ್‌ಗೇ ಯಾರೇಕಳೈಕಣ್ ಎನ್ನೈಯ್ ಶೆಯ್‌ಗಿನ್ರಾಯ್
ಉನ್ನಾಲಲ್ಲಾಲ್ ಯಾವರಾಲುಮೊನ್ರುಙ್ಗುರೈ ವೇಣ್ಡೇ।
ಕನ್ನಾರ್ಮದಿಳ್‌ಶೂಳ್ ಕುಡನ್ದೈಕ್ಕಿಡನ್ದಾಯ್ ಅಡಿಯೇನರುವಾಣಾಳ್!
ಶೆನ್ನಾಳೆನ್ನಾಳನ್ನಾಳುನತಾಳ್ ಪಿಡಿತ್ತೇ ಶೆಲಕ್ಕಾಣೇ॥

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾ ಪಾಶುರವು. ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ :—

ನಾ - ಪರಾಯತ್ತವಾದ ಕರ್ತೃತ್ವವುಳ್ಳ ನಾನು, **ಎ ಶೆಯ್‌ಗೇ** - ಸ್ವತಂತ್ರಿಸಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವು ? ಎಂದರೆ ಸ್ವರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವು ಎಂಬರ್ಥವು. **ಕಳೈಕಣ್‌ಯಾರ್** - ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ ? **ಎನ್ನೈ ಎ ಶೆಯ್‌ಗಿನ್ರಾಯ್** - ಅಶಕ್ತನಾದ **ನನ್ನನ್ನು** ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತೀಯೆ ಎಂದರೆ ಕಷ್ಟತರವಾದ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಎಂಬ ಭಾವವು, **ಉನ್ನಾಲಲ್ಲಾಲ್**-ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, **ಯಾವರಾಲುಮ್ ಒನ್ರುಕುರೈಯುಮ್ ವೇಂಡೇ** - ಅಶಕ್ತರಾದ ಇನ್ನು ಯಾರ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಯಾವದೊಂದು ನ್ಯೂನತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದಿಲ್ಲವು, ಏಕೆಂದರೆ ಮನೋರಥ ಪೂರ್ಣತೆ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವು. **ಕ ಆರ್‌ಮದಿಳ್** - ತಾಮ್ರದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದ, **ಶೂಳ್‌ಕುಡನ್ದೈಕ್ಕಿಡನ್ದಾಯ್** - ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ತಿರುಕ್ಕುಡನ್ದೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವನೇ! **ಅಡಿಯೇ ಅರುವಾಳ್‌ನಾಳ್**-ದಾಸನಾದ

(೬) **ಕಳೈವಾಯ್ ತುನ್ಬಂ ಕಳೈಯಾದೊಳಿವಾಯ್ ಕಳೈಕಣ್ ಮಱ್ಱಿಲೇನ್", (೭) "ಪುಗಲೊನ್ರಿಲ್ಲಾವಡಿಯೇಱ್"**

ನನ್ನ ಅಣುಸ್ವರೂಪವಾದ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಉಜ್ಜೀವಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲವು, **ಶೆಲ್‌ನಾಳ್** - ಅನುವರ್ತಿಸಿರುವ ಕಾಲವೂ. **ಎನ್ನಾಳ್** - ಯಾವಾಗಲೋ ? **ಅನ್ನಾಳ್ ಉನತಾಳ್‌ಪಿಡಿತ್ತೇ** – ಅದುವರಿವಿಗೂ ನಿನ್ನ ಚರಣಕಮಲವನ್ನು ಹಿಡದೇ, **ಶೆಲ್ರುಕಾಣ್** - ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಹಾಗ್ಯೆ ಕಟಾಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ನಮಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ, ಶರೀರವನ್ನೂ, ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ನಮಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವಭೋಕ್ತೃತ್ವಗಳುಂಟು. ಆದರೆ ಈ ಕರ್ತೃತ್ವಭೋಕ್ತೃತ್ವಗಳು ಸರ್ವೇಶ್ವರಾಧೀನವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಆತನು ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಾನುಗುಣ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ನಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ **ಎನ್ನಾನ್‌ಶೆಯ್‌ಗೇನ್** ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

೬. ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ. ೫.೮.೮.

ತುನ್ಬಂ - ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು, **ಕಳೈವಾಯ್** – ಹೋಗಲಾಡಿಸು, ಅಥವಾ **ಕಳೈಯಾದೊಳಿಯಾಯ್** - ಹೋಗಲಾಡಿಸದೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. **ಕಳೈಕಣ್** - ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಕಟಾಕ್ಷವು ಎಂದರೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಕಾಪಾಡುವವನು, **ಮಱ್ಱುಇಲೇಱ್** – ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವು. ಇದರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣಪಾರತಂತ್ರ್ಯರೂಪಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಪೂರಾ ಪಾಶುರ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ೭೫ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ.

೭. ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ೬.೧೦.೧೦.

ಅಗಲಗಿಲ್ಲೇ ನಿರೈಯುಂ ಮೆನ್ರಲರ್ ಮೇಲ್ ಮಙ್ಗೈಯುರೈ ಮಾರ್‌ಪಾ । ನಿಕರಿಲ್ಪ ಕಳಾಯುಲಗಮೂನ್ರುಡೈಯಾಯೆನ್ನೈಯಾಳ್ವಾನೇ । ನಿಕರಿಲ ಮರರ್ ಮುನಿಕ್ಕಣಙ್ಗಳ್ ವಿರುಮ್ಬು ನ್ದಿರು ವೇಙ್ಗಡತ್ತಾನೇ । ಪುಗಲೊನ್ರಿಲ್ಲಾ ವಡಿಯೇನುನ್ನಡಿ ಕೀಳ ಮರ್‌ನ್ದು ಪುಗುನ್ದೇನೇ ॥

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾಪಾಶುರವು. ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ —

ಇರೈಯುಮ್ - ಒಂದು ಕ್ಷಣಕೂಡ, **ಅಗಿಲಗಿಲ್ಲೇಱ್** - ಅಗಲಿರಲಾರೆನು, **ಎನ್ರು** – ಎಂದು, ಇದರಿಂದ "**ಅನನ್ಯಾ ರಾಘವೇಣಾಹಂ ಭಾಸ್ಕರೇಣ ಪ್ರಭಾಯಥಾ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸದಾ ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ

(೮) "ಅವಿಕ್ಕೊರ್‌ಪ(ಗ್ರು)ಕ್ಕೊವ್ಬ ನಿನ್ನಲಾಲ್ ಅರಿಗಿನ್ರಿಲೇ(ನ್)",

ನಿತ್ಯಯೋಗವನ್ನು, ಹೊಂದಿದ, **ಅಲರ್‌ಮೇಲ್** - ಕಮಲ ಪುಷ್ಪದ ಮೇಲಿಂದ ಬಂದ, ಇದರಿಂದ ಮಾರ್ದವಾದಿಗುಣಗಳುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಲು ಕರುಣಾಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಭಾವವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಮಙ್ಗೈ**-ವಾಲ್ಲಭ್ಯಾತಿಶಯವುಳ್ಳ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು, **ಉರೈಮಾರ್‌ಪಾ** - ವಾಸಮಾಡುವ ದಿವ್ಯವಕ್ಷಸ್ಥಳವುಳ್ಳವನೇ. ಇದರಿಂದಲೂ ಮತುಪ್‌ಶಬ್ದಾರ್ಥವಾದ ನಿತ್ಯಯೋಗವೂ, ಉಪಾಯಭೂತಳೆಂಬುವದೂ ತೋರಿಬರುತ್ತವೆ. **ನಿಗರಿಲ್ ಪುಕುಳಾಯ್**-ನಿರುಪಮವಾದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನೇ, ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವದರಿಂದ **"ಅಪ್ರಮೇಯಂ ಹಿತತ್ತೇಜಃ ಯಸ್ಯ ಸಾಜನಕಾತ್ಮಜಾ"** ಎಂದರೆ ಜನಕನಂದನಿಯು ಯಾರಿಗೆಪತ್ನಿಯೋ ಅಂಥಾವನ ತೇಜಸ್ಸು ನಿರುಪಮವಾದುದು" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಿರವಧಿಕವಾತ್ಸಲ್ಯಾದಿಗುಣಗಳಿಂದ **"ಎನ್ನಡಿಯಾರ್ ಇದು ಶೆಯ್ಯಾರ್"** ಎಂದು ಆಶ್ರಿತದೋಷವನ್ನು ತಿಳಿಯದಿರುವವನೇ ಎಂಬ ಭಾವವು, **ಮೂನ್ರುಲಗಮುಮ್ ಉಡೈಯಾಯ್** – ಮೂರು ಲೋಕವನ್ನೂ ಎಂದರೆ ಸಮಸ್ತಲೀಲಾ ವಿಭೂತಿಯನ್ನೂ ರಕ್ಷ್ಯವರ್ಗವಾಗಿವುಳ್ಳವನೇ, ಅಥವಾ ಸಮಸ್ತ ತ್ರಿವಿಧ ಚೇತನಾಚೇತನವನ್ನೂ ತನ್ನ ಸ್ವತ್ತಾಗಿಯುಳ್ಳ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, **ಎನ್ನೈ ಆಳ್ವಾನೇ** - ಅಂತಹ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ತುಂಬಾ ಹೇಯನಾದ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಸೌಶೀಲ್ಯವಾತ್ಸಲ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ರಕ್ಷಿಸುವವನೇ, **ನಿಕರಿಲ್**-ಇಂತಹ ಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಅನುಭವಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅಸದೃಶನಾದ. **ಅಮರರ್ ಮುನಿಕ್ಕಣಙ್ಗಳ್** - ದೇವತೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಋಷಿಸಮೂಹಗಳೂ, **ವಿರುಮ್ಬುಮ್ ತಿರುವೇಙ್ಗಡತ್ತಾನೆ**- ತುಂಬಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ತಿರುವೇಙ್ಗಡಮುಡೈಯಾನನೇ, **ಪುಕಲ್ ಒನ್ರು ಇಲ್ಲಾ**-ನೀನಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಉಪಾಯರೂಪದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ರಕ್ಷಕರೂಪದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಬೇರೊಂದೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಎಂದರೆ ಅನನ್ಯಶರಣನಾದ, **ಅಡಿಯೇನ್**-ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದಾಸಭೂತನಾದ ನಾನು, **ಉನ್ ಅಡಿ**-ಇಂತಹ ಅನುಗ್ರಹಮಯಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಇಂತಹ ರಕ್ಷಣೋಪಯುಕ್ತ ಮಹಾಗುಣಯೋಗವನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಂದಿರುವ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಕಮಲದ **ಕೀಳ್ ಅಮರ್‌ನ್ದು** - ಕೆಳಗೆ ಅನನ್ಯಪ್ರಯೋಜನನಾಗಿ ಸೇರಿ ಎಂದರೆ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿ **ಪುಗುನ್ದೇನ್**- ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆನು.

ಇದು ದ್ವಯಮಂತ್ರವಿವರಣರೂಪವಾಗಿ ಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನುಪಪಾ

(೯) "ಕರವೈಗಳ್ಪಿನ್ಸೆನ್ರು,"

ದಿಸುವ ಅವೋಘಪಾಶುರವು. ಶರಣಾಗತಿತತ್ವವೆಲ್ಲಾ ಈ ಪಾಶುರಮೂಲಕ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. **ಪುಗಲೊನ್ರಿಲ್ಲಾವಡಿಯೇ಼ೕ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆಕಿಂಚನ್ಯತ್ವವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೮. ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ೧೦.೧೦.೩

ಆವಿಕ್ಕು-ಸುಪರ್ಣವೆಂದು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನನ್ನ ಆತ್ಮಾವಿಗೆ, ಓರ್ ಪ*ற்று*ಕ್ಕೊಮ್ಬು - ಒಂದು ಆಶ್ರಯವಾದ ವೃಕ್ಷವು, **ನಿನ್ನಲಾಲ್** - "ನಿವಾಸವೃಕ್ಷಸ್ಸಾಧೂನಾಂ" ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಇನ್ನ್ಯಾರನ್ನೂ, **ಅರಿಗಿನ್ರಿಲೇ಼ೕ** ನಾನು ಅರಿಯೆನು, ತಿಳಿಯೆನು. ಇದರಿಂದಲೂ ಆಕಿಂಚನ್ಯವು ಬೋಧಿತವಾಯಿತು. **ಪೂರಾ** ಪಾಶುರ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಪರದೇವತಾ. ೭೧೩ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ.

ತಿರುಪ್ಪಾವೈ.೨೮

ಕರವೈಗಳ್ಪಿನ್ಸೆನ್ರುಕಾನಮ್ಶೇರ್ನ್ದುಣ್ಬೋ಼ೕ । ಮರೈವೊನ್ರುವಿಲ್ಲಾದ
ನಾಯ್ಕ್ಕುಲತ್ತುನ್ರನ್ನೈ । ಪ್ಪಿರವಿಪೆರುನ್ದನೈಪ್ಪುಣ್ಣಿಯಂ ಯಾಮು
ಡೈಯೋಂ । ಕುರೈವೊನ್ರು ಮಿಲ್ಲಾದ ಗೋವಿಂದಾ ವುನ್ರನ್ನೋ಼ೕ ।
ಡುರವೇಲ್ ನಮುಕ್ಕಿಙ್ಗೊಳಿಕ್ಕವೊಳಿಯಾ । ದರಿಯಾದ ಪಿಳ್ಳೈ
ಗಳೋ಼ೕ ವುನ್ಬಿನಾಲುನ್ರನ್ನೈ । ಚ್ಚಿರು ಪೇರಳೈತ್ತನವುಂ ಶೀರಿಯರು
ಳಾದೆ ಯಿರೈವಾ ನೀತಾರಾಯ್ ಪರೈಯೆಲೋ಼ೕರೆಂಬಾವಾಯ್ ॥

ಇದರರ್ಥವು—**ಕರವೈಗಳ್ಪಿನ್ಸೆನ್ರು**-ಹಸುಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ, **ಕಾನಂಶೇರ್ನ್ದು** - ಎಲ್ಲರೂ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ, **ಉಣ್ಬೋ಼ೕಮ್** – ಶರೀರ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. **ಅರಿವೊನ್ರುಮಿಲ್ಲಾದ** - ಕೊಂಚವೂ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ, **ಆಯ್ಕುಲತ್ತುನ್ರನ್ನೈ**-ಗೋಪಾಲರ ಕುಲದಲ್ಲವತರಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು, **ಪಿರವಿಪೆರುನ್ದನೈ** - ಆ ಕುಲದಲ್ಲೇ, ಅಥವಾ ಮಾನುಷ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, **ಪುಣ್ಣಿಯಂ ಯಾಮುಡೈಯೋಂ**-ಸುಕೃತವನ್ನು ನಾವು ಹೊಂದಿರುವೆವು. **ಕುರೈಯೊನ್ರುಂ ಇಲ್ಲಾದ ಗೋವಿಂದಾ** - ಪರಿಪೂರ್ಣಕಾಮನಾದ ಗೋವಿಂದನೇ, **ಉರ್ತನ್ನೋ಼ೕಡುಂ** - ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ನಮಗುಂಟಾಗಿರುವ, **ಉರವು ವಿಲ್** - ಈ ಸಂಬಂಧವಾದರೋ, (ನಿತ್ಯವಾದುದರಿಂದ) **ನಮುಕ್ಕು** ಇಙ್ಗು - ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ, ಒಳಿಕ್ಕ **ವೊಳಿಯಾದು** - ತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. **ಅರಿಯಾದ**

(೧೦) "ಕುಳಿತ್ತು ಮೂನ್ರನಲ್ಲೈಯೋಮ್ಬುಮ್,"

ಪಿಳ್ಳೈಗಳೋಂ - ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಬಾಲೆಯರು, **ಅನ್ಬಿನಾಲ್ ಉನ್‌ತನ್ನೈ** ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು, **ಶಿರಪೇರ್ ಅಳೈತ್ತನವುಂ**-ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಹೀನ ವಾದ, **"ಹೇ ಕೃಷ್ಣಯಾದವ ಹೇ ಸಖೇತಿ"** ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆದಿದ್ದನ್ನು **ಶೀರಿಯರುಳಾದೆ** - ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, **ಇರೈವಾನೀತಾರಾಯ್** - ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ನೀನು ಕರುಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು. **ಪರೈ ಏಲ್** - ಈ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಗಳಾದರೋ ಸಫಲವಾದರೆ, **ಓರ್ ಎಂಪಾ ವೈ ಆಯ್** - ಆಗ ಅಸದೃಶವಾದ ಈ ನಮ್ಮ ವ್ರತವು ಕೈಗೂಡುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಉರವು ಏಲ್ ಒಳಿಕ್ಕ **ವೊಳಿಯಾದು,** ಅರಿಯಾದ ಪಿಳ್ಳೈಗಳುಂ ಎಂಬಲ್ಲ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

೧೦. ತಿರುಮಾಲೈ ೨೫,

ಕುಳಿತ್ತು ಮೂನ್ರನಲ್ಲೈಯೋಮ್ಬುಕ್ಕುರಿಕೊಳನ್ದನಮೈತನ್ನೈ
ಒಳಿತ್ತಿಟ್ಟೇನೆನ್‌ಕಣಿಲ್ಲೈನಿನ್‌ಕಣುಮ್ಬತ್ತನಲ್ಲೇ ।
ಕಳಿಪ್ಪತೆನ್‌ಕೊಣ್ಡುನಮ್ಬೀ ಕಡಲ್‌ವಣ್ಣಾ ಕದುರಿಗಿನ್ರೇನ್
ಅಳಿತ್ತೆನಕ್ಕುರುಳ್‌ಶೆಯ್‌ಕಣ್ಣಾಯರಙ್ಗಮಾನಕರುಳಾನೆ ॥

ಇದರರ್ಥವು—**ಕುಳಿತ್ತು** - ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕಾದಿ ಸ್ನಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, **ಮೂನ್ರು ಅನಲ್ಲೈ** - ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ ಆಹವನೀಯ, ದಕ್ಷಿಣವೆಂಬ ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನೂ, **ಓಮ್ಬುಮ್** ಆದರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ, ಮತ್ತು **ಕುರಿಕೊಳ್**- ಹೀಗೆ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿ ಮಂತ್ರಲೋಪಾದಿಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವ, **ಅನ್ದಣಮೈತನ್ನೈ** - ತನಗೆ ಜನ್ಮದಿಂದಲೂ, ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದಲೂ, ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು, **ಒಳಿತ್ತಿಟ್ಟೇನ್** - ಇಂತಹ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಂಡೆನು. ಹೋಗಲಿ, ಕರ್ಮ ನಿಷ್ಠೆ ಏನೋ ಕಳಕೊಂಡೆನು. ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆಯಾದರೂ ಉಂಟೋ ಎಂದರೆ, **ಎನ್ ಕಣಿಲ್ಲೈ** - ಆತ್ಮವಿಷಯವಾದ ಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲವು, ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮ ಸುಕೃತದಿಂದಲಾದರೂ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಬಹುದಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲವು, ಹೀಗೆ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆ ಎರಡೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಾದರೂ ಉಂಟೋ ಎಂದರೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ :—**ನಿನ್‌ಕಣುಮ್ಬತ್ತನಲ್ಲೇನ್** - ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನೂ ಆದೆನು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಯಾಮುನೇಯರವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ **ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೋ**

(೧೧) "ಕುಲಙ್ಗಳಾಯ ವೀರರಣ್ಡಿಲ್",

ಸ್ಮಿ – ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. **ನ ಚಾತ್ಮವೇದೀ** – ಆತ್ಮವಿಷಯಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಜ್ಞಾನಯೋಗನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. **ನ ಭಕ್ತಿಮಾಂ ಸ್ತ್ವಚ್ಚರಣಾರವಿಂದೇ** – ನಿನ್ನ ಚರಣಕಮಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೋಗವಿಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ನಾನು **ಅಕಿಂಚನೋಽನನ್ಯಗತಿಃ** – ಅಕಿಂಚನನಾಗಿಯೂ ಅನನ್ಯಗತಿಕನಾಗಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ **ಕೊಂಡುಕಳಿಪ್ಪದು** - ಇನ್ನು ಯಾವುದನ್ನವಲಂಬಿಸಿತಕ್ಕದ್ದು, ನನ್ನಲ್ಲಿಯಾವ ಸಾಧನೆಯೂ ಯಿಲ್ಲದೆ ಅಕಿಂಚನನಾಗಿ ಅನುತಾಪಪಟ್ಟರೂ, ಆ ಅನುತಾಪಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ "**ವ್ಯಸನೇಷು ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಭೃಶಂ ಭವತಿ ದುಃಖಿತಃ**" ಎಂಬಂತೆ ತಾನೂ ದುಃಖಿಸುವನಾಗಿ, **ಮಾಶುಚಃ** ಎಂದು ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನಮಾಡುವ, **ನಮ್ಬಿ** - ಆರ್ತರ ದುಃಖನಿವಾರಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಶೀಲ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಪೂರ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ, **ಕಡಲ್ವಣ್ಣಾ** – ಸಮುದ್ರದ ಹಾಗೆ ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣದಿಂದ ಸರ್ವಲಾವಣ್ಯಯುಕ್ತನೇ, ನಮಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿನ್ನದಿವ್ಯಲಾವಣ್ಯದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿಸುವವನೇ, **ಅರಙ್ಗಮಾನಕರುಳಾನೇ**- ಹೀಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೌಶೀಲ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಸಮಾಡುವವನೇ, **ಕದರುಗಿನ್ರೇನ್**-ನಿನ್ನ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೋದನಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ ಈ ಲೋಕದ ಉಪಾಧಿಯುಕ್ತಳಾದ ತಾಯಿಯೇ ಮಗುವು ಅತ್ತರೆ ತಡೆಯದೆ ರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನು ನಿರುಪಾಧಿಕ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವಿಯೋ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಆದುದರಿಂದ **ಎನಕ್ಕಳಿತ್ತು** - ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಗೆ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, **ಅರುಳ್‌ಶೆಯ್ ಕಂಡಾಯ್** – ನೀನು ಕೃಪೆಮಾಡಬೇಕು ನೋಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಅಪಯಶಸ್ಸು; **ಮಾಶುಚಃ** ಎಂಬುವದು ಅಸತ್ಯವಾಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಅಳುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ ನೀನು **ಮಾಶುಚಃ** ಎಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಅರ್ಚಾವತಾರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಚಕಪರಾಧೀನನಾಗಿಲ್ಲಿರುವದು ಅಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆಕಿಂಚನ್ಯವುಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

(೧೧) ತಿರುಚ್ಚಂದ ವಿರುತ್ತಂ. ೯೦.

ಕುಲಙ್ಗಳಾಯ ವೀರಿರಣ್ಡಿಲೊನ್ರಿಲುಮ್ ಪಿರನ್ದಿಲೇ‌ನ್ ।
ನಲಙ್ಗಳಾಯನರ್ ಕೃಳೆಗಳ್ ನಾಲಿಲುಮ್ ನವಿನ್ರಿಲೇನ್ ।

(೧೨) ಏಳ್ಯೈ ಯೋದಿಲ್ಲ",

ಪುಲಙ್ಗಳ್ಳೈನ್ವುವಮ್ ವೆನ್ರಿಲೇಲ್ ಪೊರಿಯಲೇಲ್ ಪುತಿತನಿನ್ ।
ಇಲಙ್ಗುಪಾದ ಮನ್ರಿಮ *ಪ್ರೇರ್* **ರ್ ಪಱ್ರಿಲೇ ನೆಮ್ಮೀಶನೇ ॥**

ಈ ಪಾಶುರಕ್ಕೆ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿ ಅರ್ಥಹೇಳಬಹುದು. ಕಾರಣಪರಂಪರೆಯಾಗಿಯೂ, ಕಾರ್ಯಪರಂಪರೆಯಾಗಿಯೂ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು. ಮೊದಲಿನ ನಿರ್ವಾಹ ಹೇಗೆಂದರೆ—

ಪೊರಿಯಿಲೇಲ್ – ಮತ್ಸ್ಯವು ಗಾಳಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ನಿಂತೆನು. **ಪುಲಂಗಳ್ಳೈನ್ವುಂ** – ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ, ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು, **ವೆನ್ರಿಲೇಲ್** - ಜಯಿಸಲಿಲ್ಲವು. **ನಲಂಗಳಾಯ** – ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ- **ಚೇತನರ** ಗುಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಒಳ್ಳೇ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸುವ, **ನಲ್ ಕಳ್ಳೈಗಳ್** - ಸವಿಾಚೀನಗಳಾದ ವೇದಗಳನ್ನು, **ನಾಲಿಲುಮ್** – ನಾಲ್ಕರಲ್ಲೂ, **ನವಿನ್ರಿಲೇಲ್** - ನಿಷ್ಠೆ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. **ಈರಿರುಂಡಾಯ** - ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ, ನಾಲ್ಕಾದ, **ಕುಲಂಗಳ್ ಒನ್ರಿಲುಂ**-ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಲ್ಲೂ, **ಪಿರಂದಿಲೇಲ್** - ಜನ್ಮವೆತ್ತಲಿಲ್ಲವು. ಕಾರ್ಯಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವಾಗ, **ಈರಿರುಂಡಾಯ ಕುಲಂಗಳ್ ಒನ್ರಿಲುವ್ ಪಿರಂದಿಲೇಲ್** - ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳೊಂದರಲ್ಲೂ ಜನ್ಮವೆತ್ತಲಿಲ್ಲವು; ಹೀಗಾದುದರಿಂದ ಇದರ ಕಾರ್ಯರೂಪವಾಗಿ, **ನಲ್‌ಕಳ್ಳೈಗಳ್ ನವಿನ್ರಿಲೇಲ್** - ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳಲ್ಲೂ ನಿಷ್ಠೆ ಇಲ್ಲದವನಾದೆನು. ಹೀಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ, **ಪುಲಙ್ಗಳ್ಳೈನ್ವುಮ್ ವೆನ್ರಿಲೇಲ್** - ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲಿಲ್ಲವು; ಇಂದ್ರಿಯಜಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯರೂಪವಾಗಿ, **ಪೊರಿಯಿಲೇಲ್** - ಮತ್ಸ್ಯಗಾಳಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆನು. **ಪುನಿದ** - ಪರಮಪಾವನನೇ, ಅಶುದ್ಧಕುಲವೇನು, ವೇದಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದಿರೋಣವೇನು, ವೇದಾರ್ಥಗಳ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣವಿಲ್ಲದಿರುವದೇನು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಹಾವಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವದೇನು, ಇಂತಹ ಅಪವಿತ್ರತೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅನುಗ್ರಹಮೂಲಕ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಪರಿಶುದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವವನೇ, **ನಿನ್** - ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲನಾದ ನಿನ್ನ, **ಇಲಙ್ಗುಪಾದಮಿನ್ರಿ** – ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾದಗಳಲ್ಲದ, **ಮಱ್ರುರುಪಱ್ರು** ಬೇರೊಂದು ಉಜ್ಜೀವನೋಪಾಯವು, **ಇಲೇಲ್** - ಇಲ್ಲವು, ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ನಿದರ್ಶನವು, ಗುಹ ಅಹಲ್ಯಾದಿಗಳು; **ಎಮ್** - ಅಕಿಂಚನರಾಗಿಯೂ ಅಗತಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಮಗೆ, **ಈಶನೇ** -

ನಿರ್ವಾಹಕನಾದವನೇ. ಪ್ರಾಪ್ಯನೂ ನೀನೇ ಆಗಿ, ನಿನ್ನ ಪಾದ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು, ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವವನೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ, ನಿನ್ನ ಪಾದದ್ವಂದ ಗಳಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ತನಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂ ದಲೂ ಆಕಿಂಚನ್ಯವೂ ಅನನ್ಯಗತಿತ್ವವೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು.

(೧೨) ಪೆರಿಯ ತಿರುವೊಳಿ. ೫. ೮. ೧.

ಏಳೈ ಏತಲನ್ ಕೀೞ್ ಮಗನೆನ್ನಾ ತಿರಿಂಗಿಮಱ್ಱವಱ್ಱಗಿನ್ನರುಳ್ ಶುರನ್ದು। ಮಾಳೈನೂನ್ಮಡನೋಕ್ಕಿಯುನ್ ತೋೞಿ ಉಮ್ಬಿ ಯೆಮ್ಬಿ ಯೆನ್ರೊಳಿನ್ದಿಲೈ ಉಗನ್ದು! ತೋೞನ್ ನೀ ಯೆನಕ್ಕಿ ಙ್ಙೊೞಿ ಯೆನ್ರ ಚೊಲ್‌ಗಳ್ ವನ್ದು ಅಡಿಯೇ಼ನ್ ಮನತ್ತಿರುನ್ದಿಡ। ಆೞಿವಣ್ಣ ನಿನ್ನಡಿ ಯಿಣೈ ಯಡೈನ್ದೇ಼ನ್ ಅಣಿಪೊೞಿಲ್ ತಿರುವರಙ್ಗ ತ್ತಮ್ಮಾನೇ॥

ಆೞಿವಣ್ಣ - ಸಮುದ್ರದ ಬಣ್ಣದ ಹಾಗೆ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗನೇ, **ಅಣಿಪೊೞಿಲ್** - ರಮಣೀಯಗಳಾದ ತೋಟಗಳುಳ್ಳ, **ತಿರುವರಙ್ಗತ್ತಮ್ಮಾನೇ** - ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, **ಏಳೈ** - ಈ ಚೇತನನು ಅಲ್ಪೋಪಪತ್ತಿಯುಳ್ಳವನು, ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯನು, **ಏದಲನ್**-ವಿದ್ವೇಷಿಯು, ದೋಷವುಳ್ಳವನು, **ಕೀೞ್‌ಮಗನ್ ಎನ್ನಾದು** - ನೀಚ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು "**ನಿಷಾದಾನಾಂ ನೇತಾ**" ಎಂದು, ಹೀಗೆ ಗುಹನ ನೀಚಜನ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ನಿಕೃಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ, **ಇರುಙ್ಗಿ** - ಅವನಲ್ಲಿ ಕೃಪೆಮಾಡಿ, ಅವನನ್ನು ಮಹಾನುಭಾವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಎಂಬರ್ಥವು, **ಮಱ್ಱು** - ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ, **ಅವರ್ಕ್ಕು** - ಆ ಗುಹನೆಂಬ ಮಹಾಭಕ್ತನಿಗೆ, **ಇ಼ನ್ ಅರುಳ್ ಶುರನ್ದು** - ಮಹತ್ತಾದ ಆಲಿಂಗನ ಮೊದಲಾದ ಅನುಗ್ರಹವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕರೆದು, **ಮಾಳೈ ಮಾನ್‌ಮಡನೋಕ್ಕಿಉ಼ನ್‌ತೋೞಿ** - ಕೃಷ್ಣಮೃಗದ ಮರಿಯ ಹಾಗೆ ಚಂಚಲ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಈ ಸೀತೆಯು ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತಳು, **ಉಮ್‌ಬಿ ಎಮ್‌ಬಿ** - ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನೇ ನನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು, **ಎನ್ರು** - ಎಂಬುದಾಗಿ, **ಒೞಿನ್‌ದಿಲೈ** - ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಹೇಳಿ ಬಿಡದೆ, **ಉಗನ್ದು** - ಸಂತೋಷಿಸಿದವನಾಗಿ, ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ, **ನೀ ಎನಕ್ಕು ತೋೞನ್** - **ರಾಮಸ್ಸಖಾಯಂ ಗುಹಮಬ್ರವೀತ್** (ರಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ. ೫೨-೭೧.) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನೀನು ನನಗೆ ಸ್ನೇಹಿತನು, **ಇಙ್ಗು ಒೞಿ** - ಇಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಇರು ಏಕೆಂದರೆ

"ಅಪ್ರಮತ್ತೋ ಬಲೇಕೋಶೇ ದುರ್ಗೇ ಜನಪದೇ ತಥಾ।
ಭವೇಥಾಗುಹರಾಜ್ಯಂ ಹಿ ದುರಾರಕ್ಷತಮಂ ಮತಂ"

(೧೩) "ಪಱ್ಱೇಲೊನ್ರುಮಿಲೇ",

ರಾಜ್ಯರಕ್ಷಣೆಯು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟತರವಾದುದರಿಂದ ನೀನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆಂದು, **ಎನ್ರು** - ಎಂಬ, **ಶೊಲ್‌ಗಳ್** - ಸಮಾಧಾನರೂಪವಾದ ಸಾಂತ್ವ ವಚನಗಳು, **ವನ್ದು** - ಕರ್ಣಾಕರ್ಣಿಕೆಯಾಗಿ ಬಂದು, **ಅಡಿಯೇನಮನತ್ತಿರುನ್ದಿಡ** - ದಾಸನಾದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿರುವದರಿಂದ, **ನಿನ್ ಅಡಿಯಿಣೈ ಅಡೈನ್ದೇ** - ನಿನ್ನ ಪಾದದ್ವಂದವನ್ನು ಶರಣು ಹೊಂದಿದೆನು. ಇಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ, ಗುಣ, ಕುಲದಲ್ಲಿ ನಿಕೃಷ್ಟನೆಂಬುವದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಗುಹನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಮಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ನೋಡಿದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುವಿ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದಿದೆನೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ತನ್ನ ನಿಕೃಷ್ಟಜ್ಞಾನ ಗುಣ ಜಾತಿ ರೂಪ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ವಿಶೇಷಗಳು ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

(೧೩) ಪೆರಿಯ ತಿರು. ೧. ೯. ೯

ಪಱ್ಱೇಲೊನ್ರುಮಿಲೇ, ಪಾವಮೇ ಶೆಯ್‌ದು ಪಾವಿಯಾನೇನ್ ।
ಮಱ್ಱೇಲೊನ್ರರಿಯೇ, ಮಾಯನೇ, ಎಙ್ಗಳ್ ಮಾಧವನೇ ।
ಕಱ್ಱೇನ್ ಪಾಯ್‌ನ್ದೊಳುಗುಮ್ ಕಮಲಚ್ಚುನೈ ವೇಙ್ಗಡವಾ ।
ಅಱ್ಱೇನ್‌ವನ್ದಡೈನ್ದೇ ನಡಿಯೇನೈ ಯಾಟ್ಕೊಂಡರುಳೇ ॥

ಓ ಮಾಯನೇ - ದಿವ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಗುಣ ಚೇಷ್ಟಿತಗಳುಳ್ಳವನೇ, **ಎಙ್ಗಳ್‌ಮಾಧವನೇ** - ಆಶ್ರಿತರಾದ ನಮ್ಮ ಮಹಾಪರಾಧಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೋ ಎಂದು ಬೇಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಲ್ಲಭನೇ, **ಕಲ್‌ತೇ ಪಾಯುನ್ದು** - ಪರ್ವತ ಶಿಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಡಿಟ್ಟು ಜೇನುತುಪ್ಪ ತುಂಬಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸಿ ಸೇರಿದ ಕಮಲ ತಟಾಕಗಳುಳ್ಳ, ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಸ ಮಾಡುವ ಓ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೇ' **ಪಱ್ಱೇಲೊನ್ರುಮಿಲೇ** ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಇನ್ನು ಯಾವ ಸುಕೃತರೂಪ ಆಶ್ರಯವನ್ನಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವನಾಗಿದ್ದೇನೆ, **ಪಾವಮೇಶೆಯ್‌ದು ಪಾವಿಯಾನೇ**-"**ಅಹಮಸ್ಮ್ಯಪರಾಧಾನಾಮಾಲಯಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಪವನ್ನೇಮಾಡಿ ಪಾಪಿಷ್ಠನೆನಿನಿದೆನು. **ಮಱ್ಱೇಲೊನ್ರುಮರಿಯೇನ್** – ಉಪಾಯಾನ್ತರ ಒಂದನ್ನೂ ನಾನು ತಿಳಿಯೆನು ; **ಅಱ್ಱೇನ್ ವನ್ದು ಅಡೈನ್ದೇ** - ನಿನಗೇ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನೇದೃಢವಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವೆನು. **ಅಡಿಯೇನೈ** - ನಿನ್ನ

(೧೪) "ತೆರುತುಯರನ್ತಡಾಯೇಲ್" ಎನ್ಗಿರ ಪಾಟ್ಟುಕ್ಕಳಿಲುಮ್ (೧೫) "ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೋಽಸ್ಮಿ" ಎನ್ಗಿರ ಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲುಂ, ಇವರ್ಗಳ್ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯತ್ತಿನ್ ಕನಡುಗಳೈಯೆಲ್ಲಾಮ್ ಅವಲಂಬಿತ್ತುಕೊಂಡು ಪೋರುವುಮ್,

---

ದಾಸನಾದ ನನ್ನನ್ನು, ಆಳ್ಕೊಂಡರುಳೇ - ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕನುರೂಪವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸೈಯ್ಯಾ ಎಂದು ಆಕಿಂಚನ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧೪) ಪೆರುಮಾಳ್ ತಿರುಮೊಳಿ, ೫. ೧.

ತರುತುಯರ್ - ನೀನೇ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಕೊಡುವ ದುಃಖವನ್ನು, **ತಡಾಯೇಲ್** - ನೀನೇ ಹೋಗಲಾಡಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ, **ಉನ್ ಶರಣಲ್ಲಾಲ್ ಶರಣಿಲ್ಲೈ** - ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೇ ಗತಿಯಿಲ್ಲವು. ಇದರಿಂದಲೂ ಆಕಿಂಚನ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪೂರಾ ಪಾಶುರ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಪರದೇವತಾಪಾರಮಾರ್ಥ್ಯಾಧಿಕಾರ೭೨೪ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ.

ಎಙ್ಗರ - ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವ, **ಪಾಟ್ಟುಕ್ಕಳುಮ್** - ಪಾಶುರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮತ್ತು, **"ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೋಽಸ್ಮಿ"** ಎಂಬುವ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ, **ಇವರ್ಗಳ್** - ಈ ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರುಗಳು. **ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ** - ಕೃಪಯಾ ಹೇಳಿರುವ, **ಕಾರ್ಪಣ್ಯತ್ತಿನ್ ಕನಡುಗಳೈಯೆಲ್ಲಾಂ** - ಈ ಮೇಲಿನ ಆರು ಪಾಶುರಗಳಿಂದ ತೋರಿಬರುವ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, **ಅವಲಂಬಿತ್ತು ಕೊಂಡು ಪೋರುವುಂ** - ಅಂಗೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರವರ್ತಿಸುವದು; ಮುಂದಕ್ಕೆ **ಪ್ರಾಪ್ತಂ** ಎಂದರೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು. **"ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೋಽಸ್ಮಿ"** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವು ಯಾವುದೆಂದರೆ :—ಆಳವಂದಾರ್ ಸ್ತೋತ್ರ. ೨೨.

> **ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೋಽಸ್ಮಿ ನಚಾತ್ಮವೇದೀ ನ ಭಕ್ತಿಮಾಂಸ್ತ್ವಚ್ಚರಣಾರವಿಂದೇ । ಅಕಿಞ್ಚನೋಽನನ್ಯಗತಿಶ್ಶರಣ್ಯತ್ವತ್ಪಾದ ಮೂಲಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ॥**

ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೋಽಸ್ಮಿ - ನಾನು ಕರ್ಮಯೋಗ ನಿಷ್ಠನೂ ಅಲ್ಲವು, **ನ ಚಾತ್ಮವೇದೀ**-ಆದುದರಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಮೂಲಕ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವುಳ್ಳವನೂ ಅಲ್ಲವು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ **ತ್ವಚ್ಚರಣಾರವಿಂದೇ** - ಪವಿತ್ರತೆಯೂ ಭೋಗ್ಯತೆಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ **ನ ಭಕ್ತಿಮಾನ್** -

ಸ್ವಸ್ಯಾನರ್ಹತಾನುಸಂಧಾನರೂಪಾವಸಾದಃ ತ್ಯಾಜ್ಯಃ

ಇಪ್ಪಡಿ ತನಕ್ಕನಾದಿ ಕಾಲುವ್ ಪಿರನ್ದ ಅನರ್ಹತೈಯುಮ್

ಯಾವಾಗ ಕರ್ಮಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗಗಳ ನಿಷ್ಠೆಯೂ ಇಲ್ಲವೋ, ಆಗ ಭಕ್ತಿಯೋಗನಿಷ್ಠೆಯೂ ಇಲ್ಲವು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕರ್ಮಯೋಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯ-ನಿಗ್ರಹ ಮೂಲಕ ಪರಿಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣನಾದವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನಯೋಗವು ಉಂಟಾಗಿ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ಕರ್ಮಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗಗಳಿಂದ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಯೋಗನಿಷ್ಠೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ರೂಪವಾದ ಪರಭಕ್ತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಜ್ಞಾನಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕರ್ಮಯೋಗದಿಂದಲೇ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯೋಗ ನಿಷ್ಠೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು. ನ ಭಕ್ತಿಮಾನ್ ಎಂಬುವದರಿಂದ ಇಂತಹ ಸಾಧನ ಕ್ರಮವ್ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ತಾವು **ಅಕಿಂಚನೋಽನನ್ಯಗತಿಃ** - ಸಾಧನಾಂತರಗಳ್ಯಾವದೊಂದೂ ಇಲ್ಲದವನೆಂದೂ, "**ಅನನ್ಯಗತಿಃ**" ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವನೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ **ಹೇ ಶರಣ್ಯನೇ** ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ, ಅದೇಕೆ ಹಾಗೆ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದು? ಎಂದರೆ ನೀನೇ "**ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, **ತ್ವತ್ಪಾದ ಮೂಲಂ** - ನಿನ್ನ ಪಾದಮೂಲವನ್ನೇ **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** - ಉಪಾಯವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವೆನು. ಹೀಗೆ ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಆಕಿಂಚನ್ಯವೂ ಅನನ್ಯಗತಿತ್ವವೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಅವಸಾದ ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವೇನೋ ಉಂಟೆಂದು ಮೊದಲು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೊಂದದೆಯೂ ಆತನಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗದೆಯೂ ಇರುವದರಿಂದಲೇ ಅನರ್ಹತೆಯುಂಟೆಂಬುವದು ಸುವ್ಯಕ್ತವು. ಆದರೂ ಈತನು ನಿರ್ವೇದ ಪ್ರಾಚುರ್ಯದಿಂದ ಅವಸನ್ನನಾಗಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ತನ್ನ ಅನರ್ಹತೆಯ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದುಂಟಾಗುವ ಶೋಕವು ತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು

ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಿಂಚನ್ಯಾದ್ಯನುಸಂಧಾನವು

ಅದಡಿಯಾಗ ವಿಳನ್ದ ಕೈಂಕರ್ಯತ್ತೈಯುಮ್ ಪಾರ್ತ್ತು "ಪೊಯ್ ನಿನ್ರ ಜ್ಞಾನಮುಮ್ ಪೊಲ್ಲಾ ವೊಳುಕ್ಕುಮಳುಕ್ಕುಡಮ್ಬುಮ್ ಎನ್ರುಲ ೫೨

ನಿತ್ಯವೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆ, ಇಂತಹ ಅನರ್ಹತೆಯು ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ತನಗೆ ಒದಿಗಿರುವದರಿಂದ ತನ್ನ ಈ ಜನ್ಮವೂ ಕೂಡ ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ತುಂಬಾ ಶೋಕವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ, ಉತ್ತರ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರಭಾವವು ಉಂಟಾದೀತಲ್ಲವೇ ? ಎಂದರೆ ಈಗ ಪ್ರಪನ್ನನು ಮಾಡಿರುವ ಭರನ್ಯಾಸ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವಿಪರೀತ ವಾಸನಾ ಎಲ್ಲವೂ ನಿವರ್ತಿಸಿರುವದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಕಳೆದುಹೋದುದಕ್ಕೆ ಶೋಕಿಸಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅವತಾರ ರಹಸ್ಯಗಳ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ತನ್ನ ಅನರ್ಹತೆಯೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಪ್ಪಡಿ - ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಮೂಲಕವಾಗಿ, ತನಕ್ಕನಾದಿ ಕಾಲಂ ಪಿರನ್ದ - ಹಿಂದೆ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಉಂಟಾದ, ಅನರ್ಹತೆಯುಂ - ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೊಂದದೇಯಿದ್ದ ಅಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ, ಅದಡಿಯಾಗ-ತನ್ಮೂಲವಾಗಿ, ವಿಳನ್ದ ಕೈಂಕರ್ಯತ್ತೈಯುಂ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೂ, ಪಾರ್ತು - ಆಲೋಚಿಸಿ, ಆದರೆ ಇಂತಹ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಾನುಸಂಧಾನದಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ಎಂದರೆ, ತಾನು ಶಕ್ತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಉಪಾಯಾಂತರದಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಇರಲೆಂಬ ಭಾವವು.

(೧) ತಿರುವಿರುತ್ತಂ ೧.

ಪೊಯ್ ನಿನ್ರ ಜ್ಞಾನಮುಂ ಪೊಲ್ಲಾ ವೊಳುಕ್ಕು ಮಳುಕ್ಕುಡ
ಮ್ಬುಂ । ಇನ್ನಿನ್ರ ನೀರ್ಮೈ ಯಿನಿಯಾ ಮುರಾಮೈ ಉಯಿರ
ಳಿಪ್ಪಾನ್ ಎನ್ನಿನ್ರ । ಯೋನಿಯುಮಾಯ್ ಪ್ಪಿರನ್ದಾಯಿ ಮೈ
ಯೋರ್ ತಲೈವಾ । ಮೆಯ್ಯನಿನ್ರು ಕೇಟ್ಟರುಳಾಯ್ ಅಡಿ
ಅಡಿಯೇಂ ಶೆಯ್ಯುಮ್ ವಿಣ್ಣಪ್ಪಮೇ ॥೧॥

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾ ಪಾಶುರವು. ಉಯಿರ್ - ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಅಳಿಪ್ಪಾನ್ - ಉಪಾಯಭೂತನಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಎನ್ನಿನ್ರ - "ಬಹೂನಿ ಮೇ ವ್ಯತೀತಾನಿ ಜನ್ಮಾನಿ ತವ ಚಾರ್ಜುನ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮಗಳ ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿರುವದರಿಂದ, ಅನೇಕವಿಧಗಳಾದ, ಯೋನಿಯುಮಾಯ್ - ಮತ್ಸ್ಯಕೂರ್ಮವರಾಹ ನಾರಸಿಂಹ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿರೂಪಕ್ಕಾಗಿಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ,

ಪ್ಪೆಣ್ಣುವಮ್ ನಿರ್ವೇದ ಪ್ರಾಚುರ್ಯತ್ತಾಲೆ ಅವಸನ್ನೆನಾಗಾದೆ "ಉಯಿರಳಿಪ್ಪಾನೆನ್ನಿನ್ರ ಯೋನಿಯುಮಾಯ್ ಪಿರನ್ದಾಯಿ ಮೈಯೋರ್

ಪಿರನ್ದಾಯ್-ಅವತರಿಸಿದವನೇ, **ಇಮೈಯೋರ್**-ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ, **ತಲೈವಾ**-ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನೇ, **ಪೊಯ್ ನಿನ್ರ ಜ್ಞಾನಮುಂ**-ಸುಳ್ಳಾದ ಜ್ಞಾನವು, ಯಾವುದೆಂದರೆ "**ಅನಾತ್ಮನಿ ಆತ್ಮಬುದ್ಧಿರ್ಯಾ ಅಸ್ವೇಸ್ವಮಿತಿಯಾ ಮತಿಃ**" ದೇಹವೇ ಆತ್ಮಾ ಎಂಬ, ತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನೆಂಬ ಯಥಾರ್ಥವಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನವು, **ಪೊಲ್ಲಾವೊಳುಕ್ಕುಂ** - ಅದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ದುರಾಚಾರವು, **ಅಳುಕ್ಕುಡಂಬುಂ** - ಆ ಕಾರಣದಿಂದುಂಟಾದ ಕೊಳೆಯಿರುವ ಎಂದರೆ ಪಾಪಮಾಡಿದ ದೇಹವೂ, **ಇನ್ನಿನ್ರೈ** ಇಂತಹ ವಿಪರೀತ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು, **ಇನಿ** - ಇನ್ನು ಮೇಲೆ, ಎಂದರೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ, **ಯಾಮ್** - ನಾನು ಬಹುವಚನವೇಕೆಂದರೆ, ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳನ್ನೆತ್ತಿ, ಅನೇಕ ನಾಮರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಾನು, **ಉರಾಮೈ** - ಪುನಃ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯದ ಹಾಗೆ, **ಅಡಿಯೇನ್**-"**ದಾಸಭೂತಾಸ್ಸ್ವತಸ್ಸರ್ವೇಹ್ಯಾತ್ಮಾನಃ ಪರಮಾತ್ಮನಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸ್ವಭಾವತಃ ದಾಸನಾದ ನಾನು, **ಶೆಯ್ಯುಂ** ಮಾಡುವ, **ಮೆಯ್** - ಸತ್ಯವಾದ, **ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂ** - ವಿಜ್ಞಾಪನವನ್ನು, **ನೀನ್ರು** - ಅನೇಕ ಜಗದ್ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು "**ಸದಾ ವರ್ತ ಏವ ಚ ಕರ್ಮಣಿ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಸದಾ ಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಂತು ಸಾವಧಾನದಿಂದ, **ಕೇಟ್ಟರುಳಾಯ್** - ಕೇಳಿ ಕೃಪೆಮಾಡಬೇಕಯ್ಯಾ, **ಎನ್ರು** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಅಲಱ್ಱಪ್ಪಣ್ಣುಮ್** - ಪ್ರಲಾಪಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ, **ನಿರ್ವೇದ ಪ್ರಾಚುರ್ಯತ್ತಾಲೇ** - ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಉತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲದಿರುವ ದೈನ್ಯದ ಆಧಿಕ್ಯದಿಂದ, **ಅವಸನ್ನನಾಗಾದೆ** - "**ವೃಥೈವ ಭವತೋ ಯಾತಾ ಭೂಯಸೀ ಜನ್ಮ ಸಂತತಿಃ**" ಅನೇಕ ಜನ್ಮ ಸಂತತಿಗಳು ನಿನಗೆ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಗತಿಸಿ ಹೋದವು" ಎಂದು ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲೂ ನಿರುತ್ಸಾಹನಾಗಿ, **ಉಯಿರಳಿಪ್ಪಾ**..........**ತಲೈವಾ** "ಸಂಸಾರಿ ಚೇತನರ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ದೇವತಿರ್ಯಙ್ಮನುಷ್ಯಾದ್ಯನೇಕ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವತರಿಸಿರುವ ಓ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, **ಎಙ್ಗಳ್ ರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಎದಿರ್** - ಆಶ್ರಿತರ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು, **ಶೂಳಲ್** - ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಸುತ್ತುವ ಹಾಗೆ, **ಪುಕ್ಕುನಿರ್ಕ್ಕಿರ** - ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ, **ಶರಣ್ಯನುಡೈಯ** - ಸರ್ವರಕ್ಷಕನ, ಇದಕ್ಕೆ

ತಲ್ಲೈನಾ” ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ಎದಿರ್ ಶೂಳಲ್ ಪುಕ್ಕುನಿರ್ಕ್ಕಿರ ಶರಣ್ಯನುಡೈಯ, ತಾಯ್‌ಮುಲೈಪ್ಪಾಲ್ ಪೋಲೆ ಪಥ್ಯತಮುಮಾಯ್ ಪ್ರಿಯತಮುಮಾನ ಉಪದೇಶತ್ತಾಲೆ ತೆಳಿನ್ದು, ಅವತಾರರಹಸ್ಯಾದಿಗಳಾಗಿರೆ

ಉಪದೇಶತ್ತಾಲೆ ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು. ಗೀತೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಉಪದೇಶವು, ಎಂತಹ ಉಪದೇಶವೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—**ತಾಯ್‌ಮುಲೈಪ್ಪಾಲ್‌ಪೋಲೆ** - ಮಗುವಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಹಾಲಿನ ಹಾಗೆ, **ಪಥ್ಯತಮುಮಾಯ್** - ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಾಗಿಯೂ, **ಪ್ರಿಯತಮುಮಾನ** - ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಾದುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ, **ಉಪದೇಶತ್ತಾಲೆ ತೆಳಿನ್ದು** ಗೀತಾದಿ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ, **ಅವತಾರರಹಸ್ಯಾದಿಗಳಾಗಿರೆ** - “ಬಹೂನಿ ಮೇ ವ್ಯತೀತಾನಿ” ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಐದು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತಗಳಾದ ಅವತಾರ ರಹಸ್ಯಗಳೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಂಬ, ಇಲ್ಲಿ ಆದಿ ಶಬ್ದದಿಂದ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ವಿದ್ಯೆಯು ಬೋಧಿತವಾಯಿತು ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ :—

ದ್ವಾವಿಮೌ ಪುರುಷೌ ಲೊಕೇ ಕ್ಷರಶ್ಚಾಕ್ಷರ ಏವ ಚ ।
ಕ್ಷರಸ್ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಕೂಟಸ್ಥೋಽಕ್ಷರ ಉಚ್ಯತೇ ॥
ಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷಸ್ತ್ವನ್ಯಃ ಪರಮಾತ್ಮೇತ್ಯುದಾಹೃತಃ ।
ಯೋ ಲೋಕತ್ರಯಮಾವಿಶ್ಯ ಬಿಭರ್ತ್ಯವ್ಯಯ ಈಶ್ವರಃ ।
ಯಸ್ಮಾತ್ ಕ್ಷರಮತೀತೋಹಂ ಅಕ್ಷರಾದಪಿ ಚೋತ್ತಮಃ ।
ಅತೋಸ್ಮಿಲೋಕೇ ವೇದೇಚ ಪ್ರತಿಥಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥
ಯೋ ಮಾಮೇವ ಮಸಮ್ಮೂಢೋ ಜಾನಾತಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ।
ಸ ಸರ್ವವಿದ್ಭಜತಿ ಮಾಂ ಸರ್ವಭಾವೇನ ಭಾರತ ।
ಇತಿ ಗುಹ್ಯತಮಂ ಶಾಸ್ತ್ರಮಿದಮುಕ್ತಂ ಮಯಾನಘ ॥

ಎಂಬೀ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವನು ಬದ್ಧ ಮುಕ್ತ ನಿತ್ಯರುಗಳಿಗಿಂತ ವಿಲಕ್ಷಣನಾಗಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆಂದೂ ಆತನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಆತನೀಗ ಸಮಸ್ತವನ್ನು ತಿಳಿದವನು, ಇದೀಗ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ರಹಸ್ಯವು. ಅದೀಗ ಓ ನಿರ್ದುಷ್ಟನಾದ ಅರ್ಜುನನೇ ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯದಿಂದ ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. **ತೀರ್ಥಙ್ಗಳೈ ಅವಗಾಹಿತ್ತು** - ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಎಂದರೆ ಜನ್ಮಪವಿತ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನುಂಟು

ತೀರ್ಥಂಗಳೈಯುವಗಾಹಿತ್ತು ತೇರಿ, (೧) "ಉತ್ತಮೇ ಚೇದ್ವಯಸಿ ಸಾಧುವೃತ್ತಃ" ಎನ್ರುಮ್, (೨) "ದುರಾಚಾರೋಪಿ ಸರ್ವಾಶೀ ಕೃತಘ್ನೋ ನಾಸ್ತಿಕಃ ಪುರಾ । ಸಮಾಶ್ರಯೇದಾದಿದೇವಂ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಶರಣಂ ಯದಿ ನಿರ್ದೋಷಂ ವಿದ್ಧಿತಂ ಜನ್ತುಂ ಪ್ರಭಾವಾತ್ಪರಮಾತ್ಮನಃ" ಎನ್ರುಂ

ಮಾಡುವ ಈ ಅವತಾರ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದು **ಕೊಂಡು**, (೫೭೯-೫೮೨ನೆಯ ಪುಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ) **ತೇರಿ** – ತಾನು ಅನರ್ಹನೆಂಬ ಅಪಸಾದವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸಾತ್ವಿಕ ಧೃತಿಯನ್ನು ತಾಳಿ ಎಂದರೆ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ,

(೧) **ಯದ್ಯವ್ವನೇ ಚರತಿ ವಿಭ್ರಮೇಣ ಸದ್ವಾಸದ್ವಾ ಯಾದೃಶಂವಾ ಯಥಾವಾ । ಉತ್ತಮೇ ಚೇದ್ವಯಸಿ ಸಾಧುವೃತ್ತಸ್ತದೇವಾಸ್ಯ ಭವತಿ ನೇತರಾಣಿ ।**

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾ ಶ್ಲೋಕವು. **ಸದ್ವಾಸದ್ವಾ** – ಒಳ್ಳೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಾಗಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಾಗಲಿ, **ಯಾದೃಶಂವಾ** – ಎಂಥಾದ್ದೇಯಾಗಲಿ, **ಯಥಾವಾ**– ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ, **ಯವ್ವನೇ** – ಯವ್ವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. **ವಿಭ್ರಮೇಣ**–ವಿಶೇಷ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ, **ಚರತಿ ಯದಿ** – ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರೂ, **ಉತ್ತಮೇ ವಯಸಿ** – ವಾರ್ಧಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಚರಮ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ, **ಸಾಧುವೃತ್ತಶ್ಚೇತ್** – ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನಾದರೆ, **ಅಸ್ಯ** – ಈತನಿಗೆ, **ತದೇವ ಭವತಿ** – ಆ ಸಾಧುವೃತ್ತವೇ ಕೊನೆಗೆ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. **ಇತರಾಣಿ** – ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಯವ್ವನದ ದುರ್ವೃತ್ತಗಳು, **ನ** – ಈತನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲವು.

ಇದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟು ಅನರ್ಹತೆಯಿದ್ದರೂ ಈಗ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನಾನಂತರ ಸಂಪೂರ್ಣಾರ್ಹತೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದರು.

೨. **ಪುರಾ** – ಮೊದಲು ಎಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ, **ದುರಾಚಾರೋಽಪಿ** – ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ **ಕೂಡ**, **ಸರ್ವಾಶೀ** – ಆಹಾರ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ದೋಷಯುಕ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಭುಂಜಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, **ಕೃತಘ್ನಃ** – ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಿಸದೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮಾಡದವನಾಗಿಯೂ, **ನಾಸ್ತಿಕಃ** –

---

೧. ಬೋಧಾಯನಗೃಹ್ಯ ಸೂತ್ರಂ ೧೪.೧೧ ೨. ಸಾತ್ವತ ೧೬.೨೩

(೩) "ಯದ್ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪನಿಯುತಾನುಭವೇಷ್ಯನಾಶ್ಯಂ ತತ್ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ಸೃಜತಿ ಜನ್ತುರಿಹಕ್ಷಣಾರ್ಧೇ । ಏವಂ ಸದಾ ಸಕಲ ಜನ್ಮಸು ಸಾಪರಾಧಂ

ಪರಮಾತ್ಮನೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆಂದು ನಂಬದವನಾಗಿಯೂ, ಹೀಗೆ ಇದ್ದರೂ, ಕೊನೆಗಾದರೂ, **ಶ್ರದ್ಧಯಾ** - ತುಂಬಾ ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ, **ಆದಿದೇವಂ** - ಮೂಲಭೂತನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು, **ಶರಣಂ** - **ಉಪಾಯವನ್ನಾಗಿ, ಸಮಾಶ್ರಯೇದ್ಯದಿ** - ಆಶ್ರಯಿಸಿದುದಾದರೆ, **ತಂ ಜನ್ತುಂ** - ಆ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದವನನ್ನು, **ಪರಮಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಭಾವಾತ್** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯ ಮೂಲಕ, **ನಿರ್ದೋಷಂ ವಿದ್ಧಿ** - ದೋಷರಹಿತನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿ, ಚೇತನನು ಮೊದಲಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಪಾಪಗಳನ್ನೆಸಗಿದ್ದರೂ ಯಾವಾಗ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನೇ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ, ಆಗ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪಾಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆತನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಸರ್ವಾಪರಾಧಗಳೂ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುವದರಿಂದ ಆತನನ್ನು ನಿರ್ದೋಷಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. **ಏನ್ರುಂ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೂ ; ಈ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅನರ್ಹತೆ ಇದ್ದರೂ ಈಗ ಅರ್ಹತೆಯುಂಟೆಂದು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ,

"ಕಥಂಚಿದುಪಕಾರೇಣ ಕೃತೇನೈಕೇನ ತುಷ್ಯತಿ ।
ನ ಸ್ಮರತ್ಯಪಕಾರಾಣಾಂ ಶತಮಪ್ಯಾತ್ಮವತ್ತಯಾ ॥"

(ರಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ ೧. ೧೧) ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವು ಅನುಸಂಧೇಯವು.

(೩) "**ಯತ್** - ಯಾವ ಪಾಪವು, **ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪನಿಯುತ** - ಅನೇಕ ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ, **ಅನುಭವೇಽಪಿ** - ಅನುಭವಿಸಿದರೂ, **ಅನಾಶ್ಯಂ**-ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ, **ತತ್ಕಿಲ್ಬಿಷಂ** - ಅಂತಹ ಪಾಪವನ್ನು, **ಜನ್ತುಃ** - ಜನ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಪ್ರಾಣಿಯು, **ಇಹ** - ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, **ಕ್ಷಣಾರ್ಧೇ** - ಒಂದು ಅರ್ಧಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, **ಸೃಜತಿ** - ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಂದರೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂಬ ಭಾವವು. **ಏವಂ** - ಹೀಗೆ, **ಸದಾ** - ಯಾವಾಗಲೂ, **ಸಕಲಜನ್ಮಸು** - ಎಲ್ಲಾ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲೂ, **ಸಾಪರಾಧಂ** - ಅಪರಾಧಯುಕ್ತನಾದವನನ್ನು **ತದಭಿಸಂಧಿವಿರಾಮಮಾತ್ರಾತ್** - ಆ ಕಿಲ್ಬಿಷದ ಅಭಿಸಂಧಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಮಾತ್ರದಿಂದ, **ಕ್ಷಾಮ್ಯಸಿ** - ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡುತ್ತೀಯೇ, **ಅಹೋ** - ಆಶ್ಚರ್ಯವು ; ನಿನ್ನ ಕೃಪಾ

---

೩. ವೈಕುಂಠಸ್ತವ ೬೧

ಕ್ಷಾಮ್ಯಸ್ಯ ಹೋ ತದಪಿ ಸಂಧಿವಿರಾಮಮಾತ್ರಾತ್", ಎನ್ನುಂ (೪) "ಪ್ರವಹತ್ಯೇವ ಹಿ ಜಲೇ ಸೇತುಃ ಕಾರ್ಯೋ ವಿಜಾನತಾ" ಎನ್ನುಂ, (೫) "ಮಾಳುಮೊರಿಡತ್ತಿಲುಮ್ ವಣಕ್ಕೊಡು ಮಾಳ್ವದು ವಲಮೇ"

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದುದೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಈ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ, ಚೇತನನು ಎಷ್ಟು ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಂತಹ ಅಪರಾಧಾಭಿಸಂಧಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ತ್ಯಜಿಸಿದನೋ ಆಗ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೂ ಅನರ್ಹನೆಂಬ ಭೀತಿಯು ತೊಲಗಿತು ಎಂದು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು," **ಎನ್ನುಂ** – ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ,

"**ಜಲೇ** – ಉದಕವು, **ಪ್ರವಹತ್ಯೇವ** – ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರಲಾಗಿ, **ವಿಜಾನತಾ** – ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನಿಂದ, **ಸೇತುಃ**-ಅಣೆಯು, **ಕಾರ್ಯಃ** – ಮಾಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇದು ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯ ಪ್ರವರ್ತನೆಯನ್ನಡಗಿಸಿ ಈ ಸುಸಮಯವಾದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ಅವು ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲೇ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವು; ಇದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಕಳೆದುಹೋದುದನ್ನು ಕುರಿತು ಶೋಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

೫ ಇದು ಪಾಶುರದ ಛನೆಯ ಪಾದವು.

ನಾಳು ನಿನ್ರಡು ನಮಪಿಳವ್ಮೈ ಯುಜ್ಞೋಡುವಿನ್ಮೈ ಯುಡನೇ ।
ಮಾಳುಮ್, ಓರ್ ಕುರೈ ವಿಲ್ಲೈ ಮನನಕಮಲಮುರಕ್ಕಳುವಿ ॥
ನಾಳು ನನ್ತಿರುವುಡೈಯಡಿಕಡನ್ನಲಜ್ಞಳಲ್ವಣಜ್ಞಿ ।
ಮಾಳುಮೊರಿಡತ್ತಿಲುಮ್ ವಣಕ್ಕೊಡುಮಾಳ್ವದು ವಲಮೇ ॥

ಈ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಕೂಡ, ಹಿಂದೆ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ಶೋಕವು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದೂ, ಆತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವನಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ನ್ಯೂನತೆಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಅನ್ತಿಮದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಜಲಿ ರೂಪವಲ್ಲಾಗಲಿ, ಒಂದು ಉಕ್ತಿಮಾತ್ರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಒಂದು ಸ್ಮರಣೆರೂಪದಲ್ಲಾಗಲಿ ಹೀಗೆ ಕಾಯಿಕ ವಾಚಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಿದರೂ ಪ್ರಾಪ್ಯಾನುಭವವುಂಟೆಂದೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. **ಮನನಕ ಮಲಮು**ರ-ತ್ರಿಮೂರ್ತ್ಯೈಕ್ಯವೆಂಬ ಮಲ ಅಥವಾ ದುಷ್ಟೇಂದ್ರಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ದೋಷಯುಕ್ತವಾದ ಇವೇಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ಸಂಶಯರೂಪ

೪ ವಂಗಿ ನಿತ್ಯಂ   ೫. ತಿರು ೧.೩.೮

ಎನ್ರುಂ, ಶೊಲ್ಲುಗಿರ ನ್ಯಾಯತ್ತಾಲೆ ಗತತ್ತುಕ್ಕು ಶೋಕಿಯಾದೆ, ಗತ ಮಾನವಯೋಗ್ಯತೈಯೈ ಕಣ್ಡಕಲವುಮ್ ಪಾರಾದೇ, ಅಪರ್ಯನು ಯೋಜ್ಯಮಾಯನವಧಿಕಮಾನ ಶರಣ್ಯ ಪ್ರಭಾವತ್ತಾಲೆ ಯಿಪ್ಪೋದು ಪಿರನ್ದ ಯೋಗ್ಯತೈಯೈ ಕಣ್ಡು ವರುಗಿರ ನೀರುಕ್ಕಣ್ಹೈ ಕೋಲುಮ್ ಕಣಕ್ಕಿಲೆ ಇವ್ವವಸ್ಥೈಕ್ಕನುರೂಪಮಾನ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾನು ವರ್ತನ

ಮಲಗಳೆಲ್ಲಾ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ, **ಕಳುವಿ**-ಆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿವೇಕವೆಂಬ ಜಲದಿಂದ ತೊಳೆದು, **ನಾಳುಮ್ ನಮ್ ತಿರುವುಡೈ** – ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪುರುಷಕಾರಭೂತೆಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಪತಿಯ, **ಅಡಿಗಳ್ ತಮ್** – ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ನಂತರ, **ನಾಳುಮ್ ಇನ್ರು ಅಡುಮ್** - ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ **ನಮ ಪಳವ್ಮೈ ಅಜ್ಞ್ಗೋಡುವಿನೈ**-ನಮ್ಮ ಅನಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರ ಪಾಪಗಳು, **ಉಡನೇ ಮಾಳುಮ್** - ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಒಡನೆಯೇ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. **ಓರ್ ಕುರೈವಿಲ್ಲೈ** – ನಮಗೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಏನೊಂದೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲವು. ವಿಷಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. **ಮಾಳುಮೋರಿಡತ್ತಿಲುಮ್** – ದೇಹಾವಸಾನವುಂಟಾಗುವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಎಂದರೆ ಅಂತಿಮ ಕಾಲದ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಭಾವವು, **ವಣಕ್ಕೊಡು ಮಾಳ್ವದು** - ಅಂಜಲಿ, ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆ, ಅಂತಿಮಸ್ಮೃತಿ ಮೊದಲಾದ ದಾಸ್ಯಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇಹತ್ಯಾಗವು, **ವಲಮ್** - ಪ್ರಬಲವಾದುದು ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಶ್ರೇಯೋರೂಪವಾದುದೆಂಬ ಭಾವವು."

ಎನ್ರುಮ್ - ಎಂದೂ, **ಶೊಲ್ಲುಗಿರನ್ಯಾಯತ್ತಾಲೆ** - ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ **ಗತತ್ತುಕ್ಕು ಶೋಕಿಯಾದೆ** – ಹಿಂದೆ ಕಳೆದುಹೋದುದಕ್ಕೆ ಎಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ತನ್ನ ನಡತೆಗೆ ವ್ಯಸನಪಡದೆ, **ಗತಮಾನ ಮಯೋಗ್ಯತೈಯೈ** - ಗತಿಸಿಹೋದ ಅಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, **ಅಕಲವುಮ್ ಪಾರಾದೆ** – ಇದುವರೆವಿಗೂ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವು ತಪ್ಪಿಹೋದುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸದೆ, **ಅಪರ್ಯನುಯೋಜ್ಯನಾಯ್** - "**ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮೈಶ್ವರಮಪರ್ಯನುಯೋಜ್ಯಮಾಹುಃ**" ಎಂದು ಕೂರೇಶರವರು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದುದಾಗಿರುವ, (೬೯ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ) ಇದುವರೆವಿಗೂ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಧನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗದಿರಲು ಕಾರಣವೇನು, ಈಗ ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬೇಕು ಎಂಬದಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು-ನ ಅವಧಿಕಮಾನ

ನಮಾಗಿರ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಾನುಭವತ್ತೈ, (೬) "ಮುಡಿಯಾನಿಲ್" ಪಡಿಯೇ ನಿಡಾಯರ್ತ್ತ ಕರಣಂಗಳೈ ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರ ಸೇವಾದಿಗಳಾಲೇ ಯೋಗ್ಯ

ಅವಧಿಯಿಲ್ಲದ, ಅಪರಿಮಿತವಾದ, **ಶರಣ್ಯಪ್ರಭಾವತ್ತಾಲೆ** - ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, **ಇಪ್ಪೋದು ಪಿರನ್ದ**-ಈಗ ಉಂಟಾದ **ಯೋಗ್ಯತೈಯೈ ಕಣ್ಡು** - ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, **ವರುಗಿರ ನೀರುಕ್ಕು ಅಣೈಕೋಲುಮ್ ಕಣಕ್ಕಿಲೆ**-ಬರುವ ನೀರಿಗೆ ಅಣೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ನ್ಯಾಯದಿಂದ, **ಇವ್ವವಸ್ಥೈಕ್ಕು** - ಈ ಭರನ್ಯಾಸಮಾಡಿರುವ ಅವಸ್ಥೆಗೆ, **ಅನುರೂಪಮಾನ** - ಅನುರೂಪವಾದ, ಸರಿಯಾದ, **ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾನುವರ್ತನಮಾಗಿರ** - ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿರುವ, **ಕೈಂಕರ್ಯಾನುಭವತ್ತೈ** - ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳ ಅನುಭವವನ್ನು, **ಇಳವಾದೆ** - ತ್ಯಜಿಸದೆ,

೬ **"ಮುಡಿಯಾನೇ ಎ, ಮೂವುಲಗುನ್ದೊಳು ದೇತ್ತುಞ್ಚೀ ।**
ರಡಿಯಾನೇ ಎ, ಯಾಳ್ ಕಡಲೈಕ್ಕಡಿನ್ದಾಯ್ ಪುಳ್ಳೂರ್
ಕೊಡಿಯಾನೇ ಎ, ಕೊಂಡಲ್ವಣ್ಣಾ ವಣ್ಣತ್ತುಂಬರಿ
ನೆಡಿಯಾನೇ ಎ, ಯೆನ್ರುಕಿ ಡಕ್ಕುಮೆನ್ನೆಞ್ಜಮೇ"

ಮುಡಿಯಾನೇ - ಉಭಯ ವಿಭೂತಿ ನಾಯಕತ್ವ ಸೂಚಕವಾದ ಕಿರೀಟವುಳ್ಳವನೇ, **ಮೂವುಲಗಮುಂ** - ಮೂರು ಲೋಕವು, **ತೊಳುದು ಏತ್ತುಂ** - ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುವ, **ಶೀರ್** - ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ, **ಅಡಿಯಾನೇ** - ತಿರುವಡಿಗಳುಳ್ಳವನೇ, **ಆಳ್ ಕಡಲೈ** - ಅಗಾಧ ಸಮುದ್ರವನ್ನು, **ಕಡೈನ್ದಾಯ್** - ಮಥಿಸಿದವನೇ, **ಪುಳ್** - ಪಕ್ಷಿಯಾದ ಗರುತ್ಮಂತನನ್ನು, **ಊರ್ ಕೊಡಿಯಾನೆ** - ವಾಹನವನ್ನಾಗಿಯೂ ಧ್ವಜವನ್ನಾಗಿಯೂ ಉಳ್ಳವನೇ, **ಕೊಂಡಲ್ವಣ್ಣಾ** - ನೀಲಮೇಘದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನೇ, **ಅಣ್ಣತ್ತು ಉಮ್ಬರಿಲ್** - ಪರಮಪದದಲ್ಲಿರುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೂ, **ನೆಡಿಯಾನೆ** - ನಿರ್ವಾಹಕನಾಗಿ ಸರ್ವಾಧಿಕನೇ, **ಎನ್ರು** - ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, **ಎನ್ನೆಞ್ಜು** - ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು, **ಕಿಡಕ್ಕುಮ್** - ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದೇ ತಿರುವಾಯ್ ಮೊಳಿಯ ಎರಡನೇ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ **"ಎನ್ರುಮೆಪ್ಪೋದು ಮ್ ನಾಕಕೆನೋ"** ಎಂದೂ, ಮೂರನೆಯ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ **"ಎನ್ರು ತಡವುಮೆನ್ಕೈಗಳೇ"** ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ **"ಉ**

---

೬ ತಿರು ೩-೮-೧೬

ಙ್ಗಳಾಕ್ಕಿ, ಪ್ರಾಪ್ತಂಗಳಾನವನುಭವಂಗಳಿಲೆ ಮೂಟ್ಟಿ, ಅಯೋಗ್ಯವಿಷಯಾಂತರಂಗಳಿಲ್ ಪಟ್ಟಿಪುಕ್ಕ ವಾಸನೈಗಳೈ ಮಾಶ್ತ್ರವಿಕ್ಕೈಮುಮ್,

---

ನ್ನೈಮೆಯ್‌ಕೊಳ್ಳಕ್ಕಾಣವಿರುಪ್ಪರ್ಕಣ್‌ಗಳೇ" ಹಾಗೆಯೇ ಇತರ ಪಾಶುರಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಆಳ್ವಾರ್ರವರು ತಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತಾ ಇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. **ಮುಡಿಯಾನಿಲ್ ಪಡಿಯೇ**-ಈ ಮೇಲಿನ **ಮುಡಿಯಾನೇ** ಎಂಬ ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಎಂದರೆ ಮುಡಿಯಾನೆ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹೇಳಿರುವ ಹತ್ತು ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ, **ವಿಡಾಯ್‌ತ್ತ ಕರಣಂಗಳೈ** – ಶ್ರಮದಿಂದ ಕ್ಲೇಶ ಹೊಂದಿದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಎಂದರೆ ಭಗವತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಾದಿಗಳು ಉಂಟಾಗದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಂಡ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಎಂಬ ಭಾವವು, **ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರ ಸೇವಾದಿಗಳಾಲೇ** - ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವದು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪದವು **ವಿಮೋಕ** ವೆಂದರೆ ಕಾಮಾದಿಗಳಿಂದ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ, **ಯೋಗ್ಯಂಗಳಾಕ್ಕಿ**-ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, **ಪ್ರಾಪ್ತಂಗಳಾನವನುಭವಂಗಳಿಲೆ ಮೂಟ್ಟಿ** - ಈಗ ಲಭಿಸಿರುವ ಅನುಭವರೂಪ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, **ಅಯೋಗ್ಯ ವಿಷಯಾನ್ತರಙ್ಗಳಿಲ್**-ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಉಚಿತಗಳಲ್ಲದ ವಿಷಯಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ, **ಪಟ್ಟಿಪುಕ್ಕ**ವೆಂದರೆ ಆಕಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ಓಡಿಸುವವರಿಗೂ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹುಲ್ಲುಗಿಡಗಳನ್ನು ಮೇಯೋಣವು, ಎಂದರೆ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ವಿಷಯಾಂತರಗಳ ಅನುಭವವು, ಇದರಿಂದುಂಟಾಗುವ, **ವಾಸನೈಗಳೈ ಮಾತ್ತಿವಿಕ್ಕವುಂ** -- ವಾಸನೈಗಳೈ ಹೋಗಲಾಡಿಸೋಣವು, **ಇವ್ವಧಿಕಾರಿಕ್ಕು** - ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಎಂದು ವಾಕ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿದೆ, **ಪ್ರಾಪ್ತಂ**-ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು ಎಂದು ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಮುಂದೆ ಇದೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯಖಂಡದಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟದುದು ಏನೆಂದರೆ:—ಹಿಂದೆ ತಾನು ಸಮರ್ಥನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಉಪಾಯಾನ್ತರ ಸಂಬಂಧವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಆಕಿಂಚನ್ಯಾನುಸಂಧಾನವು ಉತ್ತರಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧. ಅಂತಹ ಆಕಿಂಚನ್ಯಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ ನಿರ್ವೇದವೂ ತನ್ಮೂಲಕ ಶೋಕವೂ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ,

೨. ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯನ, ಜನನೀಸ್ತನ್ಯದ ಹಾಗೆ ಪಥ್ಯವಾದ ಅವತಾರ ರಹಸ್ಯಾದಿ ಉಪದೇಶಗಳಿಂದ, ಅಂತಹ ಶೋಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ,

ಭಗವತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಾಣಾಂ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಮನುಷ್ಠಾನಮ್.

(೭) ಅಕ್ಕರೈಯಿಲ್ ಅಭಿಮತೆ ದೇಶತ್ತುಕ್ಕುಪ್ಪೋಗ ಓಡಮ್

೩. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಎಷ್ಟು ದುರ್ವೃತ್ತನಾಗಿ ಶತಾಪರಾಧವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯ ಕೃಪಾಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅನರ್ಹತೆಯೆಲ್ಲಾ ತೊಲಗಿ ಪೂರ್ಣಾರ್ಹತೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ,

೪. ಆ ಅರ್ಹತೆಗೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿ ಭಗವನ್ಮುಖೋಲ್ಲಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೂ, ತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ,

೫. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಅನುಚಿತವಾದ ವಿಷಯಾನುಭವದಿಂದ ನಿವರ್ತಿಸಿ, ಭಗವದನುಭವ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರ ನಿಯಮವು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದೂ, ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರ ಸೇವನೆಯಿಂದ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಜಯವೂ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಜಯದಿಂದ, ಭಗವದನುಭವವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂದೂ, ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಈ ಪ್ರಪನ್ನಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ, ಭಗವತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮೂಲಕ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರ ನಿಯಮವೂ, ತನ್ಮೂಲಕ ಇಂದ್ರಿಯ ಜಯವೂ, ತನ್ಮೂಲಕ ಭಗವದನುಭವ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳೂ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮೇರೆಗೆ ಆವಶ್ಯಕಗಳಾದರೆ, ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ಉಂಟಾಗದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ? ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮವೆತ್ತಬೇಕೇ ? ಎಂದರೆ ಈ ಪ್ರಪನ್ನಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಜನ್ಮಾನ್ತರವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ಅವುಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಷಯಾನ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಪ್ರವರ್ತಿಸದೇ ಇರುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈತನು ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾರೂಪ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆ ಅಂತಹ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಯಾವುಗಳನ್ನಾದರೂ ಕಾಲನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ ನಡಿಸಬಹುದೋ ? ಎಂದರೆ, ಹಾಗಲ್ಲವು ; ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ, ಅವುಗಳು ವಿಧಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮೂಲಕ "ಅಕ್ಕರೈಯಿಲ್" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪಾರ್ತ್ತಿರುಪ್ಪಾರ್ ನಿನೈತ್ತಪೋದು ವಿಡವೊಣ್ಣಾದ ಪಣಬಂಧದ್ಯೂತತ್ತಿಲಿೞಿಯಾದೇ, ವೇಣ್ಡಿನಮುಟ್ಟಲೆ ತಲೈಕಟ್ಟುಗೈಕ್ಕೀಡಾನ ವಿಹಾರದ್ಯೂತತ್ತಿಲೆ ಇೞಿನ್ದಾಲುಮ್ ದ್ಯೂತಶಾಸ್ತ್ರತ್ತಿಲ್ ಪಡಿಯೇ ಯಡಿತಪ್ಪಾದೆ ಕರುವಿಗಳ್ ನೈಕ್ಕುಮಾಪ್ಪೋಲೆ, ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞೈಗಳಾಲೆ ಯಡಿಮೈಕೊಳ್ಳುಗಿರ ಶಾಸಿತಾವಿನುಡೈಯ ಶಾಸನತ್ತುಕ್ಕು ಪೊರುನ್ದಿನ ಕಾಲವಿಶೇಷಾದಿ ನಿಯತಮಾನ ಕೈಂಕರ್ಯತ್ತೈ ಪಿತ್ತ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಮಾಗ ಕ್ಷೀರ

ಭಗವತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು
ಶಾಸ್ತ್ರರೀತ್ಯಾ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕವು.

(೭) ಅಕ್ಕರೈಯಿಲ್ - ಒಂದು ನದಿಯ ಆಚೇ ದಡದಲ್ಲಿ, ಅಭಿಮತದೇಶತ್ತುಕ್ಕು - ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಿರುವ ದೇಶಕ್ಕೆ, ಪೋಗ - ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಓಡಮ್ ಪಾರ್ತ್ತಿರುಪ್ಪಾರ್ - ಆಚೇ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ನಾವೆಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ದೋಣಿಯನ್ನೋ ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿರುವವರು ನಿನೈತ್ತಪೋದು - ತಾವು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ, ವಿಡವೊಣ್ಣಾದ - ಬಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ, ಪಣಬಂಧದ್ಯೂತತ್ತಿಲೆ - ದುಡ್ಡಿಟ್ಟಾಡುವ ಪಗಡೆ, ಚತುರಂಗ ಮೊದಲಾದ ಆಟದಲ್ಲಿ, ಇೞಿಯಾದೇ - ಪ್ರವೇಶಿಸದೆ, ವೇಣ್ಡಿನ ಮುಟ್ಟಲೇ - ತಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ, ತಲೈಕಟ್ಟುಗೈಕ್ಕೀಡಾನ - ಆ ದೋಣಿ ಬಂದ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಮುಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ, ವಿಹಾರದ್ಯೂತತ್ತಿಲೆ - ಬೇಸರ ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಲ ಕಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಡುವ ಪಗಡೆ, ಚತುರಂಗ ಮೊದಲಾದ ಆಟದಲ್ಲಿ, ಇೞಿನ್ದಾಲುಮ್ - ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೂ, ದ್ಯೂತಶಾಸ್ತ್ರತ್ತಿಲ್ ಪಡಿಯೇ - ಆ ಚತುರಂಗ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮೇರೆಗೆ, ಅಡಿತಪ್ಪಾದೆ - ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅದರ ಮಾರ್ಗವನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸದೆ, ಕರುವಿಗಳ್ ನೈಕ್ಕುಮಾಪ್ಪೋಲೆ - ಆ ಆಟದ ಕಾಯಿಗಳಾದ ಕುದುರೆ, ಒಂಟೆ, ಆನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ ನಡಿಸುವ ಹಾಗೆ, ಹೀಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿ ದಾರ್ಷ್ಟಾಂತಿಕವನ್ನುಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞೈಗಳಾಲೆ - ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾನಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ, ಅಡಿಮೈಕೊಳ್ಳುಗಿರ - ಕೈಂಕರ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ, ಶಾಸಿತಾವಿನುಡೈಯ - ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, ಶಾಸನತ್ತುಕ್ಕು - "ಶಾಸನಾತ್ ಶಾಸ್ತ್ರಂ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಶಾಸ್ತ್ರರೂಪವಾದ ಆಜ್ಞೆಗೆ, ಪೊರುನ್ದಿನ - ಅನುಗುಣವಾದ, ಕಾಲವಿಶೇಷಾದಿ ನಿಯತಮಾನ ಕೈಙ್ಕರ್ಯತ್ತೈ -

ಸೇವೈಪಣ್ಣುವಾರ್ಪೈಪ್ಪೋಲನ್ರಿಕ್ಕೈ, ಅಯತ್ನಲಬ್ಧಮಾನ ಔಷಧತ್ತಾಲೆ ಅವಿಳಂಬಿತಮಾಗ ಆರೋಗ್ಯಮ್ ಪೆತ್ತವರ್‌ಗಳ್ ಪಾಲ್‌ವಾತ್ತುಣ್ಣುಮಾಪ್ಪೋಲೆ ಉಗನ್ದು ಪಣ್ಣುವುವ್,

ಆಯಾ ಕಾಲವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು, ಪಿತ್ತ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗ **ಕ್ಷೀರಸೇವೈ ಪಣ್ಣುವಾರ್ಪೈಪ್ಪೋಲನ್ರಿಕ್ಕೇ** - ಪಿತ್ತ ವ್ಯಾಧಿ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಲನ್ನು ಸೇವಿಸುವರ ಹಾಗಲ್ಲದೆ, **ಅಯತ್ನ ಲಬ್ಧಮಾನ** - ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಮೂಲಕ ವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ, **ಔಷಧತ್ತಾಲೆ** - ಕೃಪಾರೂಪ ಔಷಧದಿಂದ, **ಅವಿಳಮ್ಬಿತ ಮಾಗ ಆರೋಗ್ಯಮ್ ಪೆತ್ತವರ್‌ಗಳ್** - ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರುಗಳು, **ಪಾಲ್‌ವಾತ್ತುಣ್ಣುಮಾಪ್ಪೋಲೆ** - ಪರಮ ಭೋಗ್ಯ ವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹಾಲನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಭೋಜನಮಾಡುವಹಾಗೆ, **ಉಗನ್ದು ಪಣ್ಣುವುವ್** - ಆ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೂ ; **ಪ್ರಾಪ್ತಂ** - ಉಚಿತವು ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾನರೂಪವಾದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾದಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ; ಶಾಸ್ತ್ರರೀತ್ಯಾ, ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕಾಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ "**ಕಾಲವಿಶೇಷಾದಿ ನಿಯತಮಾನ** " ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇಕೆ ಈ ಕಾಲನಿಯಮ ಗಳನ್ನು ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ಅವಲಂಬಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ, ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವೆಲ್ಲಾ "**ಶಾಸಿತಾ ವಿಷ್ಣುರ್ಯ ಶಾಸನಂ** " ಸರ್ವನಿಯನ್ತಾವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಾದುದರಿಂದ ಅವಲಂಬಿಸ ತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುವಾಗ ಫಲದಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪಿತ್ತರೋಗಿಯು ಪಿತ್ತಪರಿಹಾರ ಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಲನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಹಾಗೆ ಕೂಡದೆಂದೂ, ಸ್ವಾಮಿಕೃಪೆಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಹೊಂದಿದವನು ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಲನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಹಾಗೆ, ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದುಪ ದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಆರೋಗ್ಯವು ಅಯತ್ನಲಬ್ಧವಾದ ಔಷಧದಿಂದ ಹೊಂದ ಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಈ ಸುಕೃತ ದೆಸೆಯು ತನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಗವತ್ಕೃಪಾ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾಯಿತೆಂದೂ, ಆ ಸಂದ ರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈಷದಪಿ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಾದಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಪ್ರದ

ಶೀಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಆರೋಗ್ಯದೆಶೆಯು ಅವಿಳಂಬಿತವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದು ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದುದರಿಂದ, ಈಗಿನ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿರುವ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ವಿಳಂಬಿಸಿತ್ತೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಕ್ಲೇಶವೆಂಬ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು, **ಉಗನ್ದು ಪಣ್ಣು ವುದ್** ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು, ಈ ಪ್ರಪನ್ನರು ಈ ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟಿ ಪರಮ ಪದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವಕ್ಕೆ ಏನೊಂದೂ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವುಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಮನಃಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಭಗವನ್ಮುಖೋಲ್ಲಾಸಕ್ಕಾಗಿಯೂ ನಡಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ನದಿಯ ಆಚೆ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಾದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ದಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಆಚೇ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ದೋಣಿಯು ಬರುವದು ಸಾವಕಾಶವಾದುದರಿಂದ ಅದುವರೆಗೂ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೋಣಿಯು ಬಂದ ಒಡನೆಯೇ ಬಿಡಬಹುದಾದ ಲೀಲಾವಿಹಾರ ರೂಪವಾದ ಚತುರಂಗ ಆಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಹನೀಯರು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಹೇಗೆ ಚತುರಂಗ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಯಮಾನುಸಾರ, ಕುದುರೆ, ಆನೆ, ಒಂಟೆಗಳನ್ನು ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **"ನದಿಯ ಅಕ್ಕರೆಯಿಲ್ ಅಭಿಮತದೇಶ"** ವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಪನ್ನರೂ ಕೂಡ ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟಿ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಒಂದು ಓಡವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, **"ಮೃತ್ಯುಂಪ್ರಿಯಮಿವಾತಿಥಿಂ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ದೇಹಾವಸಾನವನ್ನೂ ಅದರಿಂದಾಚೆಗೆ ಅಮಾನವ ಕರಸ್ಪರ್ಶಾದಿಗಳನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರೆಂದೂ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಓಡವು ಬರುವ ತನಕ ಲೀಲಾವಿಹಾರ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿ ದ್ಯೂತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೆ ಕಾಯಿಗಳನ್ನು ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರರೀತ್ಯಾ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ದೇಹಾವಸಾನದವರೆಗೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದುಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ, ದುಡ್ಡಿಟ್ಟು ಆಡುವ ಆಟದ ಹಾಗಲ್ಲವು, ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಆಡುವ ಆಟದ ಹಾಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಟವು ಎರಡು ವಿಧವು :—ದುಡ್ಡಿಟ್ಟು ಆಡುವ ಆಟವು, ಪಣಬನ್ಧ

ದ್ಯೂತವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದು ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳದಾದುದರಿಂದ, ಮಧ್ಯೆ **ಆಟ**ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅಭಿಮತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ದುಡ್ಡುಕಟ್ಟಿ ಇಸ್ಪೀಟು ಆಟದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದವನು ತಂದೆಗೆ ದೇಹಾವಸಾನಕಾಲವೆಂದರೂ, ಆಟದಿಂದ ಏಳದೆ ದೇಹಾವಸಾನವಾಯಿತು ಎಂದರೂ ಕೂಡ ಆಟವನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಪ್ರೇತವನ್ನು ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿಯೇ ತಂದರೆ ತಾನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅನೇಕರು ಹೇಳುವರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ **ನಿನ್ಯೈತ್ತುಪ್ಪೋದು ವಿಡವೊಣ್ಣಾದ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧ ದ್ಯೂತವು ಲೀಲೆಗಾಗಿ, **ಹೊತ್ತುಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗಿ** ಆಡುವ ಆಟವು. ಇದು ವಿಹಾರದ್ಯೂತವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಲೀಲಾರೂಪ ಮನಸ್ಸಂತೋಷವಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಓಡವು ಬಂತೆಂದರೆ ಒಡನೆ **ಆಟ**ವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅಭಿಮತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಪನ್ನನೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡಿಸುವದರಿಂದ ಯಾವ ಬಂಧಕ್ಕೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ ಪರಮ ಪದವನ್ನು ಸಾರುವನೆಂಬ ಭಾವವು.

೮. ಈ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಚಾವತಾರಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲೇ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಹೀಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅಂತಹ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಚಾವತಾರಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪೌಷ್ಕರ ಸಂಹಿತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಭಗವಂತನ ವಚನವು. **ಅಪ್ಪೋದು** - ಹಾಗೆ, **ಉಗನ್ದು ಕೈಙ್ಕರ್ಯಂ ಪಣ್ಣುಂಪೋದು**, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವಾಗ, "**ಹೇ ಪೌಷ್ಕರ** - ಪುಷ್ಕರವೆಂದರೆ ಕಮಲ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ನಾಭೀಕಮಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಪೌಷ್ಕರನು, ಓ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನೇ, **ನಿತ್ಯಸಿದ್ಧೇ** - ಕರ್ಮಕೃತವಲ್ಲದೆ ಎಂದಿಗೂ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ, ಅಥವಾ ಕಾಲಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಸ್ವಸಙ್ಕಲ್ಪ ಕಲ್ಪಿತವಾದ **ತದಾಕಾರೇ** - ತಚ್ಛಬ್ದವಾಚ್ಯನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳವಿಗ್ರಹದಲ್ಲೂ,

ಪೌಷ್ಕರ । ಯಸ್ಯಾಸ್ತಿ ಸತ್ತಾ ಹೃದಯೇ ತಸ್ಯಾಸೌ ಸನ್ನಿಧಿಂ ವ್ರಜೇತ್" ಎನ್ರುಮ್,

---

ತತ್ಪರತ್ವೇ ಚ - ಆತನ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಭಾವದಲ್ಲೂ ಕೂಡ, **ಯಸ್ಯ** - ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯ, **ಹೃದಯೇ** - ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, **ಸತ್ತಾಸ್ತಿ** – ಅವುಗಳಿವೆ ಎಂಬ ದೃಢ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟೋ, **ತಸ್ಯ** - ಅಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ, **ಅಸೌ** - ಈ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು **ಸನ್ನಿಧಿಂ ವ್ರಜೇತ್** – ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಯಾವನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅರ್ಚಾವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಅರ್ಚಾವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳವಿಗ್ರಹವನ್ನೆತ್ತಿರುವನೆಂದೂ, ಅದರಲ್ಲೇ ಪರತ್ವಾದಿ ಗುಣಯುಕ್ತನಾಗಿ ರುವನೆಂದೂ ಪೂರ್ಣನಂಬಿಕೆಯುಂಟೋ, ಅಂತವನಿಗೆ ಕೃಪೆಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವನು ; ಎಂದರೆ ಆ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾದ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಆ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಆತನ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಆತನಿಗೆ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವನೆಂಬ ಭಾವವು "ಇಲ್ಲಿ **ಸನ್ನಿಧಿಂ ವ್ರಜೇತ್**", ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಮೆಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾರೂಪ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಭಕ್ತನಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು, ಆ ಅರ್ಚೆಯ ಬಿಂಬವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಆ ಬಿಂಬಕೆಗೀಡೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊಂದುವನೆಂಬ ಭಾವವು. ಆದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಎಲ್ಲಾ ಕಲ್ಲು, ಮರ ಮುಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವಾಗ, ಈ ಅರ್ಚಾವಿಗ್ರಹವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವದರಲ್ಲಿ ಏನು ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು. ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವದು ಸ್ವರೂಪತಃ ವಿನಾ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವಾಗಿ ಅಲ್ಲವು ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವದು ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು." **ಎನ್ರುಂ** - ಎಂಬದಾಗಿಯೂ, ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಚಾ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾದರೆ, ಆ ಅರ್ಚಾ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಇತರರಾದ ಸರ್ವರಿಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನಾಗಬೇಕಾಯಿತು ಆ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು, ಇತರರಿಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಉದಾರಭಾವಕ್ಕೂ ಆತನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಗೂ ಕುಂದಕವಾದುದಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಇತರರಿಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸೇವೆಯನ್ನಿತ್ತು,

(೨) "ಯಥಾ ಸಾಮುದ್ರ ಮಂಭೋಽಬ್ದೈಸ್ಸ್ಪೃಷ್ಟ ಮೇತ್ಯುಪ ಭೋಗ್ಯತಾಂ । ತಥೈವ ಹಿ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಭಕ್ತೈಸ್ಸಂಭಾವಿತೋ ಹರಿಃ" ಎನ್ರುಂ, ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ, ಓರಧಿಕಾರಿ ವಿಶೇಷತ್ತುಕ್ಕಾಕ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಾದಿಗಳೈಪಣ್ಣಿ ಪರನ್ಯೈಕಾಂತಿಯಾನ ತನ್ನೈ ಯುಗನ್ದುವನ್ದು

ಅವರುಗಳ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ನೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ, ಯಾವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವ ಇದೆಯೇ, **ಅಸೌ** - ಅವನು, **ತಸ್ಯ** - ಅಂತಹ ಭಗವಂತನ, **ಸನ್ನಿಧಿಂ** - ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪರಮಪದವನ್ನು **ವ್ರಜೇತ್** ಎಂದೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದರ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಪೌಷ್ಕರ ಸಂಹಿತೆಯ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯವನ್ನುದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

(೨) "**ಯಥಾ** - ಹೇಗೆ, **ಸಾಮುದ್ರಂ** - ಸಮುದ್ರ ಸಂಬಂಧವಾದ, **ಅಂಭಃ** - ಉಪ್ಪಾದ ನೀರು, **ಅಬ್ದೈಃ** - ಮೇಘಗಳಿಂದ, **ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ** - ಸ್ಪರ್ಶಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟುದಾಗಿ, **ಉಪಭೋಗ್ಯತಾಂ** - ಕುಡಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಾದುವಾಗಿ ರುವ ಭೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು, **ಏತಿ** - ಹೊಂದುತ್ತದೋ, **ತಥೈವ ಹಿ** - ಹಾಗೆಯೇ, **ಭಕ್ತೈಃ** - ಭಕ್ತರುಗಳಿಂದ, **ಸಂಭಾವಿತಃ** - ಅರ್ಚಾರೂಪದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟು ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು, **ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ** - ಎಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯ ರಿಗೂ ಸಹ, **ಉಪಭೋಗ್ಯತಾಂ ಏತಿ** ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಭೋಗ್ಯತೆ ಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು ಎಂದರೆ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ದರ ಮೂಲಕ ಭೋಗ್ಯಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದುವನೆಂಬ ಭಾವವು." **ಎನ್ರುಮ್** - ಎಂದು, **ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಓರಧಿಕಾರಿವಿಶೇಷತ್ತು ಕ್ಕಾಗ** - ಪ್ರತಿಷ್ಠಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಮಹಾ ಭಾಗವತ ನಿಗಾಗಿ, ಅಂತಹ ಮಹಾಭಾಗವತರುಗಳು ಯಾರೆಂದರೆ :—ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ನಾರದ, ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮಹರ್ಷಿ, ಶ್ರೀ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್, ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥ ಮುನಿ, ಶ್ರೀ ಯಾಮುನಮುನಿ, ಶ್ರೀಯತೀನ್ದ್ರರೇ ಮೊದಲಾದವರು, **ಸಾನ್ನಿ ಧ್ಯಾದಿಗಳೈಪಣ್ಣಿ** - ಅರ್ಚಾಬಿಂಬ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ, **ಪರನ್ಯೈಕಾಂತಿಯಾನ ತನ್ನೈ** - ಪರನ್ಯೈಕಾಂತಿಯಾದ ತನ್ನನ್ನು, "**ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಾಭ್ಯಾಂ ಅನ್ಯತ್ಫಲಂ ಭಗವತೋಽಪಿ ನೇಚ್ಛತಿ ಯಃ ಸ ಪರನ್ಯೈ ಕಾಂತೀ**" ಎಂದು ಯತೀಂದ್ರಮತ ದೀಪಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಭಗವಂತನಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದವನು ಪರನ್ಯೈ ಕಾಂತಿಯು, ಏಕಾಂತಿಯಾರೆಂದರೆ, ಮೋಕ್ಷಫಲದೊಂದಿಗೆ ಇತರ ಐಹಿಕ ಫಲ

ಅರ್ಚಾವತಾರಂ ಪಣ್ಣಿಯಿರುಕ್ಕಿರ ಎಮ್ಬೆರುಮಾನ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ, (೩) "ಸರ್ವಾತಿಶಾಯಿ ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯಂ ಸಂಸ್ಥಿತಂ ಮಂತ್ರಬಿಂಬಯೋಃ" ಎನ್ಗಿರ ಪೂರ್ತ್ತಿಯುಮ್, (೩) ಆಪೀಠಾನ್ಮೌಳಿಪರ್ಯಂತಂ ಪಶ್ಯತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಮ್। ಪಾತಕಾನ್ಯಾಶು ನಶ್ಯನ್ತಿ ಕಿಂ ಪುನಸ್ತೂಪಪಾತಕಂ" ಎಂಗಿರ ಪಾವನತಮುತ್ವತ್ತೈಯುಮ್,

---

ಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ದೇವತಾಂತರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದೆ ಭಗವಂತನ ಮೂಲಕವೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು, **ಉಗನ್ದು ವನ್ದು** - ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದು, **ಅರ್ಚಾವತಾರಂ ಪಣ್ಣಿರುಕ್ಕಿರ ಎಮ್ಬೆರುಮಾನ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೆ** - ಅರ್ಚಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ, ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಪೂರ್ಣತೆಯೂ, ಪಾವನತ್ವವೂ ವಿರೋಧಿನಿವರ್ತಕತ್ವವೂ, ಆಶ್ರಿತ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವೂ, ಭಕ್ತಭೋಗ್ಯತ್ವವೂ ಉಂಟೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ :—**ಮಂತ್ರಬಿಂಬಯೋಃ** - ಮಂತ್ರದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಆ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಿಂಬದಲ್ಲೂ ಸಹ, **ಸರ್ವಾತಿಶಾಯಿಷಾಡ್ಗುಣ್ಯಂ** - ಪರತ್ವಾದಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತ್ಯಾದಿ ಆರು ಗುಣಗಳಿಗಿರುವ ಭಾವವು, **ಸಂಸ್ಥಿತಂ** - ಉಂಟು, **ಎನ್ಗಿರ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ, **ಪೂರ್ತ್ತಿಯುಮ್** - ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಸಂಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನೂ, ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬರುವ **ಅನುಸಂಧಿತ್ತು** ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು. ಈ ಬಿಂಬದಲ್ಲಿರುವ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಪೂರ್ಣತೆಯುಂಟೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು **ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ** ಸಂಹಿತೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದರು.

(೩) ಈ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಗೂ, ಚನ್ನಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ತ ಪಾತಕಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯುಂಟೆಂದು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯ (೨-೮೪) ಪ್ರಮಾಣವನ್ನುದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಆಪೀಠಾನ್ಮೌಳಿಪರ್ಯಂತಂ** - ಅರ್ಚಾ ವಿಗ್ರಹದ ಪಾದಪೀಠ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕಿರೀಟದವರೆಗೂ, ಮೌಳಿ ಎಂದರೆ ಕಿರೀಟವಾದರೂ ಆಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಕೇಶಬಂಧವಾಗಲಿ ಆಗಬಹುದು, ಆ ಪಾದತಲಮಸ್ತಕವಾಗಿ, ತಿರುವಡಿ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಶಿರಸ್ಸಿನವರೆಗೂ, (ಹೀಗೀಗ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಸೇವೆಮಾಡುವ ಕ್ರಮವು) **ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ** - ಈ ಬಿಂಬವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ, ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆಂದು ಪ್ರತಿ

ಪಾದ್ಯನಾಗಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು, **ಪಶ್ಯತಃ** - ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ, **ಪಾತಕಾನಿ** - ಮಹಾಪರಾಧಗಳು, **ಆಶು** - ಶೀಘ್ರವಲ್ಲೇ, **ನಶ್ಯನ್ತಿ** - ನಾಶ ಹೊಂದುತ್ತವೆ, ಹೀಗಿರುವಾಗ, **ಉಪಪಾತಕಂ** - ಅಲ್ಪದೋಷಗಳ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ, **ಕಿಂಪುನಃ** – ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ ಎಂದರೆ ಕೈಮುತಿಕ ನ್ಯಾಯಪ್ರಕಾರ ಅವು ಗಳೂ ನಾಶಹೊಂದುವದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು" ಎಜ್ಜ್ಯರ - ಎಂಬೀ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೋರುವ, **ಪಾವನ ತಮತ್ವಮುನ್** - ನಮ್ಮಗಳ ಸರ್ವಾಪರಾಧಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಭಾವ ವನ್ನೂ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ,

ಯಾವನ್ನ ಚಂದ್ರಸಂಕಾಶಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶುಭಮಾನನಂ ।
ಭ್ರಾತುಃ ಪದ್ಮಪಲಾಶಾಕ್ಷಂ ನಮೇ ಶಾಂತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥
ಯಾವನ್ನ ಚರಣೌ ಭ್ರಾತುಃ ಪಾರ್ಥಿವ ವ್ಯಂಜನಾನ್ವಿತೌ ।
ಶಿರಸಾ ಧಾರಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಮೇ ಶಾಂತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ ಖಲು ಸೌಮಿತ್ರಿರ್ಯಶ್ಚಂದ್ರ ವಿಮಲೋಪಮಂ ।
ಮುಖಂ ಪಶ್ಯತಿ ರಾಮಸ್ಯ ರಾಜೀವಾಕ್ಷಂ ಮಹಾದ್ಯುತಿ

ರಾ. ಅ. ೯೮. ೭-೯

"ಎಷ್ಟರವರೆಗೆ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಜನಮನಾಹ್ಲಾದಕರವಾದ ಮಂಗಳ ಕರವಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ನೋಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಷ್ಟರವರೆಗೂ ನನಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ದುಃಖಶಾಂತಿಯು ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಎಷ್ಟರವರೆಗೆ ವಜ್ರಧ್ವಜ, ಅರವಿಂದ, ಅಂಕುಶ, ಸುಧಾಕಲಶ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾರಾಜ ಲಕ್ಷಣ ಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಧರಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ಪಾರ್ಥಿವ ವ್ಯಂಜನವು ಎಂದರೆ ರಾಜ ಲಕ್ಷಣವು, ಆ ಲಕ್ಷಣವು ಯಾವು ದೆಂದರೆ "**ನಾ ವಿಷ್ಣುಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ**" ಎಂಬುವದರಿಂದ ವಿಷ್ಣ್ವಂಶವಿರುವದು ಇದರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವದು. ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಆ ಶ್ರೀರಾ ಮನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಎಂಬ ಭಾವವು; ಅಷ್ಟರವರೆಗೆ ನನಗೆ ಸಕಲ ದುಃಖಶಾಂತಿ ಯೂ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಯಾವ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕಳಂಕಾದಿ ಮಲಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಮುಖವನ್ನೂ, ಮಹಾ ತೇಜೋ ಮಯವಾಗಿ ಆಶ್ರಿತಕಾರುಣ್ಯಸೂಚಕವಾದ ಪುಂಡರೀಕದಹಾಗಿರುವ ನಯನವನ್ನೂ ಎಷ್ಟರವರೆಗೆ ನೋಡುವನೋ, ಅವನು ಮಹಾ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಕೃತ ಕೃತ್ಯನು" ಎಂಬ ಚಿತ್ರಕೂಟವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುವ ಮಹಾ ಭಾಗವತನಾದ ಶ್ರೀ ಭರತನ ವಾಕ್ಯವೂ,

(೩) ಸಂದರ್ಶನಾದಕಸ್ಮಾಚ್ಚ ಪುಂಸಾಂ ಸಂಮೂಢಚೇತಸಾಂ।
ಕುವಾಸನಾಕುಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ಕುತರ್ಕನಿಚಯಶ್ಚಯಃ। ಕುಹೇತುಶ್ಚ ಕುಭಾವಶ್ಚ

ಯಶ್ಚ ರಾಮಂ ನಪಶ್ಯೇತ್ತು ಯಂ ಚ ರಾಮೋ ನ ಪಶ್ಯತಿ।
ನಿಂದಿತಸ್ಸವಸೇಲ್ಲೋಕೇ ಸ್ವಾತ್ಮಾಪ್ಯೇನಂ ವಿಗರ್ಹತೇ।
(ರಾ. ಅ. ೧೭-೧೪.)

"ಯಾವನು ರೂಪೌದಾರ್ಯಗಳಿಂದ ದೃಷ್ಟಿಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುವದಿಲ್ಲವೋ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಂತಹ ಆ ಆಭಿಮುಖ್ಯವು ಅವನಲ್ಲಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡುವದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯನು ಲೋಕದ ಜನರುಗಳಿಂದ ನಿಂದಿತನಾಗಿ ವಸಿಸುವನಲ್ಲದೆ, ತಾನು ಎಂತಹ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನೆಂದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸೂ ಕೂಡ ತನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತದೆ" ಎಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯ ವಾಕ್ಯೂ, ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧೇಯವು.

(೩) ಮುಂದೆ ಸರ್ವವಿಧಭ್ರಮೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಂತಹ ಅರ್ಚಾವತಾರಿಯ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ತೊಲಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅನುಸಂಧಾನವಿರಬೇಕೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಪೌಷ್ಕರ ಸಂಹಿತಾ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಅಕಸ್ಮಾಚ್ಚ** – ತಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಎಂದರೆ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕವಾಗಿ, **ಸಂದರ್ಶನಾಚ್ಚ** - ಅರ್ಚಾವತಾರಿಯ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ, **ಸಂಮೂಢಚೇತಸಾಂ** - ಅಜ್ಞಾನಾವೃತ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ, **ಪುಂಸಾಂ** - ಪುರುಷರ, **ಕುವಾಸನಾ** - ದುಷ್ಕರ್ಮದಿಂದುಂಟಾಗುವ ವಾಸನೆಯೂ, ಇದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ, **ಕುಬುದ್ಧಿಶ್ಚ** – ಆ ವಾಸನಾಫಲರೂಪವಾದ ಕುಯುಕ್ತಿಯೂ, **ಕುತರ್ಕನಿ ಚಯಶ್ಚ** - ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕುತರ್ಕಸಮೂಹವೂ, **ಕುಹೇತುಶ್ಚ** – ಅದರ ಫಲವಾದ ದುಷ್ಟಹೇತುಗಳೂ, **ಕುಭಾವಶ್ಚ** - ಆಗಮಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ, **ನಾಸ್ತಿಕತ್ವಂ** - ಅದರ ಫಲವಾದ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವೂ, ಅಥವಾ ಕುಭಾವವೆಂದರೆ ಕುವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ನಿರ್ಣಯವು ಅದರ ಫಲವಾದ ನಾಸ್ತಿಕತ್ವವೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗಳು ಪ್ರಮಾಣವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವೂ, ಹೀಗೆ ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ, **ಲಯಂವ್ರಜೇತ್** - ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿಷಯಮೂಲಕ ಭ್ರಮೆಗೆ ದೇಹಾತ್ಮಭ್ರಮವು ಉದಾಹರಣೆಯು, ಇದು ಕುವಾಸನೆಯಿಂದುಂಟಾಗಬಹುದು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ "**ಋಣಂಕೃತ್ವಾ ಘೃತಂ ಪಿಬೇತ್**"

---

[೩] ಪೌಷ್ಕರ ಸಂಹಿತೆ

ನಾಸ್ತಿಕತ್ವಂ ಲಯಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥ ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿ ಪ್ರಮಾಣತ್ರಯತ್ತಿಲುಮ್ ಹೇತು ಫಲಭಾವತ್ತಾಲೆ ವರುಂ ಮತಿಮ ಯಕ್ಕಂಗಳೆಲ್ಲಾತ್ತುಕ್ಕುಂ ಮರುನ್ದಾಯಿರುಕ್ಕಿರಪಡಿಯೈಯುಮ್,

---

ಎಂಬ ಕುಬುದ್ಧಿಯು. ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣ ಮೂಲಕ ಕುತರ್ಕಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯು, **ಜಗನ್ಮಿಥ್ಯಾದೃಶ್ಯತ್ವಾತ್** ಎಂಬ ಕುವಾದವು, ಅದಕ್ಕೆ ದುಷ್ಟಹೇತು **ದೃಶ್ಯತ್ವಾತ್**, ಅದರ ಹಾಗೆಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ತರ್ಕವು **ಬ್ರಹ್ಮಮಿಥ್ಯಾ** ಎಂಬದಾಗಿ; ಇದಕ್ಕೆ '**ಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವಾತ್**' ಎಂದು ದುಷ್ಟ ಹೇತುವು. ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಭಾವಕ್ಕೆ ಸಕಲವಿಶೇಷಪ್ರತ್ಯನೀಕ ಚಿನ್ಮಾತ್ರವು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಅದಿಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಯಾವುದೂ ಜ್ಞಾತಾವಾಗಲಿ, ಜ್ಞೇಯವಸ್ತುಗಳಾಗಲಿ ಯಾವುವೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ನಾಸ್ತಿಕತ್ವವು. ಹೀಗೆ ಭ್ರಮೆಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಳಗನ್ನೇ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರು ಮುಂದೆ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, "**ಮತಿಮಯಕ್ಕಙ್ಗಳ್**" ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಾನ ಶಾಬ್ದಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಇಂತಹ "**ಮತಿಮಯಕ್ಕಂಗಳ್**" ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾನ್ತದಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ :—

> **ದೃಷ್ಟೇ ಪಹ್ನುತ್ಯ ಭಾವಾದನುಮಿತಿವಿಷಯೇ ಲಾಘವಸ್ಯಾನುಸಾರಾತ್ ಶಾಸ್ತ್ರೈಕಗಮ್ಯೇ ವಿಷಯೇ ವಿಹತಿವಿರಹಿತೇ ನಾಸ್ತಿಕತ್ವಪ್ರಹಾಣಾತ್। ನಾಥೋಪಜ್ಞಂ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಬಹುಭಿರುಪಚಿತಂ ಯಾಮುನೇಯಪ್ರಬಂಧೈಸ್ತ್ರಾತಂ ಸಮ್ಯಗ್ಯತೀಂದ್ರೈರಿದಮಖಿಲತಮಃ ಕರ್ಶನಂ ದರ್ಶನಂ ನಃ ॥**

ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾನ್ತದಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಿದ್ಧಾನ್ತಿಗಳು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪಲಾಪವಿಲ್ಲವು, ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗೌರವವಾದುದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಲಾಘವವಾದುದನ್ನನುಸರಿಸಿರುವೆವು. ಶಾಸ್ತ್ರಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಬಾಧ್ಯಬಾಧಕ ಭಾವವನ್ನೂ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲವು, ನಾಸ್ತಿಕತ್ವವನ್ನೂ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲವು, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾನ್ತವು ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥ ಮುನಿಗಳ ಪ್ರಥಮ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಯಾಮುನೇಯರ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಉಪಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಶ್ರೀ ಯತೀಂದ್ರರಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟದುದಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಿದ್ಧಾನ್ತಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಸರ್ವ ಅಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸು

(೪) "ಯೋ ಯಥಾ ಮಾಂ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ತಾಂ ಸ್ತಥೈವ ಭಜಾ ಮ್ಯಹಂ" ಎನ್ರುಮ್

ವಂಥಾದ್ದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. **ಎಂಗಿರಪಡಿಯೆ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಪ್ರಮಾಣತ್ರಯತ್ತಿಲುಮ್** - ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಾನ ಶಾಬ್ದವೆಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲೂ, **ಹೇತುಫಲಭಾವತ್ತಾಲೆ** - ಕಾರಣ ಕಾರ್ಯಭಾವ ದಿಂದ, **ವರುಂ** - ಉಂಟಾಗುವ, **ಮತಿಮಯಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾತುಕ್ಕು** - ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮೆ ಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ, **ಮರುಂದಾಯಿರುಕ್ಕಿರ ಪಡಿಯೈಯುಮ್** - ದಿವ್ಯೌಷಧವಾಗಿರುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ, **ಅನುಸಂಧಿತ್ತು** - ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇರು ತ್ತದೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಸೇವಿಸುವದ ರಿಂದ ನಮ್ಮಗಳ ಸಮಸ್ತ ಭ್ರಮೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಔಷಧವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಮುಂದೆ ಆ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಿತ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವನ್ನನು ಸಂಧಾನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, "**ಯೋ** - ಯಾರು, ಎಂದರೆ ನನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರು ಯಾರಾಗಲಿ, **ಮಾಂ** - ಭಕ್ತಾ ನುಗ್ರಹದಲ್ಲೇ ಸದಾ ನಿರತನಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು, **ಯಥಾ** - ಹೇಗೆ ಆಗಲಿ, ಅವರುಗಳಪೇಕ್ಷೆ ಅನುಕೂಲಾದಿಗಳು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲೇಯಾಗಲಿ, ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೇಯಾಗಲಿ, ತುಂಬಾ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಲಾಗಲಿ, ಅಲ್ಪ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕವೇಯಾಗಲಿ, ತಾನೇ ಯಾಗಲಿ, ಇತರರ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ, ಒಳ್ಳೇ ಅವಸರದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹಾಗಲ್ಲದೆಯಾಗಲಿ, **ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ** - ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೂ, ಎಂದರೆ ದೇವ ಮನು ಷ್ಯಾದಿ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿಯೇ ಆಶ್ರಿತ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂಬುವದಿಲ್ಲವು ; ಇನ್ನು ಯಾವ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತಮಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಆರಾಧಿಸಿದರೂ, **ತಾ** - ಅಂಥಾವರನ್ನು, **ತಥೈವ** - ಅವ ರಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದಹಾಗೆಯೇ, **ಭಜಾಮ್ಯಹಂ** - ನಾನು ದರ್ಶನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವೆನು ಅಥವಾ ಅಂಗೀಕರಿಸುವೆನು. ಇದರಿಂದ ಬಿಂಬದಲ್ಲಿ ರುವ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಈತನು ಮಾಡುವ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯ ಗಳನ್ನೂ ಕೈಕೊಂಡು ಆಶ್ರಿತ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿರುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

[೪] ಗೀ. ೪-೧೧.

(೫) "ತಮರು ಗನ್ದದೆವ್ವುರುವಂ" ಎಂಗಿರ ಪಾಟ್ಟಲುಂ ಶೊಲ್ಲುಗಿರ

ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವು "ಮಮವರ್ತ್ಮಾನು ವರ್ತಂತೇ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಾರ್ಥ ಸರ್ವಶಃ" ಎಂಬದಾಗಿ. ಎನ್ರುಮ್ - ಎಂಬದಾಯೂ, ಗಿ

ತಮರು ಗನ್ದದೆ ವ್ವುರುವ ಮವ್ವುರುವಂ ತಾನೇ
ತಮರುಗನ್ದದೆಪ್ಪೇರ್ ಮಱ್ಱಪ್ಪೇರ್-ತಮರುಗ
ನ್ದೆವ್ವಣ್ಣಂ ಶಿನ್ದಿತ್ತಿಮೈಯಾದಿರುಪ್ಪರೇ
ಅವ್ವಣ್ಣಮಾಳಿಯಾನಾಮ್.

ಆಳಿಯಾರ್ - ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ತಮರ್ - ತನ್ನ ಭಕ್ತರು, ಉಗನ್ದದು - ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದು, ೧ ಎವ್ವುರುವಮ್ - ಯಾವ ವಿಗ್ರಹವೋ, ಅವ್ವುರುವುಮ್ - ಅಂತಹ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು, ತಾನೇ - ಅವನೇ, ತಾನಾಗಿಯೇ, ಆಮ್ - ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು, ಮಱ್ಱ - ಮತ್ತು, ತಮರ್ ಉಗನ್ದದು - ತನ್ನ ಭಕ್ತರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದು, ಎಪ್ಪೇರ್ - ದೀಪ ಪ್ರಕಾಶನೆಂದಾಗಲಿ, ಅಳಗರ್ ಎಂದಾಗಲಿ ಯಾವ ಹೆಸರೋ, ಅಪ್ಪೇರ್ - ಆ ಹೆಸರನ್ನೇ, ಆಮ್ - ಅಂಗೀಕರಿಸುವನು, ತಮರ್ - ತನ್ನ ಭಕ್ತರು, ಉಗನ್ದು - ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಎವ್ವಣ್ಣಂ - ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಶಿನ್ದಿತ್ತು - ಅನುಸನ್ಧಾನ ಮಾಡಿ, ಇಮೈಯಾದಿರುಪ್ಪರ್ - ಕಣ್ಣುರೆಪ್ಪೆಯಾಡಿಸದೆ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡುವರೋ, ಅವ್ವಣ್ಣಂ - ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಯೇ, ಆಮ್ - ಆಗುವನು. ಭಕ್ತರಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೂ ಹೆಸರನ್ನೂ ವರ್ಣವನ್ನೂ, ಸಹ ಭಕ್ತಪರವಶನಾಗಿ ಅವರುಗಳು ಕೋರಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವನೆಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೆರಿಯವಾಚ್ಚಾನ್ಪಿಳ್ಳೈಯವರು ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಯರು ಮಾಧುಕರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ಕಾಲಿನಿಂದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೊಂಬೆಯನ್ನುಗೀರಿ "ಉಮ್ಮುಡೈಯ ಎಮ್ಬೆರುಮಾನ್ ತಿರುಮೇನಿ" ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ಹೇಳಲು, ಅವರುಗಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಕಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರು ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು,ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನೆಸಗಿ ಹೊರಟುಹೋದರೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಯರು ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಎಂಗಿರಪಾಟ್ಟಿಲುಂ - ಎನ್ನುವ ಪಾಶುರದಲ್ಲೂ,

---

[೫] ಮುದಿಲ್ ತಿರುವಂದಾದಿ. ೪೪

ಪಡಿಯೇ ವಾಙ್ಮನಸಾ ಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯಮಾನನಾಶ್ರಿತ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯತ್ತೈಯುಮ್, (೬) ಕಣ್ಣಿಕಣ್ಣಿಳ್ ಮತ್ತೊನ್ರಿನೈಕ್ಕಾಣಾವೇ," ಎಙ್ಗರ ಆಕರ್ಷಕತ್ವತ್ತೈಯುಂ ಅನುಸಂಧಿತ್ತು,

---

ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ - ಉಪಪಾದಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ, **ವಾಙ್ಮನಸಾ ಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯಮಾನ** - ವಾಕ್ಕಿನಿಂದಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಇಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲಸಾಧ್ಯವಾದ, **ಆಶ್ರಿತಪಾರತಂತ್ರತ್ತೈಯುಮ್** - ಭಕ್ತಪರಾಧೀನನಾಗಿರುವದನ್ನು, **ಅನುಸಂಧಿತ್ತು** - ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಈತನು ಭಕ್ತಪರಾಧೀನನಾದುದರಿಂದಲೇ ಭಕ್ತನಾದ ಅರ್ಚಕನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದನ್ನೇ ಅಂಗೀಕರಿಸುವನು. ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಯಾವ ಆಲಂಕಾರವನ್ನೂ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸುವರೋ ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾವ ಉತ್ಸವ ನೈವೇದ್ಯ ವೊದಲಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಂದ ಆತನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರೋ, ಅವುಗಳನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಅವರುಗಳ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಭಕ್ತ ಪರತಂತ್ರನು. ಹೀಗೆಯೇ ಅವತಾರ ಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ತಾನು ಭಕ್ತಪರಾಧೀನನೆಂದು

(೧) "**ಇಮೌ ಸ್ಮ ಮುನಿಶಾರ್ದೂಲ ಕಿಂಕರೌ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೌ !**
ಆಜ್ಞಾಪಯ ಯಥೇಷ್ಟಂ ವೈ ಶಾಸನಂ ಕರವಾವ ಕಿಂ ॥

ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಂ ಕುರಿತು, ತಾನು ಕಿಂಕರನು, ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಬಹುದು, ಆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ನಡಿಸಿಕೊಡುವೆನೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶರಭಂಗ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತು (೨) "**ನೈವಮರ್ಹಥ ಮಾಂ ವಕ್ತುಮಾಜ್ಞಪ್ತೋಽಹಂ ತಪಸ್ವಿನಾಂ**" ಅವರುಗಳ ಆರ್ತಿನಿವಾರಣರೂಪ ಶರಣಾಗತಿಯೇ ತಮಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಚಕ್ರಾಯುಧವು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುದರಿಂದ ಭೀತರಾದ ದುರ್ವಾಸರಿಗೂ (೩) "**ಅಹಂ ಭಕ್ತಪರಾಧೀನೋ ಹ್ಯಸ್ವತಂತ್ರ ಇವ ದ್ವಿಜ**" ಎಂದು ಭಗವಂತನೇ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತರತಂತ್ರ್ಯವು ಪರಮೈಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯಕ್ತವು.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ "**ಚಂದ್ರಕಾಂತಾನನಂ ರಾಮಮತೀವ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಂ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಭಗವಂತನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿಚಿತ್ತಗಳನ್ನಪಹರಿಸುವ ಭಾವವುಂಟೆಂದು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ :—

(೬) ಅಮಲನಾದಿಪ್ಪಿರಾನ್, ೧೦.

ಕೊಣ್ಡಲ್ ವಣ್ಣನೈ ಕೋವಲನಾಯ್‌ವೆಣ್ಣೆ
ಯುಣ್ಡವಾಯನೆನುಳ್ಳಂಕವರ್ನ್ದಾನೈ
ಯಣ್ಡರ್ಕೋನ್ ಅಣಿಯರಙ್ಗನೆನ್ನಮುದನೈ
ಕ್ಕಣ್ಡಕಣ್‌ಗಳ್ಮತ್ತೊನ್ರಿನೈಕ್ಕಾಣಾವೇ ॥

ಕೊಂಡಲ್ ವಣ್ಣನೈ - ನೀಲಮೇಘದಂತೆ ಶ್ಯಾಮಲ ವರ್ಣನಾದ, **ಕೋವಲನಾಯ್** - ಗೋಪಾಲನಾದ, **ವೆಣ್ಣೆಯುಣ್ಡವಾಯವನ್** - ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಭೋಗ್ಯವಾಗಿ ಭುಜಿಸಿದ ಬಾಯುಳ್ಳವನಾದ, **ಎನ್ನುಳ್ಳಂ ಕವರ್ನ್ದಾನೆ** - ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನಪಹರಿಸಿದವನಾದ, **ಅಣ್ಡರ್‌ಕೋನ್** - ಅಣ್ಡಗಳಿಗೂ ಅಣ್ಡಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ತ ಚಿದಚಿತ್ತುಗಳಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, **ಅಣಿಯರಂಗನ್** - ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಗೇನೆ ಅಲಂಕಾರಪ್ರಾಯವಾದ ದಿವ್ಯ ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಷೇತ್ರದ, **ಅಮುದನೈ** - ಪರಮ ಭೋಗ್ಯನಾಗಿ ಅಮೃತನೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನು, **ಕಂಡಕಣ್‌ಗಳ್** - ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಆಸೇಚನಕವಾಗಿ ಆ ಪರವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡಿ **"ಅದ್ಯಾಪಿ ನ ನಿವರ್ತತೇ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಹಿಂತಿರುಗದ ಕಣ್ಣುಗಳು, **ಮತ್ತೊನ್ರಿನೈಕ್ಕಾಣಾವೇ** - ಇನ್ನುಯಾವ ಐಹಿಕ ನಶ್ವರಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡುವದಿಲ್ಲವು. ಅಥವಾ ಇನ್ನು ಯಾವ ದೇವತಾನ್ತರ ರೂಪಗಳನ್ನಾಗಲಿ ನೋಡುವದಿಲ್ಲವು. ಈತನು ಅಮುದನು, ಆದುದರಿಂದ ನಾವುಗಳೂ ಅಮೃತವನ್ನು ಎಂದರೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಇತರ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಈ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು **ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಅತಿಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು** ಸವಿದನು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಭಕ್ತನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವು ತುಂಬಾ ಪವಿತ್ರವಾದ ಪಶುವಾದುದರಿಂದ, ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆಗಳು ಆತನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪವಿತ್ರವಾದುದಾಗಿಯೂ, ವಿದುರಾನ್ನ, ಕುಚೇಲ ಪೃಥುಕ ತಂಡುಲಗಳ ಹಾಗೆ ಭಕ್ತನ ಮನೆಯ ಪದಾರ್ಥವಾದುದಾಗಿಯೂ, ಹೀಗೆ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿಯೂ ಪರಮಭೋಗ್ಯವು. ಈ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತಾನೇಉಂಡನೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ಅವರನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪುಣ್ಯಪಾಪರೂಪಗಳನ್ನು ಉಂಡನೆಂದರೆ, ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದನೆಂಬ ವೇದಾನ್ತಾರ್ಥವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾಶುರದಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮನವನ್ನಾಕರ್ಷಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಎನ್ನಿರ - ಎಂಬ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ತೋರುವ, **ಆಕರ್ಷಕತ್ತೈಯುಂ** - ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನೂ, **ಅನುಸಂಧಿತ್ತು** - ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, ಹೀಗೆ

(೭) "ಸತೀವ ಪ್ರಿಯಭರ್ತಾರಂ, ಜನನೀವಸ್ತನಂಧಯಂ । ಆಚಾರ್ಯಂ ಶಿಷ್ಯವನ್ಮಿತ್ರಂ ಮಿತ್ರವಲ್ಲಾಲಯೇದ್ಧರಿಂ । ಸ್ವಾಮಿತ್ವೇನ ಸುಹೃತ್ವೇನ ಗುರುತ್ವೇನ ಚ ಸರ್ವದಾ । ಪಿತೃತ್ವೇನ ತಥಾ ಭಾವ್ಯೋ ಮಾತೃತ್ವೇನ ಚ ಮಾಧವಃ ।", "ಯಥಾ ಯುವಾನಂ ರಾಜಾನಂ ಯಥಾಚಮದ

ಅರ್ಚಾವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಐದರ ಅನುಸಂಧಾನವು ಇರಬೇಕೆಂದುಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ :—[೧] ಆಶ್ರಯೋಚಿತವಾದ ಸಮಸ್ತ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಾಕರತ್ವವೂ, [೨] ಆಶ್ರಿತನ ಸರ್ವದೋಷ ಪರಿಹಾರ ಮೂಲಕ ಪಾವನ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯೂ, [೩] ಆಶ್ರಿತನ ಸಮಸ್ತ ಭ್ರಮನಿವರ್ತಕತ್ವವೂ, [೪] ಆಶ್ರಿತ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವೂ, [೫] ಭಕ್ತರನ್ನಾಕರ್ಷಿಸುವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯೂ ಇವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಇಂತಹ ಉದಾರಿಯಾಗಿ ಕೃಪಾಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ, ಪರಮೋಪಕಾರಿಯಾಗಿ, ಜ್ಞಾನಪ್ರದನಾಗಿ, ಸ್ವಯಮುಪಾಯಭೂತನಾಗಿರುವ ಅರ್ಚಾವತಾರಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ನಮ್ಮ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪ ವೃತ್ತಿಯು ಎಂಥಾದ್ದಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುವದನ್ನು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಶೇಷದಿಂದ ತಿಳಿಸುವದಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನೂ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಪ್ರಿಯಭರ್ತಾರಂ** - ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯನಾದ ವಲ್ಲಭನನ್ನು, **ಸತೀವ** - ಮಹಾ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಹಾಗೂ, ಎಂದರೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿ, ಭಕ್ತಿ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ, **ಲಾಲಯೇತ್** - ಉಪಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮುಂದೆ ಇದೆ. **ಸ್ತನಂಧಯಂ** - ಸ್ತನ್ಯ ಪಾನಮಾಡುವ ಮಗುವನ್ನು, **ಜನನೀವ** - ತಾಯಿಯು ಹಾಗೆಯೂ, ಎಂದರೆ ತುಂಬಾ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು, **ಆಚಾರ್ಯಂ ಶಿಷ್ಯೋಯಥಾ** - ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಶಿಷ್ಯನು ಹೇಗೆ ತುಂಬಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದುಪಚರಿಸುವನೋ ಹಾಗೆಯೂ, **ಮಿತ್ರಂ** – ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು, **ಮಿತ್ರವತ್** – ಸ್ನೇಹಿತನ ಹಾಗೆ, **ಹರಿಂ** - ಈ ಅರ್ಚಾರೂಪಿಯಾದ ಹರಿಯನ್ನು, **ಲಾಲಯೇತ್** – ಉಪಚರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. **ಸರ್ವದಾ** - ಯಾವಾಗಲೂ, **ಸ್ವಾಮಿತ್ವೇನ** - ನಮಗೆ ನಾಥನು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ, **ಸುಹೃತ್ವೇನ** - ಒಳ್ಳೆ ಉಪಕಾರನಾದ "ಸರ್ವಸ್ಯ ಶರಣಂ ಸುಹೃತ್" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಿತ್ರನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ, **ಗುರುತ್ವೇನ** – **"ದಿವ್ಯಂ ದದಾಮಿ ತೇ ಚಕ್ಷುಃ"** ಎಂದೂ, **"ದದಾಮಿ ಬುದ್ಧಿಯೋಗಂ"** ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಪ್ರದನೆಂಬ

೭, ಶಾಂಡಿಲ್ಯಸಂಹಿತೆ ೪,೩೭-೮.

ಹಸ್ತಿನಂ।ಯಥಾಪ್ರಿಯಾತಿಥಿಂಯೋಃಗ್ಯಂ ಭಗವಂತಂ ತಥಾರ್ಚಯೇತ್" "ಯಥಾ ಚ ಪುತ್ರಂ ದಯಿತಂ ತಥೈವೋಪಚರೇದ್ಧರಿಂ" ಎಂಗಿರಪ ಡಿಯೇ ಅನ್ವೋೞ ಸಂಬಂಧವರ್ಗ ಪರತ್ವಸೌಲಭ್ಯಾದಿಗಳುಕ್ಕು ಅನುರೂಪ ಮಾನವೃತ್ತಿಯೈ ಪಣ್ಣವುಮ್,

---

ಗುರುಭಾವದಿಂದಲೂ, **ಪಿತೃತ್ವೇನ** – "ಪಿತಾ ಚ ಮಮ ರಾಘವಃ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ತಂದೆ ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದಲೂ, **ಮಾತೃತ್ವೇನ ಚ** - ತಾಯಿ ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದಲೂ ಸಹ, **ಮಾಧವಃ** - ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು, **ಭಾವ್ಯಃ** - ಸನ್ಮಾ ನಿಸಲು ಅರ್ಹನು ಎಂದರೆ ಉಪಚರಿಸಲು ಅರ್ಹನು. **ಯುವಾನಂ** - ಯುವ್ವನ ಸ್ಥನನ್ನು, **ಯಥಾ ಅರ್ಚಯೇತ್** - ಹೇಗೆ ಮಿತ್ರನ ಹಾಗೆ ಸನ್ಮಾನಿಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆ, **ರಾಜಾನಂ** - ರಾಜನನ್ನು, ರಾಜನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪೂಜಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಮಹರ್ಷಿಯು ಆತನಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣ್ವಂಶವಿರುವದರಿಂದ,

"ರಾಜಾಸತ್ಯಂಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ರಾಜಾಕುಲವತಾಂ ಕುಲಂ ।
ರಾಜಾ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಚೈವ ರಾಜಾ ಹಿತಕರೋಃ ನೃಣಾಂ ॥"

(ರಾಮಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ. ೬೭-೩೪.)

ರಾಜನು ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನು, ಧರ್ಮರೂಪಿಯು, ಸತ್ಕುಲ ಪ್ರಸೂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು, ತಾಯಿಯ ಹಾಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ **ಪೋಷಕನು,** ತಂದೆಯ ಹಾಗೆ ಸದ್ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರದಾತೃವು, ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ರಾಜನು ಒಳ್ಳೇವನಾದರೆ ಹೀಗೀಗ ಭಾವನೆ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು ಮತ್ತು **ಮದಹಸ್ತಿನಮ್** - ಮದಸಿದ ಆನೆಯನ್ನೂ ಸಹ, **ಯಥಾರ್ಚ ಯೇತ್** – ಹೇಗೆ ಭಯದಿಂದ ಪೂಜಿಸತಕ್ಕದ್ದೋ, **ಯೋಗ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಾತಿಥಿಂ** - ಯೋಗ್ಯನಾದ ಪ್ರಿಯನಾದ ಅತಿಥಿಯನ್ನು, **ಯಥಾರ್ಚಯೇತ್** - ಹೇಗೆ ಆದರ ದಿಂದ ಪೂಜಿಸತಕ್ಕದ್ದೋ, **ತಥಾ** – ಹಾಗೆಯೇ, **ಭಗವನ್ತಂ** - ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯ ಪರಿ ಪೂರ್ಣನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು, **ಅರ್ಚಯೇತ್** - ಪೂಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. "**ದಯಿತಂ ಪುತ್ರಂ** - ಪ್ರೇಮಪಾತ್ರನಾದ ಮಗನನ್ನು, **ಯಥಾ ಉಪಚರೇತ್** - ಹೇಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಬೇಕೋ **ತಥೈವ** – ಹಾಗೆಯೇ, **ಹರಿಂ** - ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು, **ಉಪಚರೇತ್** - ಉಪಚರಿಸತಕ್ಕದ್ದು." **ಎಙ್ಗಿರ ಪಡಿಯೇ** – ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಅನ್ವೋೞ ಸಂಬಂಧವರ್ಗ** - ಆಯಾಯಾ ಸಂಬಂಧ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ, **ಪರತ್ವ ಸೌಲಭ್ಯಾದಿಗಳುಕ್ಕು** -- ಪರತ್ವ ಸೌಲ

ಭ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಗೆ, ಇಲ್ಲಿ **ಆದಿ** ಪದದಿಂದ, ಸೌಶೀಲ್ಯ, ವಾತ್ಸಲ್ಯಾದಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, ಇಂತಹ ಗುಣಗಳಿಗೆ, **ಅನುರೂಪಮಾನ ವೃತ್ತಿಯೈಪಣ್ಣುವುಮ್** – ಅನುಗುಣವಾದ ಎಂದರೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು, **ಪ್ರಾಪ್ತಂ** ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇದೆ; ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಗುರು, ರಾಜ ಮೊದಲಾದವರುಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಭಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಉಪಚರಿಸುತ್ತೇವೋ ಹಾಗೆ ಅರ್ಚಾವತಾರಿಯನ್ನೂ ಉಪಚರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು. ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಛತ್ರಚಾಮರಾದಿ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೋ, ಅಂತಹ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು. ಏಕೆಂದರೆ ಈತನಾದರೋ ರಾಜನು, ಆತನೋ ರಾಜಾಧಿರಾಜನು. ತನ್ನ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಭಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕೊಡುವನೋ, ಹಾಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. ಹಾಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ ಕುಚೇಲರ ಪೃಥುಕ ತಂಡುಲಪೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ "**ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಭೂರ್ಯೇವ ಮೇ ಭವೇತ್**" (ಭಾಗ ೧೦.೮ ೨) ಎಂದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಅದನ್ನು ಅನಂತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು ಎಂಬ ಭಾವವು ಹೀಗೆಯೇ ವಾಕ್ಯವುಗಳನ್ನೂ ಊಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. "**ಸತೀವಪ್ರಿಯಭರ್ತಾರಂ**" ಎಂಬುವದರಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ನಮಗೂ, ಭರ್ತೃಭಾರ್ಯಾಸಂಬಂಧವುಂಟೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸತೀ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಅವಿಚಲಿತ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯವು ಇರಬೇಕೆಂದೂ, ಐಕಾಂತ್ಯದಿಂದ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಪತಿಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲೇ ಹೇಗೆ ನಿರತಳೋ ಹಾಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯನಿರತರಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಅನ್ಯದೇವತಾಭಕ್ತಿಕೂಡದೆಂದೂ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು."**ಆಚಾರ್ಯಂ ಶಿಷ್ಯವತ್**" ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ೫೩ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ (೧) "**ತಮಿಮಂ ಸರ್ವಸಂಪನ್ನಂ ಆಚಾರ್ಯಂ ಪಿತರಂಗುರುಂ**" ಎಂದೂ, (೨) "**ಮಮಾಪ್ಯಖಿಲಲೋಕಾನಾಂ ಗುರುರ್ನಾರಾಯಣೋ ಗುರುಃ**" ಎಂದೂ (೩) "**ತ್ವಮೇವ ಬಂಧುಶ್ಚ ಗುರುಸ್ತ್ವಮೇವ**" ಎಂದೂ, (೪) "**ಗುರುರಸಿಗತಿಶ್ಚಾಸಿಜಗತಾಂ**" ಎಂದೂ ಸರ್ವಲೋಕಕ್ಕೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಆಚಾರ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟು ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಮಿತ್ರವತ್ ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ (೫) "**ಗತಿರ್ಭರ್ತಾ ಪ್ರಭುಸ್ಸಾಕ್ಷೀ ನಿವಾಸಶ್ಶರಣಂಸುಹೃತ್**" ಎಂಬ (೬) "**ಪ್ರಿಯೋಹಿಜ್ಞಾನಿನೋತ್ಯರ್ಥಂ ಅಹಂ ಸಚಮಮ ಪ್ರಿಯಃ**" ಎಂಬ (೭) "**ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ**"

(೧) ಭಾರ ಸಭಾ ೪೧-೨೧ (೨) ವಿ, ಪು, ೫-೧-೧೫ (೩) ಶರಣಾಗತಿ ಗದ್ಯ (೪) ಆಳ, ಸ್ತೋ ೬೦
(೫) ಗೀ, ೯-೧೮ (೬) ಗೀ,೭-೧೭ (೭) ರಾ. ಯು.

ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತದ್ರವ್ಯೇಣೈವ ಕೈಂಕರ್ಯಸ್ಯಕರ್ತವ್ಯತ್ವಂ

(೯) ಅಪ್ಪೋದು (೧) ತದಾಹಿಯತ್ಕಾರ್ಯಮುಪೈತಿ ಕಿಂಚಿದುಪಾಯನಂ ಚೋಪಹೃತಂ ಮಹಾರ್ಹಂ। ಸಪಾದುಕಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಥಮಂನಿವೇ

ಎಂಬ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವು ಪ್ರಮಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ಸ್ವಾಮಿಗೂ ನಮಗೂ ಶ್ರುತಿಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾದ ನವವಿಧ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಮಹರ್ಷಿಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ (೮) "ಭ್ರಾತಾಭರ್ತಾ ಚ ಬನ್ಧುಶ್ಚ ಪಿತಾ ಚ ಮಮ ರಾಘವಃ'' ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರೂ (೯) "ಶೇಲೇಯ್ ಕಣ್ಣಿಯರುಮ್ ಪೆರುಶೆಲ್ವಮುಮ್ ನ್ ಲ್ ಮಕ್ಕಳುಮ ಮೇಲಾತ್ತಾಯ್ ತನ್ದೈಯುಮ ಮವರೇ ಯಿನಿಯಾವಾರೇ" ಎಂದರೆ ಮೀನ ನೇತ್ರೆಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಗಳೂ, ಮಹತ್ತಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ, ಸತ್ಪುತ್ರರೂ, ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ ತಾಯಿತಂದೆಗಳೂ ಎಲ್ಲವೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಎಂದೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೂ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಮುನೇಯರೂ "ಪಿತಾ ತ್ವಂ ಮಾತಾ ತ್ವಂ" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ, ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರ್ಯರೂ "ತ್ವಮೇವ ಮಾತಾ ಚ ಪಿತಾ ತ್ವಮೇವ ತ್ವಮೇವ ಬಂಧುಶ್ಚ ಗುರುಸ್ತ್ವಮೇವ। ತ್ವಮೇವ ವಿದ್ಯಾ ದ್ರವಿಣಂ ತ್ವಮೇವ ತ್ವಮೇವ ಸರ್ವಂ ಮಮ ದೇವ ದೇವ" ಎಂಬುವ ಶ್ಲೋಕದಿಂದಲೂ ಸರ್ವವಿಧ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಂದೆ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಬಂಧುತ್ವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಅರ್ಚಾವತಾರ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಭಗವದನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅನಭಿಮತ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ಉಚಿತವಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ರಾಜನಲ್ಲಿ ರಾಜಭೃತ್ಯನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲುಹೊರಟು, ಶ್ರೀ ಭರತಾಳ್ವಾರರು ಮಾಡಿದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ :—

ಅಪ್ಪೋದು - ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪರತ್ವಸೌಲಭ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ, "ತದಾ - ಪರ

---

(೮) ರಾ ಅ, ೫೮-೩೧ [೧] ರಾಮಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ. ೧೧೫-೨೭

ದ್ಯ ಚಕಾರಪಶ್ಚಾದ್ಭರತೋ ಯಥಾವತ್" ಎನ್ರು ತಿರುವಡಿ ನಿಲೈಗಳ್ ವಿಷಯತ್ತಿಲ್ ಶ್ರೀಭರತಾಳ್ವಾರ್ ನಡತ್ತಿನ ರಾಜಸೇವಕ ವೃತ್ತಿಯೈ ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತ ದ್ರವ್ಯಙ್ಗಳಾಲೆ ನಡತ್ತವುಮ್,

ತತ್ವವಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಿಜ ಮಾಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿ, ಆ ಪಾದುಕೆಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, **ಯತ್ಕಾರ್ಯಮುಪೈತಿ** - ಯಾವ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಸಕ್ತವಾದು ದಾಗುತ್ತದೋ ಎಂದರೆ ಲೌಕಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಾದ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತಗಳೋ, ವೈದಿಕ ಗಳಾದ ಶುಭಶೋಭನಾದಿ ಕರ್ಮಗಳೋ ಯಾವುದೇ ಆಗಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೂ, **ಮಹಾರ್ಹಂ** - ಬಹು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ, **ಉಪಾಯನಂ** - ರಾಜರಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ ಕಪ್ಪವಾಗಲಿ ಫಲಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಾಗಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯ ಪರಮಾನ್ನಾದಿಗಳಾಗಲಿ, **ಯದುಪಹೃತಂ** – ಯಾವುದು ತರಲ್ಪಟ್ಟಿದುದಾ ದರೂ, **ತತ್** - ಅದನ್ನು, **ಸಃ** – ಆ ಭರತನು, **ಪ್ರಥಮಂ** - ಮೊದಲು **ಪಾದುಕಾಭ್ಯಾಂ ನಿವೇದ್ಯ** - ಶ್ರೀರಾಮ ಪಾದುಕೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, **ಪಶ್ಚಾತ್** - ಅನಂತರ **ಯಥಾವಚ್ಚಕಾರ** - ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿಯೂ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲೂ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆ, ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಿ ದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ನಾವುಗಳೂ ಮಾಡುವ ಸರ್ವ ಲೌಕಿಕ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ನಾವು ಗಳಿಸಿದ ಹಣ, ಕೊಂಡ ಧೋತ್ರ ಸೀರೆ, ಮಾಡಿಸಿದ ಆಭರಣ, ಊಟಮಾಡುವ ಪಕ್ವಾಪಕ್ವ ಪದಾರ್ಥ ಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರ್ಚಾವತಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿನಿ ಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದೇ ವಿನಾ ಹಾಗೆಯೇ ಕೂಡದೆಂದು ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು" **ಎನ್ರು** - ಎಂಬದಾಗಿ, **ತಿರುವಡಿ ನಿಲೈಗಳ್ ವಿಷಯತ್ತಿಲೆ**- ಶ್ರೀ ರಾಮ ಪಾದುಕೆಗಳು ನಂದಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀ ಭರತಾಳ್ವಾರ್ ರವರು, **ನಡತ್ತಿನ ರಾಜಸೇವಕವೃತ್ತಿಯೇ** - ನಡಿಸಿದ ರಾಜನಿಗೆ ಸೇವಕ ನಾಗಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಎಂದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯ ಗಳನ್ನು, **ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಾಲೆ** - ಅಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಬೀಳದೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಣದಿಂದ, **ನಡತ್ತವುಮ್** - ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೂ, **ಪ್ರಾಪ್ತಂ** ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇದೆ, ಇದೂ ಒಂದು ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯವೆಂಬ ಭಾವವು. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕೈಂಕರ್ಯದಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗುವನೇ ವಿನಾ, ಅನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತವಾದ

ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕೈಂಕರ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರೀತನಾಗನು :- **ಮಾಗೃಧಃ ಕಸ್ಯಸ್ವಿದ್ಧನಂ** ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಪರಧನಾಪಹಾರವನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತದೆ

"ಅನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತವಿತ್ತೇನ ಯೋಽರ್ಚಯೇತ್ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ।
ನ ಸ ತತ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾತಿ ವಿಫಲಂ ತಸ್ಯ ತದ್ಭವೇತ್॥"

ಅಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಯಾರೇ ಆಗಲೀ ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು ಕೈಂಕರ್ಯಮೂಲಕ ಪೂಜಿಸಿದರೆ, ಆತನು ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಿಲ್ಲವು, ಆತನ ಆ ಪೂಜೆಯು ವ್ಯರ್ಥವಾದುದಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ., ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಆರ್ಜಿಸಿದ ಪತ್ರ, ಪುಷ್ಪ ಫಲಗಳಿಂದಲೇ ಸುಪ್ರೀತನಾಗುವನೇ ವಿನಾ, ಅನ್ಯಾಯ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಗುಡಿ ಗೋಪುರಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೂ ಆತನು ಪ್ರೀತನಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಶ್ರೀರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯಾ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಉತ್ತರ ವಿಮಾನದ ಕಡೆಗೆ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಜಮಾಡಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ತಿರುಮಂಗೈಯಾಳ್ವಾರವರು ಅವೈಷ್ಣವರಿಂದ ತಂದ ಹಣದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ವಿಮಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅಭಿಮತವಾದವೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ, ಶ್ರೀ ತಿರುಮಂಗೈಯಾಳ್ವಾರವರು ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ ಅಂಶಭೂತರಾಗಿ ಅತಿಮಾನುಷ ಚರಿತ್ರೆ ವ್ಯಾಪಾರವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷೇಪಗಳು ಯುಕ್ತವಾದುದಲ್ಲವು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ವಿದುರಾನ್ನ ಭೋಜನ, ಸ್ವಂತ ಸೋದರ ಮಾವನ ಸಂಹಾರ ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ತಾಯಿಯಸಂಹಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಧರ್ಮವಾಗಿ ತೋರುವ ಅತಿಮಾನುಷ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವದು ಹೇಗೆ ಅಸಾಧುವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಆಳ್ವಾರರ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ನಮ್ಮ ಆಕ್ಷೇಪವೂ ಅಸಂಗತವು.

ಆದುದರಿಂದ ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತ ದ್ರವ್ಯದಿಂದಲೇ ಸ್ವಾಮಿ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇ ವಿನಾ, ಅನ್ಯಾಯಾರ್ಜನೆಯಿಂದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವದರಿಂದ, ಅಂತಹ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕೈಂಕರ್ಯದಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಸುಪ್ರೀತನಾಗನು. ಈ ನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತ ದ್ರವ್ಯಮೂಲಕ ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡುವಾಗ, ರಾಜನಿಗೆ ದಾಸನು ಹೇಗೆ ರಾಜಾನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ತದಧೀನನಾಗಿ ಭಯಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೆಸಗುವನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಾವೂ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಚಾವತಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿ ಆತನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು **"ಪರಿಗೃಹ್ಣೀಷ್ವ** ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. ತಿರುಪತಿ, ಶ್ರೀರಙ್ಗಾದಿ ದಿವ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ತಿರುವೇಙ್ಗಡಮುಡೈಯಾನನಿಗೂ ಶ್ರೀರಙ್ಗನಾಥನಿಗೂ ರಾಜನಿಗೆ ನಡಿಯುವ ವರದಿ, ರಾಜಭೋಗಾದಿಗಳು ಸಾಙ್ಗವಾಗಿ ಈಗಲೂ ನಡೆಯು

೧೦. ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತಮಿತಿ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ

ಇವ್ವೃತ್ತಿಯೈ ವಾಳ್‌ಕ್ಕೈಪ್ಪಟ್ಟ ವಧೂವಿನ್ ಮಾಙ್ಗಲ್ಯಸೂತ್ರಾದಿ ರಕ್ಷಣಮಾತ್ರಮಾಗ ನಿನೈತ್ತಿರುಕ್ಕವುಮ್,

---

ತ್ರವೆ. ಅನಂತಶಯನದ ರಾಜರೂ ಸಹ ಅನಂತಶಯನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ ವನ್ನೂ ಅರಿಕೆಮಾಡಿ ಆತನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತಾವು ಆತನ ದಾಸನಹಾಗೆ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಪನ್ನನೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ಇದೂ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದುದೆಂದೂ, ಉಪದೇಶಿಸಿ ರುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಕ್ಷಮಾಪಣೆಗಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಅಶೋತ್ತರ ಗಳಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ರಾಜನಿಗೆ ಉಪಕಾರವೆಂಬ ಭಾವದಿಂದಲೋ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವನ್ನೆ ಸಗುವನು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾದರೋ ಹಾಗಲ್ಲವೆಂದು ಸದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಉಪ ದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ:-

ಕೈಂಕರ್ಯವು ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು.

ಇವೃತ್ತಿಯೈ - ಈ ರಾಜಸೇವಕ ವ್ಯಾಪಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ನಡಿಸುವ ಕೈಙ್ಕರ್ಯ ವನ್ನೂ, **ವಾಳ್‌ಕ್ಕೈಪಟ್ಟ** – ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ವಿವಾಹಿತಳಾದ, **ವಧೂವಿನ್** - ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ವಧೂವಿನ, **ಮಂಗಳಸೂತ್ರಾದಿ** - ಮಾಙ್ಗಲ್ಯದ ಸರವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ, ಆದಿ ಪದದಿಂದ ಸುಮಂಗಲಿಗೆ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಓಲೆ ಮೂಗು ಬೊಟ್ಟು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, ಇವುಗಳು **ರಕ್ಷಣಮಾತ್ರಮಾಗ**- ತನ್ನ ಮುತ್ತೈದೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, **ನಿನೈತ್ತಿರುಕ್ಕುವುಮ್** - ಭಾವನೆ ಇರತಕ್ಕದ್ದು, **ಪ್ರಾಪ್ತಂ** - ಉಚಿತವು ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಮದುವೆಯಾದ ಪತಿವ್ರತಾ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಮಾಂಗಲ್ಯ, ಓಲೆ, ಮೂಗು ಬೊಟ್ಟು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಧರಿಸುವದು ತನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂದೂ, ಆದರಿಂದ ಪತಿಯು ಸುಪ್ರೀತನಾಗುವದೇ ತನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದೂ ಹೇಗೆ ಭಾವಿಸುವಳೋ, ಹಾಗೆ ಯೇ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನೂ ಕೂಡ ಈ ರಾಜಸೇವಕ ರೂಪವೃತ್ತಿಯೇ ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪ ವೆಂದೂ, ಆದರಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗುವದೇ ತನಗೆ ಪರಮ ಪುರುಷಾ ರ್ಥವೆಂದೂ ಅನುಸಂಧಾನವಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. **ರಕ್ಷಣಮಾತ್ರಮಾಗ** ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗದಿಂದ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ತಾನೇನೋ ಉಪಕಾರ

೧೧ ಭಗವತಿ ಸ್ವಾಚಾರ್ಯೇಚ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವಸ್ಯ ಆವಶ್ಯಕತ್ವಂ.

ಇಪ್ಪಡಿ ಭಗವದುಪಕ್ರಮಮಾಯ್ ಭಾಗವತ ಪರ್ಯಂತಮಾಕ ವರುಗಿರ ಕೈಂಕರ್ಯಾಖ್ಯ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಕ್ಕು ಪ್ರಧಾನಕಾರಣಂ (೧)

ಮಾಡಿದೆನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಾಗಲಿ, ತನಗೆ ಇತರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ನೆಂಬ ಸಾಧನತ್ವಬುದ್ಧಿಯಾಗಲಿ, ಕೂಡದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಹೀಗೆ ಕೈಙ್ಕರ್ಯರೂಪವೃತ್ತಿಯು ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಭಾವನೆ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕೇ ? ಇನ್ನು ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಅನುಸಂಧಾನವೂ ಬೇಡವೋ ಎಂದರೆ ಈಗ ತಾನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿರುವ ಪ್ರಪದನವನ್ನೇ ಒಂದು ವ್ಯಾಜಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ ನಿರತಿಶಯ ಸುಖರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ ಗುಂಟಾದ ಕೈಂಕರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವವಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳು ತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣಭೂತರು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯ ರಾದುದರಿಂದ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಕೈಂಕರ್ಯಾದಿಗಳು ತದೀಯರವರೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದರಿಂದ ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯವೂ ಸಹ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದುದೆಂದೂ, ಅಂತಹ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ಅವರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವವು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಭಗವಂತನಲ್ಲೂ, ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲೂ ಕೈಂಕರ್ಯಾದಿ ಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ, ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯು ಸರಿಯಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಕೃತಘ್ನನೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಉಚಿತವಲ್ಲದುದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವ ಮಾತ್ರ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಮುಂದಿನ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

೧೧. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲೂ ಸ್ವಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲೂ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯು.

ಭಗವದುಪಕ್ರಮಮಾಯ್ – ಭಗವಂತನನ್ನು ಮೊದಲುಮಾಡಿ ಕೊಂಡು, **ಭಾಗವತಪರ್ಯನ್ತಮಾಗ** - ತದೀಯರಾದ ಭಾಗವತರವರೆಗೂ, **ಇಪ್ಪಡಿ** - ಈ ಮೇಲೆ ಉಪಪಾದಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಕೈಂಕರ್ಯವು ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕೇ ವಿನಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರಯೋ ಜನವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ತನಗೆ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಾಧನವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಯಾಗಲಿ ಇರಕೂಡದೆಂದುಪಪಾದಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, **ವರುಗಿರ ಕೈಂಕರ್ಯಾಖ್ಯ**

"ಪಾಪಿಷ್ಠಃ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುಶ್ಚ ಪುಂಡರೀಕಶ್ಚ ಪುಣ್ಯಕೃತ್ । ಆಚಾರ್ಯವತ್ತಯಾ ಮುಕ್ತೌ ತಸ್ಮಾದಾಚಾರ್ಯವಾನ್ ಭವೇತ್" ಎನ್ರುಮ್, (೨) "ಎಮ್ಮೀಶರ್ ವಿಣ್ಣೋರ್ ಪಿರಾನಾರ್ ಮಾಶಿನ್ ಮಲರಡಿಕ್ಕೀಳೆಮ್ಮೈಪ್ಪಿಚ್ಚೇರವಿಕ್ಕುಮ್ ವಣ್ಣುಗಳ್" ಎನ್ರುಮ್,

---

ಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಕ್ಕು - ದಾಸಭೂತನಾದ ತನ್ನ ಶೇಷವೃತ್ತಿಗೆ ಪರಾಕಾಷ್ಠಾವಾದ ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯವೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ **ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವು** – ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸಿ, ಆಚಾರ್ಯ ಸಂಬಂಧವೇ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :— (೧) ಪಾದ್ಮೋತ್ತರ **ಪುರಾಣ.** ಈ ಶ್ಲೋಕವು ಹಿಂದೆಯೇ ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದ ೪೯-೫೧ನೆಯ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಕ್ಷತ್ರಬಂಧು ಮತ್ತು ಪುಂಡರೀಕ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಶ್ಲೋಕಾಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ ;—"ಮಹಾ ಪಾಪಿಯಾದುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಿಂದ ದೂರೀಕೃತನಾಗಿ, ನೀಚಕ್ಷತ್ರಿಯನೆನಿಸಿ, ಪರಹಿಂಸೆಯಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುವೂ, ಅನೇಕ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ, ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನೂ, ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆನಿಸಿದ ಪುಂಡರೀಕರೂ, **ಆಚಾರ್ಯವತ್ತಯಾ** - ಆಚಾರ್ಯರಾದ ನಾರದ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, **ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ** ಮಾಡಿದುದರಿಂದಲೇ, **ಮುಕ್ತೌ** - ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. **ತಸ್ಮಾತ್** - ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, **ಆಚಾರ್ಯವಾನ್ ಭವೇತ್** - ಆಚಾರ್ಯರನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವಂತವರಾಗತಕ್ಕದ್ದು". ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯನೇ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

"ವೀಶುಮ್ ಶಿರಕಾಲ್ ಪರತ್ತೀರ್ವಿಣ್ಣಾಡುನುಜ್ಞಟ್ಕೆಳಿದು ಪೇಶುಮ್ ಪಡಿಯನ್ನ ಪೇಶಿಯುಮ್ ಪೋವದು, ನೆಯ್ತೊಡುವುಣ್ ಡೇಶುಮ್ ಪಡಿಯನ್ನ ಶೆಯ್ಯುಮೆಮ್ಮೀಶರ್ ವಿಣ್ಣೋರ್ ಪಿರಾನಾರ್ ಮಾಶಿನ್ ಮಲರಡಿಕ್ಕೀಳ್ ಎಮ್ಮೈಚ್ಚೇರ್ವಿಕ್ಕುಮ್ ವಣ್ಣುಗಳೇ"

ಎಂಬುವದು **ಪೂರಾಪಾಶುರವು.** ಇದರರ್ಥವು :— ಎಮ್ಮೀಶರ್ - ನಮಗೆ ನಾಥರಾದ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಎಂತವರೆಂದರೆ ;— ಅಥವಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ

---

[೨] ತಿರುವಿರುತ್ತಂ, ೫೪

(೩) "ವಿಲ್ಲಿಪುತುವೈ ನಗರ್ ನಂಬಿವಿಟ್ಟುಚಿತ್ತರ್ ತಜ್ಗಳ್ ದೇವರೈ

ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಾಥನಾದ ಮತ್ತು, **ವಿಣ್ಣೋರ್** - ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ, **ಪಿರಾನಾರ್** - ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, **ನೆಯ್** - ತುಪ್ಪವನ್ನು, **ತೋಡು** - ಕಳವುಮಾಡಿ, **ಉಣ್ಣು** - ಭುಂಜಿಸಿ, ಎಂದರೆ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಾಗಿ, ಸತ್ತುಕ್ಕಳಾಗಿರುವವರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಅವರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಡದೆ ಇದ್ದರೂ ತನಗೆ ಉಚಿತವಾದುದೆಂದು ತಾನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ, **ವಿಶುವ್ಪಡಿ** - ತಾನು ಮಾಡಿದ ಚೋರ ಜಾರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ನಿಂದಿಸಿದ ಅಂತಹ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು, **ಅನ್ನ** -ಎಂದರೆ ಶಿಶುಪಾಲಾದಿಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾಶವನ್ನು, **ಶೆಯ್ಯುಂ** - ಮಾಡುವವನಾಗಿ, **ಮಾಶುಇಲ್** - ಹೇಯಗುಣ ರಹಿತವಾದ, **ಮಲರ್** - ಕಮಲಪುಷ್ಪದ ಹಾಗಿರುವ, **ಅಡಿಕ್ಕೀಳ್** - ಪಾದಗಳ ಕೆಳಗೆ, **ಎಮ್ಮೈ** - ದೇಹವೇ ಆತ್ಮ ಎಂಬ, ಮತ್ತು ತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನೆಬಂಭ್ರಮೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಮ್ಮನ್ನು **ಸೇರ್ ವಿಕ್ಕುಂ** - ಸೇರಿಸುವ, ಎದಂರೆ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವನ್ನನುಭವಿಸಿ ಆತನಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, **ಓವಣ್ಡುಗಳೇ** - ಭ್ರಮರಗಳೇ, ಎಂದರೆ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ, ದಿವ್ಯವಾದ ಸುರಭಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಭ್ರಮರಗಳ ಹಾಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾರತಮವಾದುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳೇ, **ವೀಶುಂ** - ವಿಸ್ತಾರವಾದ, **ಶಿರುಗಾಲ್** - ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ, ನಿರತಿಶಯವಾದ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆ ಎಂಬೆರಡರ ಸಹಾಯದಿಂದ, **ಪರತ್ತೀರ್** - ಹಾರುವರಾಗಿದ್ದೀರಿ ಎಂದರೆ ಹಾರಿ ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಸೇರುವರಾಗಿದ್ದೀರಿ. **ಉಜ್ಗಳ್‌ಕ್ಕು** – ನಿಮಗೆ, **ವಿಣ್‌ನಾಡು** - ಪರಮಾಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಪರಮಪದವು, **ಎಳಿದು** – ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದಾಗಿರುತ್ತದೆ. **ಪೇಶುಂಪಡಿ** - ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಪುರುಷಕಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ, **ಎನ್ನ** - ಯಾವುದೋ ಅಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು, **ಪೇಶಿಯುಂ ಪೋವದು** - ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು. ನಾವು ಆಚಾರ್ಯನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ನಮಗಾಗಿ ಶರಣಾಗತಿ ಭರವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿರಿ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇದೀಗ ತಾವು ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿಕೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(೩) ನಾಚ್ಚಿಯಾರ್' ತಿರುಮೊಳಿ ೧೦. ೧೦.

ನಲ್ಲವೆನ್‌ತೋಳಿನಾಕಣಿ ಮಿಶೈ ನವ್ಪರರ್

ವಲ್ಲಪರಿಶು ವರುವಿಪ್ಪರೇಲದು ಕಾಣ್ಡುಮೇ” ಎನ್ರುಮ್, ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಸಂಬಂಧಮೇ, ಎನ್ರು ವಿಶ್ವಸಿತ್ತು, ಅಭಿಷೇಕಮ್

ಶೆಲ್ವರ್ ಪೆರಿಯರ್ ಶಿರುಮಾನಿಡವರ್ ನಾಮ್ ಶೆಯ್‌ವದೇ೯ ಎಂಬುವದು ಪೂರ್ವಾರ್ಥವು. **ಎನ್** – ನನಗೆ **ನಲ್ಲ** - ಅತಿಪ್ರಿಯವಾದ, **ತೋೞಿ** - ಸಖಿಯೇ, **ನಾಗಣೆಮಿಶೈ** - ಅನಂತನೆಂಬ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪವಳಿಸಿರುವನೇ, **ನಮ್ಪರರ್** - ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, **ಶೆಲ್ವರ್** - ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಾಗಿ, **ಪೆರಿಯರ್** - ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದವನನ್ನು, **ಶಿರುಮಾನಿಡವರ್** - (ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಕೋಚವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕರ್ಮವಶ್ಯರಾಗಿ ಅನೇಕ ದುಃಖಭಾಕ್ಕುಗಳಾಗಿರುವದರಿಂದ) ಅತಿ ಕ್ಷುದ್ರ ಮನುಷ್ಯರಾದ, **ನಾಮ್** - ನಾವು, **ಶೆಯ್‌ವದೇ೯** - ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ ? **ವಿಲ್ಲಿಪುತುವೈನಗರ್** - ಶ್ರೀ ವಿಲ್ಲಿಪುತ್ತೂರೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ, **ನಮ್ಬಿ** – ನಿರ್ವಾಹಕರಾದ, **ವಿಷ್ಣುಶಿತ್ತರ್** - ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅಭಿಮತರಾಗಿ ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವದರಿಂದಾಗಲಿ, ವಿಷ್ಣುಚಿತ್ತರೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರವರು, **ತಙ್ಗಳ್ ದೇವರೈ** - ತಮಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ರಂಗಮನ್ನಾರನ್ನು, **ವಲ್ಲಪರಿಶು** – ತಾವು ತಿಳಿದ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯದಿಂದ, **ಅರಿವಿಪ್ಪರೇಲ್** - ನಾವು ನಿತ್ಯ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಡುವರಾದರೆ, **ಅದು ಕಾಂಡುಮೇ** - ಆ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕಾಣುವೆವು ಎಂದರೆ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುವೆವು. ಶ್ರೀ ಆಳವಂದಾರ್ರವರು, **ನಾಥಮುನಿಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಪ್ರಸೀದ** – ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಶ್ರೀ ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆಂಬುವದು ಇಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದಲೂ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ಚೇತನನಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ನಾಗ ಪರ್ಯಙ್ಕಶಯನನಾಗಿ ಉಭಯವಿಭೂತಿ ನಾಯಕನಾಗಿ, ಪರತ್ವಾದಿಗಳಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನು. ಆತನುಸೌಲಭ್ಯಕೃಪಾದಿಗುಣಯುಕ್ತನಾದರೂ ಈ ಚೇತನನು ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧದಿಂದನೀಚಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿ ಅತಿ ಕ್ಷುದ್ರನಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆವನನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಿಸಿ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದುದರಿಂದಲೂ, ಸದಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಆತನು ಸ್ವಾಧೀನ

ಪಣ್ಣಪುಕುಕಿರ ರಾಜಕುಮಾರನಕ್ಕು ರಾತ್ರಿಯಿಲ್ ವಿಳಕ್ಕೇತ್ತಿ ವೈಕ್ಕು ಮಾಪ್ಪೋಲೆ ತನಕ್ಕವರ್ಗಳ್ ಪಣ್ಣಿನ ವೆಳಿಚ್ಚಿರಪ್ಪೈಯುಮ್ ಅದಡಿ ಯಾಗತ್ತನಕ್ಕು ವನ್ದಕೈಂಕರ್ಯಗಳೈಯುಮ್ ಅನುಸಂಧಿತ್ತು ಅವರ್ಗಳ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೆ ಕೃತಜ್ಞನಾಯಿರುಕ್ಕುವುಮ್ ;

ನಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಅಂತಹ ಸದಾಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಪ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ, ತಮಗೆ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರವರ ಮೂಲಕ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವು. ಇಂತಹ ಸದಾ ಚಾರ್ಯರುಗಳೇ ಪ್ರಧಾನಕಾರಣರಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಅಂತವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲೂ ಸಹ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವವು ಆವಶ್ಯಕವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.'' **ಎನ್ರುಮ್** - ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, **ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಸದಾಚಾರ್ಯಸಂಬಂಧಮೇ** - ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವು ಒಳ್ಳೆ ಕರ್ಮಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಂಬಂಧನೇ, **ಎನ್ರುವಿಶ್ವ ಸಿತ್ತು** - ಎಂಬದಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, **ಅಭಿಷೇಕಂ ಪಣ್ಣ** - ಮಾರನೇ ದಿನ ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಪುಗುಗಿರ** - ಉದ್ಯುಕ್ತ ವಾಗಿರುವ, **ರಾತ್ರಿಯಿಲ್** - (ತದಙ್ಗವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಧಿಪ್ರೋಕ್ತಕರ್ಮಗಳು ನಡೆ ಯಬೇಕಾದ) ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, **ವಿಳಕ್ಕೇತ್ತಿವೈಕ್ಕುಮಾಪ್ಪೋಲೆ** - (ಸರ್ವ ಕರ್ಮಾರಾ ಧ್ಯನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವಾಗ) ಅನೇಕ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಡುವ ಹಾಗೆ, **ತನಕ್ಕವ ರ್ಗಳ್** - ತನಗೆ ಆ ಕೃಪಾಶಾಲಿಗಳಾದ ಸದಾಚಾರ್ಯರುಗಳು, **ಪಣ್ಣಿನ** - ಅನುಗ್ರ ಹಿಸಿದ, **ವೆಳಿಚ್ಚಿರಪ್ಪೈಯುಮ್** - ತತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದುಂಟಾದ ಜ್ಞಾನವಿಕಾಸ ವನ್ನೂ, **ಅದಡಿಯಾಗ** - ತನ್ಮೂಲಕವಾಗಿ, **ತನಕ್ಕು ವನ್ದ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಙ್ಗಳೈ ಯುಮ್** - ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಇಲ್ಲಿ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳು ಎಂದು ಬಹುವಚನವಿರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳೂ ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ನಿತ್ಯ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳೂ ಸಙ್ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. **ಅನು ಸಂಧಿತ್ತು**-ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು, **ಅವರ್ಗಳ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೆ**-ಆ ಸದಾಚಾರ್ಯರು ಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ಕೃತಜ್ಞನಾಯಿರುಕ್ಕುವುಮ್** - ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವದೂ ಕೂಡ, **ಪ್ರಾಪ್ತಂ** - ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವಾಗಿ, ಈತನಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಧರ್ಮವು ಎಂದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವು. ಈ ಅರ್ಚಾವತಾರಿಗೆ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಮಾಡುವಾಗ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ನಿಗೆ ತಾನು ಉಪಕಾರಮಾಡಿದೆನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಾಗಲಿ, ತನಗೆ ಸಾಧನವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ

ಯಾಗಲಿ ಬೇಡವೆಂದುಪದೇಶಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಯಾವ ಭಾವನೆಯೂ ಬೇಡವೋ ಎಂದರೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲೂ, ಮತ್ತು ತನಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ವಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲೂ, ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವವು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಂತಹ ಸದಾಚಾರ್ಯರು ಪರಮೋಪಕಾರರು ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಸ್ಮೃತಿವಚನವನ್ನೂ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಇವರು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಮಹತ್ತಾದುದೆಂದುಪಪಾದಿಸಿ, ಅದು ಎಂಥಾದ್ದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲೋಕದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರುಗಳು ಜ್ಞಾನಪ್ರದರಾಗಿ ಈ ಸಂಸಾರದಶೆಯಲ್ಲೇನೋ ಉಪಕಾರಕರೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಮುಕ್ತದಶೆಯಲ್ಲಿನ ಕೈಂಕರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧಕವೆಂಬುವದನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕದ ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೂ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೂ ಸಹ ತುಂಬಾ ಬೇಕಾದವರು, ತದಂಗವಾದ ಆರಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಡುವದರಿಂದ ನಾಳೇ ನಡೆಯುವ ಅಭಿಷೇಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯೊದಗೀತೆಂಬ ನಿಸ್ಸಂದೇಹತೆಯೂ, ಹರ್ಷವೂ, ಉತ್ಸಾಹವೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ ಹೇಗೆ ತೋರಿಬರುತ್ತವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಮುಕ್ತೈಶ್ವರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವರಾತ್ರಿಯಾದ ಈ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಉಳಿದ ಪುರುಷಾಯುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಭಗವದಂತರಂಗರಾದ ಈ ಸದಾಚಾರ್ಯರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ, ಕೈಂಕರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಯೌವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹತೆ ಹರ್ಷಾದಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುವುಗಳಾಗಿ ಅವುಗಳು ಉಪಕಾರಕಗಳೆಂಬ ಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಅಜ್ಞಾನವೂ, ವಿಳಕ್ಕೇತ್ತಿ ಎಂಬುವದರಿಂದ ಇವರುಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ಜ್ಞಾನ ವಿಕಾಸವೂ ಬೋಧಿತವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅಂಧಕಾರವು ತೊಲಗಿ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುದರಿಂದ ಅವರುಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವವು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೧೨. ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕೃತಜ್ಞತಾನುಸಂಧಾನವು ಅವಶ್ಯಕವು.

ಹಿಂದೆ ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಕಾರಣವಾದುದರಿಂದ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವವು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಪ್ರಧಾನಕಾರಣವಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಪ್ರಧಾನಕಾರಣನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು. ಅಂಥಾವನಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತಾನುಸಂಧಾನ

೧೨. ಭಗವತಿ ಚ ಕೃತಜ್ಞತಾಯಾಃ ಆವಶ್ಯಕತ್ವಂ

ಇವ್ವೈ ಎಲ್ಲಾತ್ತುಕ್ಕುಂ ಸಾಧಾರಣಮಾನ ಪ್ರಧಾನಕಾರಣಮುಮಾಯ್ ಮುಕ್ತದಶೈಯಿಲ್ ಆತ್ಮಾನುಬಂಧಿಯಾನ ಭಗವದನುಭವತ್ತೈಪತ್ತ

ಬೇಡವೋ ? ಎಂದರೆ, ತುಂಬಾ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಈ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಒಂದು ವ್ಯಾಜವಾದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಎಲ್ಲಿಯದು ? ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಹಜವಾದ ಕರುಣೆಯೇ ಈ ವ್ಯಾಜರೂಪವಾದುದನ್ನೇ ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದುದು ; ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಆತನ ಸಹಜಕೃಪೆಯೇ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೂ ಮೂಲಭೂತವಾದುದರಿಂದ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆತನ ಸಹಜಕೃಪೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವ ಆಳ್ವಾರ್ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇವ್ವೈ ಎಲ್ಲಾತ್ತುಕ್ಕುಮ್-ಇವುಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ, ಎಂದರೆ ಆಚಾರ್ಯ ಸಂಬಂಧ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ ಇವೇ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾವಿರ್ಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಈ ಮುಕ್ತೈಶ್ವರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯವರೆಗೂ ಉಂಟಾಗುವ ಸರ್ವಕ್ಕೂ, **ಸಾಧಾರಣಮಾನ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣಂ** - ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿ, **ಮುಕ್ತದಶೈಯಿಲ್** - ಮುಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, **ಆತ್ಮಾನುಬಂಧಿಯಾನ** - ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ **ಭಗವದನುಭವತ್ತೈ** - ಭಗವದನುಭವವನ್ನು, **ಪತ್ತ** - ಕುರಿತು ಉಂಟಾಗುವ, **ಅಪರ್ಯನುಯೋಜ್ಯ**-ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ **ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಡಿಯಾಗ** -ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮೂಲಕವಾಗಿ, **ಶಙ್ಕಿತಮಾನ್ ವಿಚ್ಛೇದತ್ತುಕ್ಕು**-ಶಂಕಿಸಲ್ಪಡಬಹುದಾದವಿಶ್ಲೇಷೆಗೆ, **ಪರಿಹಾರಮಾಯಿರಪ್ಪದು**-ಪರಿಹಾರವಾಗಿರುವಂಥಾದ್ದು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ "**ಸಹಜಕಾರುಣ್ಯಮೆನ್ರು ತೆಳಿನ್ದು**" ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇದೆ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವು. ಈತನ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಸುಕೃತಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸದ್ಗುರುಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಭಗವದನುಭವ ಪರ್ಯನ್ತವಾದ ಸರ್ವಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಹಜ ಕಾರುಣ್ಯವೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸರ್ವಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಳ್ಳವನು, ಆತನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಷಯವಾಗಿ ಯಾರೂ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ಭಗವದನುಭವಕ್ಕೆ ವಿಚ್ಛೇದ

ಅಪರ್ಯನುಯೋಜ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಡಿಯಾಗ ಶಂಕಿತವನಾವ್ ವಿಚ್ಛೇದತ್ತುಕ್ಕುಪ್ಪರಿಹಾರವಾಯಿರುಪ್ಪದು.

ಉಂಟಾಗಲಿ ಎಂದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಏಕೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಕೂಡದು? ಈ ಸಂಸಾರ ದೆಶೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುನರಾವರ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಹೇಳಬಹುದು? ಎಂದರೆ ಈ ಭಗವದನುಭವವು ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾನುಬಂಧಿಯಾಗಿ ಎಂದರೆ ಯಾವತ್ಸ್ವರೂಪಭಾವಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. **ಸ್ವೇನರೂಪೇಣಾಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ,** ಈ ಚೇತನನಿಗೆ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾವಿರ್ಭಾವ ಉಂಟಾಗಿ, **ಪರಮಂ ಸಾಮ್ಯಮುಪೈತಿ,** ಸರ್ವೇಶ್ವರನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನಾಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆಂದು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಆತನು ಕರುಣಾನಿಧಿಯು, ಆತನ ಸಹಜ ಕಾರಣ್ಯವು ಎಂದಿಗೂ ಈತನಿಗೆ ಪುನರಾವರ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಿಲ್ಲವು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈಷದಪಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂದು **"ನ ಚ ಪುನರಾವರ್ತತೇ, ನ ಚ ಪುನರಾವರ್ತತೇ"** ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಉದ್ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಯತಿರಾಜರವರು ಕೊನೆಯ ಸೂತ್ರದ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ,

> **"ನ ಚೋಚ್ಛಿನ್ನಕರ್ಮಬನ್ಧಸ್ಯ ಸಙ್ಕುಚಿತಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವೈಕ ಸ್ವಭಾವಸ್ಯ ತದೇಕಪ್ರಿಯಸ್ಯಾನವಧಿಕಾತಿಶಯಾನಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವತೋಽನ್ಯಾಪೇಕ್ಷಾ, ತದರ್ಥಾರಂಭಾದ್ಯಸಂಭವಾತ್ಪುನರಾವರ್ತಿ ಶಙ್ಕಾ. ನ ಚ ಪರಮಪುರುಷಸ್ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪೋಽತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಿಯಂ ಜ್ಞಾನಿನಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಕದಾಚಿದಾವರ್ತಯಿಷ್ಯತಿ"**

ಎಂದರೆ "ಕರ್ಮಬಂಧವೆಲ್ಲಾ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿ, ಜ್ಞಾನಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಪರಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವದಲ್ಲೇ ನಿರತನಾಗಿ, ಅವನಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಿಯದಾಸನಾಗಿ, ನಿರತಿಶಯಾನಂದರೂಪನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಲಿ ಉಂಟಾಗಲಾರದಾಗಿ, ಆ ಮುಕ್ತನು ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವನೆಂಬ ಶಂಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲವು. ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿ ಪರಮಪುರುಷನು ಎಂದೆನಿಸಿ, ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡೆನೆಂದು ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪವುಳ್ಳವನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ತನಗೆ ಪರಮ ಪ್ರಿಯನಾದ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಅನಂತರ ಯಾವಾಗಲಾಗಲಿ ಹೊರಡಿಸಿ ಪುನಸ್ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸಲಾರನು" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ವಾಕ್ಯವನ್ನೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

(೧) "ಇರಳಕತ್ತು ಮೆರಿಕದಿರೋ೯ ಮಣ್ಡಲತ್ತೂಡೇತ್ತಿ ವೈತ್ತೇಣೆ ವಾಂಜ್ಗೇ" ಎನ್ರುಮ್,

---

" ಮಾಮುಪೇತ್ಯ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ದುಃಖಾಲಯ ಮಶಾಶ್ವತಂ
ನಾಪ್ನುವಂತಿ ಮಹಾತ್ಮಾನಸ್ಸಂಸಿದ್ಧಿಂ ಪರಮಾಂಗತಾಃ ।
ಮಾಮುಪೇತ್ಯತು ಕೌನ್ತೇಯ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ನವಿದ್ಯತೇ "

"ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆದು, ದುಃಖಕ್ಕೆ ತೌರುಮನೆಯಾಗಿಯೂ ಅಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲವು. ಅದೇತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಈ ಮಹಾತ್ಮರು ನನ್ನ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನರಿತವರಾಗಿ ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಿಯರಾದುದರಿಂದ ನಾನಿಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮಧಾರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದದವರಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲೇ ಸಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ, ನನ್ನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರಾಗಿ, ನನ್ನನ್ನೇ ಉಪಾಸಿಸಿ, ಪರಮ ನಿಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ರೂಪವಾದ ನನ್ನನ್ನೇ ಹೊಂದಿದನಂತರ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರೇ ? ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿಯೂ, ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪನಾಗಿಯೂ, ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಗಳನ್ನೇ ಲೀಲೆಯಾಗುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಸದಾ ಒಂದೇ ವಿಧವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದಿದನಂತರವಾದರೋ ಪುನರ್ಜನ್ಮವೂ ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲವು" ಎಂದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಭಗವದನುಭವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾದನಂತರವೂ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಒಂದುವೇಳೆ ಉಂಟಾದರೆ, ಮೂರು ಕಾರಣಗಳಿಂದುಂಟಾಗಬಹುದು:—(೧) ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯೂ, (೨) ಅಥವಾ ಕರ್ಮಶೇಷವು, (೩) ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಂಕಲ್ಪವು. ನಿರತಿಶಯ ಸುಖರೂಪಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವ ಉಂಟಾದನಂತರ ಈ ದುಃಖಾಲಯವನ್ನು ಪುನಃ ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬಿಚ್ಛೆಯು ಎಂದಿಗೂ ಉಂಟಾಗಲಾರದಷ್ಟೆ. ಯಾವಾಗ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ ಒಡನೆಯೇ ಪೂರ್ವಾಘವೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾದವು. ಉತ್ತರಾಘವು ಅಂಟುವದೇ ಇಲ್ಲವು, ಪ್ರಾರಬ್ಧವು ದೇಹಾವಸಾನದೊಂದಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಕರ್ಮಶೇಷವಿಲ್ಲವು. ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯನಾದವನು ಎಂದಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾನೋ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕ್ಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಂದ ದಬ್ಬಿಬಿಡುವನೋ ? ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಇಂತಹ ಶಂಕಾಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯು ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಬೋಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪುನರಾವರ್ತಿ ಶಂಕಾವಿಲ್ಲವೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

(೧) ಕರುಳುಡೈಯ ಪೊಳಿಲ್ ಮರುದುಙ್ಕ ತಕ್ಕಳಿರುಮ್ ಪಿಲಂಬನೈಯುಙ್ಕಡಿಯಮಾವುಮ್ ಉರುಳುಡೈಯ ಶಕಟರೈಯುಮ್ ಮಲ್ಲರೈಯುಮುಡೈಯ ವಿಟ್ಟೋಶೈ ಕೇಟ್ಟಾನ್ । ಇರಳಕತ್ತು ಮೆರಿಕದಿರೋಣ ಮಣ್ಡಲತ್ತೂಡೇತ್ತಿ ವೈತ್ತೇಣಿವಾಙ್ಗ । ಅರುಳ್ ಕೊಡ್ತ್ತಿಟ್ಟಡಿಯ ವರೈಯಾಳ್ಕೊಳ್ವಾನಮರುಮೂರಣಿಯರಙ್ಗಮೇ.

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾಸಾಶುರವು ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ :— **ಕರುಳುಡೈಯ ಪೊಳಿಲ್ ಮರುದುಮ್** – ಕೋಪಗೊಂಡಿರುವ ನಿಬಿಡವಾದ ಎಲೆಗಳುಳ್ಳ ಯಮಳಗಳಾದ ಅರ್ಜುನ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, **ಕತಕ್ಕಳಿರುಮ್** - ಮದೋದ್ರೇಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುವಲಯಾ ಪೀಡನೆಂಬ ಆನೆಯನ್ನೂ, **ಪಿಲಂಬನೈಯುಂ** - ಪ್ರಲಂಬಾಸುರನನ್ನೂ, **ಕಡಿಯಮಾವುಂ** - ಕ್ರೂರವಾದ ಕುದುರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೇಶಿ ಎಂಬಸುರನನ್ನು, **ಉರುಳುಡೈಯ ಶಕಟರೈಯುಂ** - ಉರುಳಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಶಕಟಾಸುರನನ್ನೂ, **ಮಲ್ಲರೈಯುಂ** – ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದ ಮುಷ್ಟಿಕಾಸುರ ಚಾಣೂರಾದಿಗಳನ್ನೂ, **ಉಡೈಯವಿಟ್ಟು** - ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ, **ಓಶೈಕೇಟ್ಟಾಣ** - ದುಷ್ಟರನ್ನು ದಂಡಿಸಿ, ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಋಷಿಗಳೂ, ದೇವತೆಗಳೂ, ಮಹಾ ಭಾಗವತರೂ ಸಹ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. **ಇರಳಕುತ್ತುಮ್** - ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ, **ಎರಿಕದಿರೋಣ ಮಂಡಲತ್ತೋಡು** – ಬಿಸಿ ಬಿಸಿಯಾದ ಕಿರಣಗಳುಳ್ಳ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿ, ಏತ್ತಿ - ಹತ್ತಿಸಿ, ಎಂದರೆ ಪ್ರಪನ್ನರುಗಳನ್ನು ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ "**ರಶ್ಮ್ಯನುಸಾರೀ** " ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರ್ಧನ್ಯನಾಡಿಯ ಮೂಲಕ ಆದಿತ್ಯ ಕಿರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಆದಿತ್ಯ ಮಂಡಲವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಆತಿವಾಹಕರಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಡೆಗೆ ಪರಮ ಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಎಂಬ ಭಾವವು, **ವೈತ್ತು** – **ನಿತ್ಯಸೂರಿ**ಗಳೊಂದಿಗೆ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, **ಏಣಿವಾಂಗಿ** - ನಿಚ್ಚಣಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ, ಎಂದರೆ ಅರ್ಚಿರಾದಿಗತಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, **ಅರುಳ್ ಕೊಡುತ್ತಿಟ್ಟು** - ಆದರಿಂದ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ನಿತ್ಯಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, **ಅಡಿಯವರೈ** – ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿ ತನಗೆ ಶೇಷತ್ವವೇ ಅಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದುದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿಯೂ

(೧) ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ ತಿರುಮೊಳಿ ೪, ೯, ೩.

(೨) "ಪೋಯಿನಾಲ್ ಪಿನ್ನೈ ಯಿತ್ತಿಶೈಕ್ಕೆನ್ರುಂ ಪಿಣೈಕ್ಕೊಡುಕ್ಕಿಲುಮ್ ಪೋಕವೊಟ್ಟಾರ್" ಎನ್ರುಮ್,

---

ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾವಿರ್ಭಾವದಿಂದ ಶೇಷತ್ವ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿತವರನ್ನು, **ಆಳ್ ಕೊಳ್ವಾನ್**-ಕೈಂಕರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದವನಾದವನು, **ಅಮರ್ ಮೂರ್** - ಹೀಗೆ ಚೇತನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಿತ್ಯ ವಾಸಮಾಡುವ ಪಟ್ಟಣವು, **ಅಣಿಯರಙ್ಗಮೇ** - ಅಲಂಕಾರಭೂತವಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನಿರುವ ಶ್ರೀರಂಗವೇ. ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟು, ಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳೂ, ಪ್ರಾಸಾದಗಳೂ, ಸಪ್ತಪ್ರಾಕಾರಗಳೂ, ವಿಮಾನಗಳೂ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಭೂತವಾದ ಶ್ರೀರಂಗವೆಂಬ ಭಾವವು.

(೨) **ಚೀಯಿನಾಲ್ ಚೆರನ್ದೇರಿಯ ಪುಣ್ಮೇಲ್ ಶೆತ್ತಲೇರಿಕ್ಕುಳಿಪ್ಪಿರುನ್ದೆಙ್ಗುಮ್ । ಈಯಿನಾಲ್ ಅರಿಪುಣ್ಡು ಮಯಙ್ಗಿ ಎಲ್ಲೈಯಾಯ್ ಚೆನ್ರು ಶೇರ್ವದನ್ಮುನ್ನಮ್ । ವಾಯಿನಾಲ್ ನಮೋನಾರಣಾವೆನ್ರು ಮತ್ತಿಕತ್ತಿಡೈ ಕ್ಕೈಗಳ್ಕೂಪ್ಪಿ । ಪೋಯಿನಾಲ್ ಪಿನ್ನೈಯಿದ್ದೆಶೈಕ್ಕೆನ್ರುಮ್ ಪಿಣೈಕ್ಕೊಡುಕ್ಕಿಲುಮ್ ಪೋಗವಿಟ್ಟಾರೇ॥**

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾಪಾಶುರವು :— **ಚೀಯಿನಾಲ್ ಚೆರನ್ದೇರಿಯ ಪುಣ್ ಮೇಲ್** - ಕೀವು ತುಂಬಿರುವ ಹುಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ, **ಶೆತ್ತಲೇರಿ** - ನೊಣಕೂತು ಮೊಟ್ಟೆಯಿಟ್ಟು, **ಕುಳಿಪ್ಪಿರನ್ದು** - ಅದು ಹಣ್ಣಾಗಿ ಕೀವು ಸುರಿಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, **ಈಯಿನಾಲ್ ಪುಣ್ಡುಮಯಂಗಿ** - ನೊಣಕೂತು ಬಾಧೆಯುಂಟಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಲಕ್ಕಾಗದೆ ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿ, **ಎಲ್ಲೈ ವಾಯ್ಚ್ಚೆನ್ರು ಶೇರ್ ವದನ್ ಮುನ್ನಂ** - ಚರಮ ದೆಶೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ದೇಹಾವಸಾನವು ಬಂದೊದಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, **ವಾಯಿನಾಲ್ ನಮೋನಾರಣಾವೆನ್ರು** - ಬಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಬಾಯಿಂದ ನಮೋ ನಾರಾಯಣವೆಂದು ಹೇಳಿ, **ಮತ್ತಿಕತ್ತಿಡೈಕ್ಕೈಗಳ್ಕೂಪ್ಪಿ**, "**ಶಿರಸ್ಯಂಜಲಿ ಮಾಧಾಯ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಮಸ್ತಕ ಎಂದರೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂಜಲಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, **ಪೋಯಿನಾಲ್** - ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋಗಿ ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಸೇರಿದರೆ, **ಪಿನ್ನೈ ಇದ್ದಿಶೈಕ್ಕೆನ್ನುಮ್**-ಪುನಃ ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯ ಕಡೆಗೆ, **ಪ್ಪಿಣೈ ಕ್ಕೊಡುಕ್ಕಿಲುಮ್**-ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತರುಗಳ ಜಾಮೀನನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ, **ಪೊಗವೊ**

---

(೨) ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ ತಿರುಮೊಳಿ ೪, ೫, ೨

(೩) "ವಣ್ಪುಕಳ್ ನಾರಣ್ ತಿಣ್ಕಳಲ್" ಎನ್ರುಮ್,

ಟ್ಟಾರ್-ಹೋಗಲು ಬಿಡರು. " "ಅಂಜಲಿಃಪರಮಾಮುದ್ರಾಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದೇವ ಪ್ರಸಾದಿನೀ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆಯೂ ಮತ್ತು "ಕೃತಾಪರಾಧಸ್ಯ ಹಿತೇ ನಾನ್ಯತ್ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂಕ್ಷಮಂ । ಅಂತರೇಣಾಂಜಲಿಂಬಧ್ವಾ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾಗವತನಾದ ಆಂಜನೇಯನ ಅಂಜಲಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೋಪದೇಶ ಪ್ರಕಾರ ವಾಗಿಯೂ ನಮೋನಾರಣಾ ಎಂಬಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣಮೂಲಕ ಅಂಜಲಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವಾಗುವದರಿಂದ ಆದರಿಂದ ಸುಪ್ರೀತನಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು ಪುನರಾವರ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನೆಂಬು ವುದುಪಾಶುರಾರ್ಥವು. ವ್ಯಾಧಿಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಶರೀರವು ಪರವಶವಾಗುವದ ಕ್ಕಿಂತಮುಂಚೆಯೇ ಆತನನ್ನು ಶರಣ ಹೊಂದುವದು ಯುಕ್ತವು. ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿ ಯನ್ನು ಸೇರಿದನಂತರ ನಮಗಂತೂ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರಲು ಇಷ್ಟವು ಇರುವ ದಿಲ್ಲವು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯಭಕ್ತನನ್ನು ಹೊಂದಿದನಂತರ ತಾನೇ ಎಂದಿಗೂ ಹೋಗು ಎಂದೂ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲವು. ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೂ ಮುಕ್ತರೂ ಸಹ ಈ ಹೊಸ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲು ಎಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

೩. "ಎರುಣ್ಪೆಕ್ಕನ್ನಲತ್ತು ಒಣ್ಪೊರುಳೀರಿಲ
ವಣ್ಪುಕಳ್ ನಾರಣ್ ತಿಣ್ಕಳಲ್ ಶೇರೇ ॥

ಎಂಬುವದು ಪಾಶುರವು :—ಎಣ್‌ಪೆರುಕ್ಕು - ಆನಂದವಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಲೆಖ್ಖಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅನ್ನಲತ್ತು - ಆನಂದಾ ದಿಗುಣಗಳ ಅಥವಾ ಎಣ್‌ಪೆರುಕ್ಕು - ಎಂದರೆ ಲೆಖ್ಖಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ವಿಲ್ಲದ, ಎಂಬುವದನ್ನು ಒಣ್ಪೊರುಳ್ ಎಂಬ ಜೀವವರ್ಗಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣಮಾಡಿ ದರೆ ಜೀವಾನನ್ತ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡುವದೂ ಕೂಡ ಸರಸವು. ಒಣ್ಪೊರುಳ್ - ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾವಿರ್ಭಾವವುಳ್ಳ ಜೀವವರ್ಗವನ್ನೂ, ಈರಿಲ - ಅಸಂಖ್ಯೇಯವಾಗಿಯೂ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ವಣ್ಪುಕಳ್-ಕಲ್ಯಾ ಣಗುಣಗಳನ್ನೂ, ನಾರಣ್-ಇವುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಅಪೃಥಕ್ಸಿದ್ಧ ವಿಶೇಷಣಗಳಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವದರಿಂದಲೇ ನಾರಾಯಣಶಬ್ದವಾಚ್ಯನಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು, ತಿಣ್ಕ

(೩) ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ೧-೨-೧೦

(೪) ಶನ್ಮಶನ್ಮಾನ್ತರಮ್ ಕಾತ್ತಡಿಯಾರ್‌ಗಳ್ಳೈ ಕೊಣ್ಡುಪ್ಪೋಯ್‌ತ್ತನ್ನೈ ಪೆರುತ್ತಿತ್ತನ್ ತಾಳಿಣೈಕ್ಕೀಳ್‌ಕ್ಕೊಳ್ಳುಮಪ್ಪನ್" ಎನ್ರುಮ್,
(೫) "ತನ್ ತಾಳಿಣೈಕ್ಕೀಳ್ ಶೇರ್‌ತ್ತವನ್ ಶೆಯ್ಯುಮ್ ಶೇಮತ್ತೈ"

ಳಲ್ - ಆಶ್ರಿತರನ್ನು ಕೈಬಿಡದ ಹಾಗೆ ದೃಢವಾದ ತಿರುವಡಿಗಳನ್ನು, ಶೇರ್ - ಆಶ್ರಯಿಸಿರಿ, ಇದು ನಮಃ ಎಂಬ ಪದದರ್ಥವು. ಇಲ್ಲಿ ತಿಣ್‌ಕಳಲ್ - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಪುನರಾವರ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

೪. ತೊನ್ಮೈಪಿತಱ್ಱುವಲ್ಲಾರೈಪ್ಪಿತಱ್ಱುಮವರ್ ಕಣ್ಡೀರ್ ।
ನನ್ಮೈ ಪೆರುತ್ತೆನ್ಮೈನಾಳುಯ್ಯ ಕೊಳ್ ಕಿನ್ರ ನಮ್ಪರೇ ॥

ಎಂಬುವದು ಉತ್ತರಾರ್ಧವು. ಶನ್ಮಶನ್ಮಾನ್ತರಮುಂ - ಪುನಃ ಪುನಃ ಜನ್ಮಗಳು, ಕಾತ್ತು - ಬಾರದ ಹಾಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಅಡಿಯಾರ್‌ಗಳ್ಳೈ – ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿದವರೆನ್ನು ಎಂದರೆ ದಾಸರನ್ನು, ಕೊಣ್ಡುಪ್ಪೋಯ್ - ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರಮೂಲಕ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಗತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ವಿರಜಾಸ್ನಾನದಿಂದ ಈ ಶರೀರವು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಅಪ್ರಾಕೃತ ಶರೀರಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗಿ, ಅಮಾನವರಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಸೇರುವ ಹಾಗೆ, ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ತನ್ನೈ ಪೆರುತ್ತಿ – "ಸ್ವೇನರೂಪೇಣಾಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ" (ಛಾಂ. ೮. ೩) ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾವಿರ್ಭಾವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ತನ್ ತಾಳಿಣೈಕ್ಕೀಳ್‌ಕೊಳ್ಳುಮ್ - ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲದ ಕೆಳಗೆ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಅಪ್ಪನೈ - ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾವಾದವನನ್ನು ತೊನ್ಮೈಪಿತಱ್ಱುವಲ್ಲಾರೈ - ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಉಪಕಾರಕತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವವ ಪಿತಱ್ಱುಮವರ್ ಕಂಡೀರ್ – ಪ್ರೇಮಪರವಶರಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುವಂಥಾ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಮಹಾಭಾಗವತರು, ಎನ್ನೈ - ನಮ್ಮನ್ನು, ನನ್ಮೈ - ನಿತ್ಯಕೈಂಕರ್ಯರೂಪ ಸಂಪತ್ತನ್ನು, ಪೆರುತ್ತಿ-ಹೊಂದುವಹಾಗೆ, ನಾಳ್-ಯಾವಾಗಲೂ, ಉಯ್ಯಕೊಳ್ಳಗಿನ್ರ - ಉಜ್ಜೀವಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ, ನಮ್ಪರೇ-ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರೇ ಸರಿ. ಶನ್ಮಶನ್ಮಾನ್ತರಮುಂಕಾತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದವನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

(೫) ನಾತನ್ಱೈಯರಿಪವರ್ ಮಾಯವರ್ಕ್ಕಾಳನ್ರಿಯಾವರೋ
ಪೋರ್ತ್ತ ಪಿರಪ್ಪೊಡು ನೋಯೊಡು ಮೂಪ್ಪೊಡಿ ರಪ್ಪವೈ

---

(೪) ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ೩,೭,೭ (೫) ತಿರುವಾಯ್ಮೊಳಿ ೭,೫,೧೦

ಎನ್ರುಮ್, ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ ಅಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲುಮ್ ಮುನ್ಬು ಸಂಸರಿಪ್ಪಿಕ್ಕೈಯಿರ್ರ್ಪೋಲೆ ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪನಾಯ್ ಶೇಷಿಯಾನ ಶ್ರಿಯಃ

ಪೇರ್ತ್ತು ಪ್ಪೆರುನ್ದುನ್ಬಮ್ ವೇರರ ನೀಕ್ಕಿ ತನ್ತಾಳಿನ್ಕೀಳ್ ಚೇರ್ತ್ತು
ಅವ್ವ ಶೆಯ್ಯುಮ್ ಶೇಮತ್ತೈಯೆಣ್ಣಿ ತ್ತೆಳಿವು ॥

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾಪಾಶುರವು—**ನಾರ್ಣಯುರಿಪನರ್** - ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಅನೋಘವಾದ ವಾಕ್ಯ, ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಬಿಚ್ಚಿದ ತಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಡಿಸಿದ ಮಹಾಯುದ್ಧರಂಗದ ಮಧ್ಯೆ ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ತಾದ ಉಪದೇಶವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಬಂದ "**ಸರ್ವಧರ್ಮಾ**" ಎಂಬ ಚರಮಶ್ಲೋಕ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವ ಮಹನೀಯರು, **ಪೋರ್ತ್ತ** – ಈ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ಬಾಧಿಸುವ, **ಪಿರಪ್ಪೋಡು** - ಜನ್ಮದಿಂದಲೂ, **ನೋಯೊಡು** - ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದಲೂ, **ಮೂಪ್ಪೊಡು** – ಮುಪ್ಪಿನಿಂದಲೂ, **ಇರಪ್ಪು** – ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರ್ಜನೀಯವಾದ ಮರಣ, **ಇವೈಪೇರ್ತು** - ಇಂತಹ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, **ಪೆರನ್ದುನ್ಬಮ್ ವೇರರ ನೀಕ್ಕಿ** – **ಕರ್ಮ**ಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗುವ ಮಹಾದುಃಖಗಳನ್ನು ಬೇರುಸಹಿತ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, **ತನ್ ತಾಳಿಣೈಕ್ಕೀಳ್ ಶೇರ್ತ್ತಿಯವ್ವ** - **ಸ್ವಾತ್ಮಾನುಭವ**ದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಕೈವಲ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಹಾಗೆ, ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಕೆಳಗೆ ಸೇರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದವನು, **ಶೆಯ್ಯುಮ್ ಶೇಮತ್ತೈ - ನ ಚ ಪುನರಾವರ್ತತೇ**" (ಛಾಂ. ೮.೧೫) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆವರ್ತಿ **ಇಲ್ಲ**ದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು, **ಎಣ್ಣಿ** - ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, **ತೆಳಿವು** - ನಿರ್ಮಲಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ **ಮಾಯವರ್ಕನ್ರಿ** - ಆಶ್ರಿತಸುಲಭನಾಗಿಯೂ ವಿರೋಧಿ ನಿವರ್ತಕನಾಗಿಯೂ ಹೀಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಗುಣಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕೃಷ್ಣನಿಗಲ್ಲದೆ, ಆಳಾವರೇ - ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ಶೇಷಭೂತರಾಗುವರೋ ? ಎಂದಿಗೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನ **ನಿರ್ಹೇತುಕ** ಕೃಪೆಯು ಚೇತನರಿಗೆ ಕರ್ಮಮೂಲವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಈ ದೇಹಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ತನ್ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ನಿಶ್ಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಸ್ವರ್ಗಕೈವಲ್ಯಾದಿ ಸುಖಗಳಿಗೆ ಆಶೆಪಡದ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರೇರಿಸಿ ಹೀಗೆ ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲೂ ಕಾಪಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಉಪಕಾರಮಾಡಿರುತ್ತಾ

ಪತಿನುಡ್ಕೈಯ (೬) "ಪಣ್ಡೈನಾಳಾಲೆ ನಿನ್ ತಿರುವರುಳುಮ್ ಪಙ್ಕಯತ್ತಾಳ್ ತಿರುವರುಳಙ್ಕೊಣ್ಡು ನಿನ್‌ಕೋಯಿಲ್ ಶೀಯ್‌ತ್ತು," ಎನ್ರು ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟ ಸಹಜಕಾರುಣ್ಯಮೆನ್ರು ತೆಳಿನ್ದು ಅವ್ವಿಷಯತ್ತಿಲುಮ್ ಕೃತಜ್ಞನಾಯಿರುಕ್ಕುವುಮ್ ಪ್ರಾಪ್ತಮ್.

ನೆಂಬುವದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದವರು ಲೀಲಾಸಾರಥಿಯ ಪರಮರಹಸ್ಯವಾದ ಚರಮಶ್ಲೋಕಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದವರು. ಅಂಥಾವರು ತುಂಬಾ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಅಂತಹ ಪರಮೋಪಕಾರನಾದವನಿಗೆ ಶೇಷಭೂತರಾಗುವರೇ ವಿನಾ ಇನ್ನುಯಾರಿಗೂ ಅಲ್ಲವು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು" **ಎನ್ರುಮ್** - ಎಂಬದಾಗಿಯೂ, **ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಅಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲುಮ್** - ಪುನಃ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಈ ಕರ್ಮಭೂಮಿಗೆ ಬಾರದೆ ಇರೋಣದರಲ್ಲೂ, ಇದಕ್ಕೆ **ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪನಾಯ್** - ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು, ಹೇಗೆ ದೃಢಸಙ್ಕಲ್ಪನು ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು **ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ; ಮುನ್ಬು ಸಂಸರಿಕ್ಕೈಯಿರ್‌ಪೋಲೆ** – ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಸಾರಹೊಂದಲು **ಸರ್ವೇಶ್ವರನ** ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪವೇ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಅಪುನರಾವೃತ್ತಿಗೂ ಕೂಡ ಆತನ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪವೇ ಕಾರಣವು, **ಹೀಗೆ ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪನಾದ ಶೇಷಿಯಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು**, ಇದಕ್ಕೆ ಸಹಜಕಾರುಣ್ಯವೆಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು; ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು **ಸಹಜಕಾರುಣ್ಯಮೆನ್ರು** - ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದ ಎಂದರೆ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ **ಕಾರುಣ್ಯ**ವೆಂದು, **ತೆಳಿನ್ದು** - ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, **ಅವ್ವಿಷಯಿತ್ತಿಲುಮ್** - ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ, **ಕೃತಜ್ಞನಾಯಿರುಕ್ಕುಮ್ ಪ್ರಾಪ್ತಂ** – ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುವದು ಈ ಪ್ರಪನ್ನನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದುದು. ಆದರೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಭರನ್ಯಾಸವೇ ಕಾರಣವಲ್ಲವೇ ? ಹಾಗಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ, ಭರನ್ಯಾಸವು ಈತನ ಕೃತ್ಯಾಕರಣ, ಅಕೃತ್ಯಕರಣ, ನಿಷಿದ್ಧಾಚರಣೆಗಳಿಂದುಂಟಾದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯೇ ಕಾರಣವು. ಭರನ್ಯಾಸವು ಬರೀ ವ್ಯಾಜಮಾತ್ರವು ಎಂಬ

(೬) ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ೯,೨,೧

ಭಾವವು. ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು ಸಹಜಕಾರುಣ್ಯವುಳ್ಳವನೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯಿಂದ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

"**ಪಣ್ಡೈನಾಳಾಲೆ ನಿನ್ತಿರುವರುಳನುಮ್ ಪಙ್ಗಯತ್ತಾಳ್ ತಿರುವರುಳನುಮ್ । ಕೊಣ್ಡು, ನಿನ್‌ಕೋಯಿಲ್ ಶೀಯ್‌ತ್ತು ಪಲ್‌ಪಡಿಕಾಲ್ ಕುಡಿಕುಡಿವಳಿವನ್ದಾಟ್ಚೆಯುಮ್ । ತೊಣ್ಡರೋರ್‌ಕ್ಕರುಳಿಚ್ಚೋದಿನಾಯ್ ತಿರುನ್ದುನ್ದಾಮರೈ ಕಣ್ಗಳನೋಕ್ಕಾಯ್ । ತೆಣ್ತಿರೈ ಪ್ಪೊರು ನಲ್ಪಣ್ಣೈ ಶೂಳ್ನ್ದ ತಿರುಪ್ಪುಳಿಙ್ಗುಡಿಕ್ಕಿಡನ್ದಾನೇ ॥**

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾಪಾಶುರವು. **ತೆಣ್‌ತಿರೈಪ್ಪೊರುನಲ್** - ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರುವ ಅಲೆಗಳುಳ್ಳ ತಾಮ್ರಪರ್ಣೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ **ತಣ್ ಪಣೈ ಶೂಳ್ನ್ದ** - ತಂಪಾದ ನೀರಿನ ವಸತಿಯುಳ್ಳ ಗದ್ದೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ, **ತಿರುಪ್ಪುಳಿಙ್ಗುಡಿಕಿಡನ್ದಾನೇ** - ತಿರಪ್ಪುಳಿಙ್ಗುಳಿ ಎಂಬ ದಿವ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಪವಳಿಸಿರುವವನೇ **ಪಣ್ಡೈನಾಳಾಲೆ** - ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಂದಿರುವ, ಎಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕರಣಕಳೇಬರಯೋಗ, ಜಾಯಮಾನಕಾಲಕಟಾಕ್ಷವೀಕ್ಷಣ, ಸಾತ್ವಿಕ ಸಂಭಾಷಣ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಾವಾಪ್ತಿ, ಪರಮಭಾಗವತ ಪ್ರೇಷಣ ಮೊದಲಾದ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ, **ನಿನ್‌ತಿರುವರುಳಮ್**-ನಿರುಪಾಧಿಕ ಬಂಧುವಾದ ನಿನ್ನ ಅಮೋಘವಾದ ಕೃಪೆಯನ್ನೂ, **ಪಙ್ಗಯತ್ತಾಳ್ ತಿರುವಳುಮ್** - **ಕಿಮೇತನ್ನಿರ್ದೋಷಃಕಃ**, ಇದೇನು ಹೀಗೆ ನಿರ್ದೋಷಿಗಳು ಯಾರು ತಾನೇ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವ ಕಮಲವಾಸಿನಿಯಾದ ಶ್ರೀಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕೃಪೆಯನ್ನೂ, ಅಥವಾ ಅವನ ತಿರುವರುಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು **ಪಙ್ಗಯತ್ತಾಳ್ ತಿರುವರುಳಮ್** - ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು. ವಧಾರ್ಹನಾಗಿರುವ ಕಾಕನನ್ನೂ ಕೂಡ **ಕೃಪಯಾ ಪರ್ಯಪಾಲಯತ್** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ, **ಪಙ್ಗಯತ್ತಾಳ್ ತಿರುವರುಳ್ ಕೊಂಡು** - ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, **ನಿನ್ ಕೋಯಿಲ್ ಶೀಯ್‌ತ್ತು** - ನೀನು ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಾರ್ಜನಾದಿ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, **ಪಡಿಕಾಲ್ ಕುಡಿಕುಡಿವಳಿವನ್ದು** - ಬಹು ಕಾಲದಿಂದ ಕುಲಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗಮೂಲಕ ಬಂದ, **ಆಳ್‌ಶೆಯ್ಯುಮ್** - ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವ, **ತೊಂಡರೋರ್‌ಕ್ಕು** - ಶೇಷಭೂತರಾದ ನಮಗೆ, **ಅರುಳಿ** - ನಿರುಪಾಧಿಕ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, **ಶೋದಿನಾಯ್ ತಿರನ್ದು** - ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಬಾಯನ್ನು ತೆರೆದ್ದು ಎಂದರೆ ಮಧುರಾಲಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿ, **ಉನ್ದಾಮರೇ ಕಣ್ಗಳಾಲ್** - ನಿನ್ನ ಆ ಕೃಪಾಸೂಚಕವಾದ ಕಮಲಸದೃಶ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ, **ನೋಕ್ಕಾಯ್** - **ಲೋಚ**

ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಕಾಲೇ ತ್ಯಾಜ್ಯೋಪಾದೇಯಾಃ

ಇವ್ವುತ್ತರಕೃತ್ಯತ್ತಿಲ್: ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಙ್ಗಳೆನ್ರು ಶೊಲ್ಲುಗಿರ ಕರಣಙ್ಗಳ್ ಮೂನ್ರಾಲುಮ್ ಪರಿಹರಣೀಯಙ್ಗಳಿಲುಮ್ ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯ

ನಾಭ್ಯಾಂ ಪಿಬನ್ನಿವ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ ಕೃಪೆಗೈಯ್ಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಾದ ದಿವ್ಯದಂಪತಿಗಳ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯೇ ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಸರ್ವ ವಿಧ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪರಮೋಪಕಾರಕನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಕೃತಜ್ಞತೆಯು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೇ ಹಾನಿಯು ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವವು ಉತ್ತರಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥವನ್ನು ಮುಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯವು ಹನ್ನೆರಡು ವಿಧವಾದುದೆಂದು, ಅಧಿಕಾರ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, **ಇರಕ್ಕುವುನ್ ಪ್ರಾಪ್ತಂ** ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪೂರೈಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹನ್ನೆರಡೂ ಯಾವುವು ಎಂಬುವದು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಮೊದಲೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ೧೨೫೨-೩ನೆಯ ಪುಟಗಳನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ.

ಈ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ
ತ್ಯಾಜ್ಯೋಪಾದೇಯಗಳಾವುವು ?

ಇವ್ವುತ್ತರ ಕೃತ್ಯತ್ತಿಲ್ - ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹನ್ನೆರಡು ವಿಧ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ, **ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಙ್ಗಳೆನ್ರು ಶೊಲ್ಲುಗಿರ ಕರಣಙ್ಗಳ್ ಮೂನ್ನಾಲುಮ್** – ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಂದಲೂ, **ಪರಿಹರಣೀಯಙ್ಗಳಿಲುಮ್**- ಬಿಡತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲೂ-**ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯಙ್ಗಳಿಲುಮ್** - ಅಂಗೀಕರಿಸತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲೂ, ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಉಪಾದೇಯಗಳನ್ನು ಅನಂತರ ಹೇಳಿದುದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸಾಧುವಾದುದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಅಸಾಧು ತ್ಯಾಜ್ಯವು, ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. **ಸಾರಮಿರುಕ್ಕುಂಪಡಿ** - ಈ ತ್ಯಾಜ್ಯೋಪಾದೇಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದುವುಗಳೆಂದು **ಶಾಸ್ತ್ರ**ಗಳಲ್ಲಿರುವವದನ್ನು, **ಶೊಲ್ಲುಗಿರೋಮ್** - ಮುಂದೆ ಹೇಳುವೆವು. ಇಲ್ಲಿ **ಸಾರಮಿರುಕ್ಕುಂಪಡಿ** ಎಂದು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದರೆ, ಇವುಗಳೇ

ಜ್ಞಳಿಲುಮ್ ಸಾರಮಿರುಕ್ಕುಮ್‌ಪಡಿ ಶೊಲ್ಲುಗಿರೋಮ್ :—"ವಿಷಸ್ಯ ವಿಷಯಾಣಾಂಚ ದೂರಮತ್ಯನ್ತ ಮಂತರಂ। ಉಪಭುಕ್ತಂ ವಿಷಂಹನ್ತಿ ವಿಷಯಾ ಸ್ಸ್ಮರಣಾದಪಿ" ಎನ್ರುಮ್, (೧) "ಅನಿತಿಕೈಕ್ಕನ್ಯೈವರ್

ಮುಖ್ಯವಾದವೆಂದು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕಲ್ಪಿತಗಳಾದವಲ್ಲವು, ಅವುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೆ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಪ್ರಥಮತಃ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಕೂಡದುದು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾದುದು ಯಾವುವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಮರಿಸಕೂಡದ್ದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆಯು, ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾದುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು ಆಚಾರ್ಯನ ಮಹೋಪಕಾರವು ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆಯು ಸರ್ವದಾ ಕೂಡದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ:—**ವಿಷಸ್ಯ** - ವಿಷಕ್ಕೂ, **ವಿಷಯಾಣಾಂಚ** ವಿಷಯುಗಳಿಗೂ, **ಅನ್ತರಮ್**-ತಾರತಮ್ಯವು, **ಅತ್ಯಂತಂ ದೂರಮ್**-ಮಹತ್ತರವಾಗಿ ದೂರವಾದುದು, ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾದುದು. ಅದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುವದು ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ:—**ವಿಷಂ**-ವಿಷವು, **ಉಪಭುಕ್ತಂಸತ್**-ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟದಾಗ್ಗಿ, **ಹನ್ತಿ**-ಸೇವಿಸಿದವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ, **ವಿಷಯಾಃ** - ವಿಷಯುಗಳಾದರೋ, **ಸ್ಮರಣಾದಪಿ**-ಸ್ಮರಿಸುವದರಿಂದಲೇ, ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ (೧) "**ಕಾಮಾನುಕಾಮಾಃ ಪ್ರತಿಬದ್ಧ ಮೋಹಾಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗಿ "**ಕಾಮಾತ್ಕ್ರೋಧೋಭಿಜಾಯತೇ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ರೀತ್ಯಾಬುದ್ಧಿನಾಶವೂ ಆತ್ಮಹಾನಿಯೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂಬ ಭಾವವು" **ಎನ್ರುಮ್** - ಎಂದೂ,

(೨) ಅನಿತಿಕೈಕ್ಕ – "**ಚಂಚಲಂ ಹಿ ಮನಃ**" (ಗೀ ೬ ೩೪) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ, **ಐವರ್**-ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು, **ಕುಮೈಕ್ಕುಮ್**-ಭಾಧಿಸುವ ಹಾಗೂ, **ಶಿರ ಇನ್ಬಮ್**-ಅಲ್ಪ ಸುಖವನ್ನು, **ಪಲಕಾಟ್ಟಿ** - ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ತೋರಿಸಿ, **ನೀ** - ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಹರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ನೀನು, **ಪಾವಿಯೇನೈ** - ಮಹಾಪರಾಧಮಾಡಿ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇರಲು ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದ ನನ್ನನ್ನು, **ಪಡುಪ್ಪಾಯೋ** – "**ಸಂಸಾರೇಷುನರಾಧಮಾನ್ ಕ್ಷಿಪಾಮಿ**" (ಗೀ. ೧೬ ೧೯) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತೀಯೋ ?

---

(೧) ರಾಮಾ. ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ (೨) ತಿರುವಾಯ್ ೬,೯,೯

ಕುಮ್ಮೈಕ್ಕುಮ್ ಶಿತ್ತಿನ್ನುಮ್ ಸಾವಿಯೇನ್ನೈಪ್ಪಲನೀಕಾಟ್ಟಪ್ಪಡುಪ್ಪಾಯೋ" ಎನ್ರುಮ್, ಶೊಲ್ಲುಗೈಯಾಲೆಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥರುಚಿ ಕುಲಿಯಾನ್ಮೈಕ್ಕಾಕ ಮರಕ್ಕವೇಣ್ಡುಮವತ್ತಿಲ್ ಪ್ರಧಾನಮ್ ವಿಷಯಾ

"**ತಾವಿನ್ನೈಯಜ್ಞೊಂಣ್ಡತಡನ್ತಾಮರೈಗಟ್ಕೇ ।**
ಕೂವಿಕ್ಕೊಳ್ಳುಮ್ ಕಾಲಮಿನ್ನಮ್ಕುರುಕಾದೋ ॥"

ಎಂಬುವದು ಉತ್ತರಾರ್ಧವು "ಭೂಮಿಯನ್ನಳದು ಅನನ್ಯಾರ್ಹತೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು, ಹೊಂದುವ ಕಾಲವು, "**ಜಹಿಶತ್ರುಂ ಮಹಾಬಾಹೋ**" ಎಂದು ನೀನೇ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಶಠಗೋಪನೆನಿಸಿದ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ದೂರವೋ" ಎಂಬುವದು ಇದರ ರ್ಥವು. "**ಜಿಹ್ವೈಕತೋಮುಮುಪಕರ್ಷತಿ**" ಎಂಬ ಭಾಗವತ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಹಾವಳಿಯು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, "**ಬಹ್ವ್ಯಸ್ಸಪತ್ನ್ಯ ಇವ ಗೇಹ ಪತಿಂ ಲುನನ್ತಿ**" "ಅನೇಕ ಹೆಂಡರಿದ್ದರೆ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಹೇಗೆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವರೋ, ಹಾಗೆ ಈ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ಮನಸ್ಸೂ, ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಈ ದೇಹವೆಂಬ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದುಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. **ಎನ್ರುಮ್** – ಎಂದೂ, **ಶೊಲ್ಲುಗೈಯಾಲೆ**-ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, **ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥರುಚಿ** - ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠ ಪ್ರಾಪ್ತಿಮೂಲಕ ಭಗವದನುಭವ ಕೈಂಕರ್ಯ ರುಚಿಯು, **ಕುಲಿಯಾನ್ಮೈಕ್ಕಾಹ** - ನಾಶವಾಗದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಮರಕ್ಕವೇಣ್ಡುಮವತ್ತಿಲ್** - ಮರಿಯಬೇಕಾದುದರಲ್ಲಿ **ಪ್ರಧಾನಂ** - ಮುಖ್ಯವಾದುದು, **ವಿಷಯಾಸ್ವಾದಮ್** - ವಿಷಯೋಪಭೋಗವು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಲು ಕೂಡ ಅರ್ಹವಲ್ಲದೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು ವಿಷಯಾನುಭವವು, ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಂತಹ ದೋಷಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ, ಪ್ರಥಮತಃ "**ದೋಷಾನುಚಿಂತನಾರ್ಥಾ ಸ್ಮೃತಿರಪಿ ದೂರೀಕರೋತಿ ವೈರಾಗ್ಯಮ್**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ವೈರಾಗ್ಯಹಾನಿಯುಂಟಾಗಿ ಬುದ್ಧಿನಾಶವುಂಟಾಗಿ ಆತ್ಮ ಹಾನಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಮುಂದೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾದುದು ಯಾವುದು ಎಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೃತಘ್ನತೈ ನಾರಾನ್ಮೈಕ್ಕಾಗ - ಕೃತಘ್ನನೆಂಬ ಅಪವಾದವು ಬಾರದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ನಿನೈಕ್ಕ ವೇಣ್ಡುಮವತ್ತಿಲ್** ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾದುದರಲ್ಲಿ, **ಪ್ರಧಾನಂ** - ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದೆಂದರೆ, **ಆಚಾರ್ಯ ಶೆಯ್‌ದ**-

ಸ್ವಾದನ್ ಕೃತಘ್ನತೈಸಾರಾನ್ಮೈಕ್ಕಾಗ ನಿನೈಕ್ಕವೇಣ್ಡುವದಿಲ್ ಪ್ರಧಾನಮ್ ಆಚಾರ್ಯನ್ ಶೆಯ್ದ ಪ್ರಥಮಕಟಾಕ್ಷಮ್ ಮುದಲಾನ

ತಾನು ಆಚಾರ್ಯನಿಷ್ಠೆಮೂಲಕವಾಗಿಯೋ, ಉಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆಮೂಲಕವಾಗಿಯೋ ಭರನ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಕಾರಣಭೂತರಾಗಿ ಮಹೋಪಕಾರರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿದ, **ಪ್ರಥಮ ಕಟಾಕ್ಷಮೊದಲಾನ ಉಪಕಾರಮ್**-"**ಶಾಧಿಮಾಂತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ**" ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನು ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಥಮಕಟಾಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಉಪಕಾರವು, **ಮೊದಲಾನ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಮಂತ್ರಾರ್ಥೋಪದೇಶಾದಿಗಳು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಕೃತಘ್ನತೆಯು ಸರ್ವಾಪರಾಧಗಳಲ್ಲೂ ತುಂಬಾ ಹೇಯವಾದುದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. "**ಕೃತಘ್ನೇನಾಸ್ತಿ ನಿಷ್ಕೃತಿಃ**" ಕೃತಘ್ನನಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಶ್ರೀರಾಮೋಕ್ತಿಯೇ ಉಂಟು. (ರಾಮಾ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ). ಮತ್ತು "**ಪ್ರಥಿತಂ ಪಾತಕಿವರ್ಗಮ್ ಕೃತಘ್ನ ಏಕೋಹಿಕೃತ್ಸ್ನಮತಿಶೇತೇ**" ಕೃತಘ್ನನು ಎಂದರೆ ಮಾಡಿದುಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸದವನು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸಮಸ್ತಪಾತಕಸಮೂಹವನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂದರೆ ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪಾಪಿಷ್ಠನು'' ಎಂಬ ಸಙ್ಕಲ್ಪಸೂರ್ಯೋದಯ (ಅಂಕ ೩.೩೩) ಸೂಕ್ತಿಯು ಇದನ್ನೇ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ, ಕ್ರಿಯಮಾಣಘ್ನನು ಎಂದರೆ ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲೇ ಉಪಕಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸದವನು, ಕೃತಘ್ನನಿಗಿಂತ ಪಾಪಿಷ್ಠನೆಂದೂ, ಕರಿಷ್ಯಮಾಣಘ್ನನು ಎಂದರೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಉಪಕಾರಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸದವನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮಹಾಪಾಪಿಷ್ಠನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಭಾಗವತಾಪಚಾರವು ಬಾರದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರವರು ಮಾಡಿದ ಮಹತ್ತಾದ ಉಪಕಾರದ ಸ್ಮರಣೆಯಿರಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ಮರಿಸದಿರತಕ್ಕದ್ದು ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆಯೆಂದೂ, ಸ್ಮರಿಸತಕ್ಕದುದು ಆಚಾರ್ಯಕೃತೋಪಕಾರವೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ವಾಗಿಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾವುದು, ಉಪಾದೇಯವಾದುದು ಯಾವುದೆಂಬುವದನ್ನು ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ :- **ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮ್ ಕುಲೈಯಾಮೈಕ್ಕಾಗ** - ತನ್ನ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ನಾಶವಾಗದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಶೊಲ್ಲಾದವೇಣ್ಡುಮವ**ಸ್ಸಿಲ್-ಬಾಯಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸದೇ ಇರತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲಿ **ಪ್ರಧಾನಮ್**-ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದೆಂದರೆ:—**ಆತ್ಮೋತ್ಕರ್ಷಮ್**-ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು, ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದಾದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಕೃಪಾಜನಕ

ಉಪಕಾರಮ್ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮ್ ಕುಲೈಯಾನ್ಮೈಕ್ಕಾಗಚ್ಚೊಲ್ಲಾದೊಳಿಯ ವೇಣ್ಡುಮವಱ್ಱಿಲ್ ಪ್ರಧಾನಮ್ ಆತ್ಮೋತ್ಕರ್ಷಮ್. ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೈಯೈ ಮಱವಾನ್ಮೈಕ್ಕಾಹ "ಸದೈವಮ್ವಕ್ತಾ" ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಶೊಲ್ಲ

ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂಬ ಭಾವವು. ಇಂತಹ ಅನರ್ಥಗಳು ಬಾರದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಪ್ರಶಂಸೆಯು ಕೂಡದು ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೈಯೈಮಱವಾನ್ಮೈಕ್ಕಾಗ** - ಹಿಂದೆ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಾಯವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು, ಅಂತಹಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮರಿಯದೆ ಇರುವದಕ್ಕಾಗಿ, **"ಸದೈವಂವಕ್ತಾ" ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ**-"ಯಾವಾಗಲೂ ಹೀಗೆ ದ್ವಯಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವವನಾಗಿ" ಎಂದು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರವರು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಶೊಲ್ಲವೇಣ್ಡುಮ್ ಅವಱ್ಱಿಲ್**-ಬಾಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾದುದರಲ್ಲಿ, **ಪ್ರಧಾನಮ್** - ಮುಖ್ಯವಾದುದು, **ದ್ವಯಮ್** - ದ್ವಯಮಂತ್ರವು. ಪ್ರಪನ್ನನು ಸಮಯವು ಸಿಕ್ಕಿದಾಗೆಲ್ಲಾ ದ್ವಯಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಕೆಳಗಿನ ತುಟಿಯು ಆದರುತಾ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದೆ ಕಾಯಿಕ ಕರಣಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಜ್ಯೋಪಾದೇಯಗಳಾವುವು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹೊರಟು, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವುಗಳು ಕರಣತ್ರಯಗಳಿಂದಲೂಕೂಡ ವರ್ಜ್ಯವೂ, ಅಂಗೀಕಾರ್ಯವೂ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಮೂರು ಕರಣಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವುಂಟು; **'ಯನ್ಮನಸಾ ಧ್ಯಾಯತಿ, ತದ್ವಾಚಾವದತಿ, ತತ್ಕರ್ಮಣಾಕರೋತಿ'** ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಏನನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅದನ್ನೇ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವನು, ಅದನ್ನೇ ಕರ್ಮಮೂಲಕ ನಡಿಸುವನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಂದಲೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಪಚಾರವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದೆಂದೂ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಂದೂ ಉಪಾದೇಯವಾದುದು ಆಚಾರ್ಯಾದಿ ಭಾಗವತ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವೆಂದೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಉಗನ್ದು"—ಪ್ರೀತನಾಗಿ, **ಪಣಿಕೊಳ್ಳ** - ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು, **ಉರಿಯನಾನ** - ಯೋಗ್ಯನಾದ, **ಎಮ್ಬೆರುಮಾನ್** - ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯ, **ತಿರುವುಳ್ಳಮ್** - ಮನಸ್ಸು, **ಅಳಲಾನ್ಮೈಕ್ಕಾಹ** - ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವು ಉಂಟಾಗದಹಾಗೆ, **ಕರಣತ್ರಯತ್ತಾಲುಮ್** - ಮನೋವಾ

ವೇಣ್ಡುಮವಱ್ಱಿಲ್ ಪ್ರಧಾನಮ್ ದ್ವಯಮ್. ಉಗನ್ದುಪಣಿಕೊಳ್ಳ ವುರಿಯನಾನ ನೆನ್ಬೆರುವರ್ಗ ತಿರುವುಳ್ಳಮುಳಲಾನ್ಬ್ಯ್ಕ್ಕಾಕ ಕರಣತ್ರಯತ್ತಾಲುಮ್ (೧) ಶೆಯ್ಯಾದನಶೆಯ್ಯೋಮ್" ಎನ್ನುಮವಱ್ಱಿಲ್ ಪ್ರಧಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಪಚಾರಮ್.

ಕ್ಕಾಯವಾದ ಮೂರಿಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದಲೂ, "**ಶೆಯ್ಯಾದನ ಶೆಯ್ಯೋಮ್**" "**ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನೆಂದಿಗೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವು.**" **ಎನ್ನುಮ್ ಅವಱ್ಱಿಲ್** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಲ್ಲಿ, **ಪ್ರಧಾನಂ** - ಮುಖ್ಯವಾದುದು, **ಬ್ರಹ್ಮವಿದಪಚಾರಮ್** – ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪಚಾರವು. ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಪ್ರಕಾರ ಕರ್ಮಯೋಗಾದಿಗಳನುಷ್ಠಾನಮೂಲಕವಾಗಿ ಉಪಾಸನದ್ವಾರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿದವರು, ಅಥವಾ ಪ್ರಪನ್ನರಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯಮೂಲಕವಾಗಿ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವೋಪಾಯ ಪುರುಷಾರ್ಥ ತದ್ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರು. ಇಂತಹ ಎರಡು ವಿಧ ಪ್ರಪನ್ನರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳು ಇಂಥಾವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪಚಾರವು ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. "**ತ್ರಸ್ಯಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಗಸಃ**" "ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತೋ ಎಂದು ಭಯಪಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು" ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರೇ ಶಿಂಗಭೂಪಾಲನಿಗೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

"**ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣೋರವಮಾನನಾದ್ಗುರುತರಂ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವೋಲ್ಲಂಘನಂ**"

"**ನಿರ್ಧನಾಂಶ್ಚರತೋಲೋಕೇವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಮಿಹ ವೈಷ್ಣವಾನ್ ।**
ನಾವಮನ್ಯೇತ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಪವಿತ್ರೀ ಕುರುತೇ ಹರಿಃ" ॥

ಎಂದರೆ "ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಮಾಡುವ ಅವಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಅವನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಅವಮಾನವು ಗುರುತರಪಾತಕವೆಂದೂ, ಧನಹೀನರಾಗಿ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ವೈಷ್ಣವರನ್ನು ಅವಮಾನಪಡಿಸಬೇಡ, ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅವರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಲೋಕವನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಮಾಡುವನು" ಎಂದೂ

"**ಚಣ್ಡಾಲಮಪಿಮದ್ಭಕ್ತಂ ನಾವಮನ್ಯೇತ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ।**
ಅವಮಾನಾತ್ಪತತ್ಯೇವ ರೌರವೇ ನರಕೇ ಹಿ ಸಃ"

"ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾದವನು ಚಂಡಾಲನಾದರೂ, ಅವನನ್ನೂ ಸಹ ವಿವೇಕಿಯಾದವನು ಅವಮಾನಮಾಡಬಾರದು, ಅವಮಾನಮಾಡಿದುದಾದರೆ ರೌರವಾದಿ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. (ಇದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ವಾಕ್ಯವು)" ಎಂದೂ,

---

(೧) ತಿರಪ್ಪಾವೈ ೨

(೧) **"ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಪರಿಭವಾತ್ಪರಿವಾದಾ ಚ್ಚ ಭಾರತ।
ಕುಲಾನ್ಯಕುಲತಾಂ ಯಾನ್ತಿ ನ್ಯಾಸಾಪಹರಣೇನಚ"**

ಓ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೇ ಕೇಳು ಎಂದು ವಿದುರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು (ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳನ್ನು) ಅವಮಾನಪಡಿಸುವದರಿಂದಲೂ ನಿಂದಿಸುವದರಿಂದಲೂ, ಅವರು ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಿಟ್ಟಿದದನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವದರಿಂದಲೂ, ಕುಲಗಳೇ ಕ್ಷಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ ಎಂದೂ, "**ಸಾಧುಸಜ್ಜನ ಸಂತಾಪಃ ಕಿಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಕುಲಕ್ಷಯೇ**" ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವಾಗ, ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಬಹುದೋ? ಇದು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ಪ್ರಭಾವ ರಕ್ಷಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಭಾಗವತಾಪರಾಧಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಹೇಗೆ ಎಂಬಂಶವು ಅಂಬರೀಷೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯಾಗಿ ಪರಮಭಾಗವತೋತ್ತಮನಾದ ಅಂಬರೀಷ ಮಹಾರಾಜನ ದ್ವಾದಶೀವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ದುರ್ವಾಸಋಷಿಯು ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಮಹಾಕೋಪಗೊಂಡು ರಾಜನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಜಟೆಯಿಂದ ರಾಜನ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾನಸಿಕವಾಚಕಕಾಯಿಕ ಭಾಗವತಾಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವು ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಋಷಿಯನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು; ಆಗ ಋಷಿಯು ಶಂಕರನಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಸಹಾಯವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು; ಆಗ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ರುದ್ರನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅಶಕ್ತನೆಂದು ಹೇಳಿ, ಇಂತಹ ಭಾಗವತಾಪಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು (೧) "**ತಮೇವ ಶರಣಂ ಯಾಹಿ ಹರಿಸ್ತೇಶಂ ವಿಧಾಸ್ಯತಿ**" ಎಂದು ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡು ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ನಿನಗೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನೆಂದು ಪದೇಶಿಸಿದನು. ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕೃತ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಪಚಾರವೊದಲಾದ ಉತ್ತರಾಘಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಪುನಶ್ಶರಣಾಗತಿಯೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅನಂತರ ದೂರ್ವಾಸರು ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸಾರಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಯಾಚಿಸಲು; ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು (೧) **ಅಹಂ ಭಕ್ತಪರಾಧೀನೋಹ್ಯಸ್ವತಂತ್ರ ಇವದ್ವಿಜ**" "ತಾನು ಭಕ್ತಪರಾಧೀನನಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ" ನಾನೊಂದು ಸುಲಭೋಪಾಯರೂಪವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನುಪದೇಶಿಸುವೆನು, ಏನೆಂದರೆ :—

೨. **"ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತದ್ಗಚ್ಛ ಭದ್ರಂತೇ ನಾಭಾಗತನಯಂನೃಪಮ್।
ಕ್ಷಮಾಪಯ ಮಹಾಭಾಗತತಶ್ಶಾನ್ತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ"**

---

(೧) ಭಾರತ, ಉದ್ಯೋಗ ೩೬,೨೭ (೨) ಭಾಗ ೯,೪

" ಓ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ನಾಭಾಗನ ಮಗನಾದ ಅಂಬರೀಷನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆತನ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದುದಾದರೆ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಲು ಹಾಗೆಯೇ ದೂರ್ವಾಸರು ನಡಿಸಿದುದರಿಂದ ಚಕ್ರದಿಂದುಂಟಾದ ಭಯವು ನಿವೃತ್ತಿಯಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ಭಾಗವತಾಪಚಾರಕ್ಕೆ ಆ ಭಾಗವತರ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು. ಆ ಭಾಗವತರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಪರಾಧನಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಪುನಶ್ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಆಚಾರ್ಯಮುಖೇನ ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು

ಹೀಗೆ ಭಾಗವತಾಪರಾಧಕ್ಕೆ ಪರಮಭೇಷಜವು ಭಾಗವತನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡುವದೆಂಬಂಶವು ಶ್ರೀ ಸುಗ್ರೀವ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ :—ಸುಗ್ರೀವನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಪರಮ ಸುಹೃತ್ತು. "**ಸುಹೃದೋವಾಭವದ್ವಿಧಾಃ**" (ರಾಮಾ ಯುದ್ಧ) ನಿನ್ನಂತಹ ಎಂದರೆ ಸುಗ್ರೀವನಂತಹ ಮಿತ್ರರು ಪರಮಸುಕೃತಿಗಳಿಗಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರಕಲಾರರೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮನೇ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನು ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸೀತಾನ್ವೇಷಣ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವಿಳಂಬ ಉಂಟಾದುದರಿಂದ ತನಗೆ ಭಗವದಪಚಾರಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ಭಗವದಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವದೇಕಾಂತಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯಂ ಬೇಡುವದರಿಂದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹ ಶಾಂತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಆಂಜನೇಯನಿಂದ

"ಕೃತಾಪರಾಧಸ್ಯಹಿತೇನಾನ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂಕ್ಷಮಂ ।
ಅಂತರೇಣಾಂಜಲಿಂ ಬಧ್ವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದನಾತ್"

ಭಗವದಪರಾಧಮಾಡಿದ ನಿನಗೆ, ಪರಮಭಾಗವತನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಅಂಜಲಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿ ಆತನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಪಾಯವು ನನಗೆ ತೋಚುವದಿಲ್ಲವು ಎಂದು ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ,

"ಯದಿಕಿಂಚಿದತಿಕ್ರಾಂತಂ ವಿಶ್ವಾಸಾ ತ್ಪ್ರಣಯೇನವಾ ।
ಪ್ರೇಷ್ಯಸ್ಯ ಕ್ಷಮಿತವ್ಯಂ ಮೇ ನ ಕಶ್ಚಿನ್ನಾಪರಾಧ್ಯತಿ"

"ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ನಡೆದ ದಾಸನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದೂ ದೋಷಿಗಳಲ್ಲದವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಭಗವದಪಚಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಭಾಗವತೋತ್ತಮನಾದ ಸುಗ್ರೀವನನ್ನು "**ಅನಾರ್ಯ**"ನೆಂದೂ, "**ಕೃತಘ್ನ**"ನೆಂದೂ, "**ಮಿಥ್ಯಾವಾದೀ**" ಎಂದೂ, "**ದುರಾತ್ಮ**"ನೆಂದೂ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಾ ಕೋಪದಿಂದ ನಿಂದಿಸಿ ಭಾಗವತಾಪಚಾರಕ್ಕೆ ತಾನು ಗುರಿಯಾದೆನೆಂಬುವದನ್ನು ಸುಗ್ರೀವ

ಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಗರಮ್ ವತ್ತುದಲ್ ವರ್ರೈಯಿಡುದಲ್ ಶೆಯ್ಯಾಮೈಕ್ಕಾಹ ಕರಣತ್ರಯತ್ತಾಲುಂ ಕರ್ತವ್ಯಙ್ಗಳಿಲ್ ಪ್ರಧಾನಂ ಭಗವತ್ಕೈ

ಕ್ಷಮಾಪಣಾನಂತರದಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತಿಳಿದವನಾಗಿ, ಅಂತಹ ಭಾಗವತಾಪಚಾರಕ್ಕೆ ಆ ಭಾಗವತನ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ—

"ಯಚ್ಚ ಶೋಕಾಭಿಭೂತಸ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮಸ್ಯ ಭಾಷಿತಂ।
ಮಯಾ ತ್ವಂ ಪರುಷಾಣ್ಯುಕ್ತಸ್ತಚ್ಚ ತ್ವಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ॥"

ಮಹಾಶೋಕಪೀಡಿತನಾದ ಅಣ್ಣನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನ ದೈನ್ಯವಾದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿದವನಾಗಿ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವ ತುಂಬಾ ಕರ್ಣಕಠೋರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಡಿದೆನೋ, ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಓ ಸುಗ್ರೀವನೇ ನೀನು ಕೃಪಯಾ ಕ್ಷಮಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಬೇಡಿ, ಹೀಗೆ ಭಾಗವತಾಪಚಾರಕ್ಕೆ ಭಾಗವತ ಕ್ಷಮಾಪಣೆಯೇ ಒಳ್ಳೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅಪರಾಧಪರಿಹಾರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರೇ ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಂದಲೂ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದುದು ಭಗವದಪಚಾರವೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಂದಲೂ ಉಪಾದೇಯವಾದುದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು, ಆಚಾರ್ಯಾದಿ ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯವೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ–

ಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಗರಮ್ - ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದರೋ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಕೈಂಕರ್ಯವು, ಇಂತಹ ಸಾಗರವು, **ವತ್ತುದಲ್** - ನಿಶ್ಶೇಷವಾಗಿ ಶೋಷಿಸಿ ಹೋಗುವದೇನು, **ವರ್ರೈಯಿಡುದಲ್** - ಕಡಿಮೆಯಾಗೋಣವೇನು ಇವುಗಳು **ಶೆಯ್ಯಾಮೈಕ್ಕಾಹ** - ಉಂಟಾಗದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಕರಣತ್ರಯತ್ತಾಲುಮ್** - ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯವೆಂಬ ಮೂರು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದಲೂ, **ಕರ್ತವ್ಯಙ್ಗಳಿಲ್** - ಮಾಡತಕ್ಕವುಗಳಲ್ಲಿ, **ಪ್ರಧಾನಂ** - ಮುಖ್ಯವಾದುದ ಯಾವುದೆಂದರೆ:—**ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯತ್ತಿಲ್ ಎಲ್ಲೈನಿಲಮಾಯ್** - ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅಚೇದಡವಾಗಿರುವ ಎಂದರೆ ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯಾದ, ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯದ ಪರಮೋತ್ಕೃಷ್ಟಾಂಶವು ಎಂಬ ಭಾವವು, **ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಜ್ಞಾತಮಾನ** - ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದ, **ಆಚಾರ್ಯಾದಿ ಭಾಗವತ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಮ್** - ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಮೊದಲಾದ ಭಾಗವತರುಗಳ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವು. ಇಲ್ಲಿ ಆದಿ

ಙ್ಕರ್ಯತ್ತಿಲ್ ಎಲ್ಲೈನಿಲಮಾಯ್ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಜ್ಞಾತಮಾನ ನಾಚಾರ್ಯಾದಿ ಭಾಗವತಕೈಙ್ಕರ್ಯಮ್.

ರಹಸ್ಯತ್ರಯೇ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಸ್ಥಲಪ್ರದರ್ಶನಂ

ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಯೋಜನಮಾನ ಇವ್ವುತ್ತರ ಕೃತ್ಯಮುಮ್ ರಹಸ್ಯ

ಪದದಿಂದ ಆಳ್ವಾರ್ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಆಚಾರ್ಯಪ್ರಾಚಾರ್ಯರೂ ಸಹ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟರು. ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯು ಭಾಗವತ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವು ; ಈ ಭಾಗವತ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ನ್ಯೂನತೆಯುಂಟಾದೀತು ; ಏಕೆಂದರೆ ಪುರುಷಾರ್ಥವೇ ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯರೂಪವಾದುದು, ಯಾವಾಗ ಭಾಗವತ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಆಗ ತನ್ನ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವನ್ನೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸನು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇದು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಕೂಡದು; ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತವಾದುದು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ “ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಜ್ಞಾತಮಾನ” ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಪುರುಷಾರ್ಥಕಾಷ್ಠಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು “**ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಾರ್ಚನಂ ಭಗವತಃ ಪೂಜಾವಿಧೇರುತ್ತಮಂ**” ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ರಹಸ್ಯತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಸ್ಥಳವು.

ಸ್ವಯಂಪ್ರಯೋಜನಮಾನ - ಬೇರೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲದ ಈ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯವು, ಎಂದರೆ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೈಙ್ಕರ್ಯ ರೂಪವಾದುದು, ಆದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ; **ರಹಸ್ಯತ್ರಯತ್ತಿಲ್** - ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯದಲ್ಲಿ, **ಫಲಪ್ರತಿಪಾದಕಸ್ಥಳಂಗಳಿಲೆ** ಫಲವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, **ಅನುಸಂಧೇಯಂ** - ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಫಲವೂ ಭಗವತ್ಕೈಙ್ಕರ್ಯರೂಪವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯವೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಗವದ್ಭಾಗವತಕೈಙ್ಕರ್ಯರೂಪವಾದುದರಿಂದಲೂ, ಫಲ ಪ್ರತಿಪಾದಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ತ್ರಯತ್ತಿಲ್ ಫಲಪ್ರತಿಪಾದಕಙ್ಗಳಾನ ಪ್ರದೇಶಙ್ಗಳಿಲೆ ಅನುಸಂಧೇಯಮ್.

ವಿಣ್ಣವರ್ ವೇಣ್ಡೆ ವಿಲಕ್ಕಿನ್ರಿ ಮೇವು ಮಡಿನ್ಮೈ ಯೆಲ್ಲಾಮ್
ಮಣ್ಣುಲಗಿತ್ತಲ್ ಮಕಿಳ್‌ನ್ದಡೈಕಿನ್ರನರ್, ವಣ್ಡುವರೈ,

ಹಿಂದೆ ಅರ್ಥಪಂಚಕಾಧಿಕಾರದಲ್ಲ ಫಲಪ್ರತಿಪಾದಕ ಸ್ಥಳಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಅನುಸನ್ಧೇಯ ವೆಂಬುವದು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. (೩೮೫ ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ) ಇವು ಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂಲಮಂತ್ರದ್ವಯಗಳಲ್ಲಿರುವ **ನಾರಾಯಣಾಯ** ಎಂಬ ಪದದ ಚತುರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಸನ್ಧೇಯವು.

ಈ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಙ್ಕರ್ಯರೂಪವಾದು ದರಿಂದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾದ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳೇ ಈ ಪ್ರಪನ್ನ ರಿಗೂ ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲೇ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಪನ್ನರು ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:—ಆ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಚಿಕ ಕೈಙ್ಕರ್ಯವಾದ ದ್ರಾವಿಡ ವೇದವೆನಿಸುವ ಆಳ್ವಾರ್ ಶ್ರೀ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಾನ ದಿಂದ ಹಾಡಿ ಅದರರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಹನೀಯರು ನಿತ್ಯರಿಗೆ ಸಮಾನರೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥ—ವಣ್ಡುವರೈ, ವಣ್ - ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ, **ತುವರೈ** - ದ್ವಾರಕಿ ಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವ, **ಕಣ್ಣನ್** - ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು, **ಅಡೈಕ್ಕ ಲಮ್ ಕೊಳ್ಳ** - ರಕ್ಷ್ಯವಸ್ತುವೆಂದು ಭರಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿ, ಆದುದ ರಿಂದಲೇ **ಕಡನ್ಗಳ್ ಕಳೈನ್ದ** - ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃಋಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕ್ಕೊಂಡಿ ರುವ, **ನಮ್** - ನಮ್ಮ, ಇದು **ತಮಿಳ್‌ವೇದ** ಎಂಬುವದಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಥವಾ **ಭಗವರ್**‌ಗಳೇ ಎಂಬುವದಕ್ಕಾಗಲಿ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು; **ಪಣ್ಣ ಮರುಮ್** - **ಪಣ್** - ಗಾನಭೇದಗಳು, **ಅಮರ್** - ತುಂಬಿರುವ, **ತಮಿಳ್ ವೇದಂ** - ದ್ರಾವಿಡವೇದವೆನಿಸುವ ಆಳ್ವಾರ್ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು, **ಅರಿನ್ದ** - ಗಾನರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವದೇನು, ಆದರ ಸ್ವಾರಸ್ಯಾರ್ಥವನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸುವದೇನು ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ, **ಭಗವರ್‌ಗಳ್** - ಭಗವಚ್ಛಬ್ದವಾಚ್ಯರೆನಿಸಲು ಅರ್ಹರಾದ ಪ್ರಪನ್ನರು **ವಿಣ್ಣವರ್** - ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರುಗಳಿಂದ, ವಿಣ್ ಎಂದರೆ ಪರಮಪದ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವರು ವಿಣ್ಣವರ್, **ವೇಣ್ಡೆ** - ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, **ವಿಲಕ್ಕಿನ್ರಿ**- ವಿಘ್ನಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಎಂದರೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ, **ಮೇವುಮ್** – ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡುವ, **ಅಡಿಮೈಯೆಲ್ಲಾಂ** - ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, **ಮಣ್ಣುಲಕತ್ತಿಲ್** -

ಕಣ್ಣನಡೈಕ್ಕಲಮ್ ಕೊಳ್ಳಕ್ಕಡರ್ಗಳ್ ಕೆಳನ್ರಿಯನಮ್
ಪಣ್ಣುಮರುನ್ತಮಿಳ್ ವೇದಮರಿನ್ದ ಭಗವರ್ಗಳೇ ॥

ಈ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ, ಮುಗಿಳ್‌ನ್ದು - ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, **ಅಡಗಿನ್ರ ನರೇ** - ಹೊಂದಿರುವರಲ್ಲವೇ. ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರು ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಗೆ ಮಾಡುವ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳ ಹಾಗೆ ಈ ಪಾಪಭೂಯಿಷ್ಠವಾದ ಲೋಕದಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಪನ್ನರಾದ ಮಹಾನುಭಾವರು ತತ್ಸದೃಶವಾದ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಾವವು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ - ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರುಗಳು ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುವರೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದ ಪ್ರಪನ್ನರು ಇಲ್ಲಿಯೂ ನಡಿಸುವರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯರ ಸ್ಥಿತಿಯು ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗೇನೂ ಕಮ್ಮಿಯಾದುದಲ್ಲವು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿನ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವುಂಟೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳಿಗಾದರೋ ಏನೊಂದೂ ವಿಘ್ನಗಳಿಲ್ಲದೆ ನಿರಂತರವೂ ನಡೆಯುತ್ತವೆಂದು ಏಲಕ್ಕಿನ್ರಿ ಎಂಬುವದರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದು ಶಾಶ್ವತವು, ಇಲ್ಲಿಯದು ಅಶಾಶ್ವತವು, ವಿಘ್ನಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಹತವಾದುದು. ಆದರೂ ಈ ದುಃಖಾಲಯವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಮಂಡಲದಲ್ಲೇ ಈ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಲಾಭವು ತುಂಬಾ ಶ್ಲಾಘ್ಯತರವಾದುದು ಎಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಪನ್ನರು ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿರುವುದು, ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಸ್ವರೂಪಹಾನಿಯೂ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವೂ ಉಂಟಾದೀತು ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲ್ಲವು; ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾಗಿ, ಭಗವತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **"ಮುಗಿಳ್‌ನ್ದು ಅಡೈಗಿನ್ರನರ್"** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಪನ್ನರು ಇನ್ನು ಎಂತವರೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—ವಣ್ದುವರೈಕಣ್ಣನ್ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿರುವವರು ; ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕೆಯು **ವಣ್ದುವರೈ** ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ದ್ವಾರಕೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದುದಾಗಿ ಸರ್ವಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿ ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯಭರಿತವಾದುದಾಗಿ, ಸುಧರ್ಮಾದಿ ಸರ್ವವಿಭೂತಿಯುಕ್ತವಾದುದಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ **ವಣ್** ಎಂದರೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ದ್ವಾರಕೆಯೆಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಅಂತಹ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದವರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ **"ದೇವರ್ಷಿಭೂತಾತ್ಮನೃಣಾಂ ಪಿತೄಣಾಂ ನ ಕಿಂಕರೋನಾಯ**

ನ್ಯೃಣೀ ಚ ರಾಜ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃಋಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರು.(೧೧೪೬ನೆಯ **ಪುಟ ನೋಡಿ)** ಇನ್ನೂ ಎಂತವರೆಂದರೆ :- **ಪಣ್ಣಮರುನ್ತಮಿಳ್ ವೇದ ಮರಿನ್ದವರ್** ; ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ತಿರುವಾಯ್‌**ಮೊಳಿ** ಮೊದಲಾದವುಗಳು **ವೇದಮ್ ತಮಿಳ್ ಶೆಯ್‌ದ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ವೇದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ **ತ್ರೈವರ್ಣಿಕ**ರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇಅಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೂ ಕೂಡ ವೇದ್ಯವಾಗಲೆಂದು ಕೃಪಯಾ ತಮಿಳ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರದವರು. ಅವು ತುಂಬಾ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿರಲೆಂದು ದಿವ್ಯಗಾನ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿರಸಪೂರ್ಣತೆಯಿಂದಲೂ ಪಾಶುರರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನು ಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ "**ಪಣ್ ಅಮರುಮ್ ತಮಿಳ್‌ವೇದಂ**" ಎಂದುಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಹರ್ಷಿಯು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಕುರಿತು

"ಪಾಠ್ಯೇಗೇಯೇ ಚ ಮಧುರಂ ಪ್ರಮಾಣೈಸ್ತ್ರಿಭಿರನ್ವಿತಂ ।
ಜಾತಿಭಿಸ್ಸಪ್ತಭಿರ್ಬದ್ಧಂ ತಂತ್ರೀ ಲಯಸಮನ್ವಿತಂ॥" (ರಾ. ಬಾ. ೪)

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಪಠಿಸುವದಕ್ಕೂ ಗಾನದಿಂದ ಹಾಡುವದಕ್ಕೂ ಅತಿ ಮನೋಹರವಾದುದು ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರ ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ಮೊದಲಾದವು. ಶ್ರೀನಾಥಮುನಿಗಳು ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿಯನ್ನು ದೇವಗಾನ ಸಮವಾದ ಗಾನದಿಂದ ಹಾಡಿ **ತಮ್ಮ ಸೋದರಳಿಯರಿಗೆ** ಗಾನರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಪರಮಪದ ಏಕಾ ದಶೀಕಾಲದ ಅಧ್ಯಯನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಅತಿಮನೋಹರವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಹಾಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು **ಪಣ್ ಅಮರುಮ್** ಎಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ತಮಿಳ್‌ವೇದವನ್ನು **ಅರಿನ್ದವರ್** ತಮ್ಮ ಪ್ರಪ ನ್ನರು ಎಂದು **ಹೇಳುವದರಿಂದ** ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಪಠಿಸುವದಲ್ಲವು. **ಶ್ರೀ ತಿರುಕ್ಕುರುಕೈಪ್ಪಿರಾನ್**ರವರನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಆರಾಯಿರಪ್ಪಡಿ, ಶ್ರೀವಡಕ್ಕು ತಿರುವೀದಿಪ್ಪಿಳ್ಳೈಯವರನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಈಡೆಂಬ ಮುಪ್ಪತ್ತಾರಾಯಿರಪ್ಪಡಿ ಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಅರ್ಥ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದವರು, **ನಮ್** - ಎಂಬುವದನ್ನು **ತಮಿಳ್‌ವೇದ** ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಿದರೆ, ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥವೆಲ್ಲಾ ಸರ್ವರಿಗೂ ಕೂಡ ವೇದ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಭಾಗ್ಯವು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಮಂಡಲಿಗೇ ವಿನಾ ಇತರರಿಗೆ ಅಂತಹ ಸುಕೃತವಿಲ್ಲವೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. **ನಮ್** - ಎಂಬುವದು **ಅರಿನ್ದ ಭಗವರ್‌ಗಳಿಗೆ** ಸಂಬಂಧಿಸಿದರೆ ಆಗ ಅಂತವರಲ್ಲಿರುವ ಇವರ ಆದರಾತಿ ಶಯವು **ನಮ್** ಎಂಬುವದರಿಂದಲೇ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. **ಇನ್ನೂ** ಎಂತವರೆಂದರೆ:- **ಭಗವರ್**‌ಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಗವಚ್ಛಬ್ದವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ,

"ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಬಲೈಶ್ವರ್ಯ ವೀರ್ಯತೇಜಾಂಸ್ಯ ಶೇಷತಃ ।
ಭಗವಚ್ಛಬ್ದವಾಚ್ಯಾನಿ ವಿನಾ ಹೇಯೈರ್ಗುಣಾದಿಭಿಃ" (ವಿ.ಪು.೬.೫.೭೯)

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಹೇಯವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧಗುಣ ರಹಿತನೆಂದೂ ಷಾಡ್ಗುಣ್ಯಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಣ ಪರಿಪೂರ್ಣನೆಂದೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಆಗ ಗೌಣಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳ ತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಶ್ರೀ ಪರಾಶರರು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಭಗವಚ್ಛಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾದ ಪೂಜ್ಯರು ಯಾರೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—

ಉತ್ಪತ್ತಿಂ ಪ್ರಳಯಂ ಚೈವ ಭೂತಾನಾಮಾಗತಿಂಗತಿಂ।
ವೇತ್ತಿವಿದ್ಯಾಮವಿದ್ಯಾಂ ಚ ಸ ವಾಚ್ಯೋಭಗವಾನಿತಿ(ವಿ.ಪು. ೬.೫.೭೮)

ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿಲಯಗಳನ್ನೂ ಚೇತನರ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ದೇಹಾವಸಾನಾ ನಂತರ ಅವರು ಹೊಂದುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ, ಅಜ್ಞಾನಗಳು ಯಾವುವೆಂಬುವ ದನ್ನೂ, ಯಾವನು ತಿಳಿದಿರುವನೋ, ಅವನೇ ಭಗವಚ್ಛಬ್ದವಾಚ್ಯನು.

ಇಂತಹ ಮಹನೀಯರಾದ ಪ್ರಪನ್ನರು ಈ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರುಗಳ ಹಾಗೆ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರುಗಳು ಹಾ ೩ ವುಹಾ ೩ ವುಹಾ ೩೩ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸಾಮಗಾನ ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿರುವರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದ ಮಹಾನುಭಾವರೂ ಕೂಡ ಋಣತ್ರಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಮಿಳ್‌ವೇದವಾದ ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಗಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲಯಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಅವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅವತಾರಿಕೆ—ಹಿಂದೆ ಈ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದ ಪ್ರಪನ್ನರು ಮಾಡುವ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯರೂಪಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಯೋಜನವಾದುವೇ ವಿನಾ ಅವುಗಳಿಗೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತರು ಗಳು ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ನಿರತಿಶಯ ಪ್ರೇಮರೂಪವಾದ ಅನುಭವದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೇನೋ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಯೋಜನವಾದವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಪನ್ನರಿಗೆ ಅಂತಹ ಸಾಕ್ಷಾ ತ್ಕಾರವಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪ್ರೇಮ ಪರವಶರಾಗಿ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಎಂದರೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಒಂದು ಲೋಕ ದೃಷ್ಟಾಂತಮೂಲಕ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಣಯಿನಮಿವ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪಶ್ಚಾತ್ಪ್ರಿಯಾ ಸ್ವಸಮನ್ವಿತಂ ।
ಮಹತಿ ಮುಹುರಾಮೃಷ್ಟೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮನೌ ಮಣಿದರ್ಪಣೇ ॥
ಪ್ರಪದನ ಧನಾಸ್ಸಂತ ಶ್ಶುದ್ಧೈಃ ಪ್ರಭುಂ ಪರಿಭುಂಜತೇ ।
ಪ್ರಸೃಮರಮಹಾಮೋದ ಸ್ಮೇರ ಪ್ರಸೂನಸಮೈಃ ಕ್ರಮೈಃ ॥ ೩೫ ॥

ಇತಿ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕಸಿಂಹಸ್ಯ ಸರ್ವತಂತ್ರಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೀಮದ್ವೇ
ಙ್ಕಟನಾಥಸ್ಯ ವೇದಾನ್ತಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಕೃತಿಷು ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯ
ತ್ರಯಸಾರೇ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಃ ಪಂಚದಶಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾನ್ತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಅರ್ಥ - **ಪ್ರಿಯಾ** - ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಭರ್ತೃವಿನಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ, ಒಬ್ಬ ಪತ್ನಿಯು, **ಪಶ್ಚಾತ್** - ತನ್ನ ಹಿಂದೆ, **ಪ್ರಾಪ್ತಂ** - ಬಂದಿರುವ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ಸ್ವಸಮನ್ವಿತಂ ತನ್ನೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದೊಂದಿಗೆ ಗಂಡನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಸೇರಿತೆಂಬ ಭಾವವು, **ಪ್ರಣಯಿನಮಿವ** - ತನ್ನ ಪ್ರಿಯವಲ್ಲಭನನ್ನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ, **ಮುಹುರಾಮೃಷ್ಟೇ** ಪುನಃ ಪುನಃ ಚನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದ (ಇದು ಕನ್ನಡಿ ಪರವಾದರ್ಥವು), ಪುನಃ ಪುನಃ ಸದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟದುದರಿಂದ ಅರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ (ಇದು ಮೂಲಮಂತ್ರ ಪರವಾದರ್ಥವು), **ಮನೌ ಮಣಿ ದರ್ಪಣೇ** **ಮನು** ಎಂದರೆ ಮಂತ್ರವು, ಮೂಲಮಂತ್ರವೆಂಬ ಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ, **ದೃಷ್ಟ್ವಾ** - ಕಂಡು, ಮಂತ್ರಪರವಾಗಿ **ತಿಳಿದು** ಎಂಬರ್ಥವು, **ಪ್ರಪದನಧನಾಃ** - ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಧನವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಅಥವಾ ಆಭರಣವಾಗಿವುಳ್ಳ, **ಸಂತಃ** - ಸತ್ಪುರುಷರು, **ಶುದ್ಧೈಃ** - ಎಂಬುವದು ಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಸಮೈಃ ಸದೃಶಗಳಾದ ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಗಳಾದಾಗ ಶುಭ್ರಗಳಾದ ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಪನ್ನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಅರ್ಥಹೇಳುವಾಗ, ಸಾತ್ವಿಕತ್ಯಾಗಾದಿಗಳಿಂದ ಪವಿತ್ರಗಳಾದ **ಪ್ರಸೃಮರಮಹಾಮೋದಸ್ಮೇರಪ್ರಸೂನಸಮೈಃ**, **ಪ್ರಸೃಮರ** - ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತಿರುವ, **ಮಹಾಮೋದ** - ತುಂಬಾ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, **ಸ್ಮೇರ** - ವಿಕಸಿತವಾದ, **ಪ್ರಸೂನಸಮೈಃ ಕ್ರಮೈಃ** - ಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಸದೃಶವಾದ ಸೇವಾಕ್ರಮಗಳಾದ, ಎಂದರೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಪುಷ್ಪಗಂಧಾದ್ಯುಪಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಪತಿವ್ರತೆಯ ಪರವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು ; ಪ್ರಪನ್ನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಪ್ರಯೋಜನವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಭಗವತ್ಪ್ರೀಣನ ರೂಪ

ದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಂದ ಎಂಬರ್ಥವು; ತುಂಬಾ ಪರಿಮಳ ವ್ಯಾಪನೆಯುಳ್ಳ ಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಸದೃಶವಾದ ಕೃನ್ಮೈಃ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವವರಿಂದ ತವಿಳ್‌ಮಾಲೈ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರರೇ ಮೊದಲಾದ ಆಳ್ವಾರುಗಳ ಮನೋಹರವಾದ ಶ್ರೀ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವ ವಾಚಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಂದ ಎಂಬರ್ಥವೂ ಸಹಾ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ, ಪ್ರಭುಂ - ತನುಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ಭರ್ತೃಭಾರ್ಯಾ ಸಂಬಂಧವಿರುವದರಿಂದಭರ್ತ್ತಾವಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನೇ, ಪರಿಭುಂಜತೇ-ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ – ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯವಲ್ಲಭನಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಮತ್ತು ಆತನು ಪ್ರೀತಿಸಲು ಅರ್ಹವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವು ತನ್ನಲ್ಲಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತುಂಬಾ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ತನ್ನ ವಲ್ಲಭನ ಮುಖವನ್ನು ಅದೇ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಪ್ರೀತಳಾಗಿ ಒಡನೆ ಪುಷ್ಪಸಮರ್ಪಣೆ ಮೊದಲಾದ ಇಷ್ಟವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗಿ ಸುಪ್ರೀತಳಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಭವಿಸುವಳೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಭರನ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದ ಮಹಾನುಭಾವರು, ಮೂಲಮಂತ್ರನೆಂಬ ರತ್ನಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶೇಷಭೂತವಾಗಿ ಅಭಿಮತವಾದುದೆಂದು ಅರಿತವರಾಗಿ, ತಾವು ಲೋಕನಾಥನಿಗೂ ತದೀಯರಿಗೂ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಎಸಗುತ್ತಾ ಆತನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಒಬ್ಬ ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಯು ಹಾಗೂ, ಲೋಕನಾಥನನ್ನು ಪ್ರಿಯವಲ್ಲಭನಹಾಗೂ ಭಾವಿಸಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ನಮಗೂ ಇರುವ ನವವಿಧ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಭರ್ತೃಭಾರ್ಯಾಸಂಬಂಧವು ಇಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು ಮಾತ್ರವೇ ಪುರುಷಶಬ್ದವಾಚ್ಯನೆಂದೂ "ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಾಯಮಿತರತ್" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಾತ್ಮರೂ ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಾಯರೆಂಬ ಭಾವವು. ಪತ್ನಿಯು ಹೇಗೆ ಪತಿಗೆ ಅಧೀನಳೋ, ಅನನ್ಯಾರ್ಹಶೇಷಳೋ, ಅನನ್ಯ ಭೋಗ್ಯಳೋ ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವನೂ ಕೂಡ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ ಅಧೀನನು, ಅನನ್ಯಾರ್ಹಶೇಷನು, ಅನನ್ಯಭೋಗ್ಯನು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಜೀವಾತ್ಮನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ "ನಿತ್ಯಹೃದ್ಯ"ನು; ಜೀವನಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗಿಂತ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವವನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ

ಇಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ "ಪ್ರಿಯೋ ಹಿ ಜ್ಞಾನಿನೋಽತ್ಯರ್ಥಂ ಅಹಂ ಸ ಚ ಮಮ ಪ್ರಿಯಃ" (ಗೀ. ೭,೧೭) ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಾದಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವನು ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಸಮಾನನೇ. ಚೇತನನಿಗೂ, ಇವರನ್ನು ಭರಿಸುವ "ಗತಿರ್ಭರ್ತಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಲೋಕಭರ್ತಾವಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ಇರುವ ಈ ಭರ್ತೃಭಾರ್ಯಾಸಂಬಂಧವು, ಶ್ರೀ ಗೋದಾದೇವಿಯು ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ತಿರುಪ್ಪಾವೈಯಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೌಂದರ್ಯವೂ, ತಾವೂ, ಶ್ರೀರಂಗ ಮನ್ನಾರರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಪುಷ್ಪಹಾರವೂ, ಭೋಗ್ಯವಾಗಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು, ಶ್ರೀಆಂಡಾಳ್‌ರವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗಲೇ ಪತಿಯನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಆತನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವೇ ಅಗಲೇ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬೀ ಇತಿಹಾಸವೂ ಕೂಡ ಈ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಗೋದಾವೃತ್ತಾಂತಕ್ಕೆ ೨೪ ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ.

ಮನೌ ಮಣಿದರ್ಪಣೇ - ಪತಿವ್ರತೆಯು ತಾನು ಪತಿಗೇನೇ ಶೇಷಭೂತಳಾಗಿ ತದೇಕಭೋಗ್ಯಳಾಗಿರಲು ಅರ್ಹವಾದ ಸೌಂದರ್ಯಾದಿಗಳಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವಳೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಈ ಚೇತನನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಅನನ್ಯಾರ್ಹ ಶೇಷತ್ವವನ್ನೂ, ಅನನ್ಯಾರ್ಹ ಭೋಗ್ಯತ್ವವನ್ನೂ ಮೂಲಮಂತ್ರವೆಂಬ ರತ್ನಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವನು. ಮೂಲಮಂತ್ರವನ್ನು ಮಣಿದರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದುದರಿಂದ ಆ ಮಂತ್ರದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯೂ "ಸರ್ವಂ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಾಂತಸ್ಥಂ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಮೇರೆಗೆ ಸಮಸ್ತಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ಬಹು ವಿಶದವಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದೆಂಬುವದೂ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. **ಮಹತಿ** – ಆ ಕನ್ನಡಿಯು ಎಂಥಾದ್ದೆಂದರೆ, "**ಮಹತಿ**" ಬಹು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವ ನಿಲುಗನ್ನಡಿಯು, ಶರೀರಲಾವಣ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸುವಂಥಾದ್ದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಥನು ಹಿಂದೆ ಬಂದರೆ ಆತನನ್ನೂ ಕೂಡ ಬಹು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಆತನ ಸಂಪೂರ್ಣಾಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುವಂಥಾದ್ದು. ಹಾಗೆಯೇ ಮೂಲಮಂತ್ರವೂ ಕೂಡ ಜೀವಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ, ಅವರುಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ಬಹು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ತೋರಿಸುವಂಥಾದ್ದು. ಇನ್ನೂ ಎಂಥಾದ್ದು ಆ ಮಣಿದರ್ಪಣವೆಂದರೆ, **ಮುಹುರಾನ್ಮೃಷ್ಟೇ** ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಕೊಳೆಯಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಕ್ಕುವದ

ರಿಂದ ಅದು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಅವಯುವ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತೋರಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮೂಲಮಂತ್ರವೂ ಕೂಡ, ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ಅಸಕೃದುಪದೇಶದಿಂದಲೂ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಮಾಡಿದ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನಗಳಿಂದಲೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ವಿದಿತವಾಗುತ್ತವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಪಶ್ಚಾತ್ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸ್ವಸಮನ್ವಿತಂ ಪ್ರಣಯಿನಂ - ಆ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೂ ತನ್ನ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನೂ ಮಾತ್ರವೇ ಪತಿವ್ರತೆಯು ನೋಡುವದಿಲ್ಲವು. ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವು ಪ್ರಿಯನಿಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಪತಿವಿನಿಯೋಗಾರ್ಹಳು ಹೌದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವಳು ಎಂಬುವದು ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯನಾಥನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ತಾನೇ ಹಿಂದೆ ಬಂದರೆ ಆಗ ಇಬ್ಬರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಆ ದರ್ಪಣದಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿದಂತಾಗುವದರಿಂದ **ಸ್ವಸಮನ್ವಿತಂ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಾಥನೊಂದಿಗೆ ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸಿದುದನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪತಿವ್ರತೆಯು ಹೇಗೆಕಂಡಳೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಮೂಲಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಕಾರವಾಚ್ಯನಾದ ಜೀವನು, ಆ ಮಕಾರದ ಹಿಂದುಗಡೆಯೇ ಅಕಾರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಲೋಕನಾಥನನ್ನೂ, ಆತನಿಗೇನೇ ತಾನು ಅನನ್ಯಾರ್ಹ ಶೇಷನೆಂಬುವದನ್ನೂ, ಆತನೇ ಕೃಪೆಗೈದ ಬುದ್ಧಿಯೋಗದಿಂದಲೂ, ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶದಿಂದಲೂ, ಮಧ್ಯಮಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವನೆಂಬ ಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿ **ಸ್ವಸಮನ್ವಿತಂ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ತನ್ನ ಭರ್ತಾತಾನೂ ಸಹ ವಿಶ್ಲೇಷವಿಲ್ಲದಹಾಗೆ, **"ದ್ವಾಸುಪರ್ಣಾ"** ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳುವಹಾಗೆ, ಸದಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೃದಯುಗುಹೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಪ್ರಪದನಧನಾಸ್ಸನ್ತಃ ಎಂಬುವದನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರಪದನವನ್ನೇ ಧನವಾಗಿ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು; ಅಥವಾ **ಧನಂ ಮದೀಯಂ ತವ ಪಾದಪಙ್ಕಜಂ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಪದನವನ್ನೇ ಧನವಾಗಿವುಳ್ಳ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳು ಎಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು. **"ಸನ್ತಿ ದೇವಾಃ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಸನ್ತಃ ಎಂಬುವದರಿಂದ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಅವರುಗಳ ಅಂಶಾವತಾರಿಗಳಾದ ಆಳ್ವಾರ್ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು; ಅಥವಾ **ಅಸ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಚೇದ್ವೇದ ಸನ್ತಮೇನಂ ತತೋ ವಿದುಃ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದು ಆತನನ್ನೇ ಐಕಾಂತ್ಯದಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸುವವರು ಎಂದು ಅರ್ಥ ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರುಗಳೆಲ್ಲಾ (೧) **"ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ ರಾಘವಂ**

ಶರಣಂ ಗತಃ" ಎಂದೂ, (೨) **"ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾಲಂಕಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿ ಚ"** ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಐಹಿಕ ಧನಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ, ಪ್ರಪದನವನ್ನೇ ಧನವಾಗಿ ಎಣಿಸಿ ಮಹಾವಿರಕ್ತಿಯಿಂದಿರುವವರು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಪ್ರಪದನಧನಾಃ ಎಂದು ಅದೇ ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದವರೆಂಬ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಧನವು ಹೇಗೆ ತನಗೂ ಇತರರಿಗೂ ಸಹ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿರುವದು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮೋಜ್ಜೀವನಕ್ಕೂ, ಇತರರ ಆತ್ಮೋಜ್ಜೀವನಕ್ಕೂ, ಸಹಕಾರಿಯಾದುದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಸೂಚಿತವಾಯಿತು. ಪ್ರಪದನಧನಾಃ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಧನಶಬ್ದವು ಆಭರಣವೆಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವದರಿಂದ ಆಭರಣವು ಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಪತಿಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಭರನ್ಯಾಸವೂ ಕೂಡ ಲೋಕಭರ್ತಾವಿನ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ, **"ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ"** ಎಂದಿಗೂ ಕೈಬಿಡೆನು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇಂತವರ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವೇನೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:—**ಪ್ರಸ್ಮರಮಹಾಮೋದಸ್ಮೇರಪ್ರಸೂನಸಮೈಃ ಕ್ರಮೈಃ** - ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ಮರಮಹಾಮೋದವೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ದೃಷ್ಟಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ ವಿಕಸಿತ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕಾ ಕೈಂಕರ್ಯವೆಂಬುವದರಹಾಗೆ ಈ ದಾರ್ಷ್ಟಾಂತಿಕದಲ್ಲೂ ಈ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂಪ್ರಯೋಜನತಾ ಎಂಬುವದೇ ಮಹಾಮೋದಭಾವವೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ವಯಂಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳ **ಸ್ಮೇರಪ್ರಸೂನಸಮೈಃ ಕ್ರಮೈಃ** - ದೃಷ್ಟಾಂತದಲ್ಲಿ ವಿಕಸಿತ ಪುಷ್ಪಚಂದನಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ಭರ್ತಾವಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಪಾದಕಗಳಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಭೋಗ್ಯಭೂತಗಳೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಪ್ರಪದನ ಧನರೂ ಮಾಡುವ ಉತ್ತರ ಕೈಙ್ಕರ್ಯಗಳೂ ಭಗವನ್ಮುಖೋಲ್ಲಾಸಕರವಾಗಿ ಪರಮ ಭೋಗ್ಯಭೂತವಾದುವಾಗುತ್ತವೆಂಬ ಭಾವವು. **ಪ್ರಸೂನಸಮೈಃ ಕ್ರಮೈಃ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಆಂಡಾಳ್‌ರವರು ಧರಿಸಿದ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕಾದಿಗಳು ಶ್ರೀರಂಗಮನ್ನಾರ್‌ರವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪರಮಭೋಗ್ಯಭೂತವಾದವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಪ್ರಪದನ ಧನರು ಭಾಗವತಕೈಙ್ಕರ್ಯಮೂಲಕ ನಡಿಸಿದ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯೂ ಸಹ ಪ್ರಭುವಾದ ಲೋಕನಾಥನಿಗೆ ಪರಮಭೋಗ್ಯಭೂತವಾದುದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಪುರುಷಾರ್ಥಕಾಷ್ಠಾಧಿಕಾರಾಭಿಪ್ರಾಯವು ಸೂಚಿತವಾದುದು.

ಶುದ್ಧೈಃ - ಈ ಪ್ರಸೂನ ಸಮಕ್ರಮರೂಪಕೈಂಕರ್ಯಗಳು ಎಂತವೆಂದರೆ ಶುದ್ಧವಾದವು. ದೃಷ್ಟಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದವು ಎಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಪ್ರಪನ್ನರ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳೂ ಶುದ್ಧವಾದವು ಎಂದರೆ **ಅವಿದ್ಯಯಾ ಮೃತ್ಯುಂತೀರ್ತ್ವಾ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದವು. ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣದ ಪ್ರಥಮಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ **"ಪರಾಶರಂ ಮುನಿವರಂಕೃತ ಪೌರ್ವಾಹ್ಣಿಕ ಕ್ರಿಯಂ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾದ ಎಂಬ ಭಾವವು ಅಥವಾ ಅನ್ಯದೇವತಾ ಭಜನರೂಪದೋಷವಿಲ್ಲದೆ ಶುದ್ಧವಾದವೆಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಸಾತ್ವಿಕತ್ಯಾಗದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನರೂಪ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಾದುದರಿಂದ ಶುದ್ಧವಾದವೆಂದಾಗಲಿ ಅರ್ಥಹೇಳಬಹುದು.

ಇಂತಹ ಸ್ವಯಂಪ್ರಯೋಜನಗಳಾದ ಭಗವದ್ಭಾಗವತಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಸಾತ್ವಿಕತ್ಯಾಗಯುಕ್ತ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಪ್ರಪದನಧನರು **ಪ್ರಭುಂ ಪರಿಭುಂಜತೇ,** ಲೋಕನಾಥನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳು ಹೇಗೆ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನು ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅಭಿಮತ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುತ್ತಾ ಅನುಭವಿಸುವರೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಇವರೂ ಕೂಡ ಅನ್ನುಭವಿಸುವರು. ಪತಿವ್ರತೆಯು ಪತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅಭಿಮತ ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಪತಿಯನ್ನನುಭವಿಸುವಳೋ, ಆ ತೆರದಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಿತ್ಯಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತಾ ಪ್ರಪಥನಧನರೂ ಅನುಭವಿಸುವರು. ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಇಷ್ಟೇ :— ಪತಿಯೇ ಪರದೇವತೆಯೆಂದರಿತ ಒಬ್ಬ ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಯು ತಾನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಭರ್ತೃವಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯತಮಳಾಗಿಯೂ ಭೋಗ್ಯಭೂತಳಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ, ಸರ್ವಾಭರಣ ಭೂಷಣಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತೆಯಾಗಿ, ತಾನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕಾಂತನಿಗೆ ಅನುರೂಪಳಹುದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ತಾನು ಸತತ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪತಿಯೇ ಹಿಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಲು, ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡು, ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಆತನಮೇಲೆ ಎರಚಿ, ಪುಷ್ಪಹಾರಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಆತನಿಗೆ ನಾನಾವಿಧ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತಾ ಸರಸಸಲ್ಲಾಪಾದಿಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಪತಿಗೆ ಭೋಗ್ಯಭೂತಳಾಗುವಳೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಪ್ರಪದನಧನನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನೂ ಕೂಡ ಮಕಾರವಾಚ್ಯನಾದ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇರುವ ಅಕಾರವಾಚ್ಯನಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯ ದಿವ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ

ವಿಶದವಾಗಿ ಮೂಲಮಂತ್ರದ ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿ ಕಂಡು,ತನಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ಭರ್ತೃಭಾರ್ಯಾಸಂಬಂಧವೆಂಬುವದನ್ನೂ, ತಾನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇನೆ ಅನನ್ಯಾರ್ಹಶೇಷನು, ಅನನ್ಯಭೋಗ್ಯಭೂತನೆಂದೂ, ಅರಿತವನಾಗಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನರೂಪಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುವನಾಗಿ, ದೇವತಾರ್ಚನೆ, ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಹಾಗೆಯೇ ತತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ತದೀಯರಾದ ಭಾಗವತೋತ್ತಮರಿಗೂ ನಾನಾವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುವನಾಗಿ, ಪರಮಭೋಗ್ಯಭೂತನಾಗುವನು ಎಂಬುವದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು ; ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ

ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರದ ಹದಿನೈದನೆಯ **ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ**

ತಿರುನಾರಾಯಣಪುರಂ ವಿಜಯರಾಘವಶರ್ಮನ

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ

ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು ಸಮಾಪ್ತವಾದವು.

ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯನಮಃ

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೧೧೩೨	೫	ಅಧಿಕಾರಗಳ	ಅಧಿಕಾರಗಳು
೧೧೩೩	೧೦	ವೆಂದ	ವೆಂದು
,,	೧೨	ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ	ಸ್ತ್ರೀಭಿ
೧೧೩೪	೧೫	ಜಲಥೌ	ಜಲಧೌ
೧೧೩೭	೧೪	ಶಾಂಕಾರಾ	ಶಾಂಕರಾ
೧೧೪೪	೧೯	ಆನ್ಯ	ಅನ್ಯ
೧೧೪೫	೧೫	ಹೇಳಿದ	ಹೇಳಿ,
೧೧೫೧	೧೭	ಸಂತಪ್ತಿ ತೇ	ಸಂತಿಷ್ಠ ತೇ
೧೧೫೬	೨೬	ಅಗ್ನಿಂದ್ರಾದಿ	ಅಗ್ನೀಂದ್ರಾದಿ
೧೧೫೭	೨೫	ಶುಲ್ಯನಾಯ್	ತುಲ್ಯನಾಯ್
೧೧೬೫	೪	ನಗಳ್ಚಿ	ನೆಗಳ್ಚಿ
೧೧೬೭	೨೧	ಆಕಿಂಚನನು	ಅಕಿಂಚನನು
,,	೨೮	ಕೆಟ್ರೊ	ಕೊಟ್ಟರೂ
,,	೨೯	ನಮ್ಮ,	ನಮ್ಮ
೧೧೬೯	೨	ಅಭಿಪಾಯ	ಅಭಿಪ್ರಾಯ
,,	೯	ಈತನ	ಈತನು
೧೧೭೨	೩	ಭಜನಾದಿಗಳ	ಭಜನಾದಿಗಳು
೧೧೭೪	೧೧	ಚ್ಛೇದಿ	ಚ್ಛೇದೀ
,,	೧೨	ಮನಿಷೀ	ಮನೀಷೀ
೧೧೭೬	೧೮	ಶ್ಲೋಕದ	ಶ್ಲೋಕದ
೧೧೭೭	೨೯	ಪಪ್ರನ್ನನು	ಪ್ರಪನ್ನನು
,,	೩೧	ಪುಸುಷಾರ್ಥ	ಪುರುಷಾರ್ಥ
೧೧೭೯	೧೭	ಆನ್ಯ	ಅನ್ಯ
೧೧೮೪	೨೨	ವಿಷಯುದಲ್ಲಿ	ವಿಷಯದಲ್ಲೇ
೧೧೮೫	೨೬	ನಾಮ್	ನಾಮುಮ್
೧೨೦೨	೧೬	ಪರಮಾರ್ಥ	ಪುರುಷಾರ್ಥ
೧೨೦೪	೧	ರುಚಿಯುುಮ್ ;	ರುಚಿಯುುಮ್,
೧೨೨೧	೨೫	ಮತ್ತು ಅರಿತು	ಅರಿತು
,,	೨೭	ವ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ	ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ
೧೩೨೭	೨೩	ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಂದೂ	ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಂದಲೂ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಆಚಾರ್ಯ ಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ
ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳೊಡನೆ
ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇಶಿಕರವರ

೧. ಅಭೀತಿಸ್ತವವೆಂಬ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥಸ್ತೋತ್ರವು ೦ ೧೨ ೦

೨. ಶ್ರೀಸ್ತುತಿ ಎಂಬ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಯಕೀ ಸ್ತೋತ್ರವು ೦ ೧೨ ೦

೩. ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :—
ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರವು ೦ ೧೨ ೦

೪. ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :—
ಉಪೋದ್ಘಾತಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ಸಾರನಿಷ್ಕರ್ಷಾಧಿ
ಕಾರವು ೦ ೯ ೦

೫. ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :—
ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರತಿತಂತ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ಅರ್ಥ
ಪಞ್ಚಕಾಧಿಕಾರವು ೦ ೧೨ ೦

೬. ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :—
ತತ್ವತ್ರಯಾಧಿಕಾರವು ೦ ೧೨ ೦

೭. ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :—
ಪರದೇವತಾ ಪಾರಮಾರ್ಥ್ಯಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು
ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವಾಧಿಕಾರವು ೦ ೧೦ ೦

೮. ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :—
ಅಧಿಕಾರಿವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರವು, ಉಪಾಯವಿಭಾಗಾಧಿ
ಕಾರವು ಮತ್ತು ಪ್ರಪತ್ತಿಯೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರವು ೦ ೯ ೦

೯. ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :—
ಪರಿಕರವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ಸಾಙ್ಗ
ಪ್ರಪದನಾಧಿಕಾರವು ೦ ೧೧ ೦

೧೦. ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :—
ಕೃತಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರವು, ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಾಧಿಕಾರವು
ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರವು ೦ ೧೨ ೦

೧೧. ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :—
ಪುರುಷಾರ್ಥಕಾಷ್ಠಾಧಿಕಾರವು ಪ್ರಿಂಟಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

೧೨. ಶ್ರೀ ಯಾಮುನೇಯರವರ ಚತುಶ್ಶ್ಲೋಕೀ ೦ ೮ ೦

ಸಿ. ಯಂ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್,
ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖಾ ರಿಟೈರ್ಡ್ ಸರ್ಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್,
ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.